

Dr. Ilkei Csaba

Ügynökök az országgyűlésben

ÉR. R. ÜSZITA KÖRÖLY \KAPUSZÁR\ *GREGYEN SÁROLTA_1_
y07KRAKUS P-00RB-141558 © H YR. D. E I H

31-232 - fi-adattár

ORTÉLI SZOLGÁLTATÓK

ÁLLAMBIZTONSÁGI SZOLGÁLATOK
TÖRTÉNETI LEVÉLTÁR-ában őrzött
eredeti íratról készült másolat.

**Szerzői kiadás
2018**

Dr. Ilkei Csaba

Ügynökök az országgyűlésben

Szerzői Kiadás

2018

Dr. Ilkei Csaba: *Ügynökök az országgyűlésben.* Szerzői kiadás, 2018.

A kötetbe foglalt írások forrása:

Dr. Ilkei Csaba: *A behálózott első szabadon választott magyar országgyűlés – Volt ügynökök, titkos megbízottak, titkos munkatársak mint az új rend képviselői.*

Forrás: <http://www.utolag.com/BehalozottMagyarOrszaggyules.htm>

Dr. Ilkei Csaba: *Ügynökök az országgyűlésben, 1990-1994 – Kikkel bővült a behálózott képviselők köre? (I.)*

Forrás: <http://www.utolag.com/Ilkei/UgynokokAzOrszaggyulesbenI/UgynokokAzOrszaggyulesbenI.htm>

Dr. Ilkei Csaba: *Ügynökök az országgyűlésben, 1990-1994 – Kikkel bővül a behálózott képviselők köre? [II.]*

Forrás: <http://www.utolag.com/Ilkei/UgynokokAzOrszaggyulesbenII/UgynokokAzOrszaggyulesbenII.html>

Dr. Ilkei Csaba: *Ügynökök az országgyűlésben, 1990-1994 – Kikkel bővül a behálózott képviselők köre? [III.]*

Forrás: <http://www.utolag.com/Ilkei/UgynokokAzOrszaggyulesbenIII/UgynokokAzOrszaggyulesbenIII.htm>

Tipográfia: Cser Ferenc

Tartalomjegyzék

A kötetbe foglalt írások forrása:	2
Bevezetés	4
A behálózott első szabadon választott magyar országgyűlés	10
Volt ügynökök, titkos megbízottak, titkos munkatársak mint az új rend képviselői	10
Felkészületlenség, tájékoztatatlanság	12
Tovább szolgálók, eltüntetett iratok	14
Aczél György fogdaügynök	16
A mágnesszalagok menthetetlenül lelepleznek	19
"Szakértő" és Németh Miklós listája	21
"Hálózati tagok kilépni!"	23
A jelentéseik tartalma és terjedelme vagy más ok miatt figyelemre méltó néhány hálózati személy:	26
Minden második lépésük szabálytalan volt	59
"Magán fedésben pártokat is kiszolgálunk!"	61
Ügynökök az országgyűlésben, 1990-1994 – Kikkel bővült a behálózott képviselők köre? (I.)	63
Kapitány Ferenc („Szabadkai” titkos megbízott), FKGP	73
Balla Gábor Tamás („Filmes”, titkos megbízott) MDF	98
Ügynökök az országgyűlésben, 1990-1994 – Kikkel bővült a behálózott képviselők köre? [II.]	109
Pintér József („Péterfi János” titkos megbízott), FKGP	109
Dr. Somogyi Tamás („Sirály Béla” informátor), MDF	135
Kósa András (FKGP) esete az állambiztonsági selejttel	140
Dr. Mészáros Péter („Direktor” titkos megbízott), MDF	146
Ügynökök az országgyűlésben, 1990-1994 – Kikkel bővült a behálózott képviselők köre? [III.]	153
Sárossy László („Dunai András”, „Kovács István” inf.) MDF	153
Mágnesszalagok, Orbán hálózatának azonosítása	160
1994-2002: Kísértenek a múlt árnyai	167
Tóth István („Faragó János” titkos megbízott), MDF	168
Vankó Magdolna („László Péter” titkos megbízott), MSZP	179
Az átvilágítás megtevesztő gyakorlata	200
Polonyi Kornél („Tóth József” informátor), Fidesz	204
Dr. Ilkei Csaba eddig megjelent munkái	219

Bevezetés

2018 őszén a magyar országgyűlés kormánypárti többsége tizennyolcadszor szavazta le az ügynökügyek törvényes rendezését szorgalmazó ellenzéki javaslatot. Változatlanul nincs politikai akarat az 1990-ben átmentett állambiztonsági múlt teljes körű feltárására parlamenti jóváhagyással, kormányzati intézkedésekkel és végrehajtási felelősséggel az állami élet minden területén. Múltunk megismerésének 28 év elteltével is szemléleti és hatalomgyakorlási akadályai vannak.

Mélyek a gyökerek, súlyos egyes vezetők mulasztása, bűneik az idő múlásával sem enyhülnek, hanem egyre nyomasztóbbak. Felszámolás helyett átmentették, feltárás helyett a nyilvánosság elől elrejtették, saját érdekeik szerint felhasználták, hátszágukba beépítették a Kádár korszak titkosszolgálatainak alig sérült gépezetét. A politikai pártok fertőzöttségük és gyengeségük fokától függően riadtak vissza az átfogó törvényi tisztázástól. **Az Antall és a Boross kormány** konfliktuskezelő volt, megalkuvásaik sora egyre nagyobb lett a beígért tavaszi nagytakarítás végrehajtásának szándékánál. A visszarettenést az utánuk jövők is hangos és álságos parlamenti vitákkal, eleve elvetélt törvényjavaslatokkal, majd kikapukat hagyó, megtévesztő átvilágítással igyekeztek álcázni. A következő ciklusok kormányai is menekültek a valódi tisztázás elől: csak ne történjék semmilyen leleplezés, megrázkódtatás, elszámoltatás, felelősségre vonás. *„Csak semmi radikális szélsőség!”*

Tíz év alatt megvizsgált, átvilágított tizenkétezer ember közül mindössze száz tizenketten váltak meg közéleti tisztaságuktól azután, hogy ügynökmúltjuk napvilágot látott, vagy más esetben ezt előzték meg lemondásukkal.

1945 és 1990 között kb. 160 ezer embert szerveztek be, közülük különböző okok miatt 70 ezret kizártak. A rendszerváltoztatás évében a BM gépi nyilvántartásában 56 ezer hálózati személy neve maradt fent. 1989 júniusában még 8478 hálózati személy volt aktív, egynegyedük MSZMP, illetve KISZ-tag. A BM III. (Állambiztonsági) Főcsoportfőnöksége, illetve jogelődje hivatásos állományának létszáma 1957 és 1989 között átlagosan 5-6 ezer fő volt. 2005-ben a titkosszolgálatok vezetőinek 60-65 százaléka még az 1990 előtti állományból került ki.

2010 tavaszán elsőként dolgoztam fel az átmentett állambiztonsági múlt tetten ért következményeit **az első szabadon választott országgyűlés (1990-1994)** képviselői körében.

<http://www.utolag.com/BehalozottMagyarOrszaggyules.htm>
<http://mek.oszk.hu/15000/15047/15047.pdf>

A feltárt kutatási eredményekkel kapcsolatban hangsúlyoztam, hogy a **legalább 25 állambiztonsági hálózati személy** (ügynök, titkos megbízott, titkos munkatárs) **korántsem jelenti az érintett képviselők teljes körét**. Több okból sem, melyeket részletesen felsoroltam tanulmányomban. Így például:

– a belügyi hírszerzés (III/I. csoportfőnökség) és a katonai hírszerzés (MNVK/2) dokumentumai

még nem kutathatók,

- a kémelhárítás (III/II.) és a katonai elhárítás (III/IV.), valamint a belső elhárításnak nevezett politikai rendőrség (III/III.) iratai hiányosak.;
- a büntetés-végrehajtás fogdaügynökeire csak véletlenül lehet rátalálni;
- az un. mágnesszalagok (titkosszolgálati adathordozókon tárolt adattartalmak) pedig hozzáférhetetlenek.

A volt BM. III/III. Csoportfőnökség 1990. január 18-i, jogutód nélküli megszűnése után a hálózat használható tagjainak egy részét **átmentik** a szerveződő új kémelhárításhoz, a február 14-én megalakuló **Nemzetbiztonsági Hivatalhoz**. A továbbszolgálóknak így **eltüntetik a politikai rendőrséghez kötődő múltját**, őket majd nem is kell átvilágítani. Az akció oly sikeres, hogy az NBH tovább válogat megalakulása után is egészen májusig, s feltölti a hírszerzés és a bűnügyi felderítés, valamint a katonai hírszerzés és elhárítás megritkult hálózatát is a múlt embereiből. Miközben a BM Roosevelt téri székházának alagsori páncéltermében magához véve eltüntet kb. 17-18 ezer kartont, adatlapot az operatív és hálózati nyilvántartóból, megsemmisíti azoknak a **„Különösen fontos, titkos”** (KFT) minősítésű hálózati személyeknek a dokumentációját, akik együttműködése titokban tartásához fontos államérdek fűződött, dekonspirálódásuk komoly politikai és erkölcsi kárt okozhatott volna 1990 előtt. (Beszervezésüket kizárólag a belügyminiszter engedélyezhette.) **Nagy Lajos** III/I. ezredes, az NBH alkalmatlan és igen kártékony első elnöke, majd főigazgatója (1990. február – 1990. október) előbb 2002-ben, majd 2007-ben két televíziós interjúban is bevallja a jól sejtett tény: igen, egyes fontos hálózati személyek esetében igyekeztek **megsemmisíteni** a rájuk vonatkozó kompromittáló dokumentumokat.

Az **1994.** évi országgyűlési választások évében – mintha nem is abban az évben szavaznák meg az átvilágítási törvényt – a politikai pártok gátlástalanul **tovább viszik** az állambiztonsági múlt embereit. Tettükben egyfelől változatlanul ott van a hanyagság és a felelőtlenség: négy év nem volt elég az alapos tájékozódáshoz, másfelől döntésük egyszerűen kihívó politikai kalandorság, amely nem számol a következményekkel.

1994 és 2002 között az **MDF**, az **MSZP**, az **FKGP**, és a **Fidesz** is parlamenti soraiba emel országgyűlési képviselőként **volt állambiztonsági hálózati személyeket**, nemcsak III/II-est, hanem III/III-ast, sőt SZT-tisztet is. nem különben katonai elhárítót. (Részletesen a tanulmányomban.)

Az **átvilágítási törvény** („Az Egyes fontos tisztségeket betöltő személyek ellenőrzéséről és a Történeti Hivatalról szóló 1996. évi LXVII. törvénnyel módosított 1994. évi XXIII. törvény”) csődjére is emlékeztetni kell az előzőekkel összefüggésben.

Ez a megalkuvó jogalkotási termék még jobban megnehezítette a tisztánlátást az átmentett állambiztonsági múlt feltárásában és félrevezető módon hagyott kiskaput a volt hálózati személyek számára.

A törvény értelmében csak a volt **nyilasokat, karhatalmistákat és a BM. III/III. Csoportfőnökség** hivatásos állományát és hálózatát kellett átvilágítani, kiegészítve azokkal az **állami és politikai tisztségviselőkkel**, akik az állambiztonsági szervektől tájékoztatást kaptak döntéseikhez.

A törvény előkészítésében meghatározó hangsúllyal érvényesült az a végzetes hiba, amit **Boross Péter és Kónya Imre** érvelése mutatott legjobban. Ők az első pillanattól **leválasztották** a BM. III/III. Csoportfőnökség hivatásos állományát és hálózatát a BM. III. (Állambiztonsági) Főcsoportfőnökség **további 4 csoportfőnökségéről** (hírszerzés, kémelhárítás, katonai elhárítás, operatív technika), valamint 7 önálló osztályáról és egy önálló alosztályáról. Nem különben elkülönítették a HM katonai hírszerzésétől (MNVK/2).

Ma már többszörösen bizonyított tény, hogy a BM. III. (Állambiztonsági) Főcsoportfőnökségen belül **szabad átjárás volt, a feladatok mindenkire vonatkoztak, az egységes parancsokat együtt hajtották végre a legszorosabb, un. „összállambiztonsági” szemlélettel.** Erről a Nemzeti Emlékezet Bizottsága és az ÁBTL közös munkacsoportjának 2018. évi jelentése: „Az 1990 előtti állambiztonsági szervek mágnesszalagokon megőrzött adatállományának vizsgálatáról” – egyebek között – megállapítja:

„Az állambiztonsági szervek egymás között adták-vették a hálózati személyeket. Ez nem csak egy-egy csoportfőnökségen belül, hanem az egyes csoportfőnökségek között is bevett és szabályos gyakorlat volt.”

Ennek a következménye az, – nem győzöm elégszer leírni –, hogy akik **papírt lobogtatnak**, hogy őket átvilágították, s nem találtak semmit, azok is keveset bizonyítanak! Csupán annyit, hogy nem voltak nyilasok, karhatalmisták, **III/III-asok**, vagy jelentést kapó állami, politikai vezetők. De ettől még lehetnek: **III/I-es hírszerzők, III/II-es kémelhárítók, katonai hírszerzők és katonai elhárítók (III/IV.), szigorúan titkos tisztek, T -lakás gazdák, társadalmi kapcsolatok, fogdaügynökök.** Sőt, lehet, hogy **III/III-asok** voltak, de az átvilágító bírának akkor és ott a négy irattári bizonyítékból (beszervezési nyilatkozat, jelentés, pénzügyi bizonylat, 6-os karton,) nem állt rendelkezésre **legalább kettő**, csak egy, s a beszervező, a kapcsolattartó és a vonalvezető állambiztonsági tiszt bíróság előtti vallomása sem volt meg, vagy nem volt terhelő, (mert feltűnő és árulkodó módon felejtettek), ebben az esetben a bírák kénytelenek voltak érintetlenséget igazoló papírt kiállítani!

A 90 éves **Boross Péter**, akit Antall József nyugdíjasként az egyik legfertőzöttebb területről: a vendéglátó-iparból hívott vissza a titkosszolgálatokat felügyelő államtitkárnak, tárca nélküli miniszternek, majd belügyminiszternek, s még miniszterelnök is lett belőle, a mai napig ott tart, hogy kémelhárítót és hírszerzőt soha sem szabad leleplezni. Nem érti, hogy történelmi korszakváltásoknál a meghaladott rendszer iratai elvesztik titoktartalmukat, s az új rendszer társadalmának joga és kötelessége megismerni a múltját. A Rákosi-és Kádár rendszer állambiztonsági iratai a Magyar Köztársaság kikiáltásával automatikusan elvesztették szigorúan titkos jellegüket. A mai Magyarországot nem kötik a Magyar Népköztársaság egykori titkai, amelyeket a Varsói Szerződéshez és a Szovjetunióhoz való viszony határozott meg. Már rég mások a belpolitikai, külpolitikai és katonapolitikai érdekeink, tehát sem régi állambiztonsági érdekekre, sem időtlen megkopott közhelyekre hivatkozva nem lehet megkötni az új nemzedék kezét a múlt feltárásában. Németország azért volt képes megnyugtatóan rendezni ügynök ügyeit, mert nem csak a politikai rendőrség aktái kerültek terítékre, hanem a Stasi minden iratának megszűnt a titkossága, s kutatható lett a kémelhárítás és a hírszerzés is.

Boross Péternek, mint 1990 előtti vállalati igazgatónak hivatalból együtt kellett működnie a letűnt állambiztonsággal, annak jövő-menő összekötő tisztjeivel, ez alól akkor nem volt kivétel a rendszer bizalmát élvező vállalati vezetők körében.

[Boross Péter 1971 és 1989 között volt igazgatója a Dél-pesti Vendéglátó-ipari Vállalatnak, előtte 1965-től igazgató-helyettese.]

Tudjuk. S azt is tudjuk, – felidéztem – hány III/III-as ügynököt, – tehát a politikai rendőrség hálózati személyeit – mentettek át 1990 február 14 előtt a kémelhárítás és a hírszerzés területére. Emlékezni kellene rá. 28 év elteltével illene helyesen összeszámolni azokat az országgyűlési képviselőket is, akik a volt BM csoportfőnökségek hálózati személyeiként jelen voltak az első szabadon választott magyar országgyűlésben 1990 és 1994 között, sőt, egyesek kihívó és irritáló módon azután is. A kutatók szakmai vitáit pedig nem lehet sem hatalmi pozíciókból, sem poros tekintélyelvűség alapján eldönteni. Több önkritikára és ennyi év elteltével végre alaposabb tájékozódásra lenne szüksége **Kónya Imrének** (MDF, MDNP, Centrum Párt) is és akkor elnagyolt, felszínes nyilatkozatai is közelebb kerülnének a valósághoz.

Az azonban nem ajánlható, sőt kifejezetten elfogadhatatlan a jövő nemzedéke számára, hogy törvényi tisztázás helyett egyszerűen az idő múlására bízunk az ügynökmúlt megoldását. A **kihalásos rendezés** tanácsát így fogalmazta meg **Boross Péter** egyik nyilatkozatában:

„Lassan az idő egyébként ezt az egész problémát felszámolja.” (Origo, 2015. 10. 25.)

Kissé cinikus tanácsa még mindig termékeny talajra hull, mint említettem: az idei őszön 18. alkalommal is leszavazta a magyar országgyűlés az ügynök ügyek törvényes rendezését célzó ellenzéki törvényjavaslatot.

Térjünk vissza az átvilágítás megtévesztő gyakorlatára, hamis eredményére és politikai következményeire.

A leszűkített körű átvilágítási törvény hatálybalépése után az egyes parlamenti pártok bátran küldhették **az átvilágító bírák elé** azokat a képviselőket, akik noha hálózati személyként titkosan együttműködtek a BM III. (Állambiztonsági) Főcsoportfőnökség valamelyik csoportfőnökségével, nem voltak nyilasok, karhatalmisták, nem szolgálták a III/III-at, s vezetőkként nem kaptak jelentéseket.

Sorrendben úgy kezdődött a folyamat, hogy a pártok és frakcióik nyugodtan válogattak Budapesten és vidéken azok közül a volt állambiztonsági hálózati személyek közül, **akik kívül estek az átvilágítási törvény személyi körén**. Megnyugtatták a jelölteket: nem derülhet ki semmi, mert **a bírák nem fognak másról kérdezni, nekik pedig nem kell másról beszélni**, ellenkezőleg, hallgatni. Ha valakinek mégis őszinteségi rohama lenne a tárgyalóteremben és elkezd beszélni más csoportfőnökséggel történt titkos együttműködéséről, az ön-és közveszélyes beláthatatlan következményekkel. Értette mindenki az eligazítást. (Jó példa erre **Polonyi Kornélé**, a BM. III/II. Csoportfőnökség informátoráé, aki a Fidesz Veszprém megyei területi listájáról jutott be az országgyűlésbe 1998-ban és átvilágítása ellenére zavartalanul kitöltötte idejét 2002-ig.)

Bevezetőmben röviden szólnom kell még **a mágnesszalagokról**, (titkosszolgálati adathordo-

zókról), amelyek érkezése az ÁBTL-be az utóbbi félév legnagyobb várakozással kísért eseménye volt a kutatók számára. Rögtön hozzáteszem: némi csalódással.

A papíralapú belügyi nyilvántartás után az **1974-ben** létrehozott első komoly informatikai adatbázis: az **EGPR** volt (Egységes Gépi Prioráló Rendszer), több állambiztonsági adattárral.

Ebből az egységes rendszerből **1990** januárjában kiemelték három állambiztonsági adattárat korabeli számítógépes adathordozókra, vagyis **mágnesszalagokra**. Ezek közül 18 szalagot a **Nemzetbiztonsági Hivatal**, majd jogutódja: az **Alkotmányvédelmi Hivatal** őrzött, egyet: a 19. szalagot pedig az **Információs Hivatal**. Egészen 2017-ig, amikor döntés született arról, hogy át kell adni őket a szaklevéltárnak: az **Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának** azzal a céllal, hogy a minősített adatok titkosságának feloldása után júliustól a kutatók tanulmányozhassák az engedélyezett adattárakat. Az átadás megtörtént, ám a 19. mágnesszalag maradt az Információs Hivatalnál.

A júliusból gyakorlatilag szeptember lett. Az már előre látható volt, hogy a szalagok teljes hossza csökkent 1990 óta, sok adatot bizonyíthatóan töröltek róluk. (De már 1990 előtt is rendszeresen módosították a gépi nyilvántartást.) A rendszerváltozást követő években különböző kormányok megbízásából **több munkabizottság** is foglalkozott a mágnesszalagok vizsgálatával, állapotuk felméréseivel, adattartalmuk lementésével, tisztításával, olvashatóvá tételével. Legtöbbjük jól látta jelentőségüket, azt, hogy megőrizhették a rendszerváltoztatás idején megsemmisített, elpusztult, eltüntetett papíralapú iratállomány adattartalmát, az ÁBTL-ben nem található dokumentációt, így „előkerülhetnek” azok a fontos iratok is, amelyekről már lemondtak. *„Az iratmegsemmisítések okozta hiányok részleges pótlása csak ezekkel az adattárakkal lehetséges”* – vélte a **Kenedi Bizottság**, amely beszámolójából 2008-ban az is kiderült, hogy a mágnesszalagokon található hálózati nyilvántartást – amely az állambiztonsági szolgálatok legteljesebb hálózati nyilvántartása – 1990 után a Nemzetbiztonsági Hivatal legalább kétszer **kinyomtatta**. A sorban utoljára a Nemzeti Emlékezet Bizottsága tekintette át a szerkezeti jegyeket, feldolgozást célzó kutatás nélkül.

Az ÁBTL kutatói a jelenleg tanulmányozható hálózati (H) adattárban megtalálhatják **az állambiztonság beszervezett, foglalkoztatott és kizárt hálózati személyeinek adatait, a hálózati személyek kapcsolataira, valamint a találkozási (T) lakásokra és a konspirált (K) lakásokra vonatkozó azonosító adatokat**.

A várakozások ellenére sem elérhetők azonban a **BM III/I. Csoportfőnökség** (hírszerzés) és az **MNVK/2. csoportfőnökség** (katonai felderítés) 1990 előtti hálózati adatbázisai. (Ebben a vonatkozásban még nem hozott eredményt a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára főigazgatójának március 27-én megkötött együttműködési megállapodása. Ami nem vonatkoztatható el attól a parlamentben ismét megnyilvánult tényről, hogy a kormánykoalíció pártjainak nincs politikai szándéka az állambiztonsági múlt feltárására, az ügynök-ügyek törvényes rendezésére.)

Ezen túlmenően nem kutathatók azoknak a **„Különlegesen fontos, titkos” (KFT) minősítésű hálózati személyek** adatai sem, akik együttműködése titokban tartásához fontos államérdek fűződött. A KFT minősítést a BM III (Állambiztonsági) Főcsoportfőnökség vezetője és helyettesei

kezdemenyezhettek, a személyek beszervezését kizárólag a belügyminiszter engedélyezhette. Hálózathoz tartozásuk a nyilvántartás prioráló rendszeréből nem derülhetett ki, különleges védelmük érdekében hálózati kartonjukat ki kellett venni az ÁB-nyilvántartásból és elkülönítetten kellett tárolni. Ezért az EGPR „H” nyilvántartásában már nem szerepeltek. Viszont, ha elkülönített papíralapú kartonjukat véletlenül visszatették a 6-os kartonok közé, akkor akarva-akaratlanul ismerté válhattak, így volt ez például több magas rangú egyházi személy esetében.

Már a kutatók első tapasztalatai nyilvánvalóvá tették, hogy a mágnesszalagok adattartalmának olvashatóvá tételénél a mai számítógépes rendszerek nem tudtak mindent helyreállítani, ezért például a hálózati személyek valamennyi születési adata nem olvasható az adattárban. A számítógépes konvertálás eredményeként számos idegen karakter és felesleges, zavaró írásjel tűnik fel az adatbázisban, mivel az eredeti programkörnyezetet nem sikerült rekonstruálni.

A mágnesszalagok adattárából származó azonosító adatok **bizonyító ereje** majd csak a kutatók előrehaladtával értékelhető igazán, elsősorban más bizonyítékokkal összefüggésben, s akkor lehet választ adni arra a kérdésre is: miként bővíthető ezen új adatokkal az állambiztonsági hálózati személy fogalma, amit ma vitathatóan szabályoz a 2003. évi III. tv. 1.§. 5. pontja a sajátosan vagylagos fogalmazásával.

A feltárt adatok **megerősítő** vonása azonban már ma nyilvánvaló más bizonyíték(ok)kal való **együttes** és hiteles meglétük esetén. Emlékeztetek egy nagy visszhangot kiváltott példára 2012-ből, ami fölött hat évre megállt az idő, mert újabb információ nem került napvilágra. Most azonban sikerült azonosítanom **Orbán Viktor** 1988-ban saját kezűleg felvázolt titkosszolgálati információs láncát. Hálózati jellegű állambiztonsági kapcsolatrendszerének nevesítését épp a mágnesszalagok megismert adattartalma erősítette meg.

Ajánlom szíves figyelmükbe kutatási eredményeimet, tizenegyedik digitális kötetem tanulmányait.

A Szerző

A behálózott első szabadon választott magyar országgyűlés

Volt ügynökök, titkos megbízottak, titkos munkatársak mint az új rend képviselői

1990. május 2-án délelőtt 10 órakor a BM III. Állambiztonsági Főcsoportfőnöksége III/III-as csoportfőnökségének – a belső reakciót és szabotázszt elhárító politikai rendőrség – volt vezetői elégedetten tekintettek végig az első szabadon választott magyar országgyűlés képviselőinek padso-
rain. Igyekezetük nem volt hiábavaló: a 386 megválasztott országgyűlési képviselő között ott volt az a hirtelenjében összeszámolt, **legkevesebb 25 állambiztonsági hálózati személy**, akiket oda küldtek vagy akik küldés nélkül is jól érezték a hallgatólagos támogatást, nem különben azok, akiknek már volt valamilyen kapcsolatuk a titkosszolgálatokkal, mégis morális gátlás nélkül, veszélyér-
zetüket némiképp elaltatva tűntek fel a másik oldalon valamely rendszerváltó párt színeiben. A Cég

1990 május 2: összeül az első szabadon választott magyar országgyűlés

volt vezetői persze tudták, hogy a 25-ös létszám valószínűleg **nem teljes**, mert nem voltak információik a katonai hírszerzés és elhárítás hálózatához tartozókról, sőt, valójában a III/I-es csoportfő-
nökség operatív és hálózati nyilvántartásáról sem, mert a hírszerzés, a III. Főcsoportfőnökség elitje

azt mindig külön tartotta nyilván, mint ahogy a számítógépes nyilvántartásból, a mostanában üzemképesé tett mágnesszalagokról is lementette saját nyilvántartását a jogutód Információs Hivatal 1990-ben, s a mai napig hozzáférhetetlenné tette a másolatot őrző winchestert, amely pedig hiteles, hisz a törzspéldányt is ők készítették a rendelkezésükre álló 5-ös kartonokból és a hálózati anyagokból.

Semmilyen törvény, jogszabály nem állt útjában a titkosszolgálatok korábbi vagy a Nemzetbiztonsági Hivatal és az Információs Hivatal 1990. február 14-i megalakulása után is további szolgálatokat vállaló volt hálózati embereinek (ügynök, titkos megbízott, titkos munkatárs), a T. Ház átmenetileg sem állított semmilyen szűrőt, a pártok többsége pedig előzetesen a képviselő jelöltek úri becsületszavára hagyatkozott, esetlegesen **moralizáló** vagy etikai közhelyeket tartalmazó nyilatkozat kitöltésével is beérte arról, hogy a leendő képviselő nem volt úgymond "ávós, karhatalmista vagy besúgó."

*A Nemzetbiztonsági Bizottság négy tagja 1990 őszén a Parlament előtt a Pesti Hírlapot olvassa.
Balról: Kátay Zoltán, Demszky Gábor, Szokolay Zoltán: „Havasi Zoltán” tmb. (kezében az újsággal) és Szarvas Béla: „Nagy László” tmb.*

Az aláírásoknak nem volt súlya, az érintettek nem alaptalanul bizakodtak múltjuk **ellenőrizhetlenségében**, s abban, hogy nem lesz semmi bántódásuk. Kilencven évre akarta zárolni a február 14-ig keletkezett hálózati anyagokat és a tovább nem foglalkoztatott hivatásos állomány iratait – a volt karhatalmisták tevékenységére vonatkozó iratokkal együtt – egy törvényjavaslat, melyet Fodor István, Király Zoltán és Pozsgay Imre nyújtott be az első szabadon választott országgyűlésnek. Emlékszem, amikor 1990-ben a 13 tagú Nemzetbiztonsági Bizottságban fel akartuk fedni a négy beépített hálózati személyt, (**"Havasi Zoltán"** MDF, **"Nagy László"** MDF, **"Palotás János"** FKGP, és **"Magyar Károly"** KDNP.), s egy nyilatkozatot készítettünk elő arról, hogy soha semmi kapcsolatunk nem volt az állambiztonsági szervekkel, a bizottsági ülésen mindegyik jelen lévő érintett

szemrebbenés nélkül, némi vállrándítással aláírta azt.

A rendszerváltó történelmi pártok egyes vezetőiről nem tudta a közvélemény, hogy kellő számú ütkártyával kézben tartja őket "A Cég". Például: **Pártay Tivadart**, a Kisgazda Párt örökös elnökét, aki már 1948-49 fordulóján, kihallgatását követően informátori feladatokat vállalt az ÁVH helyettes vezetőjétől, Szűcs Ernő ezredestől; ennek ellenére letartóztatták és Kistarcsára majd Recskre vitték, ahol 1952-ben beszervezte az I/4 osztály "**Budai**"/"**Buday**" fedőnéven, s 1956 november 25-én már az első besúgó jelentését adta az új hatalomnak, majd 1965-ig a párt legbizalmasabb tanácskozásairól, vezető köreiről és kiút kereső terveiről tájékoztatta a politikai rendőrséget. **Keresztes Sándort**, a KDNP első elnökét előbb 1957 szeptember 30-án szervezte be a BM Politikai Nyomozó Főosztályának II/5-a alosztálya, majd 1974 július 24-én a III/III-1-a., az egyházi elhárítás; 1990-ben országgyűlési képviselő, az alkotmányügyi és a nemzetbiztonsági bizottság tagja, de szeptemberben – megóvandó az esetleges itthoni támadásoktól és nemzetközi egyházi kapcsolatait hasznosítandó – gyorsan elküldik vatikáni nagykövetnek, akkreditálva a Máltai Lovagrendhez is; visszatérve 1994-98 között azonban ismét ott van a parlamentben, előbb a KDNP majd a független frakcióban, a külügyi bizottság és az emberi jogi, kisebbségi és vallásügyi bizottság tagja.

Felkészületlenség, tájékoztatlanság

Teljes felkészületlenség, tájékoztatlanság 1990 tavaszán, a bemondásra történt nyilatkozatokat nem ellenőrzi senki, a pártok vezetői nem tudnak, de nem is nagyon akarnak tudni semmi biztosat képviselőik állambiztonsági múltjáról, nem szervezik meg hiteles önvédelmüket, a tények dokumentálható feltárása érdekében apparátusaiuk később sem folytatnak levéltári kutatásokat; néhány, a holdudvarukban mozgó történészre időnként kurzus jelleggel támaszkodnak, változó aktuálpolitikai érdekeik szerint. 1990 májusától már működik a polgári titkosszolgálatokat felügyelő államtitkár, majd tárca nélküli miniszter, de még a következő ciklusokban is könnyedén beszívárog egy-egy hálózati ember, sőt szigorúan titkos állományú tiszt is a parlamentbe, például: **Tóth István** ("Faragó János" tmb.) MDF, Szolnok megye, III/III; **Szita Károly** ("Krakus Péter" tmb.) FIDESZ, Somogy megye, III/II; **Boros Imre** D-8-as SZT-tiszt, III/II-es fő operatív rendőr százados FKGP, MDF, független, az Orbán kormány minisztere, vagy "**Sziklay**" informátor, FIDESZ-KDNP, a katonai elhárítástól. Az MSZP sem hagyja, hogy egyedül tartsa a frontot a szegedi irodalomtörténész "**Csanádi**" tmb., a második ciklusra behozza "**Stefán**" és "**László Péter**" tmb.-t is, s egy ezredest is az állományból, **Lusztig Pétert** Pécsről, aki fajsúlyos állambiztonsági tapasztalatokkal rendelkezik.

A homály a mai napig tart, jellemző, tavaly előtt egy pártelnök érdeklődött nálam, mondjam már meg végre – de 19 évre visszamenőleg –, hogy kinek sáros a múltja az ő pártjában, annak frakciójában és választmányában. Tragikomikus példák sora: a győztes rendszerváltó párt, az MDF titkárságán az első pillanattól ott van az állambiztonság embere: előbb "**Erdélyi Miklós**" tmb. a III/III-től, (korábban a rendőrség bűnügyi hálózatának besúgója), majd a **K-3054-es** hírszerző felelőse. Antall József miniszterelnök titkárságán a sajtó-és médiaügyeket intézi régi kedves ismerőse, a munka-pszichológus "**Kátai György**"/"**Kovács Jenő**" tmb.; a képviselők irodaházában, a "Fehér

Házban" az MDF frakció sajtóirodáján "**Koroknai**" III/III-as tm. kap bizalmi állást. Amíg Antallt nem választják meg miniszterelnöknek hivatalosan nem jár neki a biztonsági őrizet, de az MDF választmányának egyik tagja látszólag önként vállalkozik, hogy "kormányőrként" vigyáz rá, mindenhova elkíséri, a parlament folyosóján is árnyékként követi; mint utólag rájöttem , ő, a köpcös, jól fésült, sűrű, fekete hajú, kerek arcú, halk szavú testőr volt a "**Kovács János**" fedőnevű ügynök, civilben nyolc általánost végzett kisiparos, akit terhelő adatok alapján szervezett be 1981-ben a BRFK III/III osztálya az egykori politikai elítéltek ellenőrzésére, a jelek szerint 1990 után is vállalta a további szolgálatokat. Magyaros slamposság, elnagyoltság, felszínesség. Antall azt sem tudta például – környezete pedig nem világosította fel arról –, hogy az a magyarosított nevű külpolitikai újságíró, akinek kinevezéséhez áldását adja 1990-ben az egyik legfontosabb magyar hírközlő szerv élére, az "**Zsigmondi**" fedőnév alatt már 1970 októberétől a hírszerzés titkos munkatársa, akit 1978-ban átvett a III/II. "Zsigmondi" szép karriert fut be Antall halála után is, meghálálta a nemzeti oldal bizalmát: 2002-ben belépett az MSZP-be.

*Rédei Miklós vezérőrnagy,
kémelhárítási csoportfőnök (1977-
1988)*

*Harangozó Szilveszter altábornagy, volt állambiztonsági
főcsoportfőnök, belügyminiszter-helyettes (1985-89)
és Ilkei Csaba a Nemzetbiztonsági Bizottság ülésén 1990-ben.*

1990 tavaszán a rendszerváltó politika átmenti és megtűri a volt állambiztonsági vezetés és hivatásos állomány 90 százalékát. Csak a legfelső vezetés távozik. De az is nagy megbecsüléssel. Az Antall-kormány több hónapig irodát tart fent **Harangozó Szilveszter** r. altábornagynak, volt állambiztonsági főcsoportfőnöknek, Aczél György bizalmas, közvetlen referálójának és **Rédei Miklós** r. vezérőrnagynak, volt III/II-es csoportfőnöknek (kémelhárítás), hogy javaslatokat dolgozzanak ki a BM III. Főcsoportfőnökség felszámolására. Ők pedig kidolgozták a békés átmentés módszertanát és menetrendjét. Jól tudták, hogy a titkosszolgálatoknak minden rendszerben az információs monopólium és a mindenütt jelen lévő ügynökhálózat ad igazi hatalmat. (Emlékeztetőül: 1945-ben Péter Gábor visszakeri a szovjetektől Ujszászy István vezérőrnagyot, Horthy első számú nemzetbiztonsági tábornokát, a 2. vkf. osztály és az Államvédelmi Központ vezetőjét, s a börtönben leírhatja vele – szinte tankönyvszerűen – a védelmi szolgálat (hírszerzés, elhárítás) felépítését, módszereit, az információ szerzés, s a hálózat működtetésének szabályait, gyakorlatát. A Horthy korszak politikai rendőrségének szakemberei közül még 1969-ben is 46-an dolgoztak a III/II-nél, 38-an a

III/III-nál, 17-en a katonai elhárításnál, a III/IV-nél és 16-an a BM Gyorskocsi utcai Vizsgálati Osztályán.)

Tovább szolgálók, eltüntetett iratok

Az Antall által nyugdíjból visszahívott **Boross Péter** 1990 májusától júliusig a polgári titkosszolgálatokat felügyelő politikai államtitkár, júliustól decemberig pedig tárca nélküli miniszter. Októberben óvatos átszervezést hajtott végre az akkor kb. 2500-as létszámú NBH-nál és a 600 fős Információs Hivatalnál. Az NBH állományából távozik 48 volt III/II-es (a kémelhárítási igazgató is, volt párttitkár) és 40 volt III/III-as tiszt, főtiszt; a volt függetlenített régi pártfunkcionáriusok eltávolítása koalíciós kérdés volt. Az 1990 előtti szjt-tisztek többsége – mintegy 600 fő –, a III/II-nél szolgált, létszámuk októberre az NBH-nál 145 főre olvadt.

Boross Péter a polgári titkosszolgálatokat felügyelő tárca nélküli miniszter 1990-ben.

Információs hatalom és ügynökhálózat – ez a titkosszolgálatok kenyere. Ez teszi lehetővé, hogy ne csak végrehajtói legyenek a politikának, hanem befolyásolói és a háttérben urai is. Mivel a történelemben uralkodókra, politikusokra és pártokra is gyűjtöttek adatokat, információkat, a nyilvános hatalom folytonosan fél a háttér hatalomtól. A befolyásolással hivatásszerűen foglalkozó szervezett és fegyelmezett titkosszolgálatiak hamar és könnyen kiismerik a "civil bagázs"-t: a locsogó-fecsegő, rendetlen, hanyag, széthúzó, veszekedő, félrelépő politikusokat, s kellő szakmai fölényrel

és derűvel megvezetik és kijátsszák őket, olyan zsákutcába viszik a manipuláció, a dezinformáció, a lejáratás, a bomlasztás, az elszigetelés, a kizorítás, stb. eszközeivel, amiből az esetek többségében nincs szabadulás. (Az nem volt véletlen, hogy a párt-és állami vezetők a III. Főcsoportfőnökségre (ezen belül is elsősorban a hírszerzéshez) dugták be gyerekeiket, lásd az **Apró, Biszku, Brutyó, Cseterki, Gyuricza, Korom és Várkonyi** családok csemetéit, **Péter János** és **Rónai Sándor** gyermekét. Volt olyan káder papa, aki lányát a hírszerzésnél helyezte el, fiát a kémelhárításnál, feleségét pedig a külügyben)

Nagy Lajos ezredes, a Nemzetbiztonsági Hivatal első főigazgatója

Biszku Béla belügyminiszter, az MSZMP KB titkára

Amikor 1990. január 18-án **Horváth István** belügyminiszter parancsára jogutód nélkül megszűnik a III/III, s szerveződik a III/II helyett az új kémelhárítás: a február 14-én megalakuló Nemzetbiztonsági Hivatal, annak emberei **Nagy Lajos** ezredes vezetésével nemcsak a III/II-ből vesznek át hálózati személyeket, hanem a III/III-ből is azokat, akik vállalják a **további szolgálatot**. (A III/III-asok közül egyébként szemezget a katonai hírszerzés és a bűnügyi hálózat is.) Az NBH válogat a BM Roosevelttéri székházának pincéjében, az egykori banktrezorban február 2 és 12, majd április 4 és május 15 között, s közben magához véve **eltüntet** 17-18 ezer kartont, adatlapot az operatív és hálózati nyilvántartóból, melyekkel a mai napig nem tud elszámolni. Nagy Lajos III/I-es ezredes, az NBH alkalmatlan és igen kártékony első főigazgatója (1990 február – 1990 október) előbb 2002-ben, majd 2007-ben két televíziós interjúban is bevallja a jól sejtett tényt: igen, egyes fontos hálózati személyek esetében igyekeztek eltüntetni a rájuk vonatkozó kompromittáló dokumentumokat. Hiánytalanul megmaradt viszont az 1200 SZT-tiszt anyaga a BM külügyi

osztályán, továbbá a III/I kartonos és – mint már említettem – a volt Lumumba utcai bázis központi számítógépéről lemásolt, elvitt nyilvántartása. Mikrofilmre is vitték a kartonos nyilvántartást a Bűnügyi Technikai Intézetben. (1990 őszén hallottam azt a később meg nem erősített hírt, hogy előkerült egy viaszlemez is, amelyen egy hang folyamatosan olvassa a hálózati neveket.)

1989 decemberében az állambiztonság vezetői már jól látják az új pártok meghatározó politikusait, vannak hazai és nemzetközi információik arról: kik lehetnek az ország leendő vezetői a legfontosabb közjogi posztokon. Ennek tulajdonítják egyesek annak a rejtélyes folyamatnak a megindulását, melynek nyomán fontos dossziékból kritikus oldalakat emelnek ki **selejtezés** címén és megsemmisítik azokat. Semmi sem indokolja ezt a múlt valós megismerése elleni, a történettudomány és a levéltárak alapvető érdekeit negligáló drasztikus lépést, hacsak nem a tények meghamisításának politikai szándéka.

Aczél György fogdaügynök

Az egyik feltűnő beavatkozás 1989 december 18 és 22 között történik **Bibó István, Göncz Árpád** és társaik 1957-58-i büntető eljárási és bírósági peres anyagait őrző tucatnyi dossziében. A csonkítás Bibót és Gönczöt egyaránt érinti. **Eltűnik** a leendő köztársasági elnök 3.1.9. V-150.003/2-c jelű vizsgálati dossziéjának záró lapja (400. old.), a 3.1.9.V-150.003 /5 jelű dossziéből csaknem 100 oldal, köztük záró lapok, összefoglaló jelentés, figyelési jelentések, őrizetbe vételi javaslat, térkép, fényképek, fotókópiák, nyilvántartási határozat, feljegyzések, kérdőjegyek, stb.

48	- " -	24.	391-392
49	dr. Göncz Á. kiegészítő vall.		394-399
50	Z Á R Ó L A P	400.	(Kiemelt) helyre

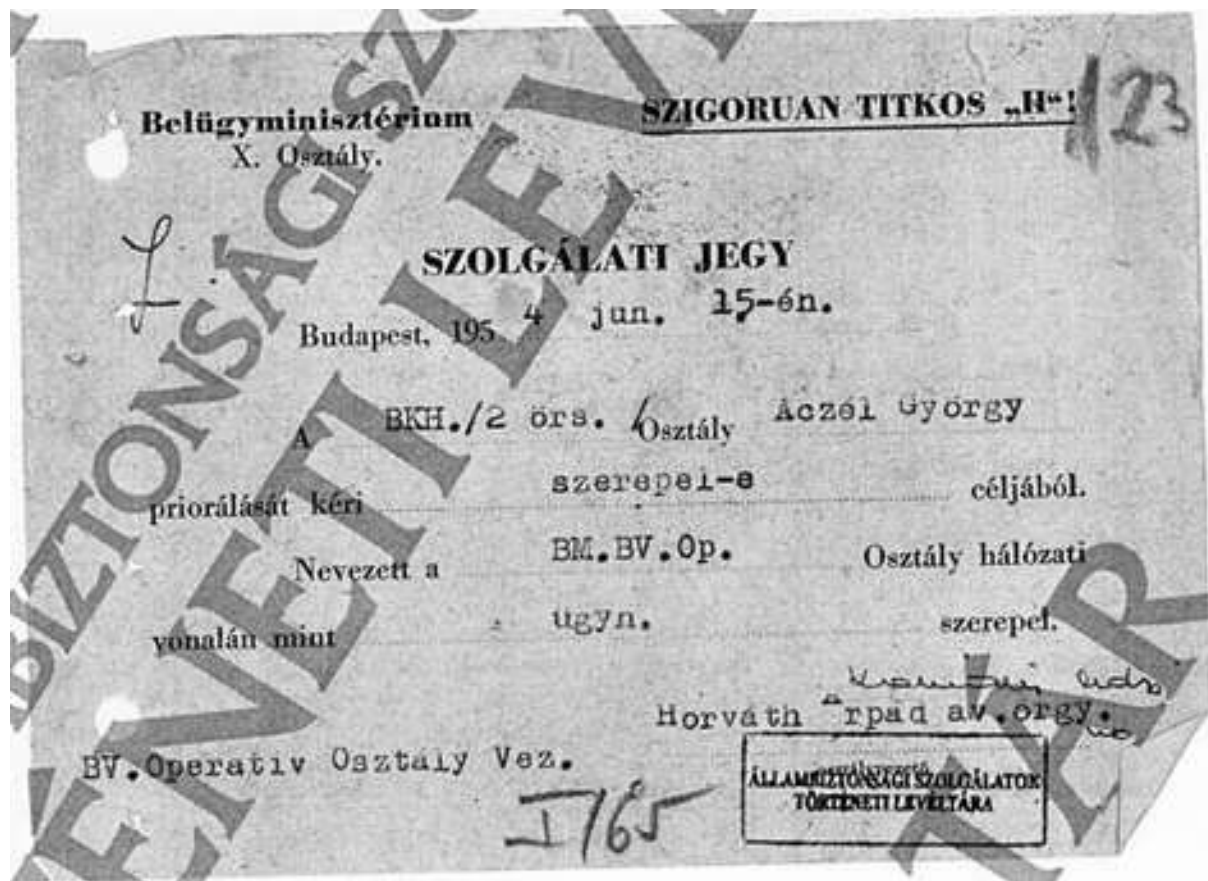
Irat kiemelés Göncz Árpád egyik dossziéjából 1989 december 18-án

48	Jelentés dr. Göncz Á. ügyében	222-228	
49	Őrizetbevételi javaslat	229-231	
50	Összefoglaló jelentés	232-233	(Kiemelt) helyre
51	Feljegyzés	234	
52	Kérdőjegyek	235-266	(Kiemelt) helyre

Iratok kiemelése Göncz Árpád másik dossziéjából 1989 december 22-én

Az utóbbiak különösen érdekesek voltak, mert sok mindenről árulkodtak volna, ha véletlenül megmaradnak, ha bent felejtették volna őket a dossziékban. A **kérdőjegyeken, szolgálati jegyeken** a belügyi szervek – szigorú belső szabályok betartásával – az operatív és hálózati nyilvántartásból

"priorálhattak", azaz ellenőrizhették, hogy egy-egy személynek van-e kartonja a nyilvántartásban, illetve, hogy az priusz tárgyát képezhette-e. A karton alapján lehetett eljutni az illető dossziéjához. Némi kitérével egy példa.

Aczél György, a BM BV hálózati ügynöke

Egy ilyen priorálást kérő szolgálati jegyből tudjuk, hogy a BM X. osztálya, az operatív nyilvántartó 1954 június 15-i "Szigorúan titkos – H" válasza szerint **Aczél György** a BM Büntetés végrehajtás Operatív Osztályának **hálózati ügynöke** – tehát fogdaügynöke – volt. (ÁBTL. 3.1.9. V-142696)

[**Aczél (Appel) György**, 1917. aug. 31. Weimann Aranka. Alkalmi munkás, 1932-ben belép a Somér cionista ifjúsági mozgalomba, 1935-től az illegális KP tagja, vándorszínész, majd egy szociáldemokrata színjátszó csoporttal lép fel. 1945-ben az MKP propaganda osztályának munkatársa, 1945 nyarától V. kerületi propagandista, 1946 szeptemberében a párt Zemplén megyei titkára, 1948 májusától Baranyai megyei titkár. 1949 július 6-án az ÁVH letartóztatta. 1950 március 22-én a Budapesti Törvényszék népellenes büntett, folytatólagosan elkövetett hűtlenség büntette és a demokratikus államrend megdöntésére irányuló szervezkedésben való tevékeny részvétel büntette miatt 15 évi fegyházra, 10 évi hivatalvesztésre, politikai jogai gyakorlásának 10 évre való felfüggesztésére és egész vagyonának elkobzására ítélte. Fellebbezés folytán a Legfelsőbb Bíróság 1950 május 13-án az ítéletet jóváhagyta, ám a népellenes büntett vádja alól felmentette. 1954 július 29-én szabadult. 1956. május 11-én a legfőbb ügyész közli vele, hogy perújítási eljárás során a Legfelsőbb Bíróság az összes vádpont alól jogerősen felmentette, ezért büntetlen elő-

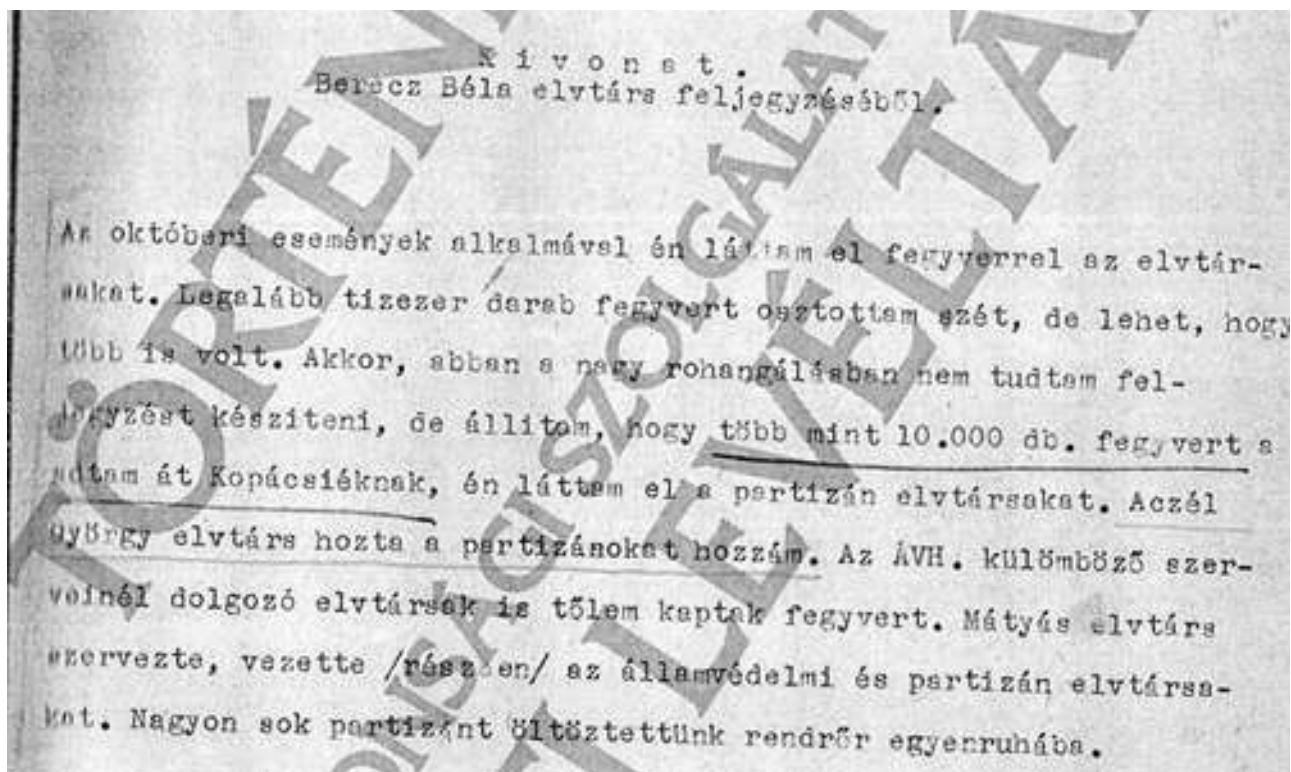

életűnek tekintendő. 1956-tól az MSZMP Központi Bizottságának tagja, 1957-67 között művelődésügyi miniszterhelyettes, illetve annak első helyettese, 1967-74 és 1982-85 között a Központi Bizottság titkára, 1970-től 1988-ig a Politikai Bizottság tagja, 1974 és 1982 között miniszterelnök-helyettes, 1985-től országgyűlési képviselő.]

Az Aczél György priorálását kérő Szolgálati jegy 1954-ben "Szigorúan titkos H" minősítésű volt, ami az ÁVH 1952 január 2-án kiadott Titkos Ügyviteli Szabályzata szerint a titkosság legmagasabb fokát jelentette, mely kategóriába a legbizalmasabb iratok tartoztak, s a címzetten kívül más nem bonthatta fel az ilyen küldeményt. A BM Büntetés végrehajtás Operatív Osztályának belső elhárítási hálózatában elvállalt ügynöki szerepét tán az a mondata magyarázhatja, mely egy 1954-ben, a börtönben saját kezével írt kérelmében olvasható: "A börtönben, ahol ellenség és árulók közé voltam zárva, még jobban megtanultam szeretni a pártot és gyűlölni az ellenséget." (ÁBTL. 3.1.9.V-142696).

Aczél György az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, KB-titkár, a Minisztertanács elnökhelyettese, országgyűlési képviselő

Bercz Béla : '56-ban Aczél hozta hozzám a partizánokat fegyverért

Aczél György 1956-ban sem tagadta meg önmagát. **Bercz Béla**, előbb honvéd (1951)-, majd

rendőr vezérőrnagy (1953) feljegyzéseiben azt írja 1956 októberének és novemberének eseményeiről, hogy ő látta el fegyverekkel az ávéhásokat és a "partizán elvtársakat", akiket Aczél György vitt oda hozzá. *"... mindenki annyi fegyvert kapott, amennyit kért, sok idő nem volt a gondolkodásra. Így láttam el igen sok elvtársat Aczél György elvtárs révén, aki odahozta őket...nagyon sok partizánt öltöztettünk fel rendőr egyenruhába."* (ÁBTL. 3.1.9. V-150393/9)

Aczél levéltári anyagában – zömmel az ÁBTL. 3.1.9. V-142696/1 jelzetű dossziében – 1958-ban nyilvántartásból törlés, 1959-ben kiemelés történt megsemmisítés céljából.

A mágnesszalagok menthetetlenül lelepleznek

Ha nem sikerült volna 2009 november 5 és 23 között adatvesztés és manipuláció nélkül sikeresen beolvasni és lementeni – a rossz tárolás miatt összetapadt, de finom hőkezeléssel biztonságosan olvashatóvá tett – **mágnesszalagokat**, akkor is megdőlt volna az a nagy igyekezettel terjesztett legenda, miszerint az iratok többsége 1989 december második felében (Duna-gate) és 1990 január elején megsemmisült, más részüket hamisították, a maradékból pedig a múlt megismerhetetlen, tehát reménytelen az ügynök ügyeket felderíteni, felesleges velük foglalkozni. Több példa is azt bizonyította, hogy eredményt hozhat – teljes bizonyossággal vagy nagy valószínűséggel – a megmaradt kartonos operatív és hálózati nyilvántartás anyagának **keresztellenőrzése**, azaz egybevetése a kiegészítő vagy ráutaló okmányokkal, így a BM volt személyzeti főosztályának és külügyi osztályának zárt irattári anyagával, továbbá a a pénzügyi osztályon fellelhető bizonyítékokkal (fizetési listák, elszámolások, jutalmak); a bíróság előtt hatásos lehet az egykori beszervező és kapcsolattartó tiszt vallomása, kiegészítve a vonalvezető tiszttel, aki ellenőrizte a hálózati személy és a kapcsolattartó tiszt viszonyát. Senki sem vette a fáradságot, hogy jelentések tartalom-elemzésével állapítsa meg a szerzőt, amikor az szükséges. A Független Kisgazda Párt egyik frekvált történelmi vezetőjéről nem maradt fenn sem beszervezési, sem munkadosszié, s nincs 6-os kartonja sem. Mégis a meglévő jelentéseiből **tartalomelemzéssel** (életútja, politikusi pályája eseményeinek és a jelentésíró által említett tények, körülmények összefüggéseinek feltárása) tökéletesen azonosítható. Tartalomelemzésre persze nem vállalkoztak az átvilágító bírák, s mai ítélkező kollégáik sem töltik ezzel az időt, sablonos és mechanikus maradt a rossz átvilágítási törvény itt ragadt gyakorlata: ha az érintettséget igazoló **négy bizonyíték** (6-os karton, beszervezési nyilatkozat, jelentések, pénzügyi dokumentumok) közül nincs meg legalább kettő, akkor a hálózati személy érintetlenségét megállapítva általában felmentik őt a beszervezettség gyanúja alól. (Kivétel: saját beismerése vagy a beszervező-, kapcsolattartó- és vonalvezető tiszt érintettséget bizonyító vallomása.)

A BM 1974-től számítógépre vitt állambiztonsági adatai 18+1 mágnesszalagon az Egységes Gépi Prioráló Rendszer (EGPR) részei, illetve alrendszerei voltak. A most beolvasható és kinyomtatható állapotba hozott, korábban **2060-ig titkosított szalagok** közül 18 a Nemzetbiztonsági Hivatalban található, rajta a következőkkel:

- "G" jelű adatbázis: operatív nyilvántartás a célszemélyekről;
- "H" jelű adatbázis: hálózati nyilvántartás személyekről (ügynök, tmb., tm.);

- "K" jelű adatbázis: az egykori III/II-es csoportfőnökség központi kémelhárítási adattára;
- "J" jelű adattár: az előzetes nyomozásokról;
- "U" jelű adattár a bizalmas nyomozásokról;

A 19. szalag az Információs Hivatalban található:

- "I" jelű adatbázis: a volt III/I csoportfőnökség, a hírszerzés hazai és nemzetközi hálózata.

Mindezek teljesebb iratanyagot feltételeznek, mint amennyi papíron megmaradt, s melynek kb. 92-93 százalékát adták át eddig az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának.

Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára

A mágnesszalagok anyagának megismerése, kinyomtatása alkalmas lesz legalább két babona felszámolására is. Az első: annak bebizonyosodása, hogy a beszervezettséget igazoló 6-os hálózati nyilvántartó kartonokat nem hamisították, eddig még egyetlen ilyen nem találtak. A beszervező, a kapcsolattartó és a vonalvezető tiszt aláírásával ellátott okmány 8 kontroll ponton ment át, míg eljutott a kartonos nyilvántartóba majd 1974 -től felkerült a számítógépközpont mágnesszalagjára. Az adatbázisok a fedőneveket és a valós neveket is tartalmazzák, **alkalmasak a teljes azonosításra**. A második: ha valaki nem adott sem írásos, sem szóbeli jelentést, azt hamar kizárták a hálózatról. Ám ha valaki ragaszkodott a szóbeli jelentéshez, úgy azt lejegyezték vagy magnóra rögzítették, legépelték és aláírták vele, így lett szóbeli információjából mégiscsak írásos jelentés. (Az utóbbit azok kedvéért, akik úgymond soha egy betűt nem vetettek papírra...). A megsemmisített,

eltüntetett dokumentumok tartalma a lementett adatbázisokból feltárható.

"Szakértő" és Németh Miklós listája

És most ugorjunk vissza 1990-be az ügynöklistákhoz. Amikor 1990 január 5-én **Németh Miklós** miniszterelnök elhatárolódik a III/III-nál történetektől (Duna-gate, az ellenzéki vezetők további figyelése, lehallgatása), a III/III hivatalos állományából többen "fellázadnak", mondván: "...ne a mi bőrünkre moralizáljanak az általunk tartott sáros ellenzéki politikusok", s nyilvánosságra akarnak hozni 6 oldalon kb. 200 nevet, csupa exponált új politikus és pártvezető érintettségével. **Pallagi Ferenc** főcsoportfőnök ezt nem engedte, kért 5 napot beosztottaitól azzal, hogy ha nem tudja megvédeni őket, akkor nyilvánosságra hozhatják a listát. Nem tudta, s tartotta a szavát: január 10-én lemondott, akárcsak **Horváth József** III/III-as csoportfőnök január 17-én. Január 18-án **Horváth István** belügyminiszter jogutód nélkül feloszlatta a III/III-at, majd 23-án ő is távozott a miniszteri székből. Pallagi elégedetlen tisztjeinek listája mégsem akkor, hanem csak 2005-ben került fel az internetre "Szakértő" aláírással; 219 nevet tartalmaz, nem is egészen alaptalanul, mert szinte minden névhez tartozik valamilyen anyag az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárában, legfeljebb (még) nem annyi, amennyit a rossz átvilágítási törvény nyomán kialakult bírói gyakorlat ma megkíván a "hálózati személy" érintettségének megállapításához.

Pallagi Ferenc vezérőrnagy, a rendszerváltás előtti utolsó állambiztonsági főcsoportfőnök

Horváth József vezérőrnagy, a III/III csoportfőnöke, és Ilkei Csaba a Nemzetbiztonsági Bizottság ülésén 1990-ben

1990 márciusában **Gál Zoltán** megbízott belügyminiszter letesz egy listát **Németh Miklós** miniszterelnök asztalára a kormányváltással kapcsolatos iratok közé. (Az összeállított anyagot **Csikós József** ezredes, a BM Adatfeldolgozó Szolgálatának vezetője és **Nagy Lajos** ezredes, volt III/I-es hírszerző, az NBH főigazgatója kontrollálta.) Németh Miklós a listát május első napjaiban átadja **Antall József** leendő miniszterelnöknek, majd **Göncz Árpád** köztársasági elnökké választása után

kér Antalltól egy másolatot, mert neki nem maradt példánya, s azzal megkeresi Gönczöt. Antall nyomban beavatja **Horváth Balázst**, de **Borosst** állítólag csak október első napjaiban. Göncz tájékoztatja **Tölgyessy Pétert**, az SZDSZ frakcióvezetőjét és **Demszky Gábort**, a Nemzetbiztonsági Bizottság első elnökét.

Németh Miklós iratokat ad át Antall Józsefnek 1990 májusában

Ez a lista nem teljesen azonos a "Szakértő" által összeállítottal. Emlékezetem szerint kb. 120-130 nevet tartalmazott: politikusok, pártvezetők, képviselők, egyházi méltóságok, újságírók, írók, művészek, tudósok. (Egyesek, akik nem látták a listát, 300-400 névről beszélnek.) Az aláírás nélküli összeállításról különböző kigyűjtések készültek, így például az első szabadon választott országgyűlésben helyet foglalókról. Az utóbbin 25 név vonatkozott a képviselőkre, ám közülük 5 nem volt képviselő, hanem a pártok vezetőségéhez tartozó személy.

De más baj is volt az ad hoc jelleggel, hiányosan és pontatlanul összeválogatott nevekkal. Az eredeti III/III-asokat nem tudták már leválasztani a kémelhárítás új adatbázisából, így egyfelől szándékuk ellenére nemcsak III/III-asokat tüntettek fel, másfelől többeket is kihagytak közülük, noha szemmel láthatóan ott ültek a fényes padsorokban, például az MDF-nél: "**Recski**" informátor, "**Doki**" tmb., "**Dunai András**"/"**Kovács István**" informátor, "**Kaposvári László**" tmb., "**Tokai**" informátor, "**Fodor Attila**" tmb.; az FKGP-nél: "**Róka**"/"**Rába**" tmb., "**Harcos**" ügynök, "**Nádasdy**" ügynök; az SZDSZ-nél: "**Kenderesi István**" tm., "**Ózdi István**" ügynök; a KDNP-nél: "**Tatár**" tmb. Mivel a lista összeállítói (akiknek felülről azért súgtak néhány nevet, tehát konkrét kiindulási pontra dolgoztak) az 56 ezer hálózati személy valós neve és fedőneve között több azonosítást is találtak, aminek következtében vagy rosszul tippelték meg a keresett releváns személyt, vagy többet is feltüntettek, vagy a valós név után nem az oda vonatkozó személyi adatok következtek (születési hely, idő, anyja neve), hanem azokat összekeverték egy másik azonos nevű hálózati személy adataival. (Az utóbbira tán a legjobb példa az, amikor az MDF választmányi tagjának a

kaposvári L. Józsefnek a neve után egy azonos nevű pécsi "T"-lakás gazda személyi azonosítói következnek.)

Térjünk vissza a kezdethez: 1990 május 2-án ünnepélyesen összeül az első szabadon választott magyar országgyűlés. Még minden a látszatok világa. Még nem kezdődtek el a végeláthatatlan, természetlen és igazi megoldást nem hozó **víták** arról, hogy kell-e átvilágítás a képviselők között vagy nem, az **jogi vagy csak morális** legyen; ha jogi, akkor csak a III/III-asokat (politikai rendőrség) világítsák át vagy a III/I-eseket (hírszerzés) és a III/II-eseket (kémelhárítás) is, sőt a teljes III-as főcsoportfőnökséget, amihez hozzátartozott a katonai elhárítás (III/IV) és az operatív technika is (III/V), mások ezt is tovább bővítették a büntetés végrehajtás belső elhárításával, a fogda ügynök hálózattal, és a honvéd vezérkarhoz tartozó

Göncz Árpád köztársasági elnök első felszólalása 1990-ben

katonai hírszerzéssel; s még arról sem kezdődött meg a vita, melyről később hónapokig ment a szócséplés, hogy a III/III-asok közül kiket világítsanak át: csak a képviselőket, vagy minden "esküre kötelezett" közéleti szereplőt, de akkor ki a közszereplő, mi annak a jogilag meghatározható fogalma, s hol húzható meg az érintett személyek köre, stb. Szóval még semmi sem kezdődött el, még mindenki szép volt, okos, nagyreményű, s minden gyanú felett álló.

"Hálózati tagok kilépni!"

Ebben az állapotban nyissuk ki az állambiztonsági operatív és hálózati nyilvántartót, mint képzeletbeli osztály naplót, s játékosan vezényeljük: "**Osztály sorakozó! Vigyázz! Hálózati tagok kilépni!**" S ha csak (!) a **hálózati nyilvántartást** nézzük, (s még nem tudjuk, hogy a képviselő a névsorban szereplésen kívül jelentéseivel szerzett-e külön érdemeket is) akkor frakciónként a következőket látjuk, – persze nem 1990-ben, hanem ma, több évi kutató munka eredményeképp:

(A rövidítések: **inf.**: informátor; **ügyn.**: ügynök; **tmb.**: titkos megbízott; **tm.**: titkos munkatárs. Zárójelben a **beszervezés éve** és a **beszervező szerv.**)

Magyar Demokrata Fórum:

- 1., "**Kaposvári László**" tmb. (1960. BM. II/5-f.)
- 2., "**Fodor Attila**" tmb. (1966. III/III. Csongrád m.)
- 3., "**Nagy László**" tmb. (1980. III/III. Nógrád m.)
- 4., "**Recski**" inf. (1957. BM. Pol. Nyom. Főoszt.)
- 5., "**Doki**" tmb. (1977. BM. III/II-2-a.)
- 6., "**Havasi Zoltán**" tmb. (1984. III/III. Tolna m.)
- 7., "**Dunai András**"/"**Kovács István**" inf. (1966. III/III. Veszprém m.)
- 8., "**Evezős**" ügyn. (1951. ÁVH. I/2-a.)
- 9., "**Raszkolnyikov**" inf. (1957. BM. Pol. Nyom. Főoszt.)
- 10., "**Kocsis Lajos**" tmb. (1980. III/III. Csongrád m.)
- 11., "**Tokai**" inf. 1958. Pol. Nyom. Főoszt. Hajdú-Bihar m.)

Független Kisgazda Párt:

- 1., "**Virág Benedek**" tmb. (1960. Pol. Nyom. Főoszt. Komárom m.)
- 2., "**Róka**"/"**Rába**" tmb. (1957. BM. II/5-a.)
- 3., "**Harcos**" ügyn. (1951. ÁVH. Veszprém m.)
- 4., "**Palotás János**" tm. (1971. BRFK. Bü. Oszt.)
- 5., "**Nádasdy**" ügyn. (1989. III/III. Baranya m.)
- 6., "**Szatmári**" ügyn. (1957. Pol. Nyom. Főoszt. BRFK.)

Kereszténydemokrata Néppárt:

- 1., "**Magyar Károly**" tmb. (1957. BM. II/5-a.)
- 2., "**Tatár**" tmb. (1972. BM. III/III.)

Szabad Demokraták Szövetsége:

- 1., "**György Péter**" tmb. (1985. III/III. Heves m.)
- 2., "**Seres**" tmb. (1986. BM. III/III.)
- 3., "**Kenderesi István**" tm. (1957. BM. II/5-d.)
- 4., "**Ózdi István**" ügyn. (1958. BM. II/5-f.)

Megjegyzés:

D. I.-t az Ábrányi Aurél – Struzziero Adalberto – Atkány Arisztid kémperben (1955-1956) a BM. I. főosztálya beszervezte ügynöknek. (ÁBTL. 3.1.9. V-140799) Ügynök szerepét 1993-ban egy hetilapban "bizonyos értelemben" elismerte. (Lezáratlan kutatás.)

Magyar Szocialista Párt:

1., "**Csanádi**" tmb. (1979. III/III. Csongrád m.)

A **FIDESZ** frakcióban megjelölt személyek közül azonosításra alkalmast az ÁBTL jelenleg elérhető iratai alapján nem találtam.

Antall József kormánya:

1., "**Régant**" tm. (1968. BM. III/I-1-a.)

2., "**Doki**" tmb. (1977. BM. III/II-2-a.)

3., "**Dunai András**"/"**Kovács István**" inf. (1966. III/III. Veszprém m.)

4., "**Kocsis Lajos**" tmb. (1980. III/III. Csongrád m.)

A pártjukat, választóikat, a közvéleményt hidegvérrel, arcátlanul becsapók a következő fontosabb posztokat foglalták el:

- **Az országgyűlés korelnöke;**
- **Az országgyűlés két alelnöke;**
- **Egy frakcióvezető;**
- **Egy bizottsági elnök;**
- **Az Interparlamentáris Unió elnöke;**
- **Két miniszter;**
- **Két államtitkár;**
- **Egy nagykövet;**
- **A Nemzetbiztonsági Bizottság négy tagja;**

Az 1990 előtti rendszerellenes tevékenységükért, 56-os szerepükért felelősségre vont, vizsgálati fogságban tartott vagy bebörtönzött, de az állambiztonsági szervek által beszervezett országgyűlési képviselők, 1990-94:

1., "Kaposvári László", MDF

2., "Harcos", FKgP

3., "Recski", MDF

4., "Evezős", MDF

5., "Magyar Károly", KDNP

6., "Tokai", MDF

7., "Raszkolnyikov", MDF

8., "Ózdi István", SZDSz

A jelentéseik tartalma és terjedelme vagy más ok miatt figyelemre méltó néhány hálózati személy:

1., "Virág Benedek" tmb.: Vörös Vince

(1911. febr. 23, Kisbicsérd, Tóth Mária)

Az országgyűlés alelnöke, az FKgP országos listáján szerzett mandátumot. 1935-ben lépett be az FKgP-be. 1944-ben Debrecenben az Ideiglenes Nemzetgyűlés tagja, annak jegyzője. 1945-ben az FKgP főtitkárhelyettese, a Magyar Parasztszövetség főtitkára, a novemberi választásokon pártlistán ismét nemzetgyűlési képviselő lesz. Hat elemit végzett. 1956-ban a Baranya megyei FKgP alakuló ülésén megyei társelnökké választották. 1958-tól az Esztergom melletti kenyérmezői sertéshizláló telepen brigádvezető, szakszervezeti titkár és a járási népi ellenőrzési bizottság szakértője.

Itt szervezi be 1960-ban kompromittáló adatok alapján "Virág Benedek" fedőnéven Berta Lajos r. főhadnagy a Komárom megyei Rfk. Politikai Nyomozó Osztályának kémelhárító hálózatába, előbb ügynök, majd tmb. 1968-tól Pécsen élt, 1972-ben ment nyugdíjba. 1978-ban átveszi a BM III/III-3-a, amely a társadalomra veszélyes megfigyelt személyekkel és a volt politikai foglyokkal foglalkozott. 6-os katonája lezáratlan, kódja szerint titkosított hálózati személy, aki feltehetően 1990-ig dolgozott az állambiztonságnak.

Terjedelmes és részletes, jobbra kézzel írt jelentései két kötetben olvashatók az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárában. Legfontosabb politikai jelentéseit a Magyar Parasztszövetség és a Független Kisgazda Párt vezetőiről, országgyűlési képviselőiről írja, köztük volt: **Pártay Tivadar, B. Szabó István, Futó Dezső, Bejczy Sándor, Hám Tibor, Jaczkó Pál, Gyulai László, Kapócs Ferenc, Adorján József, Kiss Sándor, Horváth János, Ibrányi Gyula, Ibrányi Erzsébet, Hamza András, Farkas György, Hajdú Német Lajos, Czupi Bálint, Cséplő Jenő, Patonay Elek, Benárd Géza, L. Szabó Imre, Tompa István, Kelemen Sándor, Czipó László, Kovács József, Dancs József.**

Jelent környezetének reakciós elemeiről, így egy csendőr őrmesterről, aki szovjet katonákkal üzletel, Nyugatra utazó és onnan hazalátogató gyanús magyarokról, s megbízói utasítására mint bélyeggyűjtő lép kapcsolatba kijelölt külföldi és hazai személyekkel, akik behálózandók a cserepartner szerepében. 1988-89-ben a kisgazda belharcokban a Kovács Béla Politikai Társaság elnöke, az 1989. június 4-i érdi nagyválasztmányon az FKgP elnökévé választották, később a párt örökös tiszteletbeli elnökévé. 1991 novemberétől a parlamentben a Pásztor Gyula majd a Szabó János vezette kisgazda frakcióhoz csatlakozott.

22

1. *Alfred* 2. *Alfred* 3. *Alfred*

1443: 1440 - 1441

Thomson: "Valkyrie" and "The Valkyries"

Valentia

örögylés kőris elő, a Parantimoteg is negatív
lepret, tannelt fű, tannak jönni kezd az. 30. november, de-
vettéig. Egy ref. kőris hirtelen, mely talán eldör-
vint, az utolsó kőris, hirtelen. A kőris jönni kezd,
tájján elhőlt kőris kőriset a kőris murejára el-
vettéig, hirtelen az kőris. A kőris is elhőlt az
a kőris szűk, az kőris, tájján. A kőrisi kőris-
nak kőris, az kőris kőris. A kőris kőris kőris-
delt, az kőris kőris kőris kőris.

osa. Hänellä Kivimäellä, a Pääntöveltoij gas-
dardij, sijainut mäkijä. Kirs laudat kumuli
kellin eij talle. Pavaa, anjagias, uajon viijhrott,
hij a, mäs pab ar d kardin, ar d tudomaiskval
forogjon. Epäbilit nem jilentois epäbija, kätörky
norga fizaat. Käljälä mient, hie i mientin.

[illegible]

Stónuyni' Gyula luga, Kei S. Szengeli' sógorandja,
a "clik" névvel tagja. Csendes, békés ember.
A pénz ügyekben "hiteles" kerelt, a klit nem
pauzálódtatott rá. Sokat néz tudomány.

 ADTEL 3.1.2 M-29041 J6

Vörös Vince jelentése kisgazda vezetőkről 1960 november 16-án

2., "Havasi Zoltán" tmb.: Szokolay Zoltán

(1956. szept. 9, Hódmezővásárhely, Lénárt Éva)

Magyar-orsz szakos középiskolai tanár, tanársegéd, költő, a "Dél-Kelet" c. hetilap főszerkesztője. 1985-86-ban a Magyar írók Szövetsége KISZ szervezetének agit.-prop.-titkára. 1988-tól 1989 márciusáig a FIDESZ tagja. 1989 március 14-től 1990. dec. 15-ig az MDF Országos Választmányának, 1991-ig békéscsabai szervezete elnökségének tagja. Békés megye 1. sz. választókerületéből kerül be a parlamentbe, ahol a Nemzetbiztonsági Bizottság alelnökének jelöli az MDF.

A Tolna megyei Rendőr – főkapitányság III/III osztálya szervezte be 1984. május 16-án "Havasi Zoltán" fedőnéven, hazafias alapon, eredetileg az ifjúságvédelmi vonalra, kapcsolattartó tisztje: Hajnal József r. főhadnagy. Már egyéves tevékenységének értékelésekor (1985. május 20, Szekszárd)) roppant megvan elégedve vele az állambiztonság megyei vezetése: Eigner György r. alezredes, főkapitány-helyettes és Gál István r. százados, osztályvezető: "A tmb. ellenőrzött, megbízható hálózati személy...az együttműködés során **egyre tisztábban látja a belső ellenséges, ellenzékieskedő személyek káros szerepét.**" „Beszervezése óta folyamatos /napi jellegű/ kapcsolatot tartunk a BM III/III-5-a. alosztállyal, ahonnan az általa szolgáltatott minden egyes információ hitelességét jelezték vissza.”

Szokolay szorgalmasan, szabatosan, részletesen és mindig olvashatóan saját kézzel írta jelentéseit, ügyelve arra, hogy minél több érintett személyt nevezzen meg. Beszámolt a Magyar Írók Szövetsége üléseiről, rendezvényeiről, a fiatal írók József Attila Körének összejöveteleiről, irodalmi körök, asztaltársaságok vitaestjeiről, a résztvevők kritikus nézeteiről, így pl. a „Tiszatáj” irodalmi folyóirat körül kialakult helyzetről, a Tokaji Írótáborról, vagy az 1986. június 14-i "Vitahajó" nevű népes irodalmi délutánról a "Sződliget" sétahajón. Szinte minden szekszárdi és paksi értelmiségi rendezvényen jelen van, szamizdatokat gyűjt be és ad át a politikai rendőrségnek. A jelentett ismert személyek között volt – többek között –: **Csengey Dénes, Fekete Gyula, Fodor András, Nagy Gáspár, Kunszabó Ferenc, Cseh Tamás, Bertha Zoltán, Csoóri Sándor, Páskándi Géza és Csurka István,** s száznál több író, újságíró, filozófus, esztéta, műkritikus és más értelmiségi.

Tolna megyei Rendőrfőkapitányság
III/III Osztály Szekszárd

Nemzeti Adatvédelmi és Információs Szolgálat
BM-XO-16-A-184-480
sz. rend. osztály

2007-08-28

átadás

szigorúan titkos!

Tárgy: "Havasi Zoltán" fedőnevű
tab-részére -

Foglalkoztatási terv

Szekszárd, 1985. május 20.

"Havasi Zoltán" fedőnevű tab-r 1984. május 16-án vontuk be a titkos együttműködésbe hazafias alapon, gyors módszerrel, az ifjúságvédelmi vonalra.

A tab ellenőrzött, megbízható hálózati személy, akit 3/a rendezvényen, "K" ellenőrzésen, "Szőlősi", "Péter" és "Dániel" fedőnevű tab-ken keresztül ellenőriztünk. A "K" ellenőrzésen az a fenti hálózati személyeken keresztül jelenleg is folyamatos az ellenőrzése.

Bevezetése óta folyamatos /napi jellegű/ kapcsolatot tartunk a BM III/III-S-a alosztállyal, ahonnan az általa szolgáltatott minden egyes információ hitelességét jelöljük vissza.

Szokolay hálózati tevékenységének értékelése 1985-ben

Emlékezetesen azt is feljeli, aki autóstopposként segítőkészen felveszi őt Budapestre menve 1985 április 24-én Szekszárd határában. Intésére megáll és felveszi egy 60 év körüli plébános, korábban szerzetes. A paksi benzinkútig viszi el. Szokolay sietve jelenti kapcsolattartó tisztjének, Hajnal főhadnagynak, hogy *"erősen szovjet-és kommunistaellenes beállítottságú egyházi személlyel"* utazott együtt. A főhadnagy tájékoztatta az egyházi terület elhárítását, amely megtette a szükséges intézkedéseket. Az már a besúgó jellemét mutatja, hogy az MDF után a Kereszténydemokrata Néppártnál tűnt fel, ott politizált.

Szignálus titk!

Feljegyzés

BM-10-16-1173/3-170

207-08-26

Adta: Hlavai J. 1. tab

Vett: J. 1. tab

Fls: 16. 09. 24.

Hely: Budapest, 1. 07.

Tárgy: JAK folyóirat

1986. szeptember 22-én délután 4 órában Vajda György művelődési miniszterhelyettes fogadta a József Attila Kör vezetőit, illetve néhány olyan fiatal író, aki kapcsolatban állt vagy áll a JAK tervezett folyóirataival. A beszélgetésen jelen volt Körössi P. József, Csengey Dénes, Agócs Endre, Bertha Zoltán, Szokolay Zoltán vezetőségi tagok; továbbá Szilágyi Ákos, Kukulnyecz Endre, Csapody Miklós, illetve a művelődési minisztérium részéről Vajda György, Tokai András, Barzsoni Gábor és az MSZMP KB részéről Balogh Emőke.

Először a JAK vezetői a jelenben lévő Barsodi Sándorral találkoztak. 34. Körössi P. József elmondta, hogy ő már korábbi hetekben többször találkozott mind a művelődési minisztérium, mind az MSZMP KB képviselőivel, úgy érzé, hogy jelentősen javultak a feltételek és a körülmények a tervezett JAK-folyóirat esetében, a kulturális politikusok ezt a mostani beszélgetést afféle szondázásnak tekintik, így kérték, hogy milyen is a helyzet a fiatal írók körében, illetve mi a helyzet a beszélgetésekkel a leendő folyóiratról. Barsodi P. József ezért értéktartásra intette a társaságot, és kérte, hogy néhány kérdést, így például a korábbi (35 év) kérdését, más folyóiratok helyzetét, a naplók közül a "Dolog és szemlélet" problémáit (Csengey Dénes és Barsodi Sándor esetleges nemkívánatos minőségét) ha Vajda György nem hozza fel, a jelenlévők ne említsék. Kérte továbbá, hogy mindazt, amit elmondott, kezelje a JAK-vezetőség bizalmasan. Úgy látja, hogy a minisztérium célja a korábbiakhoz képest most már nem

ABTL 3.1.2. M-41773 114.

Szokolay jelenti 1986-ban, „Tárgy: JAK folyóirat”

[1986-ban egyébként egy másik sikeres bölcsésszel erősít a BM. III/III Tolna megyében: Dr. Tóttós Gábor szigorúan titkos állományú rendőr főhadnagyot (1954. június 17, Szekszárd, Erdődi Éva) a megyei Rendőr-főkapitányság III/III osztályának „T-19”

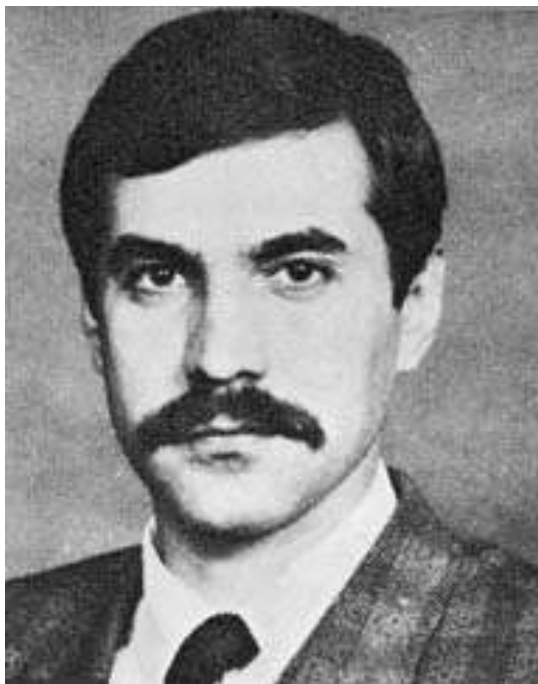
operatív beosztásába helyezi, egy főoperatív státus terhére. Töttös szt-tiszt (magyar-történelem szakos tanár, könyvtáros, helytörténész Szekszárdon) kinevezési parancs száma: 009/331/86. A rendőr főhadnagy, MSZMP-tag a rendszerváltásig szolgálja titkosan a Kádár rendszer állambiztonságát, leszerelési parancs száma: BMH. 009/38/90; a titoktartási esküokmányt 1989. december 28-án írta alá.]

1991. december 21-én egy parlamenti szavazásnál Szokolay Zoltán („Havasi Zoltán”) MDF-es szomszédja szavazógombját is megnyomta a sajátján kívül, amiért lemondott mandátumáról 1992. január 20-án. A Belügyminisztériumba távozott, március 1-től Boross Péter miniszter kabinetirodáján dolgozott. Nevéhez fűződik a jobboldali sajtó érdekvédelmi civil szervezet: a Közakarati Egyesület megalakításának kezdeményezése 1991-ben.

3., "Nagy László" tmb.: Szarvas Béla

(1959. júl. 20, Eger, Markovics Anna)

Üzemgazdász, könyvvizsgáló, főrevizor, szervezési és számítástechnikai csoportvezető. 1988-ban lépett be az MDF-be, az egri szervezet egyik alapítója és elnöke, Heves megye 1. sz. választókerületében szerzett mandátumot 1990-ben. Előbb a honvédelmi majd a nemzetbiztonsági bizottság tagja, később a költségvetési, adó-és pénzügyi bizottságnak is; az Interparlamentáris Unió magyar-norvég tagozatának elnöke . 1992-től a Magyar Máltai Szeretetszolgálat egri szervezetének egyik szervezője, 1992 februárjától a Heves Megyei Vállalkozói Kamara elnökségi tagja.

1980 december 17-én szervezte be Szalontai László r. főhadnagy a Nógrád megyei Rfk. III/III osztályának hálózatába hazafias alapon az ifjúságvédelem területére. "Nagy László" fedőnéven titkos megbízotti minősítést ért el. Három megye politikai rendőrsége is foglalkoztatta, Nógrádon kívül 1984-től Szabolcs megye, majd 1986-tól Heves megye. Nyilvántartó kartonja lezáratlan, kódja szerint feltételezhető, hogy a rendszerváltásig aktív hálózati személy volt. A III. állambiztonsági főcsoportfőnökség korabeli igényei és értékelési szempontjai szerint minden bizonnyal nem szerzett olyan kiemelkedő érdemeket, mint Szokolay Zoltán, de kissé szürke és sablonos fogalmazásban megbízhatóan jelentett a Pénzügyi és Számviteli Főiskola Salgótarjáni Intézetéből, Nyíregyházáról, a Szabolcs-Szatmár Megyei Moziüzemi Vállalattól, s az Ellenőrzési Főigazgatóság Szabolcs Megyei Igazgatóságáról, 1985-től pedig az egri Építésgazdasági Szervezési Intézetből. Néha országosan is értékes információkkal szolgált, mint például 1982 májusában, amikor a Nógrád megyei III/III osztály így értékelt egyik kézzel írott jelentését: *"A tmb. jelentése értékes. Központi értékű információt tartalmaz. A samizdat irodalom Bp-i terjesztőivel kapcsolatos anyag nagy figyelmet érdemel, mivel Mizsei és Hunya az MTA munkatársai, Fóti Péter pedig az ELTE Bölcsészettudományi Kar II. éves hallgatója."* *"Feladata: a Bp.-i személyekkel a kapcsolat*

4., "Magyar Károly" tmb.: Dr. Keresztes Sándor

(1919. márc.9, Magyarókerke, Kolozs m., Fazakas Erzsébet)

Jogász, 1944-47 között a BM közigazgatási osztályán dolgozott, 1947-ben a Barankovits féle Demokrata Néppárt országgyűlési képviselője, majd az "Új Ember" katolikus hetilap és a "Vigília" kiadóhivatalában valamint a Szent István Társulatnál (1963-1989) tevékenykedett nyugdíjazásáig. 1956 novemberében részt vett a Demokrata Néppárt és budafoki szervezete újjászervezésében, a "Hazánk" című lap megjelentetésében, az utóbbiban követelte a szovjet csapatok azonnali kivonását; s kiigényelte a XXII. kerületi MNDSZ székházat a DNP számára. 1989. márciusában több társával megalapította a Kereszténydemokrata Néppártot, vezette a párt szervezőbizottságát; szeptember 30. és május 27. között a párt elnöke, majd tiszteletbeli elnöke. 1990-ben a KDNP budapesti listájáról került be a parlamentbe, szeptemberig az alkotmányügyi és a nemzetbiztonsági bizottság tagja, akkor kinevezik vatikáni nagykövetnek.

1957 szeptemberében közbiztonsági őrizete alatt terhelő adatok alapján "Magyar Károly" fedőnéven beszervezte a BM Politikai Nyomozó Főosztályának II/5 osztályáról (a belső reakció elhárítása) Fogarasi Ferenc rendőrnagyot. Szeptember 30-i, kézzel írt beszerzési nyilatkozatában egyfelől ezt írja: **"... az ellenforradalom idején elkövetett hibáim jóvátétele érdekében vállaltam a politikai rendőrséggel történt titkos együttműködést."**, másfelől azt, hogy *"Tudomásul veszem azt a szóbeli ígéretet, hogy vallásos meggyőződésemmel és erkölcsi felfogásommal nem egyező feladatot nem kapok."* (Az utóbbi megfogalmazásért a beszerző tiszteletet felettese megdorgálta.) Ezek után – tekintettel nyolc kiskorú gyermekére is – kiengedték a közbiztonsági őrizetből. 1957-ben leírja a vele személyes kapcsolatban lévők neveit, 1958-ban még jelent a DNP-nél, az "Új Embernél", a Szent István Társulatnál, a Katolikus Hittudományi Akadémián és másutt dolgozó ismerőseiről, aztán teljesen meghasonlik önmagával, lelkiismereti okokra hivatkozva kéri a kapcsolat megszakítását, s május 30-án titoktartási nyilatkozat aláírása után kizárják a hálózattól.

1973 végén, 1974 elején több aktuális esemény ismét kölcsönösen közelíti a kihűlt kapcsolatot. A Keresztes család útlevélkérelmet ad be Jugoszláviába, ahol találkozni akarnak Nyugat-Németországba disszidált, s ott férjhez ment lányukkal és annak férjével, a Szent István Társulatnál pedig az átszervezés során felcsillan a vezető beosztásba kerülés lehetősége. A BM egyházi elhárítása: a III/III-1 osztály a., alosztálya önkritikusan megállapítja (1974. július 2), hogy a korábbi kudarcnak 1958-ban a kapcsolattartás felszínessége és hiányossága is oka volt a II/5 részéről, Keresztes Sándor pedig *"...széleskörű egyházi kapcsolatokkal rendelkező világi személy, római katolikus egyházi körökben országosan ismert. Munkakörénél és emberi tulajdonságainál fogva alkalmas reakciós vezető egyházi személyek körében végzendő hírszerzésre. Lehetőségei a közeljövőben várhatóan bővülni*

fognak, mivel a Szent István Társulat átszervezése során létesítendő vezető beosztások betöltésénél számításba veszik. Vallási meggyőződését – karrierje érdekében – össze tudja egyeztetni a haladást szolgáló egyházi törekvések támogatásával. Mindszenty elképzeléseivel már képviselő korában ellentétbe került, a Mindszenty-ügy közelmúltban történt lerendezésével egyetért." (Mezey Károly r. őrnagy, dr. Balázs Tibor r. alezredes alosztályvezető.)

Az egyházi elhárítás pozitív várakozását megalapozta Keresztes Sándor 1973. október 17-i levele, mely a "Kiegészítő vonások arcképemhez" címet viselte. Ebben leszögezi, hogy rég elmozdult a lélektani mélypontról, az ország változásai nyomán pedig mind jobban elmélyülő meggyőződéssel szeretne tenni valamit a köz javára: **"Szocialista társadalmi rendünket nemcsak tudomásul veszem, de vallásos-, erkölcsi- és keresztény társadalom bölcséleti motivációk alapján igénylem is azt. Meg kell állapítanom, hogy erre az álláspontra fokozatosan jutottam el és ebben segítségemre volt a XX. és a XXII. kongresszus nyomán megindult többirányú folyamat..."**, **"Én a formális megoldás helyett szocialista hazánk és az egyház érdekeinek egyaránt megfelelő, hosszú távú együttélési formájának kialakításáért fáradozom, mely egyház történelmi példává válhat."**

A III/III-1-a illetékesei így számolnak be a jelölt újabb beszervezését megelőző beszélgetésekről: *"Lelkiismereti konfliktusba kerülésével igyekezett magyarázni a belügyi szervekhez való korábbi viszonyát. Elismeréssel szólt, hogy ezt méltányolták. Elmondásából kiderült, hogy később több kísérletet tettek a belügyi szervek a kapcsolatfelvételre, – de olyan hangon és megengedhetetlen módszerekkel –, ami még inkább taszította. Jelenleg érzi, hogy egyenlő partnerként kezeljük, kíváncsiak vagyunk véleményére, szolgálatait esetleg hasznosítani tudjuk. Alapvető egyházpolitikai célkitűzéseinket hajlandó támogatni."* *"Meglévő – eddig kielégítetlen – karriervágyát látja elérhető közelségben, amennyiben a Szent István Társulat átszervezése során valamilyen felelős beosztásba kerülne. Igyekszik ehhez úgy igazítani magatartását, hogy a mi támogatásunkat is megszerezze."* Végül Mezei Károly őrnagy nyugtázza Keresztes első ténykedését: *"Viszonzásképpen mi is részéről megnyilvánuló bizalomnak vesszük, hogy elsőként adott át részünkre olyan dokumentumokat, melyek még felsőbb vezetői, az egyházi hatóságok előtt is ismeretlenek voltak az átadás időpontjában. Ezek nagyban segítettek bennünket, hogy képesek legyünk felismerni, időben kivédeni azok mesterkedéseit, akik akadályt szeretnének gördíteni az állam és az egyház kölcsönösen kialakuló, eredményesnek ígérkező, további együttműködés elé."* *"Beszervezés után a hálózat ellenőrzését párhuzamos ügynökséggel és "K" ellenőrzés bevezetésével (levél cenzúra, – i.cs.) végezzük. Ellenőrzésében részt vesz "Igaz Sándor", "Sipos Péter" és "Tatár" fn. hálózatunk."* A dolog érdekessége, hogy **"Tatár"** fedőnevű titkos megbízottal aztán 1990-ben együtt feszítettek az első szabadon választott országgyűlésben, a KDNP frakcióban.

1974. július 24-én nyilvános helyen Mezei őrnagy hazafias alapon másodszor is végrehajtotta "Magyar Károly" tmb. beszervezését, aki *"Tájékoztatás céljából átadott részünkre egy több gépelt oldalból álló anyagot, melyet a Szent István Társulat alelnöke az elkövetkezendő napokban kíván eljuttatni a Püspöki Kar tagjaihoz."* *"Lényegében rövid gondolkodás után, meggyőződésből, hazafias alapon késznek mutatkozott az együttműködésre. Erősen kihangsúlyozta a partneri*

kapcsolatot, melyre önként vállalkozott."

Újabb szervezési nyilatkozatában – egyebek között – a következőket írja saját kezével Keresztes Sándor: **"Alulírott kijelentem, hogy egyetértek a Magyar Népköztársaság és a Római Katolikus Egyház közötti kapcsolat erősítésének szükségességével, s az ennek érdekében történő tevékenységre a belügyi szervek tisztjével történt beszélgetések még inkább elköteleznek. Állásfoglalásaimban ezért ezekben a kérdésekben a jövőben mindig lojális magatartást tanúsítok. Feladatommak tartom – különösen egyházi jellegű funkcióba kerülésem esetén – az állam és az egyház közös érdekét szolgáló törekvések támogatását. Külföldi kapcsolataimat igyekszem – a valóságos helyzetnek megfelelően – pozitív irányban befolyásolni, a Magyar Népköztársaság ellen irányuló alaptalan rágalmakat visszautasítani. Amennyiben tudomásomra jut, felhívom a belügyi szervek figyelmét az állam és az egyház zavartalan együttműködése ellen irányuló jelenségekre. Önmagamot ilyen tevékenységtől elhatárolom. Önként vállalom, hogy nyugati egyházi és világi személyekkel folytatott tanácskozásaim során a belügyi szerveket érdeklő személyek magatartásáról, tevékenységéről szóban és írásban a valóságnak megfelelő tájékoztatást adok."** Útlevélkérelmét teljesítették.

Ugorjunk a történet végére. "Magyar Károly" tmb. az 1976. szeptember 15-i találkozón miután a Szent István Társulatnál tervezett előmenetele megfeneklett, kijelentette, hogy **"Erőfeszítései a társulat ügyének rendezése végett nem jártak eredménnyel az egyházi hatóságoknál, az Állami Egyházügyi Hivatal részéről sem kapta meg a remélt támogatást. Megunta az egyoldalú erőfeszítést, a szélmalomharcot. Kilátást sem lát arra, hogy körülötte a helyzet változzon, két év múlva már úgylis nyugdíjba megy."**

1977. május 12-én "Magyar Károly" tmb.-t az egyházi elhárítás hálózatából kizárják. A III/III-1-a indoklásában ez áll: **"Mint titkos megbízott, hazafias alapon vállalta a velünk való további együttműködést. Munkáját eleinte nagy igyekezettel látta el, de konkrétan csak a társulat vonatkozásában volt hajlandó együttműködni. Itt is ragaszkodott azonban saját koncepciójához. Ez politikailag ütközött az állami elképzelésekkel."** A tmb. nyilatkozatában kijelentette, hogy **"...kapcsolatunkból eredően hátrányos körülmények közé nem kerültem. Anyagi sem erkölcsi károm nem keletkezett."** Kapcsolattartó tisztjéhez: Mezei őrnagyhoz írott levelét pedig szép búcsú mondattal zárja: **"Mindig kellemesen gondolok vissza az önnel és főnökeivel való beszélgetésekre, maradok tisztelettel: Keresztes Sándor."**

A hálózati személyek lezárt dossziéit idővel egy-egy érdeklődő osztály kikéri az irattárból tanulmányozás és újbóli szervezés céljából. 1989. szeptemberében a III/III-1-a ismét elővette Keresztes anyagát, ám Budai Miklós r. százados a következő feljegyzéssel tette vissza: **"A kizárt hálózat újraszervezését kedvezőtlen személyi tulajdonságai miatt nem tartom célszerűnek."**

Arról még nem tudhatunk, hogy az 1990 utáni magyar polgári hírszerzés: az Információs Hivatal támaszkodott-e az új vatikáni magyar nagykövet ("Magyar Károly") szakmai tapasztalataira, széles körű személyes ismeretségére, a Céghez fűződő "kellemes" emlékeire.

Szocialista társadalmi rendünket nemcsak biológiai, hanem, de vallási, erkölcsi és lélektani társadalmi kölcsönhatás megteremtésének alapjain egyetemes és árt. Illeg kell állapítanunk, hogy erre az álláspontra fohászkodva jutottunk el és ebben egyetemesre vált a XX. és XXII. századok nyugati világának fejlődését melynek nyomán hazánkban is nyitási-utak nyíltak, hogy a nemzet nemcsak a hatalom nem nemcsak szűk, hanem a közöségi jogokat emberek között és nemzetek között.

Írások köztük a következők: az egyik szocialista államrendünk legitimizációs hovatartozásának megfelelő egyetemes politikai koncepció kialakítását célozta a magyar államnak tények a felismerésére irányult, hogy a hatalmunkban kívül az országban. Mára az egyházi nemzetfenn- tartás szerepe tölt be.

A két társadalom képviselői gondolatukat róhan és inkább fejtették ki illik, hogy tények- nek abban a nemzeti, hogy megítélget nyugtathat helyes, melyek és döntések megfigyelésében. Fő- vizsgálata kevésbé egyszerű, nemcsak a harsogás, hanem a megítélés, melyek az a baktérium, hogy melyek a megítélés, melyek az újat, a jobbat képviselik. Természetesen tartunk, hogy az emberek megismer- itését, elterjesztését vagy éppen elterjesztését megfigyelést vált be. Az a "status quo" harsogásai. Az a formális megoldás helyett szocialista társadalom, az egyházi értékeknek egyaránt megfelelő, harsog- tának egyetemesi formájának kialakításáért fars- adom hely egyházi történelmi példákra válhat.

Bpest, 1973. okt. 13

Ferenczy János

Keresztes: „Szocialista társadalmi rendünket...igénylem is”, 1970. okt. 13.

5., "Kaposvári László" tmb.: Dr. Vízzy Béla

(1931. jan.13, Budapest, Ruchti Vilma)

Szegedi orvostanhallgatóként kapcsolódott be az 56-os forradalmi eseményekbe, november 6-án a szovjetek Budapesten elfogják és két hónapra a Szovjetúnióba viszik, majd Ungvárról haza jutva a szegedi Népbíróság 1958-ban 6 év börtönbüntetésre ítélte. Előzetes letartóztatásban a szegedi Csillag börtönben volt, büntetését a váci fegyházban és a budapesti Gyűjtőfogházban töltötte. 1959 áprilisában amnesztiával szabadult. Három évet a Chinoin Gyógyszergyárban dolgozott segédmunkásként. 1962-ben engedélyezték tanulmányai folytatását, egy év múlva átvehette orvosi diplomáját. Később tüdőgyógyász és röntgen szakorvosi vizsgát tett. Orvosi pályájának állomásai: Rókus Kórház, Vecsés, Szada, Galgamácsa, Balassagyarmat, Nógrádgárdony, Sopron, Délpesti Kórház, Csepel Művek. 1988-ban az MDF XX. kerületi szervezetének elnöke, innen kerül a parlamentbe, ahol a szociális, egészségügyi és családvédelmi bizottság tagja, az

Interparlamentáris Unió magyar-ír és magyar-norvég tagozatának alelnöke. 1990-től választott elnöke a Pestszenterzsébeti Rk. Főplébánia Egyházközségi Képviselőtestületének, tevékenykedik a Máltai Szeretetszolgálatnál és szervezi a Magyar Cserkészszövetséget.

Vízzyt 1960. október 20-án szervezte be terhelő adatok alapján Kuti György r. főhadnagy a BM. Politikai Nyomozó Főosztály belső reakció elhárító osztálya, a II/5-f hálózatába, ahol előbb ügynök, majd sikeres munkája elismeréseként titkos megbízott. Első foglalkoztatási vonalaként a katolikus ifjúsági elhárítást jelöli az állambiztonsági nyilvántartás, ám ez a gyakorlatban az első pillanattól kibővül a volt 56-os politikai foglyok, egykori rabtársai felderítésével és megfigyelésével, mindenkor értelemszerűen kiegészül munkahelyei – kezdetben a Chinoin – rendszerellenes elemeinek leleplezésével és egyes katolikus vallási közösségek (így pl. a rákospalotai plébánia) belső "reakciós" szerveződéseinek feltárásával. 1963-ban átveszi a BM. III/III-2-b, 1965-ben a Pest megyei III/III-1, 1968-ban a Nógrád megyei III/II, 1972-ben a Győr-Sopron megyei III/III. Tizenhét évi besúgó tevékenységének terjedelme vetekszik a legnagyobb jelentők (Kiszely István, Kapuy Vitál, Timkó Imre, Szennay József, – valamennyien egyháziak) teljesítményével, Dr. Vízzy Béla jelentései 5 kötetben olvashatók az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárában.

Mindenütt kitűnő baráti kapcsolatokat alakít ki a politikai rendőrséggel, jellemző, hogy postán küldött nyílt képes húsvéti üdvözlőlapon köszönti 1966 márciusában III/III-as kapcsolattartó tisztjét: Rotter József r. századost, a Pest megyei Rendőr-főkapitányság címén: "Kedves Jóskám!" "Szeretettel csókol Kaposvári Laci".

Legértékesebb operatív értékű jelentéseinek időszakát (1960-65) így zárja le a BM. III/III-2-b: **"A dossziében elfekvő terhelő, illetve kompromittáló adatok több olyan személyre vonatkoznak, akik jelenleg is aktív tevékenységet fejtenek ki rendszerünk ellen. Operatív értékkel bírnak. Ennek alapján megsemmisítését nem javaslom. Bozsik László fhdgy."**

Vízy ügynök tudatosan és módszeresen hálózza be egykori börtöntársait: listát vezet róluk meghatározott mutatók szerint. 1., **"Baráti kapcsolatban vagyok vele"**, 2., **"Jól ismerem"**, 3., **"Csupán zárkatársak voltunk"**, 4., **"Tudomásom szerint még börtönben van"**. Azt persze nem tudja, hogy rajta kívül másokat is beszerveztek a listáján lévők közül, például a "Bányász"/"Szatmári" ügynököt, aki őt is ellenőrzi.

Vízy húsvéti üdvözlőlapja kapcsolattartó tisztjének:
„Szeretettel csókol Kaposvári Laci”

M. III. 2. b.

Siposné István! 295.1

Törvényi Értékelő.

Feleltetés
Bp. 1965. IV. 26.

A mai nap folyamán államrendőrségem "Kaposvári László"
fn. ügyről "M. 26.888/M, domeszt és az államrendőrség meg,
+ domesztan elfogás terhére, a kompromittáció esetei több
azon személyek között, akik jelenleg is aktív tevékenységet
fejtenek a rendszerünk ellen. Operatív értékkel bírnak.
Ennek alapján megnevezésüket nem javaslom.

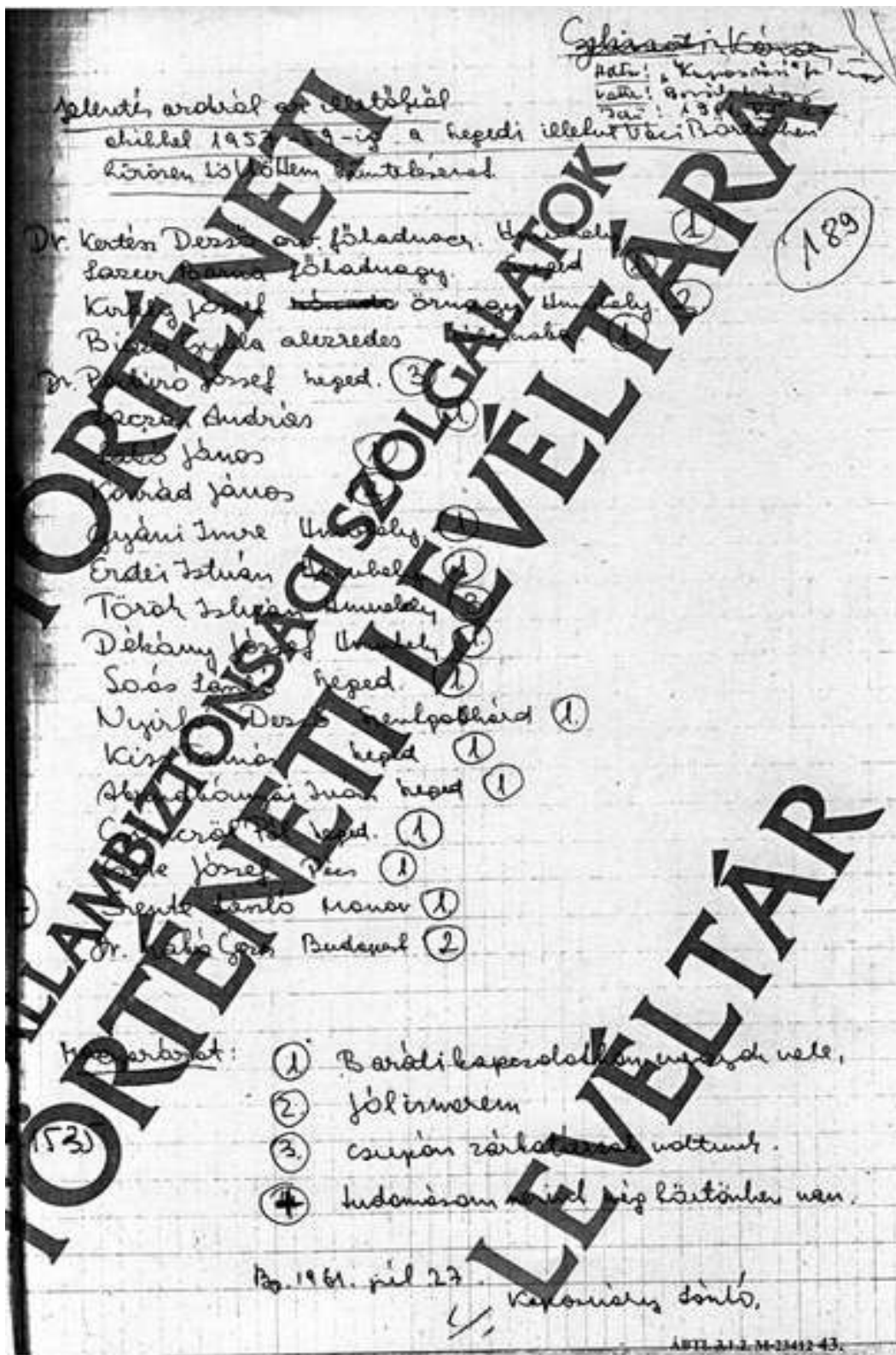
Bp. 1965. IV. 26.

Bozsik László főhadnagy

Vízy jelentései operatív értékkel bírnak – állapítja meg Bozsik főhadnagy 1965-ben

Volt politikai fogolytársairól, mint ellenségekről jelent, elítélő, megbélyegző minősítéseivel néha túltesz az akkori személyzetiseken. Pl. a Chinoinban találkozunk Turner Istvánnal: "Turnerrel való ismeretségem a váci börtönben kezdődött... az ellenforradalomban való részvétele miatt elítélték...antikommunista beállítással,... erősen antiszemita, ... kifejezetten nyugatnémet barát, a jelenlegi helyzet megváltoztatását a nyugatnémet revans politikától reméli... meggyőződése, hogy a III. világháború a küszöbön áll, amit USA segítséggel Nyugatnémetország fog megoldani Európában, amely a Szovjetunió teljes megsemmisítését fogja eredményezni." (1960. március 27.) Szabó Antalt a szegedi Csillagból és a váci fegyházból ismerte, aki most ismét kémgyanús kérdésekkel kereste meg, gyűlöli a rendszert, fanatikus antikommunista, munkanélküli féltve, de feltűnően jól él. Az ügynök hasznos információkkal szolgál a benne teljesen megbízó volt vádlott társáról: Erdei István egykori szociáldemokrata országgyűlési képviselőről is, akit "az ellenforradalomban való

ténykedése miatt" nyolc évre ítélték.

Vízy listája börtöntársairól, csoportosítva, kézzel írva

Belsőügyminisztérium
II/5. f. osztály.

Szigorúan titkos!

Adta: "Kaposvári" ú.
Vette: Bocsik László r.
nagy.

Dátum: 1962. VII. 27.

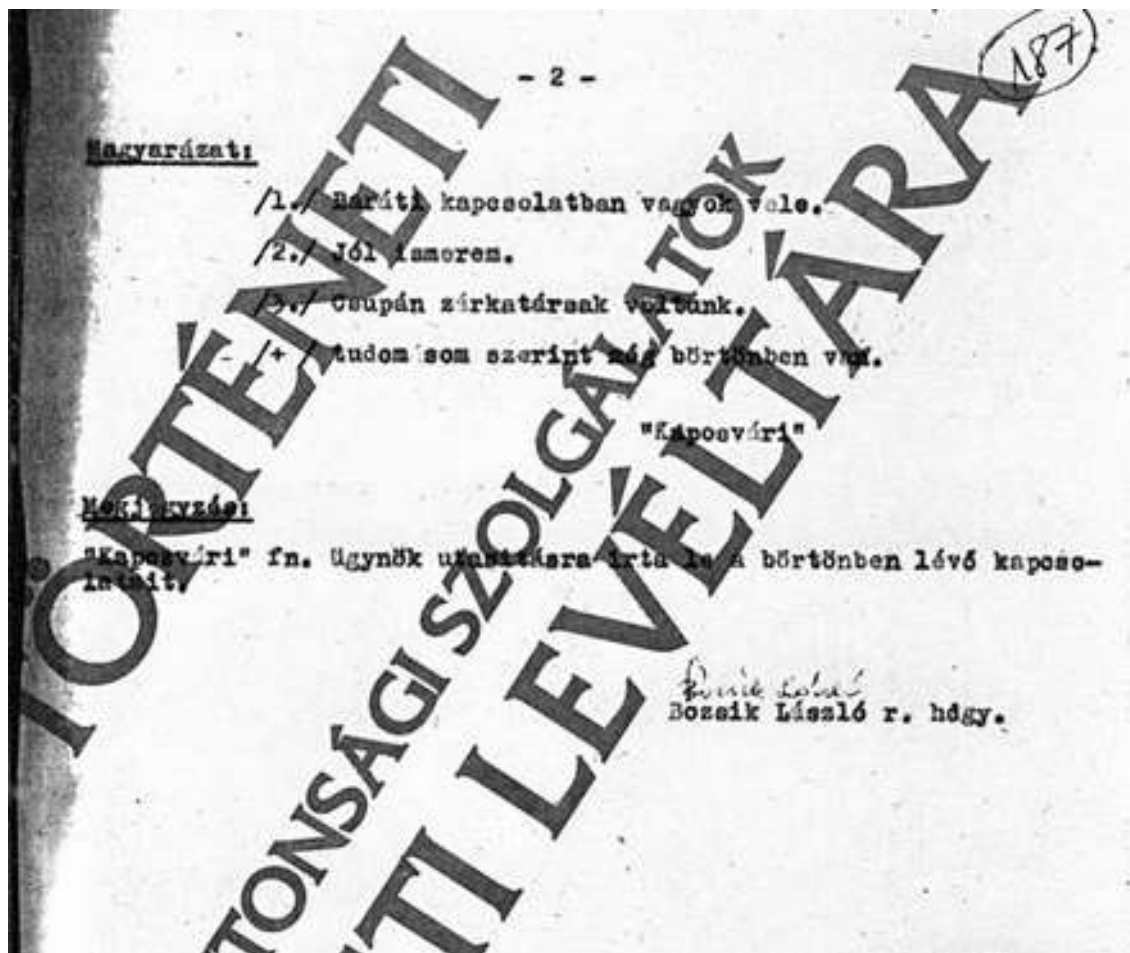
Tárgy: 1957-59-ig a szegedi
illetve váci börtönben együtt töltött büntetésemet a következkkel.

Bejelentés.

Budapest, 1962. augusztus hó 9.

"Kaposvári" fn. munkák jelenti:

+ Dr. Kertész Dezső orv. főhadnagy, Hmvhely.	/1./
+ Lázár Berna főhadnagy, Szeged	/1./
Király József őrnagy, Hmvhely.	/2./
Biczó Gyula alezredes, Békéscsaba.	/1./
+ Dr. Farbió József, Szeged	/3./
+ Laczai Anorás	/1./
Lakó János	/1./
Konrád János	/2./
Gyáni Imre, Hmvhely.	/1./
Erdai István, Hmvhely.	/1./
Török István, Hmvhely.	/1./
Békány József, Hmvhely.	/1./
Szék László, Szeged.	/1./
Nyirő Dezső, Szentgotthárd.	/1./
Kiss Tamás, Szeged.	/1./
Abrudbányai Iván, Szeged.	/1./
Gönczöl Pál, Szeged.	/1./
Csate József, Pécs	/1./
+ Sente László, Monor.	/1./
Dr. Szabó Géza, Budapest.	/2./

Vízy listája börtöntársairól, csoportosítva, gépelve, 1-2 old.

Környezetéről a Chinoiban: "**Bakos Mihály** igen erősen antikommunista, gyűlöli a rendszert, elmondta, hogy komoly munkája lenne most a csendőrségnek, ha övék lenne a hatalom... várja a III. világháborút és első dolga lesz, hogy pisztolyt ragad és leszámol a kommunistákkal... csak a bosszú jár az eszében."

"**Vekerdi József** Kádár János csepeli beszédében igazolva látja a rendszer elleni gyűlöletét...kifejtette, hogy újabb bizonyíték arra, hogy az 1956-os ellenforradalomban részt vett személyeket mennyire gyűlölik és soha nem tudnak megbocsátani nekik." (1961. XII.8.)

Vízy három nagy kárt okozó gyári szabotázs jellegű cselekményt is jelent, mindhárom elkövetője Gebhardt Mihály, akit így jellemez az ügynök: "... antikommunista, igen erősen antiszemita... többször dicsőítette előttem a Horthy rendszert, mert akkor jobb volt a munkások sorsa, mint ma. Szovjet gyarmatnak nevezi Magyarországot, a Szovjetuniót modern gyarmatosítónak... szerinte Kádár Jánosék a legpiszkosabb hazaárulók." Az állambiztonsági szervek szerint Vízy kitűnő munkát végzett a Chinoiban az ellenséges csoportok feltérképezéséről, kiérdekelte, hogy folytathassa egyetemi tanulmányait és orvos lehessen.

Telentés

Hely: "Kaposvár" 14. sz. sz. sz.

Idő: Gyűjtő hely

Idő: 1961. márc. 28.

Hely: "Akadémia" 14. sz. sz.

1.

BAKOS MIHÁLY

129

Bakos Mihályt 1959 őszén börtönbe zárták a
Chimera-csoportban, ahol börtönben volt, mellette le-
kötözték. Bakos kihatározottan volt naponta munkában
vagy, és ismét. Talán az volt, amikor a munka
megkezdte, vagy a munkában van dolgozni, mivel ő
a munkánál foglalkozott.

Bakos arról beszélt, hogy a rendszert volt,
munkájára mutatott, amit a börtönben (rendőrségre)
is lehet dolgozni, hogy a munka mellett legyen.

Isen öröme, a kommunista beállítással, ezért
gyűlölt a rendszert, és a munka, hogy a munka
munkája legyen, mert a volt rendőrségrek ha
még lenne a munka.

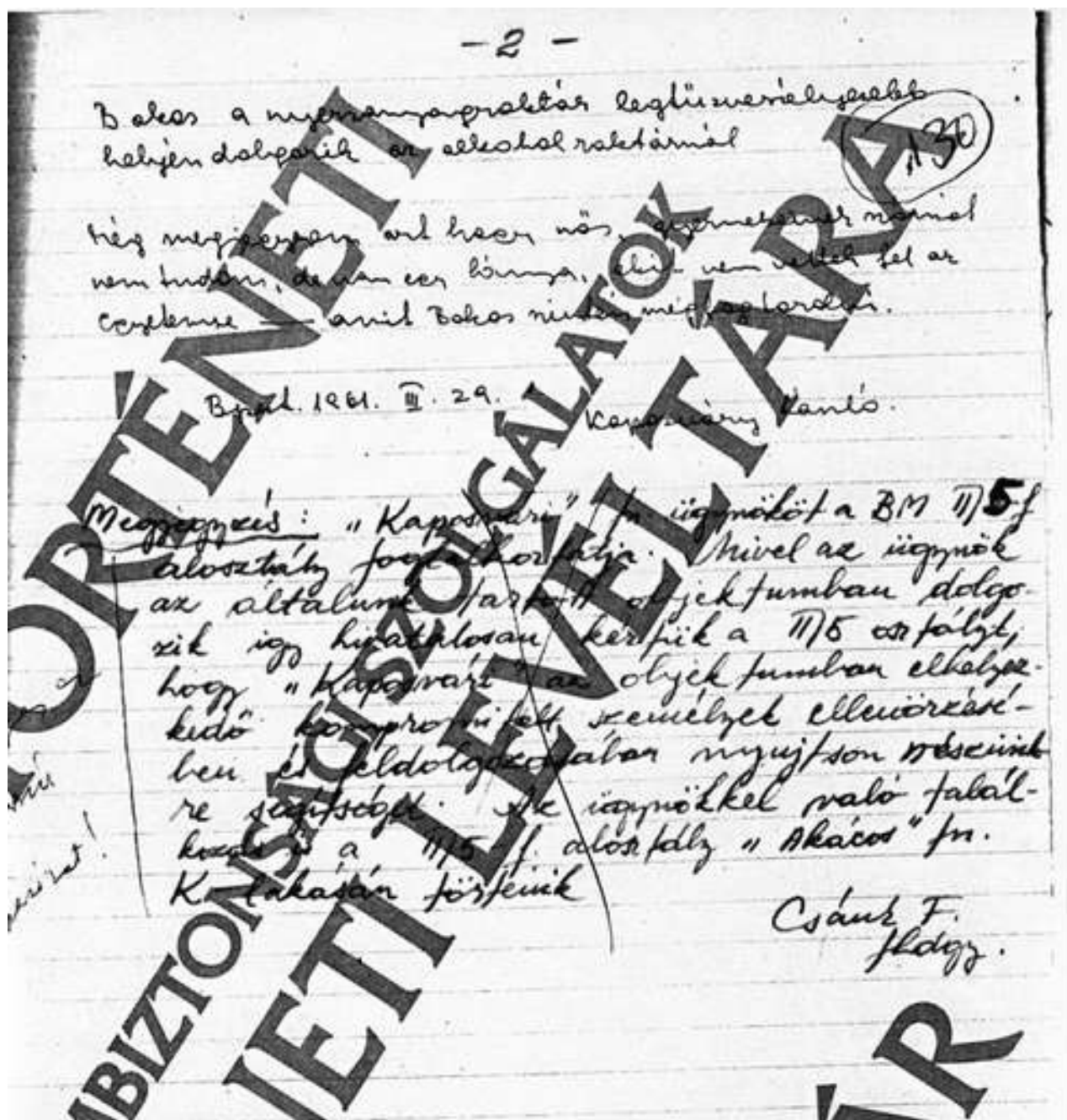
Vagy a munkájában, és az első dolgozó
hogy a munkájában, hogy a munka, a kommunista-
kialakul. Bakos a munka, és az első dolgozó
hogy a munka, és az első dolgozó.

Isen öröme, a kommunista beállítással, ezért
gyűlölt a rendszert, és a munka, hogy a munka
munkája legyen, mert a volt rendőrségrek ha
még lenne a munka.

Isen öröme, a kommunista beállítással, ezért
gyűlölt a rendszert, és a munka, hogy a munka
munkája legyen, mert a volt rendőrségrek ha
még lenne a munka.

Vizy: „Bakos Mihály antikommunista, gyűlöli a rendszert...” 1. old.

Vizy. „Bakos Mihály antikommunista, gyűlöli a rendszert...” 2. old.

Múlhatatlan érdemeket szerzett a **"rákospalvi plébánián folyó ellenséges tevékenység"** leleplezésében. Nagy átkaroló mozdulattal lát munkához, amit 1961 július 28-i jelentése is tükröz: "Az alábbiakban ismertetem Bp. XIV. ker./Rákospalva/ környékének politikai helyszínrajzát. Köztudomású, hogy a környéken lakók osztályhelyzetüknél fogva reakciós, klerikális beállítottságúak./Vitéz telkek, volt katona, rendőr tisztek./ Ezeknek összefogására a területhez tartozó plébánia vezetői összejöveteleket tartanak volt horthysta katonatisztek lakásán." Visszatérően jelent Thiry István, Ikva László, Gyimóthy Károly, Szabó Géza, Emődi László, Tóth József és Vincze Miklós katolikus papokról, s feldolgozza a legveszélyesebb civileket, köztük Abafalvi József Eörs Vezér úti volt horthysta rendőrtisztet vagy a volt MÁV főtanácsost: Sólyomvári Károlyt, aki "antiszemita,

antikommunista, agresszív, egész családja tele van régi társadalmi előítéletekkel, vallási fanatizmussal. " *Ebben a rendszerellenes körben a téma mindig ugyanaz: mikor változik meg a kommunista rendszer, mikor veszi át egy új kormány a vezetést, amely klerikális alapon áll*" – írja az ügynök, aki biztonságban érzi magát, mert **"...engem mindig örömmel fogadnak, tudják rólam, hogy börtönben voltam."**

Abafalvi József szállítómunkásként dolgozik, költöztet a Honvédelmi Minisztériumba, ahol talál egy tekercs előhívatlan filmet. Odaadja Vizynek, aki rögtön jelenti a BM. II/5-f alosztályának: *"Abafalvi József megkért – mivel tudta, hogy amatőrök a fényképészetben – csináljak nagyításokat a filmtekercsről. Én a nagyításokkal várok addig, amíg utasítást nem kapok az Állambiztonsági szervektől a továbbiakra."*

Vizy Béla jól kezeli a technikát, magnóra veszi és fényképezi is a megfigyelt Soós László esküvőjét, amelyen megjelent Thiry István szintén ellenőrzés alatt tartott katolikus pap is. Részlet az ügynök jelentéséből: *"...Soós egy nacionalista ízű beszédben megemlékezett azokról, akiket az önkényuralom halálba küldött, illetve még most is börtönben tart. Érzelmes jelenetek voltak, amelyeket sovinizta, irredenta versek elszavalása tarkított. Jelen volt Soós barátja Abrudbányai Iván, Gönczöl Dezső (Soós sógora), akik együtt lettek büntetve politikai bűncselekményért 1957-ben az 1956-os ellenforradalomban való részvétel miatt."* Az ügynök kíméletlen jelentései megalapozzák a Thiry István római katolikus pap elleni súlyos szankciókat. Jelenti róla, hogy: *"Politikai nézetei, elképzelései: Regnum Mariánum, Mária országa! Egy keresztény diktatúrán alapuló politikai rendszer, amely módszerét tekintve klerikális-fasiszta. Thiry dicsőíti a fasiszta rendszert, mint egyedüli jót és célravezetőt... rendkívüli módon antiszemita és antikommunista. Az országban élő papság politikai irányvonalát nem ismeri el, a béke-papok hazaárulók, általában mindenki az, aki ezt a rendszert kiszolgálja."* "Kaposvári László" sikeres rákospalotai tevékenységének is köszönhetően a megtorló rendőri intézkedések is olvashatók a levéltári kötetekben: házkutatások, letartóztatások, vádhatósági eljárások, börtönbüntetések, évekig tartó megfigyelések, személyi ellenőrzések, zaklatások.

Vizy tmb. hasonló sikerekkel teljesítette állambiztonsági feladatait Pest-, Nógrád- és Győr-Sopron megyében is. (Volt olyan város, Balassagyarmat, ahol egyszerre három volt elítélt társát – Kiss Tamást, Derzsi Endrét és dr. Guttmann Istvánt – is eredményesen derítette fel, s értékes információkat szolgáltatott róluk. Rádióamatőrként szabadon hódolhatott hobbijának, s még azt is jelenti, ha *"...katonai vagy rendőrségi adóállomások által sugárzott adások szövegei nem tartoznak a hivatalos rejtjelezett szövegekhez, pl. nyíltan adnak, tárgyalnak nőügyeket..."* Tizenhét évig szolgálta a politikai rendőrséget. Az igazi nagy kiugrás lehetősége azonban a rendszerváltozással jött el a számára.

Belügyminisztérium
II/5. f. osztály.

Szigorúan titkos!

Adta: "Kaposvári" fn. U.
Vetett: Moszkai László r.
ndgy.

Idő: 1961. X. 20.

Szerve: Abafalvi Józsefről

J e l e n t é s.

Budapest, 1961. október 20.

"Kaposvári" fn. Ugyenök Jelenti:

Az elmúlt napokban beszélgetést folytattam Abafalvi József Bp. XIV. ker. lakóval, aki megemlítette, hogy mostanában új munkát lát el. Valami szállítmányozási vállalatnál dolgozik. Vállalatokat kültüztettek ide-oda.

Elmondta, hogy legutóbb a Honvédelmi Minisztériumba kültüztettek valakit. Az ottani munkája során talált egy tekercs filmet. A film 24 x 36 mm-es normál kisfilm volt. A filmen, amely előhívott állapotban volt - és amit nekem megmutatott - felismerhetők voltak Moszkva és esetleg Leningrád terei, utcái, középületei, a Kreml, stb. Felismerhetők voltak katonatisztek csoportja és egyéni képei is.

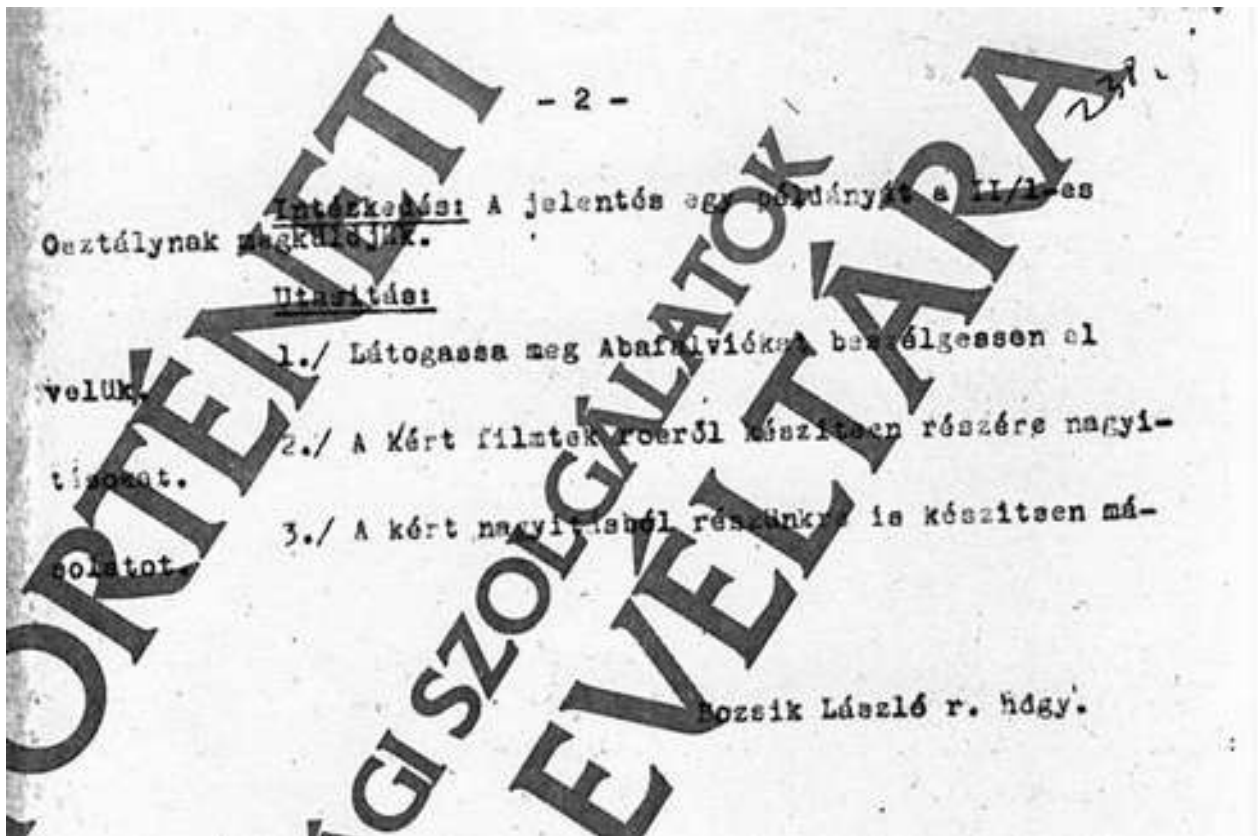
Abafalvi József megkért - mivel tudta hogy amatőr-közös a fényképezésben - csinálgat nagyításokat a filmekről, mert ő nagyon kíváncsi azokra. Beszédéből nem derült ki, hogy milyen szándékkal kéri, ezeket a felvételeket. Kérésére kiadott választ adtam. De megígértem neki, hogy a jövőben majd megcsinálom. Én a nagyításokkal várok addig, amíg utasítást nem kapok az Állambiztonsági szervektől a továbbiakra. Az elmúlt napokban Gyimóthy Károly rk. pap /Károly atya/ ismét meglátogatta Abafalvi Józsefet /Kedd este X. 17./ és ott vacsorázott. Elfoglaltságom miatt nem tudtam ottlenni a látogatáson.

"Kaposvári"

Megjegyzés: "Kaposvári" fn. Ugyenök Jelentésében szereplő Abafalvi József a horthy rendszer ideje alatt mint rendőrfelügyelő dolgozott.

Értékelés: Az Ugyenök Jelentés operatív értékkel bír. / a jelentés nem ellenőrzött megbízható. / Abafalvi József szoros kapcsolatban áll az általunk feldolgozás alatt tartott "Rákócziak" fn. Ugyben szereplő Gyimóthy Károly rk. pappal aki lakásán illegális beszejveleket szokott tartani.

Vízy utasítást vár az állambiztonsági szervektől, 1. old.

Vízy utasítást vár az állambiztonsági szervektől, 2. old.

6., "Róka"/"Rába" ügyn., tk., tmb.: Dr. Balogh György

(1919. márc. 19, Debrecen, Garay Mária)

Okleveles közgazdász, kereskedelmi középiskolai tanár, könyv-vizsgáló. 1949-1986 között az Autó-és Alkatrészkereskedelmi Vállalat /AUTOKER/ főkönyvelője. 1938-ban lépett be az FKGP-be, ahol 1945-től 1948 őszéig főállású politikus. Szervező titkár Zala megyében, ügyvezető elnök Veszprémben. 1947-48-ban **Dobi István** országos elnök titkára, titkárságának vezetője, majd főtitkárhelyettes. 1956-ban októberében a párt ideiglenes intéző bizottságának titkára. 1989-ben ügyvezető alelnök,

az FKGP politikai bizottságának tagja. 1971-1990 között tagja a fővárosi XII. kerületi Tanácsnak és annak Végrehajtó Bizottságába is beválasztják.. 1983-tól a Magyar Ellenállók és Antifasiszták

Szövetségének tagozattitkára, állami és kormányzati kintutetések birtokosa. 1990-ben az FKgP budapesti listájáról, leánya az országos listáról kerül a parlamentbe. A Honvédelmi Bizottság elnöke, azon belül az ifjúsági nevelési, oktatási, polgári védelmi és a hadiipari üzemek privatizációjával foglalkozó albizottság tagja.

ÁBTL - 6-os karton katalógus

2008.09.16.

1957. augusztus 30.

A beszerzés időpontja, rendf. osztály: Zalai Emil r. nyomozó százados II/5-a.

Quartély: FKP jobboldali

A beszerzés alapjai: FKP jobboldali

A foglalkoztatás vonala: FKP jobboldali

Nevelés: "Róka", RABA

1958. év I. 1. h. 23. nap.

Küldés: 1958. 10. 23.

Dosszié: 1958. 10. 23.

Aratási szám: 1958. 10. 23.

A dosszié állapota: megjelölés

Név	Op.	Iszt. neve
1958. 10. 23. II/5-a. Hegedűs Mihály Endre		
1960. 11. 5. 3. sz. Hegedűs Mihály Endre		
1962. 11. 5. BRFK. Hegedűs Mihály Endre		

048527

ÁBTL - 2.2.2.

ÁBTL - 2.2.2. 048527

ÁLLAMBIZTONSÁGI HÁLÓZATI NYILVÁNTARTÁS

LEVÉLTÁR

Dr. Balogh György

1919. Debrecen

Garái Mária

főkönyvelő

IV. sz. Autóközlekedési Vállalat

Bp. XII. Törpe u. 3/a.

felh. elöl: nem volt

felh. utól: nem volt

jogi egyetem

FKP

FKP pk.

értelmiségi

magyar

magyar

FKP jobboldali

Balogh György 6-os kartonja a hálózati nyilvántartásban

Az állambiztonsági hálózati nyilvántartás szerint 1957 augusztus 30-án szervezte be a BM Politikai Nyomozó Főosztályának II/5-a alosztályáról Zalai Emil r. nyomozó százados hazafias alapon az FKP jobboldali szárnya ellen "Róka" fedőnéven.

A beszerzés időpontjának két tény is ellent mond, egyfelől az, hogy első jelentését már június 20-án adja, másfelől abban a jelentésben, melyet a BM III/III-3. osztályának vezetője Agócs István r. alezredes 1968. március 9-én ír Balogh Györgyről egy botrányos ügye kapcsán, a következő szerepel:

"1956-tól 1959-ig ténylegesen segítséget nyújtott, mint ügynök a volt FKP. jobboldali elemeinek felderítésében. 1959-ben a hálózatból kizártuk. A kizárás okai:

- Hírszerző lehetősége leszűkült karrierista jellemnése miatt. Mindenkivel annyira tartott kapcsolatot, amennyire saját érdeke ezt szükségessé tette. Így volt politikus

kapcsolatai elmaradtak tőle.

- Családi körülményei nem tették lehetővé folyamatos felhasználását...a találkozóit – melyek számára fontosak voltak – a figyelmeztetés ellenére is hivatalában folytatta le, így "gyanú" ébredt munkahelyén dolgozótársai között személyét illetően.

Kizárása után, mint társadalmi kapcsolattal találkozunk, időnként figyelmet érdemlő észrevételeket tesz. Jellemében alapvető változás azonban nem tapasztalható. Változatlanul karrierista, mindenekelőtt saját érdekeit és személyét tartja szem előtt."

A jelentés végén: „Egyetértek: Harangozó, III. 9.”

6-os kartonja szerint viszont csak 1960. szeptember 5-én zárják ki dekompromittálódás miatt. Ám a hivatalos bejegyzés szerint 1982. október 10-től ismét foglalkoztatja a BRFK III/III-a alosztálya, feltehetően már "Rába" fedőnéven és tmb.-ként. Kartonja lezáratlan, kódja szerint a rendszerváltozásig élő hálózat.

A nagy tekintélyű Pártay Tivadar, aki szintén ügynök "Budai" fedőnéven, 1956. december 13-án ajánlásokat tesz a koalíciós kormányzásra készülő FKgP vezetésére, a kormányzati munkában résztvevőkre, s a Hazafias Népfrent elnökségébe küldendőkre. Pártay már tudja Kádárék elvárását, ezért a baloldali csoportosulás tagjait hozná helyzetbe. "FKgP, elnök: Dobi István; alelnökök: Bognár József, Ortutay Gyula, Z.Nagy Ferenc (többek között); főtitkár-helyettes: Balogh György. A kormányban: Bognár József kül-, vagy kereskedelmi minisztérium, Ortutay – népművelés, Balogh György közlekedés és postaügy. A HN elnökségébe 6 főt: Dobit, Ortutayt, Bognárt, Baloghot, Kovács Bélát és Z.Nagy Ferencet." (A favorizált Dobi csoporthoz tartozott még: Szabó Kálmán, Cseh-Szombathy László, Dancs József, Szabó Elek, Pesta László, Barcs Sándor, Oltványi Imre, Mihályfi Ernő és mások.)

Pártay 1957. január 9-én "politikai és szakmai értékek" szerint három csoportba sorolja a számításba jöhető vezetőket. Balogh a második csoportba kerül, de 1957. január 29-én Pártay az FKgP lehetséges vezetői – az első 33 – között már nem említi Baloghot.

"Róka" ügynök 1957. június 20-án így kezdi első, 10 oldalas jelentését: "Aki egyszer a politikát megkóstolta, az nem mond le arról az igényéről, hogy ha lehetősége nyílik rá, ismét ne folytassa." Október 23-tól november 4-ig tekinti át a párton belüli kaotikus állapotokat, a vezető posztokért való tülekedést, a különböző irányzatok harcát. Soraiból kiderül: október 29-től napi kapcsolatban állt Dobi Istvánnal (aki aztán 1959-ben belép az MSZMP-be), a bizalmasabb ügyekről személyesen számol be, a fontos döntések előtt kikéri véleményét. A Semmelweis utca 1. sz. alatti kisközpontban "Október 31-én, szerdán reggel ült össze az első intéző bizottsági ülés. Az ülésen dr. Balogh György kivételével mindenki jelen volt. **Balogh Dobinál volt a parlamentben**" – jelenti magáról, s szerepéről "Róka", aki Pártayval együtt Tildy-ellenes volt; Dobi és Tildy között a látszat ellenére is feszült a húr, s Tildy sem kedvelte Pártayt; a pártnak gyakorlatilag a Parlament és a Semmelweis utca között kellett ingáznia. Balogh szembe kerül Kovács Bélával és id. Antall Józseffel is, aztán Pártayval is. Dobihoz Z.Nagy is bejár, tőle Pártayhoz kerülnek az információk, melyeket ő hasznosít, manipulál a legjobban. "Róka" viszont pontos névsort ad az állambiztonságiaknak az október 23 és november 3 között a pártközpontban megfordult, az ország minden részéből jött kisközpont politikusokról, csaknem 100 nevet sorol, egyeseket jellemez is, a csoportosulásokkal együtt. 1958. december 19-én "Budai" jelenti: Balogh Ortutayval keres kapcsolatot, aki a

legnépszerűtlenebb a jobboldali kisgazdák körében.

280

BELÜGYMINISZTERIUM
III/III-3.CSÉTHLY.

10.308

SZIGORUAN TITKOS!

Tárgy: Dr. Balogh Györgyről

J E L E N T É S

Budapest, 1968. március 9.

Dr. BALOGH GYÖRGY volt FKB. képviselő, az AUTOKER. főosztály-
vezetőjével kapcsolatos dekonspirációra utaló jelentést kivizs-
gáltam és a következőket állapítottam meg:

- 1./ Dr. Balogh György apósa USA-ból hazalátogatott. Magával
hozott egy kb. 120 ezer Ft. értékű személygépkocsit. Ezt
leányának ökerjébe ajándékozni, azonban a vám fizetése alól
Dr. Balogh György szeretné kivonni magát, mivel erre anyagi
fedezete nincs.
- 2./ A kedvezményes vám elintézése érdekében számbajöhető vala-
mennyi ismerőst felkereste és segítségüket kérte. Így pl.
Dobai Sándor elvtársát is, aki - Dr. Balogh György szerint -
kérletet is tett annak elintézésére és így került Horváth
András r. örgy. főosztályvezető elvtársához.
Mintán utasítást nyert e kérdésben, engem is felhívott
telefonon és segítségem kérte, azonban én is elutasítottam.
Majd találkoztam és felvetette szándékát, hogy kapcsol-
latot keressen Dr. Sik Ottó elvtárs felé. En ezt nem helyeselt-
tem. Közöltem, hogy nyugodjon bele a döntésbe. Ha szükségét
érzi a kocsinak fizessen, vagy apósa vigye vissza a gépkoc-
sít.
- 3./ Hasonló dekonspirációról adatokkal nem rendelkezőnk.

Dr. Balogh György személyével kapcsolatban jelentem:
1956-tól 1959-ig ténylegesen segítséget nyújtott mint ügynök,
a volt KKP. jobboldali elemeinek felderítésében. 1959-ben a
halóztból kizártuk. A kizárás okai:

- Rendszerző lehetősége leszűkült karrierista jellemvonása
miatt. Mindenkivel annyira tartott kapcsolatot, amennyire
saját érdeke ezt szükségessé tette. Így volt politikus kap-
csolatai elmaradtak tőle.
- Családi körülményei nem tették lehetővé a folyamatos felhasz-
nálását. Felesége súlyos gerinc-sérült, két iskolás gyermeke

./.

0.105 3-529

A III/III jellemzése Baloghról: „...karrierista, mindenekelőtt saját érdekeit és személyét tartja
szem előtt”, 1.old.

van, sőt. A találkozóit - melyek számára fontosak voltak, figyelemztetés ellenére - hivatalában folytatta le, így "gyanu" óvredt munkahelyén dolgozó társai között személyét illetően.

Készítés után mint társadalmi kapcsolattal találkozunk, időnként figyelmet érdemlő észrevételeket tesz. Jellemében alapvető változás azonban nem tapasztalható. Változatlanul karriérista, mindenekelőtt saját érdekeit és személyét tartja szem előtt. Ezzel indokolható eljárása, fellépése a gépkocsi ügyben is.

Javaslat: Dr. Balogh Györgyöt részesítsük figyelemztetésben, hogy későbbiek során a dekonspirációt elkerülhessük. Az ügy lezárásáról a BM. III/1. Csoportot tájékoztatjuk. A III/II-9 Osztály útján intézkedünk a Vámhatóság felé, hogy Dr. Balogh György semmiféle kedvezményt ne részesüljön.

Agócs István
Agócs István r. alezds.
osztályvezető

Egyetemes
Hauszky

Készült: 2 pl.
1 " felterjesztve
Főcsoportfőnök H.
1 " A. osztály.
Ny.t.sz: 3/5-
Fpb.

A III/III jellemzése Baloghról: „...karriérista, mindenekelőtt saját érdekeit és személyét tartja szem előtt, 2.old.

Adta: "Róka"

Vette: Zalai Emil
rny.szds.

1957. június 17.

Tárgy: EKP.

J e l e n t é s

Budapest, 1957. augusztus 27.

"Róka" jelenti:

"Áttekintés a Kisgazda Párton belül 1940-1957 között kialakult csoportosulásokról.

A frakciók alakulásának dinamikus vizsgálata során öt időszakról beszélhetünk. Éspedig:

1. A felszabadulás előtti
2. 1945-től 1947 nyaráig tartó
3. 1947-1948 közötti átmeneti
4. 1948-1956 októberéig terjedő és
5. az ellenforradalmi események alatti időről.

Előzmény.

A Független Kisgazda Párt 1930-ban azért alakult, hogy politikai képviselők legyenek azoknak az ellenzéki párt- és csoportoknak, amelyek szemben álltak gr. Bethlen István reakciós kormányrendszerével, elhibázott gazdaságpolitikájával és gyökeres változásokat követeltek az ország vezetésében. Az új alakulat mégsem lett osztálypárt, mert már alapvető programjában hirdette a nemzet valamennyi dolgozó rétegének szilárdan együttműködését, az osztályérdekűk összehangolását. Éppen emiatt sokféle érdek és árnyalat gyűjtőhelye lett a párt, mely már a felszabadulás előtt is frakciókat létesített. Ez után a felszabadulás után teljes egészében kivirágzott olyannyira, hogy úgy látszik, hogy a Kisgazda Párt a reakciós elemek kedvelt gyűjtőhelyévé vált. Így volt ez 1945-ben és így indult 1956-ban is.

A párt negativumra politizált. Nem akarjuk ezt és nem akarjuk azt. Ez volt a Gyulai László vezette 1945-88 propaganda tengelyében. Pozitív programmal először 1947-ben dr. Fall Endre és dr. Balogh György jelentkezett, azonban a program nem került a nyilvánosság elé, mert az 1948. áprilisi országos nagyválasztás már ilyenével nem foglalkozott.

1940 körül a párt felvette a harcot a nemzeti szocializmus magyarországi szervezetei, a különféle formájú keresztiek által német pénzén szervekedő szülőjobboldali csoportok ellen. A küzdelem két irányban folyt.

„Róka” jelenti: „...a Kisgazda Párt a reakciós elemek kedvelt gyűjtőhelyévé vált”, 1957. VIII.

Tildy Zoltánnak és Vorosilov marsallnak húzza a cigány a Gundel étteremben

1957. augusztus 27-én "Róka" 18 oldalas jelentést ad *"Áttekintés a Kisgazda Párton belül 1940-1957 között kialakult csoportosulásokról"* címmel. Leszögezi mindjárt az elején: **„...a felszabadulás után a Kisgazda Párt a reakciós elemek kedvelt gyűjtőhelyévé vált. Így volt ez 1945-ben és így indult 1956-ban is.”**

Ő saját magát a Dobi István féle un. paraszti csoporthoz sorolja, amellyel *"elég jelentős tömegű párttag szimpatizált"*, ő az egyetemi vonalon szervezte a pártot. Amikor 1947-ben Nagy Ferenc miniszterelnök Svájcban maradt, s a párt ideiglenes vezetését Dobira bízta, ő rögtön felhozatta maga mellé Veszprémből Baloghot, s rábízta a titkárságát. Az ügynök szerint ezután *"A politikai életet Bognár és Ortutay mozgatta", "1949 után a párt belső ügyeit Barcs Sándor és Pesta László vitte."* Majd ezt állapítja meg "Róka": *"Az ellenforradalom leverése után aztán a hangoskodók egy része disszidált. Az egységes Intéző Bizottság is széthúzott."* *"Említést érdemel, hogy Balogh – így magáról az ügynök – Dobival is szoros kapcsolatot tartott fenn. Később Baloghon keresztül Pártay is kapcsolatot tart fent Dobival. Ez a kapcsolat azonban március elején megszűnik."* (Pártay ezután Z.Nagyon keresztül tart kapcsolatot Dobival.)

J e l e n t é s

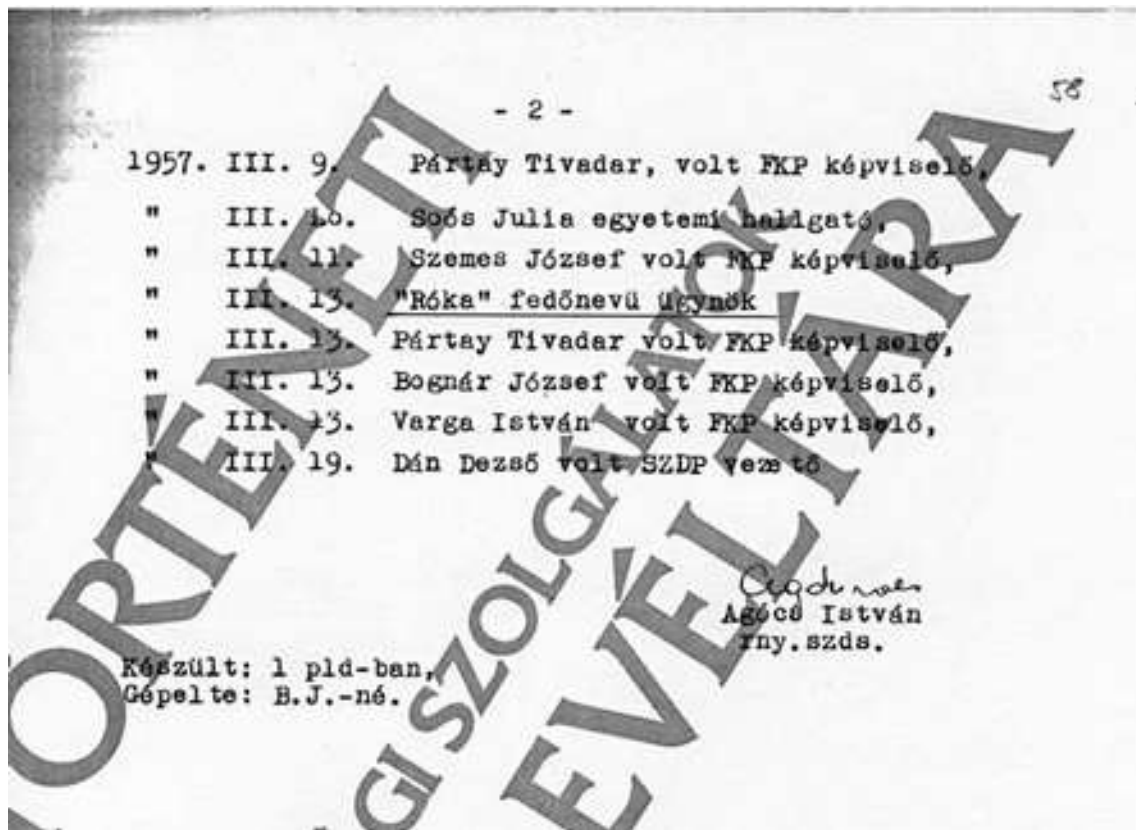
Budapest, 1957. december 10.

ANTALL JÓZSEF kapcsolatainak és azok jellegének felderítése végett IX/9. operatív rendszabályt ez évben több alkalommal alkalmaztuk. Alkalmazása eredményes volt. Az ellenőrzés adatai szerint az alábbi személyekkel tart fenn kapcsolatot:

- 1957 I. 15. Varga István volt FKP képviselő.
- " I. 15. Thuránzky Zoltán volt földbirtokos.
- " I. 16. Barcs Sándor volt FKP képviselő,
- " I. 18. Dr. Pongrácz Tibor volt FKP képviselő,
- " I. 23. Révhegyi Ferenc volt horthysta ezredes.
- " I. 22. Vörös Béla, Duna Szálló,
- " I. 25. Pártay Tivadar volt FKP képviselő,
- " I. 29. "Róka" fedőnevű ügynökünk.
- " II. 7. Pártay Tivadar volt FKP képviselő
- " II. 7. Kelemen Lajos,
- " II. 8. Dán Dezső volt SZDP vezető,
- " II. 14. Varga István volt FKP képviselő
- " II. 14. Benesik Gyula, volt FKP képviselő
- " II. 18. Tildy Zoltán volt köztársasági elnök.
- " IV. 5. Dr. Bognár József volt FKP képviselő,
- " IV. 9. Dr. Dulán Jenő volt igazságügyi államtitkár,
volt FKP képviselő,
- " IV. 25. Dr. Csorba János, volt FKP képviselő,
- " II. 28. Tildy Zoltán volt köztársasági elnök,
- " III. 2. Varga István volt FKP képviselő,
- " III. 5. "Róka" fedőnevű ügynök
- " III. 7. Dr. Csorba János volt FKP képviselő,
- " III. 7. Pártay Tivadar volt FKP képviselő,
- " III. 7. Dr. Szolnoky István volt FKP képviselő,

./.

„Róka fedőnevű ügynökünk” Antallal tart kapcsolatot, 1.old.

„Róka fedőnevű ügynökünk Antallal tart kapcsolatot, 2.old.

Balogh Dobihoz fűződő viszonyáról és 56-os szerepéről igen érdekes jelentést adott "Daru Mihály" ügynök 1957. november 5-én a Veszprém megyei Rendőrfőkapitányság Politikai Nyomozó Osztálya V. alosztályának. Egyebek között a következőket írja: " **Dr. Balogh Györgyöt 1945 óta ismerem. 1947-ben a nagyválasztmány által megválasztott titkár lett, de mint ilyen is személyi titkára maradt Dobi Istvánnak. Tudomásom szerint most is állandó kapcsolatot tart fenn Dobi köztársasági elnökkel. Az ellenforradalom alatt és után is többször találkoztak és az októberi események idején tájékoztatta Dobit, s utasításokat hajtott végre megbízásából... értesüléseim szerint az ellenforradalom idején nagy szolgálatokat tett a BM-hez tartozó embereknek, hogy Budapestről ki tudjanak menni vidékre és ezzel esetleg életüket mentse. Kiszagda párti igazolványokat adott és hogy vidéken nyugodtan dolgozzanak, pártszervezéssel bízta meg őket. Ezek az emberek nem kiszagda pártiak voltak.** "

1957. december 10-én a BM. Politikai Nyomozó Főosztályának II/5-a. alosztálya megállapítja, hogy id. Antall József kikkel tart kapcsolatot. A névsorban mindenki a saját nevéen szerepel, kivéve a háromszor is csak "**Róka fedőnevű ügynökünk**"-ként említett Balogh Györgyöt.

1959. május 27-én "Somlói" ügynök jelenti a BM. II/5-a. alosztályának: "**Balogh György rendkívül törtető ember, állandóan panaszkodik, hogy ebben a rendszerben még azt sem érte el, hogy tanácsstag legyen.**" (Később ez sikerült neki.) 1966. november 3. "Róka" jelenti, hogy lakásán Z. Nagy Ferenc bírálta Dobi Istvánt, aki szerinte alkalmatlan feladata ellátására, már csak régi

nimbuszát rombolja.

Balogh III/III-as ügynök ismét dekonspirációt követett el

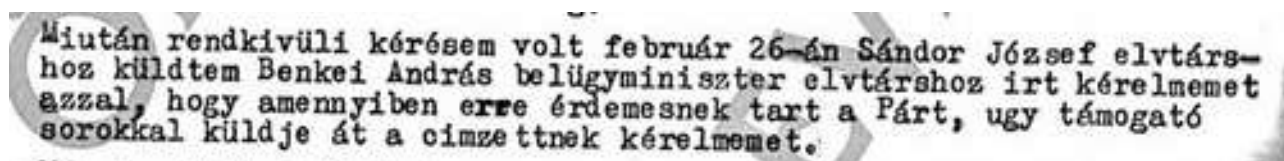
1966. december 14. BM. III/III-3-a., "Munkaterv": "A volt FKP jobboldali elemei vonalán 1967-ben az alábbi feladatok végrehajtását javaslom:

Ügynökség vonalán tovább foglalkoztatom "Bodrogi" és "Vadász" fn. ügynököket, valamint

"Róka" és "Pásztor" fn. tk.-kat. Seres József r. százados." ("Pásztor": Páll Tibor, "Vadász": Szolnoki István, "Bodrogi": azonosíthatatlan, – megj.: i.cs.)

1968-ban Balogh vámmentesen akar megszerezni egy autót, s érdemeire hivatkozva, azt kéri a BM.-től, hogy "szolgálati jegyre" adja ki neki a rendszámot. Az illetékesek ezt jogtalan előny kérésének minősítik, miközben nyüzsgésével dekonspirálódott (nem először), kérését megtagadják, s Baranyai György r. ezredes, III/III-as csoportfőnök, a BM III. főcsoportfőnök-helyettese úgy dönt, hogy rendőrhatalósági figyelmeztetésben is részesítik.

Balogh azonban mozgásba hozza MSZMP-s kapcsolatait, fordul a Kádár-titkársághoz is, ("Miután rendkívüli kérésem volt február 26-án, Sándor József elvtárshoz küldtem Benkei András belügyminiszter elvtárshoz írt kérelmemet azzal, hogy amennyiben erre **érdemesnek tart a Párt**, úgy támogató sorokkal küldje át a címzettnek kérelmemet.")

Balogh György: „...amennyiben erre érdemesnek tart a Párt”

Aminek következtében a Központi Bizottság Irodájának vezetője: Sándor József tényleg küldi is a kérést támogató levelet a belügyminiszternek. (Balogh kisgazdának tehát tényleg lehettek érdemei a Pártnál, azaz az MSZMP-nél.) A presztízs harcot elveszti az állambiztonság, a békát le kell nyelnie, Balogh pedig elteszi a levelet, mely így kezdődik: "Kedves Balogh Elvtárs!", s így végződik: "Kívánok Önnek és kedves családjának jó erőt, egészséget! Sándor József."

1971. október 20-án a III/III-3-b. kissé hiányosnak tartja "Varga" ügynök jelentését Dr. Győr Zoltánról, ("Varga"/"Varga Sándor": **Dömötör László újságíró**, – megj.: i.cs.), ezért Seres őrnagy úgy intézkedik: Dr. Győr Zoltán szándékát "Róka" tk.-n keresztül ellenőrizni kell. Tehát "Róka" még mindig kéznél van. 1982-től pedig tán minden korábbinál fontosabb lesz, új fedőnévvel, új feladatokkal, kipróbáltan és elkötelezetten. Új fejezet.

Minden második lépésük szabálytalan volt

Az 1990 utáni politikai elit felkészületlenségét, tájékozatlanságát csak fokozta a törvényhozás tehetetlensége, a belterjes szócséplés, az időrabló viták sokasága. A hegyek vajúdtak és egeret szültek, nyitott kapukat hagyó **átvilágítási törvényt**, következmények nélkül. A politikai pártok pedig egyre inkább fertőzöttségük fokától függően riadtak vissza az állambiztonsági múlt teljes körű alkotmányos feltárásától. Felelősek azért, hogy máig megmaradt a tisztázatlanság, a bizalmatlanság légköre, a zsarolás, az időzített lejárata és az aktuálpolitikai haszonszerzés lehetősége.

A mindenkori szolgálatok pedig nem lehetnek a mindenkori politikai hatalom kézi vezérlésű eszközei. 1990 után sem működtek példás jogállami módon, túl sok esetben folytatták az egy párti diktatúra titkosszolgálatának gyakorlatát, az információ gyűjtés törvénytelen módszereit. Az első

ciklus három titkosszolgálatokat felügyelő miniszterének (**Boross Péter, Gálszécsy András és Füzessy Tibor**) irányítása alatt 1990 és 95 között minden második, összesen 797 környezettanulmány vagy operatív megfigyelés **szabálytalan** volt. A titkosszolgák csaknem száz alkalommal elmulasztották az eljárások írásbeli elrendelését. A törvényben előírt esetekben nem történt meg az érintett személyek tájékoztatása és a vizsgálati anyag megsemmisítése. Gyakran előfordult, hogy a Nemzetbiztonsági Hivatalt nemzetbiztonsági szempontból teljesen **indokolatlan vizsgálatokra** használták fel egyéni és politikai céllal. Egyes megfigyeléseket arra fel nem hatalmazott személyek kérésére végzett el egyik vagy másik titkosszolgálat, ilyenkor elég volt egy kormánytagra vagy pártvezetőre hivatkozni. Az **Antall és a Boross kormány** saját kritikusaival legalább akkora figyelmet fordított, mint az ellenzékre. Kutatás alanya lett például egy, az MDF belső ellenzékéhez tartozó parlamenti képviselő és egy keresztény szakszervezeti vezető is. Jelentést készítettek az MSZP egyik vezetőjéről, majd amikor az egyik miniszternek peres ügye lett korábbi üzlettársával, elérte, hogy megvizsgálják annak környezetét. Egy magas rangú tisztségviselő biztonsági eljárásnak kívánta alávetni egy hozzá közel álló személy szexuális partnerét, mintegy magánnyomozó irodaként kezelve az NBH-t.

Füzessy Tibor

Gálszécsy András

Az új szolgálatok keresték helyüket, kapcsolataikat, de nehezen találták, ezért **egymással is ütköztek**. Régi és új vezetők egyaránt kihasználták az egymással marakodó, a többpárt-rendszerű működést tanuló pártok gyenge pontjait, időnként csúnyán megvezették őket. Szubjektív és ellenőrizhetetlen, elvtelen és üzleti kapcsolatok alakultak ki. Készt a koordináció, a feladatok nem voltak összehangolva: a titkosszolgálatok és a rendőrség is meg akarta szervezni például a határesetnek számító szervezett bűnözés vagy a kábítószer- és fegyverkereskedelem elleni harcot. Folyamatos volt a vita és a rivalizálás a terrorelhárítás területén az NBH, a rendőrség és az Interpol

között, súlyos zavar mutatkozott a kábítószer-fronton, a kiemelt objektumok (repülőtér) védelménél és az elburjánzott embercsempészet felszámolásánál. A budapesti kamion terminállal kapcsolatban kirobbant botrány jól mutatta a teljes káoszt, azt, hogy a cég volt és új emberei időnként és helyenként egymás ellen dolgoznak, eladják magukat, s a kirúgott vagy önként távozott tisztek rögtön ajánlatot kapnak a bűnözőktől, van, aki el is fogadja.

"Magán fedésben pártokat is kiszolgálunk!"

Az NBH első főigazgatóját, a szakma szégyenének tartott **Nagy Lajos** ezredest, volt III/I-es hírszerzőt, a BM karhatalom egykori harcosát, saigoni és new-yorki megbízottat, aki moszkvai továbbképzéssel példásan együttműködött a baráti KGB-vel, 2005 február 28-án életművéért **Mádl Ferenc** köztársasági elnök – Kiss Péter kancellária miniszter előterjesztésére – egyszerre két rendfokozatot ugorva vezérőrnaggyá léptette elő, pedig a "nagy hazug" körül akkor már búzlóttek az üzleti ügyek, melyekben az S-Komplex-től az Apró klánnal az Együtt Egy-Másért-ig jutott el. 2005-2007 között végighazudta a magyar sajtót és egyes tévéműsorokat, melyekhez mindig akkor hívták, amikor a politikának szüksége volt rá.

Mádl Ferenc két rendfokozattal lépteti elő Nagy Lajost

A második parlamenti ciklusban kezdődött a szolgálatok felhígulása, a régi kipróbált szakemberek az úgazdagok érdekszférájába tartozó vállalkozásokba mentették át kapcsolati tőkéjüket, szaktudásuk először a biztonsági és biztonságtechnikai piacon kezdett kamatozni. Aztán kiderült,

hogy a nem jogállami módszerekkel megszerzett információs bázis a politika gazdasági-pénzügyi holdudvarában még jobban gyümölcsöztethető; s kamatozott is az információk adásvétele és cseréje, a bizalmas értesülések gyűjtése nyílt és titkos eszközökkel. A folytatásban pedig: üzleti hírszerzés és elhárítás, titok szakértés, magánnyomozás, őrzés-és védelem, pénznyerő automaták üzemeltetése, milliárdos üzletemberek vállalkozásainak, személyes háttér ügyeinek intézése. Kérdemelt és megszolgált jól fizető, zsíros állások. **"Magán fedésben pártokat is kiszolgálunk!"** jelszóval. **"Mi ott vagyunk a nagy politikai gazdasági-pénzügyi erőháttérben, – változatlanul!"** A versenyelőnyt a múltban való jártasság jelenti. Az áprilisi választások után az új nemzeti hatalomnak el kell döntenie: a politikai befolyásolási lehetőségeket tekintve hol húzódik a határ az állami és magán titkosszolgálatok között? A magyar törvényhozásnak pedig arról kell döntenie: mennyiben írja felül vagy korlátozza valamennyi szolgálat azon meggyőződését, hogy ők nemcsak eszközei, hanem alakítói is a politikának. Ma még zavaros és hazug válaszokat kapunk legalább két alapvető kérdésre: mi a különbség a gyakorlatban az állami és az alternatív titkosszolgálatok között, s az alternatív cégek nyújthatnak-e illegális szolgáltatásokat politikai célokra?

Az egykori állambiztonsági hálózati személyek és hivatalos kapcsolattartóik a mai napig **nem távoztak** a közéletből és a közvéleményt formáló személyiségek köréből, s közülük válogat mindegyik, négy évente jövő-menő kormány, politikai döntéshozó, elfogadva, sőt igényelve nyílt vagy elvtelen szolgálataikat. A hivatásos állomány tagjainak 31 százaléka volt MSZMP-tag az 1957-1990 közötti időszak átlagában. Az elhintett legenda, miszerint párttagot nem lehetett beszervezni a hálózatba (...”mert Kádár elvtárs nem engedte”) átlátszó hazugság volt, valójában a hálózati személyek kb. 20 százaléka volt MSZMP-tag, akik közül persze elsősorban a megtévedteket, a szabálysértést vagy bűncselekményt elkövetőket, a zsarolhatókat szervezte be a BM. III. Állambiztonsági Főcsoportfőnökségének valamelyik csoportfőnöksége.

A mai nemzetbiztonsági szolgálatok örökölték elődeiktől a nem jogállami módszerekkel megszerzett információs monopóliumot, melyről maguktól nehezen vagy sohasem fognak lemondani. Ez megnehezíti és lelassítja a történészek, a levéltári kutatók munkáját, eredményeik nyilvánosságra hozatalát, s az áldozatok információs kárpótlását. Ám egy elszegényedett, szellemileg, lelkileg, fizikálisan és morálisan is leépülő, közömbös társadalomban is alapvető **jogunk, sőt kötelességünk, hogy megismerjük saját történelmünket**, annak sötét lapjait is. Azokat is, amelyeket ma is takargatnak, elrejtene elölünk. A jogos közérdek előbbre való, mint az egyén érdeke a névtelen titkolózáshoz. A volt szocialista országok többségénél az állambiztonsági besúgók neve ma közérdekű adatnak számít. Nálunk is ez következne az alkotmányból és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló törvényből, s már rég nemcsak a tudományos kutató munka eredményeként kellene megismerniük az embereknek történelmünk e sötét fejezeteit. Kikerülhetetlen alkotmányos kérdés annak kimondása vagy cáfolata, hogy az állambiztonsági iratok a Magyar Köztársaság kikiáltásával automatikusan **elvesztették** titoktartalmukat. Kulcskérdés továbbá az is, hogy maradhatnak-e olyan iratok a működő szolgálatoknál, melyeknek számukra nincs ügyviteli értéke, aktív nemzetbiztonsági érdek nem fűződik hozzájuk. A nemzetbiztonsági szolgálatoknak nem a politikai hatalmat, hanem a nemzetet és annak polgárait kell szolgálniuk, – végérvényesen. Nem lehet nyugodt a jövőnk, ha nem tiszta a múltunk!

Ügynökök az országgyűlésben, 1990-1994 – Kikkel bővült a behálózott képviselők köre? (I.)

2010 tavaszán elsőként dolgoztam fel az átmentett állambiztonsági múlt tetten ért következményeit az első szabadon választott országgyűlés (1990-1994) képviselői körében.

<http://www.utolag.com/BehalozottMagyarOrszaggyules.htm>

<http://mek.oszk.hu/15000/15047/15047.pdf>

A feltárt kutatási eredményekkel kapcsolatban hangsúlyoztam, hogy a **legalább 25 állambiztonsági hálózati személy** (ügynök, titkos megbízott, titkos munkatárs) korántsem jelenti az érintett képviselők teljes körét. Több okból sem, melyeket részletesen felsoroltam tanulmányomban. Így például:

- a belügyi hírszerzés (III/I. csoportfőnökség) és a katonai hírszerzés (MNVK/2) dokumentumai még nem kutathatók,
- a kémelhárítás (III/II.) és a katonai elhárítás (III/IV.), valamint a belső elhárításnak nevezett politikai rendőrség (III/III.) iratai hiányosak.;
- a büntetés-végrehajtás fogdaügynökeire csak véletlenül lehet rátalálni;
- az un. mágnesszalagok (titkosszolgálati adathordozókon tárolt adattartalmak) pedig hozzáférhetetlenek.

Még fontosabb visszahúzó tényezőnek bizonyult **az aktuális hatalom szemlélete**, az, hogy nem volt valós politikai szándék az állambiztonsági múlt felszámolására, a politikai pártok fertőzöttségük és gyengeségük fokától függően riadtak vissza az átfogó törvényi tisztázástól.

Az Antall és a Boross kormány is konfliktuskerülő volt, megalkuvásaik sora egyre nagyobb lett a beígért tavaszi nagytakarítás végrehajtásának szándékánál. A **Nemzetbiztonsági Hivatal** első főigazgatója 1990-ben egy olyan hírszerző ezredes lett **Nagy Lajos** személyében, aki a szolgálat szégyenének bizonyult és bűnözők közé keveredett. Elég gyakran feltűnt Gyárfás Tamás NAP Tévéjében, ahol zavaros nyilatkozatokat tett és tisztességes képviselőket is gyanúba kevert. (Ez persze nem zavarta Mádl Ferenc köztársasági elnököt, 2005-ben kitüntette és egyszerre két rendfokozattal vezérőrnaggyá léptette elő a sötét figurát. Mint majd látjuk, Kapitány Ferenc („Szabadkai” titkos megbízott) kispapja képviselőt hálózati múltja ellenére 2001-ben ugyancsak kitüntette a köztársasági elnök.) A 13 tagú **Nemzetbiztonsági Bizottságba** 4 állambiztonsági hálózati személynek sikerült bekerülnie. Senki sem ellenőrizte őket. Az MDF frakció vezetése leintette kritikusan érdeklődő képviselőit. *„Ezzel nem kell foglalkozni, majd a Jóska megoldja!”*

Antall József és Boross Péter

Mádl Ferenc kitünteti Nagy Lajost

Nagy Lajos

Mindezért felszámolás helyett átmentették, feltárás helyett a nyilvánosság elől elrejtették, saját érdekeik szerint felhasználták, hátszágukba beépítették a Kádár korszak titkosszolgálatának alig sérült gépezetét. A visszarettenést kifelé hangos és álságos parlamenti vitákkal, eleve elvetélt törvényjavaslatokkal, majd kikapukat hagyó, megtévesztő átvilágítással igyekeztek álcázni a következő ciklusok kormányai is. Csak ne történjék semmilyen leleplezés, megrázkódtatás, felelősségre vonás. „Csak semmi radikális szélsőség!”

Tíz év alatt megvizsgált, átvilágított tizenkétezer ember közül mindössze száz tizenketten váltak meg közéleti tisztségüktől azután, hogy ügynökmúltjuk napvilágot látott, vagy más esetben ezt előzték meg lemondásukkal.

[1945 és 1990 között kb. 160 ezer embert szerveztek be, közülük különböző okok miatt 70 ezret kizártak. A rendszerváltoztatás évében a BM gépi nyilvántartásában 56 ezer hálózati személy neve maradt fent. 1989 júniusában még 8478 hálózati személy volt aktív, egynegyedük MSZMP, illetve KISZ-tag. A BM III. (Állambiztonsági) Főcsoportfőnöksége, illetve jogelődje hivatásos állományának létszáma 1957 és 1989 között átlagosan 5-6 ezer fő volt. 2005-ben a titkosszolgálatok vezetőinek 60-65 százaléka még az 1990 előtti állományból került ki.]

A Nemzetbiztonsági Bizottság négy tagja a parlament előtt 1990-ben. Balról: Kátay Zoltán, Demszky Gábor (elnök), Szokolay Zoltán („Havasi” tmb.) és Szarvas Béla („Nagy László” tmb)

Ha nincs erőnk vagy szándékunk a letűnt rendszer titkosszolgálatait működtető politikai vezetők bíróság elé állításához, a hivatásos állomány parancsnokainak elszámoltatásához, akkor a több tízezer állambiztonsági hálózati személlyel miért is akarnánk foglalkozni? – tették fel a kérdést maguk között a „rendszerváltoztatók”. Végül csak abban értettek egyet a kormányon lévők, hogy a hálózat leghasználhatóbb tagjait **át kell állítani a saját oldalukra**. A továbbszolgálók némelyikét

győzködni kellett. A hivatásosak átálltak maguktól.

[Nyolc évvel ezelőtti tanulmányomban különböző csoportosításokban több fedőnevet is közöltem, de csak 6 azonosított képviselőről írtam részletesen, vázoltam fel állambiztonsági múltjukat dokumentáltan. Ezek a következők voltak:

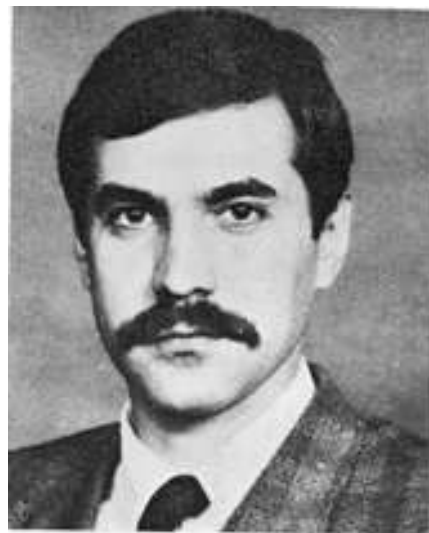
- 1., **Vörös Vince** („Virág Benedek” tmb.) FKGP
- 2., **Szokolay Zoltán** („Havasi Zoltán” tmb.) MDF
- 3., **Szarvas Béla** („Nagy László” tmb.) MDF
- 4., **Keresztes Sándor** („Magyar Károly” tmb.) KDNP
- 5., **Vizy Béla** („Kaposvári László” tmb.) MDF
- 6., **Balogh György** („Róka”, „Rába” tmb.) FKGP]

Vörös Vince,

Szokolay Zoltán

Szarvas Béla

Keresztes Sándor

Vizy Béla

Balogh György

Aki pedig kutatni és feltárni akarta az átmentett állambiztonsági múltat, az a politikai ellenszél,

az életidegen jogi szabályozás és a kiszámíthatatlan bírói gyakorlat következtében gyakran erkölcsi és anyagi vesztese is lett az ügynökügyeknek. Az az ügynök, aki jogerősen pert nyert, azt is megteheti a mai napig, hogy a korábban levéltárba került és kutatható iratait a továbbiakban letiltja, adatait zároltatja a kutatók és a nyilvánosság elől. Mert ő már nem hálózati, hanem semleges „harmadik személy”, akinek joga van személyi adatai védelméhez, különben rögtön jön **Péterfalvi Attila**. És ebbe az állapotba a levéltár és az éber jogalkotó nagy nyugalommal és közönyös tespedtséggel bele is törődik, távol tartva a kutatókat a közismert, de ügyes és ravasz ügynököktől.

Boross Péternek tulajdonítják azt a tanácsadói véleményt, amellyel hosszú távra ellátta **Orbán Viktort** ügynökügyekben: „*Mocsár ez, amiben csak elsülyyedni lehet!*” És már 1990 -1994 között sikerült is neki, továbbá **Antall Józsefnek**, **Kónya Imrének**, **Gálszécsy Andrásnak**, **Füzessy Tibornak** lecsapolás helyett tovább ingoványosítani a mocsarat a sorozatos meghátrálásokkal és gyáva megalkuvásokkal. Lényegében átmentették az állambiztonság hivatásos állományát, a politikai rendőrség hálózatának egy részét pedig néhány nap alatt átirányították az újjászervezett kémelhárításhoz, a belügyi és katonai hírszerzéshez, valamint a bűnügyi felderítéshez. Így váltottak pillanatok alatt rendszert a Kádár korszak legjobb „szakemberei” és besúgói, s lettek arcrazenés nélkül helyezkedő **továbbszolgálók**, akiket egyre jobban keblükre öleltek a „demokratikus erők”.

Orbán Viktor és Boross Péter

Aztán valamennyien – nyugdíjba menni még nem tudó hivatásosak és számításaikat megtaláló hálózati tagok – tapasztalataikkal, s információs előnyükkel fokozatosan **beépültek** a négyévente jövő-menő hatalmi struktúrák politikai, gazdasági, pénzügyi, rendészeti és tájékoztatási **hátszágába**, s mert megbecsülték őket jó fizetéssel, előmenetellel, kitüntetésekkel, saját maguk irányították oda gyermekeiket is. A politika pedig gátlástalanul felhasználja őket, csak időnként dob el egy-két kifacsart túllihegőt vagy elszállt megtévedtet. A szegyenérzetüket elvesztő, félrevezetett,

tájékozatlan, értékrendjükben megingott „eccerű” választópolgárok pedig azóta is naivul továbbéltetik szavazataikkal az ávos generációk leszármazottait, a lakájokat, zsoldosokat, a rendvédelmiekből lett politikai karrieristákat, a mára kialakult egész hűbéri láncot.

Történt-e Antall József óta valami új és említésre méltó változás aktuális hatalmi viszonyaink között az 1990-ben átmentett állambiztonsági múlt feltárásában, különös tekintettel arra, hogy a hazai politikai elit 28 éve adós a tisztázatlan ügynökügyek törvényes rendezésével, a felelősök megnevezésével, a vétkesek megbüntetésével, az áldozatok erkölcsi és információs kárpótlásával?

Kónya Imre

Gálszécsy András

Füzesy Tibor

Fájdalom, nem történt semmi. Továbbra sincs **politikai szándék** az érintett állambiztonsági hálózati személyek elérhető körének nyilvánosságra hozatalára. Ez a kormány sem fogja megengedni a múlt korlátlan megismerését úgy, hogy azt parlamenti jóváhagyással, kormányzati forrásból és végrehajtási felelősséggel következetesen végigvigye az állami élet minden területén, beleértve az

igazságszolgáltatást és a tájékoztatás fórumait is. Ezért söpört le minden újabb törvényjavaslatot a rendezésről és erősítette azt a feltételezést, hogy tényleg időhúzásra játszik, tartva magát ahhoz a cinikus állásponthoz, miszerint hagyni kell, hogy az ügynökügyek **az érintettek kihalásával** oldódjanak meg véglegesen, mert minden más megoldás veszélyes és veszteséges az aktuális hatalom számára még kétharmados többség esetén is. (Konfliktuskavaró, időrabló, költséges, szakértelmet és jó lelkiismeretet igényel, a tipizálható ügyeken kívül egyedi esetként kell vizsgálni, mérlegelni minden mást, mert nincs két egyforma emberi sors)

Az átmentett állambiztonsági múlt jogi rendezetlenségén túl, **morális meghasonlottsághoz** az a **hazug kirakat politika** is vezet, hogy noha nincs kormányzati szándék a törvényes rendezésre, **azt a látszatot kell kelteni**, mintha a kormány túl akarna lépni a megkésettségen, s 28 év után végre meg akarná hozni az elmulasztott döntéseket. Ezért alapított például az adófizetők pénzén méregdrága történeti kutatóintézeteket. Ám gyakorlatilag meg is kötötte kezüket, ügynök ügyekben csak alibi tevékenységet végezhetnek, az iratnyilvánosság tekintetében sem juthatnak el az igazi megoldásig. Ezért nem terjesztett elő például a Nemzeti Emlékezet Bizottsága újat az elavult „ügynöktörvény” (2003. évi III. törvény) helyett, amely valóságellenes, és teljesen irreális bírói ítéletekhez vezet napjainkban is. Nem végezhetek eddig érdemi munkát a már említett **mágnesszalagokkal** sem, csak külsődleges „szerkezeti” jegyeket nézegettek, feldolgozást célzó kutatás nélkül. Aztán felsőbbbségek szavára jobb híján átpasszolták az egészet a szaklevéltárnak: az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának. Ezeket a szalagokat – amelyek eredetisége vitatott, teljes hosszuk csonkult a titkosszolgálatok birtokában – majd júliusától vizsgálhatják a kutatók, ha addig a minősített adatok titkosságát feloldják a nagyhatalmú illetékesek.

Elég jelentős az adósság, mert az ÁBTL-ben őrzött mintegy 4 kilométernyi dokumentum tíz százaléka még mindig un. minősített irat, tehát nem kutatható. Mi lesz, ha a politikai döntéshozók mégis meggondolják magukat? Ha pedig nem, akkor is legalább 3-5 év, amíg az első kutatási eredmények feldolgozottan nyilvánosságra hozhatók. Addigra pedig tán célba is érhet az érintettek kihalásának cinikus elmélete. Fellebbezés és civil kontroll nincs. Noha az utóbbi különösképp kellene, mert a **titkosszolgálatok irat visszatartási kedve** nem csökkent, még elég sok dosszié lapul pánccélszekrényeikben indokolatlanul, s megmagyarázhatatlan a kutatók számára: miért törölnek adatokat, takarnak ki oldalakat előlük a mai cenzorok.

Olyan országban élünk, ahol néha úgy tűnik: az arra illetékes intézmények alkalmazkodnak a mindenkori „központi” elvárásokhoz. Az adatvédelmi biztos, az információs törvényesség hivatalból felkent bajnoka nem feltétlenül az információs szabadság és az iratnyilvánosság híve, az állambiztonsági kutatók őszinte támogatója. (Péterfalvi Attila így rendelkezett például az anyakönyvi adatok megismerhetőségéről: *„Kizárólag a kutató emlékében maradhat fenn.”*) **Gyarmati György**, az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának tavaly nyugalomba vonult főigazgatója egy előadásában kifejtette: a főként intim részletekkel szolgáló, de lényeges információt ritkán tartalmazó ügynöki jelentések történetileg csak sokadrangú forrásanyagnak tekinthetők. Az ügynökiratokat tehát – véleménye szerint – az államszocializmus társadalomtörténeti forrásai között lehet számon tartani, jól kiválasztott részleteik „adalékanyagként” gazdagíthatják képünket a Kádár-korról, de semmiképpen sem minősülnek elsődleges forrásnak.

ÁBTL irattár

[Egy biztató hír: március 27-én együttműködési megállapodást írt alá a **Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat** és az **Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának** főigazgatója az elmúlt rendszer titkosszolgálati tevékenységének feltárásáról, amelynek érdekében egy tavalyi törvénymódosítás óta az ÁBTL a KNSZ szaklevéltáraként is mű-

ködik. Ennek alapján szakszerűen tárolja és őrzi az átadásra kerülő levéltári értékű dokumentumokat, lehetővé teszi az elmúlt rendszer katonai elhárító és hírszerző tevékenységének megismerését és publikálását a kutatók számára a jövő generációi ismereteinek gyarapítása céljából. *(Nyugtával dicsérd a napot. Türelmetlenül és nagy kíváncsisággal várjuk a folyamat gyakorlati kezdetét. Ma még a belügyi hírszerzés információi is csak csordogálnak, nemhogy a befagyasztott katonai hírszerzés dossziéi. A katonai hírszerzés „megnyertjei”-ről egyelőre hiába kér azonosítást az ÁBTL kutatója, noha személyük eléggé valószínűsíthető.)*

Egy másik hír május végéről: együttműködési megállapodást írt alá az **Orosz Állami Katonai Levéltár** vezetője és az **ÁBTL** főigazgatója. A megállapodás célja a szovjet katonai és állambiztonsági egységek magyarországi tevékenységére vonatkozó források feltárása és jegyzékbe foglalása az Orosz Állami Katonai Levéltárban.]

Cseh Gergő Bendegúz az ÁBTL főigazgatója és Kovács József altábornagy a KNBSZ főigazgatója

Azok, akik – kissé elnagyoltan – továbbra is ügynöklistákat keresnek és követelnek, változatlanul kétféle sablonos választ kapnak. A jobb oldalon : ügynöklisták pedig nincsenek, nem is voltak. A bal-liberális oldalon: ügynöklisták nincsenek csak összeesküvés elméletek. Ám ha a válaszadók megfélelmeznek magukról, mert ujjongva két névnél többet találtak valahol egymás alatt, akkor főcímben azt hozzák mindkét oldalon: „Megvan az új ügynöklista.” Persze. Csak nálunk, csak ma!

Térjünk vissza eszmefuttatásom elejére, a 2010 tavaszán publikált tanulmányomhoz: a behálózott első szabadon választott magyar országgyűlés legkevesebb 25 érintett képviselőjéhez. A már említett okokból biztos voltam benne: nem az állambiztonsági múlttal rendelkezők teljes körét pub-

likáltam. Az objektív okokon kívül ebben közrejátszott túlzott bizalmam is egyesek iránt, aminek következtében le sem kérdeztem mind a 386 képviselő nevét az ÁBTL azonosító rendszerében. Bizony, értek csalódások. Néhány képviselőtársamat alaptalanul soroltam a megbízható, talpig becsületes „jó magyar emberek” közé. Az eltelt hét esztendőben azonban tovább folytattam kutatásaimat, sikerült feltérképeznem a legtöbb fehér foltot. Az új szereplők közül csak azokkal foglalkozom részletesen, akiknek érintettségét teljes bizonyossággal dokumentálni tudom, megfelelően az egyébként okkal kritizált hatályos törvény követelményeinek is.

ÁBTL kutatóterem

De hét év után, 2017 végén **Ungváry Krisztián** kollégám is szentelt egy fejezetet a témának „A rendszerváltás utáni első szabad országgyűlés és kormányzat hálózati érintettjei” címmel új, magán kiadású kötetében („A szembenézés hiánya”).

Ő 25-ről 36-ra emeli az érintettek számát, de nem állítja róluk, hogy a szó valódi értelmében ügynökök lettek volna. Pontosan ezt írja:

„Ebben a fejezetben elsősorban nem arról lesz szó, hogy kik végeztek ügynöki tevékenységet, hanem arról, hogy az első szabad országgyűlés tagjai közül kikről milyen hálózati nyilvántartási adatok lelhetők fel. Ebből semmiképpen sem következik az, hogy az érintettek ügynökök lettek volna. Ez utóbbit csak a nyilvántartás és más adatok elemzése után lehet tisztázni.”

Ungváry ezért nem mélyül el egyes hálózati személyek életútjában, ügynök pályájában, nem elemzi beszervezésüket, jelentéseiket, nem értékeli az állambiztonsági szervekhez fűződő viszonyukat és annak változásait, nem közöl dokumentumokat a fellelhető iratanyagból.

Ezzel szemben én most éppen az előbbire vállalkozom: portrékat rajzolok fel, kiegészítendő a

2010-ben felvázolt előzőek sorát, tartva magam ahhoz a szabályhoz, hogy **csak azt írom le, s csak annyit állítok, amit és amennyit dokumentáltan bizonyítani is tudok.**

[Más, szakmai kérdés az, hogy Ungváry némely tartalmi elemzési kísérletével, a tényekből levont értékelő következtetésével nem értek egyet, így például arról, hogy az érintettek közül ki tekinthető tettesnek vagy áldozatnak, kollaboránsnak vagy ellenállónak, küldték-e a titkosszolgálatok embereiket a parlamentbe vagy csak hallgatólagosan bátorították őket, netán már teljesen lemondtak erről a nyolcvanas évek végén, stb.]

Kizárólag levéltári iratok alapján nem lehet életszerűen megismerni az állambiztonság 1990 előtti működését. Legkevesebb: személyes interjúkat kell készíteni az érintettekkel, akikkel még lehet. Aki 1990-ben nem volt ott a fordulat eseményeinél, aki nem volt szem-és fültanúja a történések valós mozgatórugóinak, személyi harcainak, politikai érdekösszezapásainak, az jobb, ha óvatosabban általánosít és ifjú korára rációzva nem akarja az elvont akadémiai fogalmakra minden áron ráhúzni az élet tapasztalati tényeit. Túl sok a visszatartott, zárt, cenzúrázott anyag, az igazi nagy titkokról és rejtélyekről pedig ma is igaz, hogy *„Több dolgok vannak földön és égen, mintsem bölcselmetek álmodni képes, jó Horatio.”*

Az pedig egy másfajta, de jellemző tény, hogy az országgyűlés Nemzetbiztonsági Bizottságának némely tagja alapfogalmakkal nincs tisztában, nem ismeri az állambiztonság/nemzetbiztonság intézményeit és történetét, a napi aktuálpolitika világában él, politikai jelszavakat puffogat és frakciója döntése szerint nyomogat gombokat minden meggyőződés nélkül. (De erről majd máskor.)

Kapitány Ferenc, („Szabadkai” titkos megbízott), FKGP

Kapitány Ferenc (1927 – 2003) a Független Kisgazda-, Földmunkás és Polgári Párt országos listájáról szerzett parlamenti mandátumot az 1990-1994-es ciklusra.

1991. novemberétől a Pásztor Gyula majd Szabó János vezette kisgazda frakció tagja. Képviselői munkája során az országgyűlés szociális, egészségügyi és családvédelmi állandó bizottságának, illetve választási és mandátumvizsgáló különbizottságának tagja. Az Interparlamentáris Unió magyar-dél-koreai, majd magyar-arab baráti tagozatának alelnöke, később a magyar-japán baráti tagozat tagja.

1945-ben lépett be az FKGP-ba, főállású politikai munkatárs, három évig a párt Tolna megyei titkára, 1947-1951 között az MTI Tolna megyei tudósítója, egyidejűleg az FKGP megyei lapjának szerkesztője is. 1988-ban előbb az MDF tagja lett, annak párttá alakulásáig a mozgalom megyei szóvivője. 1989 márciusától az FKGP Tolna megyei elnöke és a párt Országos Politikai Bizottságának tagja. A Tolna megyei Ellenzéki Kerekasztal egyik kezdeményezője.

Kapitány Ferenc

1927. május 14-én született Szekszárdon római katolikus családban. Apja MÁV alkalmazott, a

háború után gazdálkodó, majd portás. Édesanyja: Tatai Julianna 1945 előtt háztartásbeli, anyai gondok miatt ötvenévesen, 1950-ben vállalt először állást, a Gyógyszertár Vállalatnál lett takarítónő. Két testvére közül József pénzügyi főrevizor, Júlia tanárnő. Elvált, majd 1965-ben feleségül vette Györffy Ilona könyvelési csoportvezetőt, két gyermekük született: Krisztina (1966) és Zsolt (1967).

Kapitány Ferenc Bátaszéken végezte az elemi iskolát, majd Szekszárdon járt polgáriba 1937-1941 között. A kereskedelmi szakközépiskolát 1941-1944-ben Újvidéken és Kaposvárott végezte el. Később mérlegképes könyvelői képesítést is szerzett és fényképész mestervizsgát tett. 1955-ig különböző vállalatoknál, leghosszabb ideig a Vendéglátó-ipari Trösztnél végzett pénzügyi és főkönyvelői munkát. Rossz káderjellemzései miatt a fényképész szakmához vonult vissza és megalapította a Szekszárdi Fényképész Szövetkezetet.

Még a magyarországi németek kitelepítésének idején, mint a kisközségek megyei titkára mentesítő igazolásokat adott családoknak FKGP és a „Hűséggel a Hazához” mozgalmi tagságukról. Politikai nézetei miatt és a „svábmentesítésért” 1947 februárjában az ÁVO meghurcolta. 1949-ben a Rajk ügyben letartóztatták és az Andrássy út 60-ba vitték. 1956-ban munkástanács tagként beválasztották a Forradalmi Nemzeti Bizottság megyei elnökségébe. A megye küldöttjeként részt vett a Dunántúli Nemzeti Tanács megalakításában.

1956-os szerepe miatt 7 hónap börtönre ítélték 1957-ben, szabadulása után kitiltották Szekszádról, ahova csak tíz év után költözhetett vissza. Kijelölt tartózkodási helyén: Kistormáson már, mint önálló fényképész dolgozott, tevékenységét Szekszárdon folytatta. 1986-ban rokkantnyugdíjassá minősítették. Elmélyült és szenvedélyes foto tanulmányokat folytatott, előadásokat tartott, iskolát vezetett, szakcikkeket publikált, az ösfotókkal foglalkozott és Petőfi-ikonográfiákat kutatott a Petőfi Irodalmi Múzeummal karöltve.

Két évvel halála előtt, 2001. október 23-án Mádl Ferenc köztársasági elnök a Magyar Köztársaság Arany Érdemkeresztjével tüntette ki.

Állambiztonsági múltja – dokumentáltan, összefüggésekben, kellő részletességgel és indoklással – most kerül először a nyilvánosság elé.

Kis, megyei állambiztonsági szociográfia.

1957. augusztus 27-én szervezte be a politikai rendőrség Tolna megyében **Lugos József** szekszárdi r. százados révén kompromittáló adatok alapján. A BM II. (Politikai Nyomozó) Főosztály 5. osztályát (belső reakció elhárítása) és 2. osztályát (kémelhárítás) egyaránt szolgálta hálózati személyként, előbb **ügynök**, majd **titkos megbízott** minőségben. (ÁBTL 3.1.1. B-88428/l.)

Kezdetben a kisközség vezetőik ellenőrzése, a párt aktív tagjainak kiszűrése és az ellenséges elemek feldolgozása volt a feladata. 1959-ben, majd 1963-ban módosították hálózati foglalkoztatását, annak területeit. Eredményesen dolgozott a Barankovics párt vonalán, majd hírszerző kapcsolatai nyíltak a megyéből Nyugat-Európába távozottak körében, végül 1969-től a kulturális, népművelési, tudományos területen aktivizálták a reakciós és ellenzéki erők megyei felderítésére, miután – az állambiztonság megállapítása szerint – sikeresen beépült az ellenőrzött

terület célszemélyei közé.

Kántor János r. őrnagy

retségeket kötni. Jó kombinatív készségű.”

Kántor János r. őrnagy, a BM. Tolna megyei Rendőr-főkapitányság Politikai Osztályának vezetője 1965. januárjában értékeli „Szabadkai” tevékenységét és foglalkoztatási tervet készít számára. Egyebek között megállapítja, hogy az ügynöknek az állambiztonsági szervekhez való viszonya jó, **a kapcsolatot nem kényszernek, hanem szükségszerűnek tartja.** A titkos találkozók rendszeresen megjelenik, a feladatokat végrehajtja.

„Politikai állásfoglalása jó, a jelenlegi politikai irányelveket helyesnek tartja, a párt-és kormány határozatokkal egyetért és helyesli azokat. Az ügynök munkája során leleményes, bátor, kezdeményező, jó emlékező tehetséggel rendelkezik, éber és tárgyalóképes. Minden helyzetben feltalálja magát, rugalmasan oldja meg feladatait. Jó a szókinccse, minden érdekes jelenségre felfigyel, amely az állambiztonsági szerveket érdekli. Könnyen tud ismer-

Az ügynöknek az állambiztonsági szervekhez való viszonya jó, ami megmutatkozik elsősorban abban, hogy a valunk való kapcsolatát nem kényszernek, hanem szükségszerűnek tartja, több esetben kifejezésre is jutatta ezt a találkozások alkalmával. Továbbá a jó viszonyt bizonyítja az is, hogy beszerzésétől kezdve rendszeresen megjelent a találkozók, a kapott feladatát lehetőségeihez mérten végrehajtja. A találkozókról csak igen indokolt esetben marad távol. Ez főleg akkor fordult elő amikor családi problémái voltak. A családi problémái jelenleg is fenn állanak, ugyanis feleségétől való törvényes válás most van folyamatban. Politikai állásfoglalása jó, a jelenlegi politikai irányelveket helyesnek tartja, a párt és kormány határozatokkal egyetért és helyesli azokat. Különleges szakképzettséggel nem rendelkezik.

ÁBTI 342 M-32831 24.

„A párt és kormány határozatokkal egyetért...”

Kiutaztatható Ausztriába, az 1956-os megyei emigráció körében több ismerőse is van, feltűnés nélkül meghívattathatja magát. Hírszerző feladatokra is alkalmas, a ki-és beutazó személyek ellenőrzésére és tanulmányozására. Önálló fényképészként a megye egész területén mozog, saját gépkocsival közlekedik. A svábság köreiből a kitelepítések idején jó ismerősöket szerzett a községekben, a kapcsolatait fel kell újítani.

Kapcsolattartó tisztjeivel – **Rácz Károly** r. őrnagy, **Schmauzer György** r. százados és Lugos

József r. százados – a „Toldi” fedőnevű „T” lakásban találkoztak rendszeresen, jelentéseit ott adta át, 1963-64-ben, másfél év alatt 26 jelentést, melyeket **reálisnak és értékesnek** tartott az állam-biztonsági vezetés, jól felhasználhatók voltak az operatív munkában. (Így például Soós Géza beutazó kanadai állampolgár és Szauder Imre kistormási lakos, figyelő dossziés személy ellenőrzésére.) A rokonlátogatásra hazaérkező külhoni tolnaiak között végzett szűrő és kutató munkában jó lehetőségek mutatkoztak, az erre épített feladatterveket sikeresen végre is hajtotta „Szabadkai”.

További feladatai meghatározásakor kiemelt célokat határoztak meg számára a következő kulcsfontosságú személyekkel kapcsolatban:

- Szentesi (Szameth) Henrik kistormási lakos, volt SS-katona, akit a szovjet fogságból történt hazatérése után internáltak, folyamatos megfigyelés alatt áll, mert nyugati kapcsolatokat tart fenn és erősen nacionalista beállítottságú.
- Dobándi Júlia, aki 1962-ben nem tért vissza Bécsből egy osztrák-magyar labdarúgó mérkőzésről, rövid idő alatt megtalálta számításait, s jó anyagi körülmények között keresi az NSZK-ba utazó magyar állampolgárok ismeretségét, anyja a kistormási postahivatal vezetője.
- Fritzber János, osztrák állampolgár, akinek panzióját gyakran látogatják magyar turisták, hazalátogatva sűrűn találkozik „Szabadkai” olyan ismerőseivel, akik felkeltették az állam-biztonság figyelmét.

Az értékelt ügynöki tevékenység egyik legérdekesebb jelentését a következő címmel írta „Szabadkai” kiegészítve: „*A Demokrata Néppárt viszonya az egyházhoz és a papsághoz az 1947-es választási kampány idején.*” De nem ragadt le 1947-nél, hanem továbblépett 1962-ig, megnevezve számos egyházi és polgári személyt Tolnában (élükön Perr Viktor akkori szekszárdi plébánossal és Simon László palánki tanítóval), Schmauzer r. százados megjegyzése szerint, abból a célból, „... hogy felmérjük, a Demokrata Néppárt vezetői és aktív tagjai milyen segítséget nyújtanak a klerikális reakció tevékenységének, aknamunkájának előmozdításában.” (ÁBTL 3.1.2. M-32831)

Volt bátorsága jelenti azt is, (1967. június 15), hogy régi vásárlója **egy üzletelő szovjet századosnak** a közeli egységtől, legutóbb Tolnán találkozott vele, az ottani „Fényszöv” stúdióban, Parcsitits Ottónál, aki egy tranzisztoros rádiót vett tőle korábban, ő pedig egy nagy látószögű objektívet rendelt Zenit fényképezőgépéhez. A százados vette a rendelést, megbízható szállító elfogadható áron. Parcsitits fényképész viszont azért gyanús, mert hosszabb látogatáson volt szüleinél az USA-ban, hazatérve pedig „széleskörű kapcsolatot alakított ki polgári személyek és a szovjet alakulat katonái között.”

1967. szeptemberében a **hírszerzéssel** (III/I-2 osztály) együttműködve „Szabadkai” eredményes magánutazást tett Ausztriába és az NSZK-ba. Jól lelevelezett, célszerűen előkészített találkozásai voltak a kijelölt célszemélyekkel. (Dobos Jenő, Bóday Árpád, Horváth Ferenc, Klein Ferenc, Andrejevszki Jenő.).

July 20th

✓
AMTS. 3.1.2 M-33375 3.

78

1968. március 4-én a Tolna megyei III/III. alosztály szolgálati jegyen hívja fel a III/II. alosztály figyelmét arra, hogy az általa foglalkoztatott „Szabadkai” titkos megbízottnak eddig ki nem használt, további jó kapcsolat felvételi lehetőségei lennének az ellenforradalom volt városi és megyei vezetőivel (dr. Nagy István, dr. Pataki Kálmán, dr. Levente István, Szakály Ferenc, Budai Mátyás és mások), s ezáltal közvetlenül ellenőrizhetnék őket. Ezért kéri a hálózati személyt eligazítani és volt ellenforradalmár társaira intenzívebben foglalkoztatni, jelentését pedig nekik, a III/III-nak továbbítani.

Az ügynök nemcsak róluk, az ismert 1956-os értelmiségiekről jelent, hanem a volt jobboldali pártok vezetőivel történt találkozásairól is (Taksonyi János, Antlifer János, Borbély János – az egykori kisközép képviselő fia – és mások.)

Külön információs kört jelent a szekszárdi Várostörténeti Klub keretében összejáró polgári beállítottságú és gondolkodású értelmiségiek tábora. (Dr. Puskás Attila levéltáros, dr. Szilágyi Mihály, Mohay Lajosné, Vendel István, Lencsés László, Rózner Gyula, László Antal, , Németh István ev. lelkész, Dörnyei István apátplébános, Debulai Antal, dr. Pataki József. Taksonyi János, volt kisközép képviselővel megkezdtek az FKGP megyei történetének megírását, Szakály Ferenc volt hírlapíróval, „ellenforradalmárral”, – aki állandó hallgatója az angol rádió magyar nyelvű adásának – folyamatosan konzultálnak.

Időnként más, rutin jellegű jelenteni való témákba is belebotlik a tmb. 1971. január 8., „Szabadkai” jelenti: Jung Ádám NSZK-állampolgár huzamos idő óta vendége Nagy Béla szekszárdi nyugdíjasnak. Előző év december 29-én Madocsa határában egész napos vadászatot voltak együtt, s mintegy tíz őzet és igen sok fácánt lőttek. Szakály a lengyelországi helyzetről fejtette ki véleményét.

Dr. Háromházi János r. őrnagy intézkedik: Jung Ádámról kivonat a III/II. alosztálynak, Szakály Ferencről **Béres János** r. őrnagy. elvtársnak, III/III.

1971. február 4. Dr. Háromházi János r. őrnagy értékelése „Szabadkai” jelentéséhez Szakály Ferencről:

„Az ügynök jelentése értékes. Bírja Szakály bizalmát, aki élete nagy döntéseit is megbeszéli vele. Szakály magatartásából kitűnik, hogy nem adta fel régi énjét, továbbra is ellenséges beállítottságú a rendszerünkkel szemben.”

Intézkedés: Szakály Ferencről kivonat Béres őrnagy elvtárs részére és a Várostörténeti Klub anyaga.

Dr. Háromházi János r. őrnagy

1971. március 26. „Szabadkai” jelenti: Dr. Puskás Attila magatartásában az óvatosság kapott

nagyobb helyet. Kifejtette, hogy mostanság nagyon figyelik, vigyáznia kell.

Szakály Ferenc, az egykori hírlapíró felmondta az ÁFÉSZ-nél betöltött állását és lényegesen kedvezőbb anyagi feltételekkel állást vállalt a foktői tsz.-nél, mint kertészeti üzemegység vezető. Hetenként egyszer tér haza Szekszárdra.

[Az „F”dossziés Szakály három fia közül az egyik: Ferenc muzeológus, a Magyar Nemzeti Múzeum munkatársa, kandidátusi disszertációjára készül. Másik fia, István, éppen katonai szolgálatot teljesít, miután túl van az alaki kiképzésen, most „kulturvonalon” dolgozik a honvédségnél és az MTV-hez jelentkezik rendező asszisztensnek. A legkisebb, Péter érettségi előtt áll.]

Vajda János r. alezredes

A következő öt évről 1976. február 2-án készít jelentést a Tolna megyei III/III osztály vezetője: **Vajda János** r. alezredes és **Halmosi István** r. őrnagy. „Szabadkai” tmb. munkáját minden tekintetben eredményesnek minősítik.

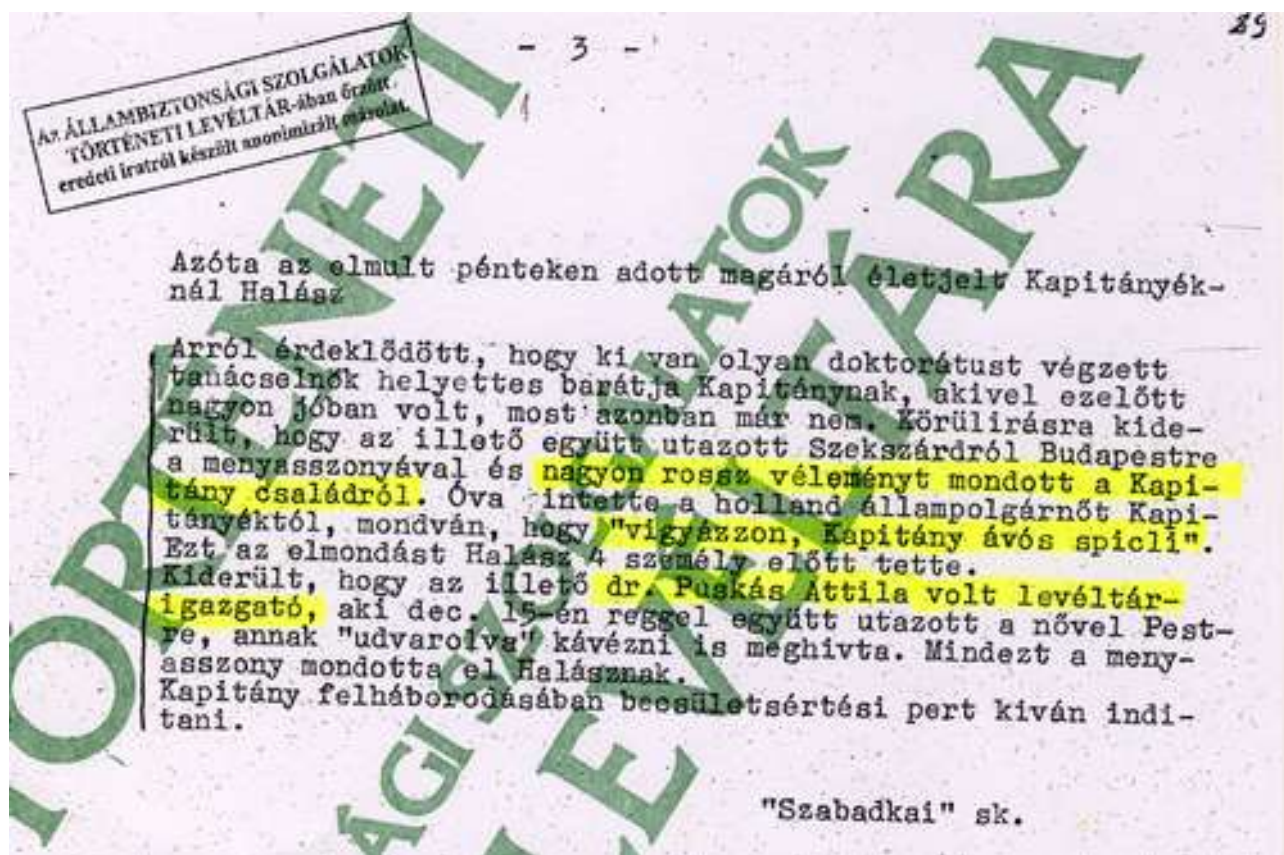
- Kutató feladatai során ellenőrizte a kiemelt nyilvántartásban szereplő ismert személyeket (dr. Nagy István, Borbély János, Szakály Ferenc) és értékes adatokat gyűjtött róluk. Noha rendszer- és szovjetellenesek, nacionalisták, s elégedetlenségük elvi okokra vezethető vissza, „...előrehaladott korukat figyelembe véve adminisztratív intézkedés foganatosítása velük szemben nem szükséges, bázisuk ugyanis nincs, befolyással nem bírnak az ifjúság körében.”
- Óvintézkedések szem előtt tartásával vonták ellenőrzés alá a titkos megbízott révén az un. antidemokratikus elemeket, s azokat a politizáló értelmiségieket, akik például rendszeresen utaztak nyugati országokba és „negatív tartalmú élménybeszámolókat” tartottak vagy közöltek (Posta Lajos, dr. Pataki József, Ordas Iván, Csányi László.)
- Prevenációs lépéseket is végrehajtottak a tmb. útján: „Több olyan ellenséges tartalmú, a fellazítást szolgáló irodalmi termékről szereztünk tudomást, illetve vontunk ki a forgalomból, melyeket külföldön adtak ki és juttattak be megyénkbe konkrét személyekhez.”

Kapitány Ferenc „Szabadkai” annak ellenére aktívan és sikeresen dolgozik a megyei állambiztonsági szervnek, hogy 1971 decemberében dr. Puskás Attila, volt levéltár igazgató óva intett egy holland állampolgárt a Budapestre tartó gyorsvonaton a nyüzsgő városi fényképésztől:

„Vigyázzon, Kapitány ávós spicli!”

A helyzetet fura módon árnyalja, hogy Kapitány egy hónappal korábban azt jelentette kapcsolattartó tisztjének, hogy a Gemenc Szállóba új konyhafőnök helyettes érkezett, „... ez azonban csak fedés, mert volt ÁVO-s, aki ide be lett építve”, s aki őt le akarja káderezni. A gyanús jövevény nyomul, ismerkedik, beerőszakolja magát Kapitányék házába, családi életébe, aminek eredménye-

képp valóságos információ gyűjtő verseny kezdődik kettőjük között: ki tud többet a másiktól.

"Vigyázzon, Kapitány ávos spicli!"

Az azonban nem zavarja sem „Szabadkai”-t, sem a városi értelmiségi köröket, a kiskazda fényképész sikeres baráti szálakat épít ki Várkonyi Nándor pécsi és Csányi László szekszárdi írókkal, valamint Csepregi Béla sárszentlőrinci evangélikus lelkésszel, aki Finnországban, finn nyelven szerezte egyházi diplomáját. Jelentéseit Halmosi István r. őrnagy veszi át a „Pápai” fedőnevű „T”-lakáson. Dr. Végh Béla a koalíciós idők előtt a kiskazdapárt megyei főtitkára volt, kiváló kapcsolatokat ápolva Varga Bélával, Saláta Kálmánnal és másokkal. Most, mint a kisipari termelőszövetkezetek megyei szövetsége (KISZÖV) nyugdíjas vezető jogászáról jelent róla „Szabadkai”.

1974 novemberében arról kap jelentést a megyei III/III, hogy Ordas Iván újságíró felkereste budapesti lakásán Végh Antal író, a „*Miért beteg a magyar futball?*” című sikerkönyv szerzőjét és terjedelmes képes interjút készített vele. Az interjút azonban visszadobta a megyei lapnál Szalai főszerkesztő-helyettes azzal, hogy „nem közölhető, a téma túlhaladott ezen a felfogáson”. Ordas erre a pécsi Dunántúli Naplóban jelentette meg az interjút. Viszont november 28-án, amikor Végh a szekszárdi könyvtárban dedikált, utána a szekszárdi nyomda KISZ szervezete szokatlan bátorsággal meghívni merészelte az író egy kis beszélgetésre. A Tolna megyei politikai rendőrség viszont azt értékelte a tmb. munkájában újabb eredményes lépésnek, hogy Ordas Iván Kapitány Ferenc fényképész és felesége társaságában kíván nyugati körútra menni. „*A Kapitány házaspárral azért, mert azok autóján utazva módja lenne útját Bécsben, Münchenben megszakítva, Kapitány ismeretségét is kihasználva, kapcsolatokat teremteni kint élő, magyar irodalommal foglalkozó csoportosulá-*

sokkal.”

Kapitány utasításra összegyűjti és jelenti Mindszenty József halálának (1975. május 6, Bécs) és könyvének visszhangját. (Debulai Antal, dr. Szilágyi Mihály, Szakály Ferenc.) *„Szakály szerint ... Mindszentyt a történelem jegyezni fogja. Személyét a magyar sors szimbólumának fogják tekinteni.”*)

1976-ben, amikor Kapitány 49 éves és már 19 esztendeje működik együtt titkosan a politikai rendőrséggel, májusban újra értékelik munkáját és aktuális feladatokkal új foglalkoztatási tervet készít számára Halmosi István r. őrnagy, amivel egyetért Vajda János r. alezredes a III/III osztály-vezetője és jóváhagyja **Hirsch Kálmán** r. ezredes, a megyei rendőrfőkapitány állambiztonsági helyettese.

[**Hirsch Kálmán**, 1931. október 31, Szekszárd, Őri Katalin. Négy elemi és négy polgári után szabósegéd (1946-1949), majd munkatárs a MINSZ megyei bizottságánál és az MNB szekszárdi kirendeltségénél; 1950-51 között a DISZ járási szervezőtitkára. 1951 novemberében kezdődik szolgálati pályája: államvédelmi őrmesterként operatív beosztott az ÁVH Tolna megyei Osztályánál. 1954-55-ben elvégzi a BM Dzerzsinszkij Tiszti Iskolát, ami után osztályvezető-helyettes áv. hadnagy rangban a BM I. (Államvédelmi) Főcsoportfőnökség Tolna megyei Főosztályának IV. Osztályán (belső reakció elhárítás); 1955-56-ban osztályvezető ugyanott, előbb a Dombóvári, majd a Paksi Járási Osztályt vezeti. 1956. november 1-4 között Szekszárdon, a megyei börtönben tartották fogva. 1957 elején karhatalmista Szekszárdon, négy hónapig főoperatív beosztott a Veszprém megyei Politikai Nyomozó Osztályon, onnan visszatér Tolna megyébe. 1958-tól alosztályvezető a közlekedési és híradás elhárításnál, 1962-től a mezőgazdasági elhárításnál. Közben 1961-ben leérettségizik, az azt követő 16 évben különböző szintű pártiskolákon folytat politikai tanulmányokat. Az 1962-es állambiztonsági átszervezés után r. századosként alosztályvezető a megyei III/III.-2 Alosztályon, 1964-től a III/III. Alosztály csoportvezetője. 1967-1969 között a pártbizottság titkára. Ezután a megyei állambiztonsági szerv osztályvezetője (1969-1971), végül 1971. 07. 01.-től 1983. 08. 31.-ig a megyei rendőrfőkapitány állambiztonsági helyettese, 1975. 11. 01.-től r. ezredesi rangban. 1983. augusztus végén helyezték nyugállományba.]

Hirsch Kálmán r. ezredes

„Jelentései megalapozottak, reálisak, differenciáltak...”

1976-ban, amikor Hirsch vezetésével újraértékelik Kapitány hálózati tevékenységét, megállapítják: a titkos megbízott változatlanul középiskolai végzettségű, nő, két általános iskolás gyereke van, feleségének nyugdíjas szülei is velük élnek. Jó nevű fényképész, a KIOSZ megyei szerveztének választott aktívja. Ingatlan vagyona nincs, jövedelme jónak ítéltető, bár szűkös anyagi helyzetére szeret hivatkozni. Személygépkocsija van, szenvedélyes sporthajós.

„Szabadkai” titkos megbízottról újra megállapítják – egyebek között –, hogy:

„A feladatok végrehajtása, ellenőrzése azt mutatja, hogy jelentései megalapozottak, reálisak és kellő differenciáltságúak. A rendelkezésünkre álló adatok szerint dekonspiráció, két-kulacsosság nem áll fenn. Ismeretségi köre széles, operatív érdekes kapcsolatokkal rendelkezik.”

1280427 2554 1966 27-8

Szigorúan Titkos! Csak a BM politikai szervek használatára

0070-727-9

Családi neve: Dr. TOLLÁR TIBOR

Utóneve: TIBOR

2017 NOV 22

Életréve (születési neve):

Születési dátum: 1929. ápr. 27.

Születési hely: Kaposvár

Anyja neve: Kutnyánszky Mária

Foglalkozása: tsz. jogügyi előadó

Munkahely: Homokmégyi Tsz.

Lakcíme: Szekszárd, Ady u. 21.

Nemzeti viszonyai: felcs. előtt: nem volt

Jogi végzettség: Jogi Egyetem

Párttagság: felcs. előtt: pk.

Sociális származás: felcs. után: pk.

Állampolgárság: kispolgár

Nemzetiség: magyar

Milyen kategóriához tartozik: ellenforradalmi

216597 ÁBTL-2.2.2

1955. május 30. ✓

A beszerzés végzettje (név, rendf. osztály): Zsinkó György r. törm. Tm. RPK. T. T. O.

Osztály: (Informátor) 1. mb.

A beszerzés típusa: gazdas. jel. kompr. adat.

A foglalkoztatás tartalma: belső elhárítás

Fedőnév: "Kovács Mihály"

1966. júl. 23.

Radió száma: 210/521

Dr. Varga Ferenc r. őrnagy

M-36430

Hét	Osztály, Op. tiszt neve
1966. VII. 23.	BM Tolna m. RPK. Pol. O.
1987. aug. 12.	Béres János r. őrnagy

216597 ÁBTL-2.2.2

2017.11.22.

Dr. Tollár Tibor 6-os kartonja

Az állambiztonság megyei szervétől havi 500 Ft. javadalmazásban részesül. „Ő maga is elismerte, hogy folyamatában ezért a pénzért nem dolgozik meg.” Az osztály úgy látja: **adottságait intenzíven még mindig nem használja ki.** Ennek okát családi korlátaiban és abban látja, hogy „belefáradt” titkos tevékenységébe, már csak életkora miatt is. Noha a bizalom töretlen személye iránt, azért elrendelik 30 napra technikai (telefonlehallgatás, levéllenőrzés) ellenőrzését. A **belső ellenőrzés** hálózati feladatait „Füri” és „Kovács Mihály” fedőnevű személyekre bízzák.

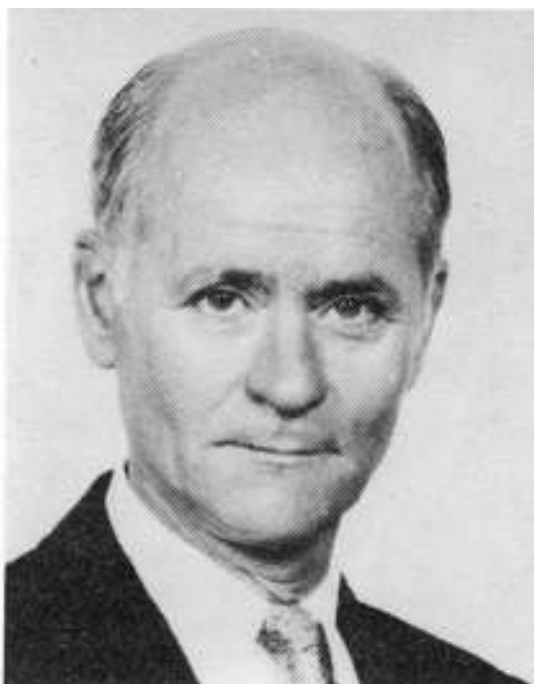
[„Kovács Mihály” titkos megbízott igen sikeresen oldotta meg belső ellenőrzési feladatait, jelentéseit 865 oldalon 3 M-dosszié őrzi az ÁBTL-ben. Azonos **Dr. Tollár Tiborral** (1929. április 27, Kaposvár, Kutnyánszky Mária), tsz. jogügyi előadó, akit 1955. május 30-án szervezett be a Tolna megyei Rendőr-főkapitányság Politikai Nyomozó Osztályáról Zsinkó György r. törzsőrmester gazdasági jellegű kompromittáló adatok alapján. A belső elhárítás foglalkoztatta Béres János r. őrnagy vezetésével. 1987. augusztus 12-ig végezte hálózati feladatait, anyagát akkor irattárazták.]

„Szabadkai” további feladatai között meghatározzák:

- 1.** Az általános kutatás és prevenció területén az ellenséges tevékenység felderítését az idegenforgalom, a propaganda, az ellenzéki eszmék és a „dilettáns művészek” irányában;
- 2.** A gazdasági kártevés tekintetében a megyei indítékok, célok és az elkövetők feltárását;
- 3.** Perspektivikus céllal a személyi adatgyűjtés körében tegye rendszeressé kapcsolatait és mozgósítsa összeköttetéseit a következők körében:

- a.** Tárja fel Pálos Miklós jogtanácsos, F-dossziés ellenséges személy politikai megnyilvánulásait, érdeklődését, emberi kapcsolatait;

Pálos Miklós

[Pálos Miklós, 1937. február 22, Szekszárd, Weingartner Crestentia. Mind anyai, mind apai ágon német származású. 1957-ben érettségizett a Garay János Gimnáziumban. Vendéglátó-ipai tanuló, majd szakmunkás. 1956-ban a szekszárdi diákmozgalom élére állt, tagja lett a városi Nemzeti Bizottságnak. Október 30-án orosz katonák majdnem kivégezték. 1959-64 között jogi diplomát szerzett Pécsen, ügyvéd Szekszárdon. A politikai rendőrség nyomására azonban 1968-ban 13 esztendőre eltávolították az ügyvédi foglalkozástól, bátyját bebörtönözték. A Tolna megyei KISZÖV jogtanácsosa, csak 1981-ben folytathatta ügyvédi pályáját. 1988 novemberében az MDF-ben kezdett politizálni, de 1989 májusában kilépett és megszervezte a KDNP megyei szervezetét. 1990. május 27-től 1991. március 18-ig a párt társelnöke, majd alelnöke. A parlamentbe a KDNP Tolna megyei listájáról kerül be. A Miniszterelnöki Hivatal politikai államtitkára. 1994-ben a párt országos listájának 12. helyéről lett is-

mét országgyűlési képviselő, 1997. július 22-től független.]

- b.** Továbbra is kísérje figyelemmel a Várostarténeti Klubban és a Múzeumbarátok Körében folyó értelmiségi összejöveteleket, a szélsőséges beállítottságúak (dr. Végh, dr. Szilágyi, Posta Lajos) megnyilatkozásait.
- c.** Tegye rendszeressé kapcsolatát Csányi László és Varga József újságírókkal, jelentse nem kívánatos, fellazító, bomlasztó törekvéseiket;
- d.** Mélyítse el bizalmas viszonyát Szakály Ferenc F-dossziés személlyel, számoljon be kapcsolatairól, kísérje figyelemmel gyermekei tevékenységét, helyzetük alakulását, politikai megnyilvánulásait, negatív befolyásoltságukat;
- e.** Szerezzen új információkat a reakciós egyházi személyek köréből (Bocsor Lajos, Tóth Árpád, Horváth Emil);
- f.** Meglévő ismerősei és összeköttetései révén figyelje Debulai Antal IBUSZ-idegenvezető külföldi kapcsolatait, utazási céljait és új társaságát.

1976 júliusában Budapesten a **hírszerzés** is részt vett „Szabadkai” eligazításában, mielőtt elindult volna Ausztriába, az NSZK-ba és Svájcba. A dr. Kovács Ferenc r. alezredessel (III/III-3) együtt

megjelenő Vaskovics Gyula r. százados (III/I-7) pontosan meghatározta hírigényüket, a Tolnából elszármazottakkal kapcsolatban, aláhúзва dr. Klein Antal személyét. A tmb. egyúttal tájékoztatást adott romániai útvjáról, amelyen családjával járt.

„Szabadkai” előszeretettel tájékoztat Szakály Ferenc jellemzően „csak azért is ellenzékiiség” alaptermészetének kisebb-nagyobb megnyilvánulásairól, amiért is gyakran gyermekei kerültek hátrányos helyzetbe. Fiai ezért érzelmi alapon mintha szembe is helyezkedtek volna apjukkal, s viszonylag önállóan másképp alakították pályájukat. Ferenc sikeres történész-muzeológus lett, István szerkesztő-rendezőként megtalálta helyét az MTV-ben, (1973-tól külsős, 1983-tól belsős), Péter pedig a Fővárosi Operett Színház tagjaként turnézik Európában. „...*talán lesz erejük ahhoz, hogy apjuk bűneit is úgymond feledtessék.*” - jegyzi meg jelentésében „Szabadkai”, a Tolna megyei állambiztonság pedig tájékoztatja erről a BM III/III-5 osztályát, a kulturális elhárítást.

Illyés Gyula és Ilkei Csaba

Kapitány ismeri – mert megismertették vele kiképzői – azt a jelentésírási fordulatot, hogy nem saját nevében, hanem egyes szám harmadik személyben jelent. Például így:

„Biztos tudomást szereztem arról, hogy Kapitány Ferenc a közelmúltban kétszer is járt Illyés Gyula író vendégeként, annak lakásán. Többórás négy szemközti beszélgetésükben többek között érintették Illyés Gyula 1977 karácsonyán a Népszavában megjelent, a külhonba szakadt magyarjainkról szóló cikke kapcsán az erdélyi magyarok elnyomatott helyzetét. Illyés nem tudott cikkének konkrét romániai fogadtatásáról, csak annyit, hogy a románok nehezményezték.” (1979. május 3.)

Két hét múlva pedig kigazda rövidlátással nem érti az Új Tükör című hetilap Szekszárdra meghívott egyik szerkesztőjének: **Fekete Sándornak** a közönség kérdéseire adott őszinte és reális vála-

szeit és feljelenti őt a III/III-nál, mert „...az író általánosságban az országban előforduló negatív jelenségeket domborította ki.” Az állambiztonság erre úgy látta, hogy „A jelentés értékes. Fekete Sándor író a klubesten tartott előadásában olyan politikai jellegű kérdéseket érintett, amelyek a hallgatóság körében félreértésekre adhatnak okot.” (Vajda János r. alezredes, osztályvezető és Tóth Albert r. őrnagy.)

1979. október 26-án megint nem saját nevében jelent, hanem hivatkozik Kapitány Ferenc látogatására **Illyés Gyulánál**:

„Tudomásomra jutott és arról beszámolni nagy fontosságúnak tartom: 1979. szeptember 28-án Kapitány Ferenc fényképész Illyés Gyulánál volt vendégségben, másfél órás időtartamban. Saját elmondásom szerint harmadszor járt Illyésnél és most is nagy szeretettel fogadta. Látogatásának oka: Fekete Sándor író, az Új Tükör szerkesztője közölni akarja a lapban Kapitány Petőfi ikonográfiai tanulmányát és ezzel kapcsolatban az Illyést érintő részekhez az ő hozzájárulását kérte és megkapta.”

November 22-én aztán kiesik szerepéből a titkos megbízott és hirtelen saját nevében kezd jelenteni az egyes szám harmadik személy helyett. Amatőr igyekezetében már szó-és mondatfoszlányokat is fontosnak tart:

„Illyés Gyula író lakásán voltam, amikor az **Csoóri Sándorral** folytatott telefonbeszélgetést meghitt, baráti hangon. Folyamatosságát nem tudtam követni, mivel a telefon a másik helyiségben volt, csak szó-és mondatfoszlányokat hallottam. Ezek alapján „hitbéli erősség”, „az igazság adta meggyőződés”, „sorsunk előre nem látható”, „azt kell elfogadnunk, ami van”, „ellene nem sokat tehetünk”, „ilyen a sorsunk”, kijelentések is szerepeltek. „Tudván azt, hogy Csoóri akkor is betegeskedett, valószínű, hogy az volt a témájuk. Illyésék is pár napja költöztek vissza budai lakásukba a Balatonról. Minden esetre valamilyen vonatkozásban nyugtatta Csoórit.”

Illyés Gyulán kívül a szekszárdi Sipos Rudolf és dr. Molnár Csaba társaságában gyűjtött adatokat „Szabadkai” tmb. a Romániában élő magyar nemzeti kisebbséggel kapcsolatos nacionalista nézetekről. Ezzel zárták M-41588 dossziéját 1981. február 9-én.

[A hálózati személy operatív szempontból jelentős, Magyarországon és külföldön élő kapcsolatairól 6/a számú kartont állított ki az állambiztonsági szerv. 1978-ban Vajda János r. alezredes Kapitány Ferenc („Szabadkai”) hálózati személy három baráti kapcsolatáról engedélyezte a **6/a nyilvántartó karton** kiállítását.

ÁLLAMBIZTONSÁGI LEVÉLTÁR

6/a

Neve: **SIPÓS ÁRPÁD RUDOLF**

Születési év, hó, nap: **1923. március 11.**

Születési hely: **Ótorda**

Anyja neve: **Szilágyi Rozália**

Foglalkozás: **építésszámológ**

Munkahely: **MEZŐBER SZÉKESZÁRD**

Lakcím: **Szekszárd, Mikes u. 24.**

Iskolai végzettség: **egyetem**

Párttagság: **pk**

Nemzeti viszony: **sem**

Állampolgárság: **magyar**

Nemzetiség: **magyar**

ÁBT. 16. 2. - 1988

ÁBT. 2.2.2. 2629/a

ÁBT. 2.2.2 - Hálózati nyilvántartások - "Szabadkai"

Minősítés: **3a**

aláírás

Munkahelyi vezető kapcsolata:

A) Név: **Kapitány Ferenc**

B) Előző neve: **Szekszárd**

C) Születési év, hónap, nap: **1927. május 12.**

D) Születési hely: **Totai Julianna**

E) Anyja neve: **H-13961**

F) B-főosztály száma: **"Szabadkai"**

G) Védőnév: **"Szabadkai"**

Munkahelyi kapcsolata a hálózati szervezetnek:

Baráti kapcsolatban állnak.

Sipos aktív tagja volt egy szakadár vallási csoportosulásnak. Szélsőséges nacionalista nézeteket vall.

Teljesítés: **78 október 20.**

Készít: **Vajda György r. alezr.**

CS. MPR. A. E. D. 2629/b

ÁBT. 2.2.2. 2017.11.22.

Sipos Árpád Rudolf 6/a nyilvántartó kartonja

- 1., **Sipos Árpád Rudolf** (1923. március 11, Ótorda, Szilágyi Rozália) szekszárdi építésszámológ. „Sipos aktív tagja volt egy szakadár vallási csoportosulásnak. Szélsőséges nacionalista nézeteket vall.”

TÖRLEMBIZTONSÁGI LEVÉLTÁR	
<p>6/a</p> <p>TÓTH ÁRPÁD</p> <p>Név: ..... (személyek lakóneve)</p> <p>Közlő neve: ..... (anyai neve)</p> <p>Születési év, hó, nap: 1930. november 7.</p> <p>Születési hely: Csíz</p> <p>Az anyja neve: Csernok Eszter</p> <p>Foglalkozás: ref. lelkész</p> <p>Munkahely: Ref. egyházközség</p> <p>Lakóhely: Szekszárd, Kalvin tér 12.</p> <p>Iskolai végzettség: teológia</p> <p>Felkészítés: felkészült: pk</p> <p>Katonai szolgálat: felkészült: nem</p> <p>Állampolgárság: magyar</p> <p>Honfoglalás: magyar</p> <p>ÁBTL - 2.2.2. 2485/a</p>	<p>Minősítés törölve! Kapitány Ferenc</p> <p>3a aláírás</p> <p>1927. május 14.</p> <p>Szekszárd</p> <p>Tóth Árpád</p> <p>H-13981</p> <p>Szekszárd</p> <p>Milyen kapcsolatban áll a háttérrel:</p> <p>Baráti kapcsolatban állnak.</p> <p>Tóth op. szempontból figyelmet érdemlő NSZK kapcsolatokkal rendelkezik.</p> <p>78 október 30.</p> <p>Kelt: 1978. október 30.</p> <p>Vajda János r. alezr.</p> <p>05 M-XX-XA-ED</p> <p>ÁBTL - 2.2.2. 2485/b</p>

ÁBTL - 2.2.2. - Háttérrel nyilvántartások - "Szabadkai"

2017.11.22.

Tóth Árpád 6/a nyilvántartó kartonja

- 2., **Tóth Árpád** (1930. november 7, Csíz, Csernok Eszter) szekszárdi református lelkész. „Tóth op. szempontból figyelmet érdemlő NSZK kapcsolatokkal rendelkezik.”

TÖRLEMBIZTONSÁGI LEVÉLTÁR	
<p>6/a</p> <p>GAÁL ATTILA</p> <p>Név: ..... (személyek lakóneve)</p> <p>Közlő neve: ..... (anyai neve)</p> <p>Születési év, hó, nap: 1944. június 9.</p> <p>Születési hely: Nyíregyháza</p> <p>Az anyja neve: Hardicsay Klára</p> <p>Foglalkozás: muzeológus</p> <p>Munkahely: Múzeum Szekszárd</p> <p>Lakóhely: Szekszárd, Jókai u. 16.</p> <p>Iskolai végzettség: egyetem</p> <p>Felkészítés: felkészült: pk</p> <p>Katonai szolgálat: felkészült: volt</p> <p>Állampolgárság: magyar</p> <p>Honfoglalás: magyar</p> <p>ÁBTL - 2.2.2. 2522/a</p>	<p>Minősítés törölve! Kapitány Ferenc</p> <p>3a aláírás</p> <p>1927. május 14.</p> <p>Szekszárd</p> <p>Tóth Árpád</p> <p>H-13981</p> <p>Szekszárd</p> <p>Milyen kapcsolatban áll a háttérrel:</p> <p>Baráti kapcsolatban állnak.</p> <p>Gaál fivére kapcsolatosan él az NSZK-ban.</p> <p>78 október 30.</p> <p>Kelt: 1978. október 30.</p> <p>Vajda János r. alezr.</p> <p>05 M-XX-XA-ED</p> <p>ÁBTL - 2.2.2. 2522/b</p>

ÁBTL - 2.2.2. - Háttérrel nyilvántartások - "Szabadkai"

2017.11.22.

Gaál Attila 6/a nyilvántartó kartonja

- 3., **Gaál Attila** (1944. június 9, Nyíregyháza, Hardicsay Klára) szekszárdi muzeológus.

„Gaál fivére jogellenesen él az NSZK-ban.”]

Mészöly Miklós

1981. márciusában 60. születésnapja alkalmából író-olvasó találkozóra hívják Szekszárdra **Mészöly (Molnár) Miklóst**, aki a városban nevelkedett és kezdte a tollforgatást. Gyakorlatilag három találkozóról jelent Kapitány: a Megyei Könyvtár által rendezett hivatalosról, a múzeumban tartott zártkörűről és a Garay borozóban történt még szűkebb körűről. Mindegyiken központi szerepet vindikált magának az ismert kiskazda fényképész, s osztotta is az igazságot, hát még az állambiztonságnak írt titkos jelentésében:

”Ugyanis ismeretes, hogy Mészöly is aláírója a csehszlovák Chartának, hogy a sváb kitelepítési oszlopnak tagja volt, hogy írásaiban bizonyos fenntartások érezhetők a politikai vonalvezetés irányába, stb.”

Ehhez még csak az kellett, hogy Illés István, székely származású faddi tanár felszólalásában számon kérje az írótól – szerinte – megalázó véleményét a sváb portákba települt székelyekről. A politikai rendőrség pontosan értesült az elhangzottakról. (Mindegyik rendezvényen részt vett: Csányi László, Lovas Henrik könyvtár igazgató és Vadas Ferenc, a megyei tanács művelődési osztályvezetője.)

Április 13-án aztán kissé zavaros és előzmények nélküli történetet vet papírra jelentés formájában. Személyét igyekszik minden szempontból középpontba állítani az Illyés Gyula és Tolna megye közti kisebb-nagyobb történések sorában. Bevallja, adós a költőnek egy ígéretével: annak a malomkőnek a felkutatásával, amely Felsőrácegrespusztán a tsz által (téglyanyerési célból) lebontott **Illyés portán** a konyhaajtó mellett állt. Sőt, adóssága még a bontás helyén továbbra is burjánzó orgonabokorból élő sarj vágása és elhelyezése az Illyés villa budapesti kertjébe.

De ennél is fontosabbnak tartja egyfajta békéltető szerepét, mert mint írja az állambiztonságnak: „**Konkrét ismereteket szereztem arról a törekvésről, hogy rendeződjének Illyés Gyula és Tolna megye vezetőinek kapcsolatában bekövetkezett feszültségek.**” Őt kérték fel – akivel Illyés a Petőfi kutatás során került baráti kapcsolatba –, hogy legközelebbi budapesti látogatásakor vigye magával a megyei tanács és a megyei pártbizottság képviselőit. Természetesen eleget tett a felkérésének és – jelentése szerint – április 8-án a megyei pártbizottság osztályvezetőjével, Sz. G.-vel és a megyei tanács művészeti főelőadójával, F. B.-nével meglátogatták Budapesten a költőt. A találkozóról azt jelentette az állambiztonságnak: „**Sikerült a feszültséget feloldani.**” Megállapodtak: a megye születő tv-műsorban mutatja be Tolna megyét; elmegy Babits Mihály házának avatására; személyes tárgyaival, kéziratokkal járul hozzá egy leendő Illyés múzeum anyagának alapjaihoz; s pihenés céljából elfogadta a meghívást Gemencbe. (Nincs pontos értesülésünk a megállapodás részleteinek teljesüléséről.)

De ott van „Szabadkai” hálózat a szekszárdi belvárosi római katolikus templomban tartott

„teltházás” filmvetítésen is. Két este vetítették az Olaszországból hozott két részes vallásos, nem szinkronizált színes filmet, ami után a fényképész jelentése alapján Dörnyei plébános került a III/III érdeklődésének középpontjába.

Czuczor Gergely egyik közvetlen leszármazottját is gyanúsnak tartja a politikai rendőrség. Az Érsekújváron élő tanárnak a hatóságok nem adnak lehetőséget a tanításra „*nagy magyarsága miatt*”, ezért minden szabad idejét Magyarországon tölti, alkalmi munkákból él, a legkülönbözőbb fórumokon tájékoztat a magyarság szlovákiai elnyomásáról, bement az MSZMP KB Panaszirodájára is és ellenlépéseket követelt. Főként irodalmi köröket keres, személyes kapcsolatot Illyéssel és Csoórral. Tolnában pedagógusokkal, népművelőkkel áll kapcsolatban, egy évet dolgozott is Kölesden, Farkasfalvy József tantestületében.

Kapitány tmb. dicséretet kap értékes jelentéséért, intézkednek a nacionalista nézeteket terjesztő **Czuczor** adatainak összegyűjtéséről, megyei mozgásának és kapcsolatainak felderítéséről.

1982 decemberében egy bonyhádi szórakozóhelyen „Szabadkai” arról tájékoztatja Tóth Albert r. őrnagyot, hogy dr. Nagy István orvos a moldvai székelyek ügyében levélben kérte a pápát arra: vizsgálja felül a negyedmillió moldvai székely hívő egyházi helyzetét, mert a zsinat határozata értelmében minden nemzetiségnek anyanyelvén kell misét celebrálni. Ezt a moldvai székelyek nem élvezhetik, anyanyelvi hitoktatásban és misézésben sem részesülhetnek. A román állam tudatosan olyan papokat küld közéjük, akik erre nem is alkalmasak, azok a papok pedig, akik a székelység soraiból nőnek ki, más területen nyernek elhelyezést.

Nagy Istvánnak már amúgy is elég sok van a rovásán a hatóságok előtt Sipos Rudolffal együtt az erdélyi magyarság valós helyzetének Nyugat-Európai terjesztése miatt.

1983 augusztusában mint régi harcostársát keresi meg levélben Kapitány Ferenc volt megyei kiskgazda titkárt **Vörös Vince**, az FKGP volt főtitkárhelyettese, a Magyar Parasztszövetség főtitkára.

[Más megfogalmazásban: „Szabadkai” titkos megbízottat, Tolna megyei III/III Osztály, megkeresi „Virág Benedek” titkos megbízott, BM III/III-3-a].

Vörös készülő történeti munkájához kéri a megőrzött pártdokumentumokat, s keresi a kapcsolatot a megye volt kiskgazda vezetőivel.

(Taksonyi János, Borbély János, Padányi Gulyás Béla, Szakály Ferenc és mások.) Kapitány minden segítséget megígér, miközben azonnal jelenti a hírt állambiztonsági összekötőjének.

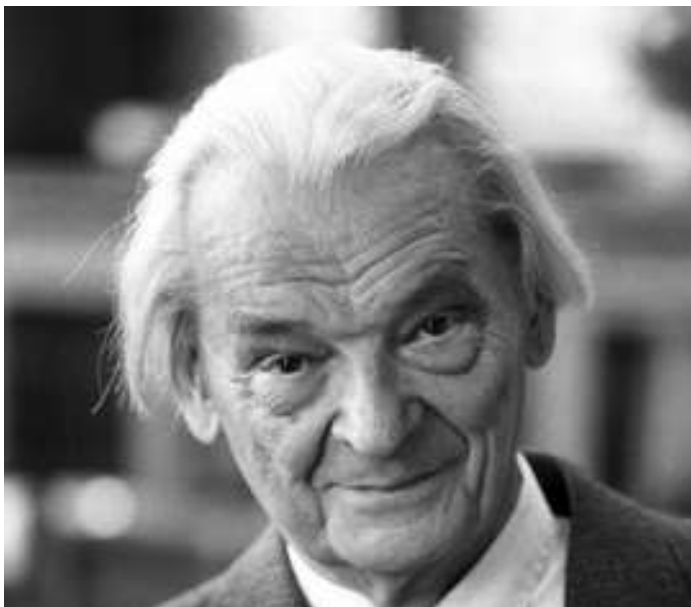
Még két hírt jelent augusztusban: 82 éves korában elhunyt **Dr. Nagy István** orvos, megfigyelt ellenzéki politikus, aki előre megírta gyászjelentése fejlécének szövegét:

„Az életet megharcoltam, soha meg nem hátráltam. Hazámat és a hitemet a nagy hiteltelgyásos idején is megvallottam.”

A másiknak ugyan nincs politikai jelentősége, de „Szabadkai” fontosnak tartja közölni a szokásos egyes szám harmadik személyben: *„Kánabé Mihály, az elhunyt néhai zombai plébános Lajos nevű testvérének egyik fia, Béla, a feleségével és barátjával, valamint annak a feleségével Csíkszeredáról vendégségben voltak Kapitány Ferenc szekszárdi fényképésznél.”*

A tmb sikeresen vette fel a kapcsolatot **Keresztury Dezsővel**, amihez az író, politikus 80. születésnapja szolgált jó lehetőséggel. Arany János egy addig ismeretlen fényképét ajándékozta neki hétvégi házában, a pécsi rádió munkatársa már ott várta. (1984. szeptember 20.)

Szeptember 24-én Budapesten Lengyel Gabriellánál járt, utána maradt még egy kis ideje és bekopogtatott Csoóri Sándorhoz. Mindössze 10-15 percet tudtak beszélgetni, mert épp indulni készült Illyés özvegyéhez, ugyanis Flóra asszony közvetítésével találkozóra készültek **Pozsgai Imrével**. „Szabadkai” kapcsolattartó tisztje értékesnek találta a tmb. beszámolóját.

Keresztury Dezső

Illyés Gyula halála (1983. április 15) után másfél évvel Simontornyán lezajlottak az Illyés ünnepségek. Az iskola falán emléktáblát helyeztek el (Borsos Miklós munkája), a várban átadták az emlékszobákat, bemutatták az Illyés ereklyéket, köszöntötték

Flóra asszonyt. A kőtarban rendezett irodalmi műsort Fodor András, az Írószövetség alelnöke szervezte, fellépett benne Hubai Miklós elnök, Csoóri Sándor, Ágh István, Takács Gyula, Tüskés Tibor, Csányi László.

Mindenütt Kapitány Ferenc fényképezett, aki azt is jelentette, hogy az irodalmi műsor hangszalagját megszerzi. Sinkovits Imre szavalt, róla azt írta a titkos megbízott, hogy negyedórás késéssel érkezett meg (beteg, s ezért többször meg kellett állnia), ő hozta Csoórit is, szintén megrendült egészségi állapotban. Jelentéséből nem hagyta ki „Szabadkai” tmb., hogy a Babits Művelődési Ház keretében működő irodalmi asztaltársaság első vendégeként bemutatkozott a Szekszárdról elszármazott, Szegeden élő **Baka István** költő, műfordító. (1948. július 25, Szekszárd – 1995. szeptember 20, Szeged). A kigazda titkos megbízott nyomban felhívta elöljárói figyelmét arra, hogy:

„Baka anyja nyugdíjas rendőr százados, apja nyugdíjas párttitkár. Baka bemutatkozása szerint megtagadta szülői neveltetésének helyességét, mert mint mondotta, 30 éves fejjel kellett rájönnie arra, hogy ő elsősorban magyar és csak azután internacionalista. Egész politikai hitvallása zavaros. Irodalmi múltja az istenség és a biblia létezésének szellemében él. Bár nem istenhívő, de szeretne az lenni, – mondotta.”

A megyei III/III osztály intézkedett Baka „kifogásolható magatartására” vonatkozó további információk beszerzéséről, „Szabadkai” rá vonatkozó jelentését pedig „Guzorán elvtárs kapja pontosítás végett.” (1984. november 8.)

Januárra aztán megnyugszik Tóth Albert r. őrnagy is, mert sokoldalúan tisztázódik, hogy jó kezében van az irodalmi társaság: **Szokolay Zoltán** főiskolai tanár („Havasi Zoltán” titkos megbízott) és **dr. Töttös Gábor** tanár, könyvtáros, helytörténész (szigorúan titkos állományú rendőr főhadnagy, T-19 operatív beosztásban.) személye garancia az elkötelezett működésre.

A kisgazda fényképész pedig rájön, hogy bármennyire is igyekezett – a bennfentesség és a bizalmaskodás jegyében – a legközelebb állónak látszani Illyés Gyula családjához, volt valaki, aki még a költő életében megelőzte őt, s annak halála után is szabad bejárása volt Flóra asszonyhoz. Az ozorai születésű **Vinczellér Lászlóné**, a simontornyai vármúzeum igazgatója, akit lányuknak tekintettek, már csak annak okán is, hogy a költő senkivel sem tudott ifjúkorának helyszíneiről úgy, s oly hosszan beszélgetni, mint vele, aki részletesen ismerte a szülőföld minden négyzetméterét. Sokáig intézte Illyésné ügyes-bajos dolgait, eljárta megbízásából.

Amikor 1983 szeptemberében **Eigner György** r. alezredes váltja a megyei állambiztonsági szerv vezetője (főkapitány-helyettes) posztján a nyugállományba helyezett Hirsch Kálmán r. ezredes, érik az elhatározás „Szabadkai” foglalkoztatási tervének módosításáról, korábbi feladatai kiegészítéséről.

[Eigner György, 1944. március 12, Márkus Mária. Legmagasabb iskolai végzettsége: ML Esti Egyetem, szakosító tagozat (1976), BM Rendőrtiszti Főiskola speciális tanulmányok (1981). 1967-ben kezdte belügyi szolgálatát: r. alhadnagyi rangban operatív beosztott a Tolna megyei Rendőr-főkapitányság III/III. Alosztályán. 1971. márciusától a megyei Rendőr-főkapitányság titkárságának vezetője. 1983. szeptember 1-én r. alezredessé léptetik elő és kinevezik a megyei Rendőr-főkapitányság Állambiztonsági Szerve vezetőjének, a főkapitány állambiztonsági helyettesének. 1986. október 1-től r. ezredes. 1989. november 30-ig tölti be posztját.]

Erre 1985 januárjában kerül sor, amikor mindenekelőtt újra értékelik a hálózati személy teljesítményét. Egyebek között megállapítják:

*„Az ellenőrzés adataiból megállapítható, hogy **a tmb. kezdettől fogva jól viszonyul szervünkhöz, dezinformációra, dekonspirációra utaló körülmény nem merült fel. Operatív kiképzésben részesült. Alkalmazkodó típus. Operatív készsége, tapasztalata jó. Eddigi megállapításaink szerint a különböző képzettségű és korú személyekkel való kapcsolat kialakítása számára nem jelent nehézséget.**”*

(A jelentést Eigner György r. alezredes, a megyei r. főkapitány állambiztonsági helyettese, Gál István r. főhadnagy III/III osztályvezető és Tóth Albert r. őrnagy, kapcsolattartó tiszt írta alá.)

A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG BELÜGYMINISZTERIUMA

0035-039-4

Törlés folyamatban
Herceg Mihály

Dr. Halász László

SZ. ORSZ. TITKOS!
SZ. ORSZ. Titkosi Hivatal
az Eiv. 25/H. 5. alapján
az iratokat átvette.

SZERV: Tolna megyei RPK

OSZTÁLY: III/III.

MUNKA DOSSZIÉ

MINÓSÍTÉS: Tmb.

FEDŐNÉV: "SZABADKAI"

"B" DOSSZIÉ SZÁM: H-13.981

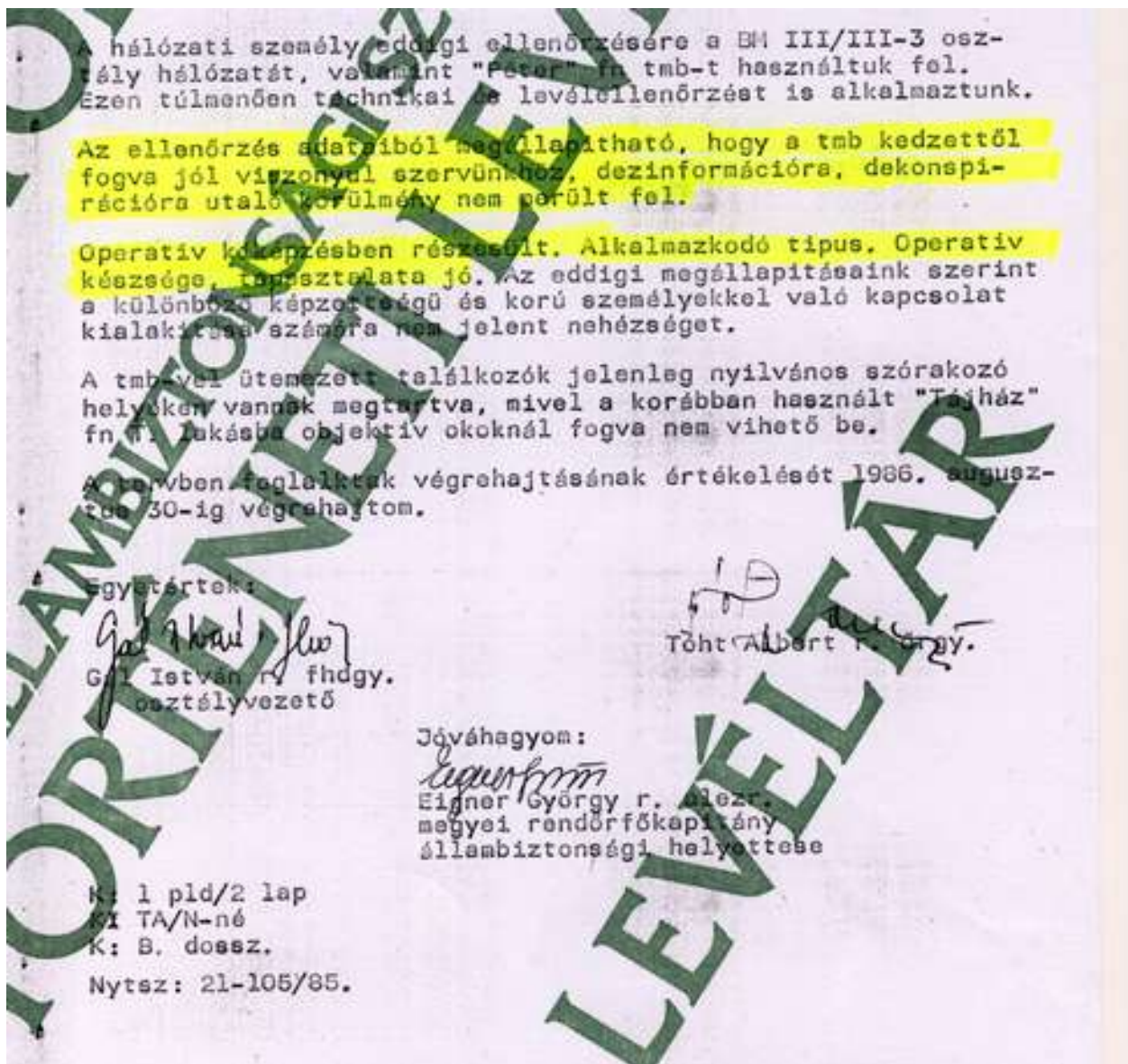
AZ ÜGY KÖTETBEN

KÖTET SORSZÁMA: VI.

MEGNYITVA: 19 85.I.2.

LEZÁRVA: 19

ARCHIV SZÁM:

„Jól viszonyul szervünkhöz, alkalmazkodó típus...”

Az új feladatok között határozzák meg az ellenséges propaganda anyagok és ellenzékieskedő eszmefuttatások forrásainak árnyalt tisztázását, megjelenésük és terjesztésük módját, valamint a terjesztésbe bevont személyek kilétének megállapítását. Különösen fontos ez a kulturális, művelődési, irodalmi területen és az idegenforgalom növekedésével beáramló ellenséges szellemi termékek és gyanús terjesztőik kiszűrése tekintetében. Jobban meg kell ismerni egyes frekventált személyek politikai nézeteit és kapcsolatait, még fel nem tárt tevékenységét. (Az utóbbi körben kiemelik Vinczellérnét, Szakály Ferencet és a Babits Művelődési Ház irodalmi asztaltársaságának meghívottait.) Rá kell irányítani a figyelmet azokra, akik a megye településeiről keresik a felsőbb kapcsolatokat a kulturális élet egyes szereplőivel.

Ottó, Béres Ferenc) műsora zavartalanul sikerült, ám utána Sinkovits Imre arról panaszkodott Kapitány fényképésznek, hogy **az MTV nem karolja fel Illyés emlékét**, az irodalmi és művészeti osztály helyett az eddigi megemlékezések a mezőgazdasági osztály rendezésében készültek. A műsor után koszorúzás volt az iskola falán elhelyezett emléktáblánál, a tmb. ott látta még Mécs Károlyt, Erőss Annát, az MRT főbemondóját és Bessenyei Odett szobrászművészt is. Vinczellérné arról szomorkodott Kapitánynak, hogy: *„...hivatalos helyeken nem tesznek eleget azért, hogy az illyési eszme fennmaradhasson.”*

„Szabadkai” 1985. június 17-én jelenti, hogy Bibó István összegyűjtött munkáinak 3 kötetes, csaknem ezer oldalas berni kiadását kapta kölcsön olvasásra barátjától: Gémes Balázs szekszárdi muzeológustól. Ő ajándékba kapta egy döbröközi származású muzeológus nőtől, aki egy párizsi múzeum munkatársaként szerezte meg az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem kiadásában 1981-ben, Bernben megjelent köteteket. A Tolna megyei III/III osztály *„ellenséges tartalmú”*-nak minősítette Bibó munkáját.

A tmb. arról is beszámolt, hogy „falujárást” végez: társadalmi munkában fényképsorozatot készít Telkes József szedresi plébános életéről és pályájáról. Bízik benne, hogy az egyház és az állam viszonyát is szóba tudja hozni találkozósaik során.

1985. október 31-én Illyés Gyula születésnapja alkalmából az ozorai általános iskola ünnepélyesen felvette a költő nevét. (1902. november 2-én született Felső rácegrespusztán.) Az ünnepi szónok **Aczél György**, az MSZMP PB tagja volt. (Beszéde megjelent az Új Tükörben.) Illyés művek előadásával közreműködött: Bessenyei Ferenc, Kohut Magda, Sinkovits Imre, Oszter Sándor, Egresi István. Vendég volt Flóra asszony és Marika lánya, valamint Németh László özvegye. November 2-án Hubai Miklós, az Írószövetség elnöke a simontornyai várban rendezett Illyés emlékműsor során frissen beszámolt olaszországi útjáról, ahol nemzetközi fórumon ünnepelték Illyés Gyulát. Kapitány végigfényképezte a rendezvényeket, cserébe Aczél és Hubai beszédét kérte magnószalagon Vinczellérnéétől, aki megígérte átjátszásukat. Mégsem adta át, arra hivatkozott, hogy tönkrement a magnó, így nemhogy nem játszotta át, hanem az eredeti felvételeket is letörölte. Ezért „Szabadkai” titkos megbízott nem tudta átadni azokat Tóth Albert r. őrnagynak december 4-én egy személygépkocsiban tartott találkozójukon.

„Szabadkai” 1985. december 5-i jelentése után viszonylag hosszabb szünet következik az ÁBTL 3.1.2. M-41588/2 dossziében, ennek okát Tóth Albert r. őrnagy 1986. február 20-i jelentéséből tudjuk meg:

„Jelentem, hogy „Szabadkai” fn. tmb.-nek a találkozóról való távolmaradásának okát ellenőriztem. Megállapítottam, hogy a tmb.-on 1986. február 13-án a pécsi klinikán műtétet hajtottak végre, ahol jelenleg is orvosi kezelés alatt áll.”

Kapitány Ferenc jelenleg fellelhető VI. munka dossziéját 1987. június 23-án zárta le 90 lapoldal terjedelemben az időközben alezredessé előléptetett Tóth Albert.(3.1.2. M-32831, 3.1.2. M-33375, 3.1.2. M-36820, 3.1.2. M-41588/1-2)

1988-ban Kapitány Ferenc már az MDF tagja, 1989-ben az FKGP Tolna megyei elnöke.

Nem tudjuk, hogy meddig foglalkoztatta még a politikai rendőrség, egy történész szerint egészen a rendszerváltoztatásig, 1990-ig.

Mint már említettem: Mádl Ferenc köztársasági elnök a Magyar Köztársaság Arany Érdemkeresztjével tüntette ki 2001. október 23-án.

Balla Gábor Tamás („Filmes”, titkos megbízott) MDF

Balla Gábor Tamás (1943. december 19, Nagykáta, Komádi Erzsébet) Budapest 25. sz. választókerületében, a XVII. kerületben szerzett egyéni mandátumot az 1990-94-es ciklusra. Az Országgyűlés oktatási, ifjúsági és sport állandó bizottságának tagja 1992. október 13-tól. Azt megelőzően egy rövid ideig (1992. április 6-tól június 23-ig) az alkotmányügyi, törvényelőkészítő és igazságügyi állandó bizottság tagja.

1989. január 6-án lépett be az MDF-be, a főváros XVII. kerületi vezetőségének tagja. Részt vett az MDF Országos Elnöksége mellett működő oktatáspolitikai szakbizottság munkájában.

Apja hivatásos katonatiszt, anyja tanítónő. Tízéves korában árvaságra jutott, anyai nagyszülei nevelték öccsével együtt, 16 éves korától önállóan tartotta el magát. 1973-ban vette feleségül Lázár Margit általános iskolai tanárnőt. Két gyermekük született: Tamás (1974) és Gabriella (1976).

Hét helyen járt általános iskolába az ország különböző részein, 1962-ben érettségizett a jászberényi Lehel Vezér Gimnáziumban. Egy évig segédmunkásként dolgozott a Budapesti Csokoládégyárban. 1963-ban felvették az ELTE BTK népművelés-magyar nyelv és irodalom szakára.

Balla Gábor Tamás

Friss diplomával 1968-ban a jászberényi Déryné Művelődési Ház igazgatója. Nyolc hónappal később politikai okokból – egy antológia szerkesztése miatt – elbocsátották. 1969-71 között szerződéses munkából élt, – életrajza szerint – ügyintéző a fővárosi Danuvia Művelődési Központban, előadó a Faipari KISZÖV-nél és az érdi Nagyközségi Tanácsnál, majd népművelő a kerepesi Művelődési Otthonban.

1971-ben került a Gödöllői Agrártudományi Egyetemre. 1988-ig előbb ügyintéző, majd sorrendben: tudományos segédmunkatárs, tanársegéd, adjunktus, egyetemi docens. Az egyetem tanárképző intézetében nevelésszociológiát tanított. Közben 1972 és 1974 között mellékállásban az aszódi javítóintézet szakkörvezetője, 1987-90-ben a víztornyok javításával foglalkozó HIDROGÉM GMK fizikai dolgozója.

25/4. sz.
eziratozat arva

A MAGYAR NÉPKÖZTARSASAG BELUGYMINISZTERIUMA

SZIGORUAN TITKOS!
KULONÖSEN FONTOS!

SZERV: BR Fk Pol. Oszt.

OSZTÁLY: III/a csoport

MUNKA DOSSZIÉ

MINŐSÍTÉS: informátor

FEDŐNÉV: Filmes

B* DOSSZIÉ SZÁM: H-56351

AZ ÜGY _____ KÖTETBEN

KÖTET SORSZÁMA: 1

MEGNYITVA: 19 70. nov. 18

LEZÁRVA: 19 _____

ARCHIV SZÁM: 33.681

27/245/70

„Filmes” munka dossziéja az ÁBTL-ben

1971-ben filmpedagógiából doktorált. 1986-ban megvédte kandidátusi értekezését az agrár felsőoktatás nevelés szociológiai témaköréből. 1988-tól tagja volt a Magyar Szociológiai Társaságnak. Egyetemi jegyzeteket írt, szaklapokban publikált.

[illegible]

Állambiztonsági múltja. **1970. november 3-án szervezte be a BRFK Politikai Osztálya III. alosztályának „A” csoportja** (ifjúságvédelem, felső-és középiskolák, sportlétesítmények) **Karai István** r. alhadnagy, hazafias alapon, „Filmes” fedőnéven. Előbb **informátor**, majd **titkos megbízott**.

Mindkét terület maximálisan megvolt elégedve Balla Gábor Tamás állambiztonsági munkájával. Ahogy majd az értékelő zárójelentésben 1972. június 27-én megállapítja **Dr. Kmecző István** r. őrnagy alosztályvezető és Réti Endre r. hadnagy:

Beszervezése jórészt konkrét ügyekben szereplő „F” dossziés személyek ellenőrzése érdekében történt, mert:

”Kapcsolatai jó hírszerző lehetőségeket biztosítottak számára...az ellenséges politikai beállítottságú személyek ellenőrzésére, felderítése tekintetében.”

[Dr. Kmecző István (1928.01.01.) Katona Margit. Államvédelmi törzsőrmesterként, operatív beosztásban kezdte szolgálatát 1954-ben a BM Pest megyei Főosztályán; r. nyomozó hadnagyként került a rendőrséghez 1957-ben, főoperatív beosztott az Országos Börtönben. 1962-től csoportvezető a BRFK Politikai Nyomozó Osztályán, majd 1963-tól a BRFK Politikai Osztálya III. alosztálya „A” csoportjánál. 1968-tól r. őrnagy, 1972-ben nevezték ki a BRFK III/III-b alosztályának vezetőjévé.]

Az első két hónap után kapcsolattartó tisztje már úgy látta:

„...az eddigi részleges ellenőrzések azt bizonyítják, hogy [„Filmes”] megbízható és őszinte. A jelentése operatív szempontból értékes.”

- 2 -

Értékelési: Az informátor feladatának megfelelően jelent. Két hónapja lett beszerelve hazafias alapon. Nem ellenőrzött, az eddigi részleges ellenőrzések azt bizonyítják, hogy megbízható és őszinte. A jelentése operatív szempontból értékes. A személyes megismerésénél beszélt Szabó Ferenc és csoportjáról, akik ellenséges hangnemben nyilatkoznak ill. nyilatkoztak a rendszerrel.

Jelenleg a jelentésben említett helyen működnek. A mellékelt levélből kitűnik, hogy Szabó Ferenc "Filmes" kérte meg, hogy próbáljon valamilyen formában segíteni és támogatni őket. Erre lehetősége is van, mivel Bucsalnak már beajánlotta, aki örömmel fogadta az ajánlatát. Így lehetőségünk nyílik arra, hogy ezt az általunk operatív szempontból érdekes két csoportot ellenőrizni tudjuk.

Feladat: Az informátor feladatuk kapta, hogy levélben hívja meg megbeszélésre Szabót és közölje a beszélgetésen hogy beszélt Bucsal és elfogadta az ajánlatát is. Készítse elő a Szabó csoportját a Bucsal való összehozással kapcsolatban.

Karai István r. alhdgy.
Karai István r. alhdgy.

Készült: 3 pld.
Kapja: 1 pld. MD
1 " Szabó AG
1 " Táj
Nytsz: 390-2/1115
G/Hné

„Az informátor megbízható és őszinte...”

Az informátor jelent – többek között – a szolnoki Csoboth Attila „zavaros gondolkodású, ellenséges személy”-ről és Szabó Ferencről, a jászberényi Déryné Művelődési Központ népművelőjéről

valamint csoportjának tagjairól, „*akik ellenséges hangnemben nyilatkoztak a rendszerről*”.

Sikeresen szervezte meg Bucz Hunor, „F” dossziés személy, irodalmi színpadi rendező és Szabó Ferenc találkozóját, az utóbbinak irodalmi köre volt a Felvonógyárban, s mindkettő alaposan felkeltette az operatív elhárítás figyelmét.

A BM III/III-4 osztály kérésére készített jelentést a „Kilencek Társaságának” tagjáról: Kovács Istvánról, aki az ELTE-n történelem-lengyel szakon végzett, az Eötvös Kollégiumban lakott, a vizsgálat idején pedig Bécsben tanult, s a Kollégium Hungaricum lakója volt. Népszerűségnek örvendett társai körében, bár az a vélemény alakult ki róla, hogy „...*kicsit nacionalista és enyhén ellenzéki*”, az utóbbi a felső vezető réteg bírálatában mutatkozott meg elsősorban. „*Szerinte felelősség terheli államunk egyes vezetőit, hogy Erdélyben és más elcsatolt területeken a magyarok hátrányos helyzetben vannak.*” A fiatal költők társaságában Kovács barátai közé tartozott Mezey Katalin és Utassy József.

„Filmes” ezek után kapta feladatául – szintén a III/III-4 osztály érdeklődésére –, hogy jellemezze Dobai Péter költőt, író, dramaturgot.

„Filmes” kétszer is viszonylag hosszan jelent Dobairól. Jelentéseit az „Orgonás” fedőnevű „T”-lakáson adja át Karai alhadnagynak. 1971. február 4-i összefoglalójában leírja, hogy Dobait az ELTE BTK menzáján ismerte meg, sohasem evett, ha megjelent, csak leült a végzett bölcsészek helyére, az „előkelő” törzstagok szűk körébe (Estók Tivadar tanársegéd, Műszaki Egyetem Tud. szoc. Tanszék, Szabics Imre tanársegéd, ELTE Francia Tanszék, Sökér Gyula, Fővárosi Műv. Ház, és mások).

„...információi közlésével a társaságot befolyásolja...magatartása erősen sznobisztikus, nagyképű, beképzelt. Társasága a legkülönbözőbb elemekből tevődik össze. 3 szobás lakása, bejárónője, s állítólag havi 2000.-Ft. zsebpénze van, ugyanis a szülei Rómában élnek a Magyar Intézetben. Anyagi fölényét szereti másokkal érzékeltetni. Politikai beállítottsága általában semleges, de azért a szavaiból kitűnik, hogy a nyugati polgári kultúrát jobban tiszteli a miénknél.” [Innen kb. 10 gépelt sort törölt a cenzor.]

1971. februárjában utasításra „Filmes” ismét felkeresi az egyetemi menzán azt az asztaltársaságot, amelyben gyakran megfordult Dobai. Február 18-i jelentésében – egyebek között – ez áll:

„... egykori barátai azt mondták, hogy jelenleg Leányfalun tartózkodik, az alkotó házban, mert filmet ír. Azt is megtudtam, hogy a volt társaságával már szóba sem áll, csak magasabb körökkel barátkozik. Még a művészek közül is kerüli a munkás-paraszt származásúakat. Mivel a beszélgetés teljesen rá terelődött, elmondták, hogy kocsit vett, s egy villát épített Budán. A beszélgetés során kiderült az is, hogy rendkívül nagyképű, hogy jó protektorai vannak, s a karrierje érdekében mindenre képes. A múltban a társaság előtt szidta a zsidókat, most pedig más álláspontra helyezkedett (dicséri Izraelt), hogy ezzel is előbbre jusson.”

A BRFK Politikai Osztálya úgy értékelte a jelentést, hogy az operatív szempontból értékes, az informátor pedig megbízható.

Jelentés Dobai Péterről 1971-ben

Még mindig februárban, „Filmes” utasításra beszámolót készít a legutóbbi amatőr filmfesztiválon szerzett tapasztalatairól. Egyes ellenséges tendenciák között részletesen ismerteti dr.

Oláh Imre hajdúböszörményi állatorvos „Na bumm és akkor mi van?” című filmjének tartalmát. A film bemutatja például az orosz katonák megérkezését 1945-ben, órákat csatolnak le az emberek kezéről, kirámolják a szekrényeket, megerőszakolják egy kisfiú anyját, aztán meg is verik a fiút, épp úgy, mint a németek. A fiú serdülő korában elindul egy úton: „Út a szocializmus felé”, amely először széles, aztán göröngyössé válik és megszűnik. Két oldalt két szín: vörös a baloldal, zöld a jobboldal. A fiú mindegyik oldalról nagy pofonokat kap...

A BRFK Politikai Osztályának értékelése:

„A jelentés operatív szempontból értékes, az informátor megbízható. Értékelésünk szerint ez [t.i.: a film] egyértelműen ellenséges tartalmú, melynek terjesztése komoly társadalmi veszélyességgel bír. Ez a film alkalmas a Szovjetunió és rendszerünk lejáratására.”

„Filmes” azt is közli, hogy a film dr. Oláh Imrénél van, hajdúböszörményi lakásán. A BRFK haladéktalanul intézkedik a területileg illetékes osztálynál.

Értékelés: A jelentést az inf. utasításunkra készítette, melyben beszámol a közelmúltban megrendezett amatőr filmfesztiválon szerzett tapasztalatairól, egyes ellenséges tendenciákról. jelentésben ismerte-ti dr. Oláh Imre hajdúböszörményi állatorvos filmjének tartalmát.

Értékelésünk szerint ez egyértelműen ellenséges, tartalmu, melynek terjesztése komoly társadalmi veszélyességgel bír. Ez a film alkalmas a SZU és rendszerünk lejáratására.

Véleményünk szerint ez esetben nem mérvadó, hogy az amatőr film fesztiválon jelent meg zsűri előtt, ugyanis nem történt kellő intézkedés dr. Oláh Imre tevékenységével kapcsolatban. Az inf. elmon-dása szerint dr. Oláhnak több ilyen jellegű film-je van, amit lakásán tart. A jelentés a fentiek alapján operatív szempontból értékes. Az inf. megbízható, nem ellenőrzött.

Intézkedés: Területileg illetékes osztálynak megküldjük a jelentés kivonatát.

Feladat: Az inf. másirányu feladattal lett megbízva.

Karai István r. alhgy.

Készült: 2 pld.-ban + 1 kivonat
Kapja: 1 pld. MD
1 " Táj
Nytsz: 390-2/87-71/HJné

„Ez a film alkalmas a SZU és a rendszer lejáratására”

1971. márciusában kapja az újabb feladatot: keresse fel műtermében Lakner László, akkor 35 éves festőművészt, – aki „Budai” fedőnéven célszemélyként szerepelt a politikai rendőrség érdeklődési körében –, s adja elő neki portré film forgatási tervét. Az egy órás első beszélgetésen Lakner nem állt ellen az elképzelésnek, a részletes forgatási terv megbeszélését egy következő találkozásra halasztották. „Filmes” az állambiztonság utasításának megfelelően helyszíni rajzokat mellékelte je-

lentéséhez a műteremről, szem előtt tartva a két biztonsági zárat is. Részletes eligazítást kapott a film témavezetéséhez, meghatározták magatartási vonalát, a politikai hangütést. Az eligazításon részt vett Szebeni Sándor r. őrnagy is.

Legközelebb „Filmes” már a fiatal értelmiségiek azon problémáit hozta szóba a művész lakásán, melyeket a forgatás során is tervezett megemlíteni. Lakner válaszában elmondta: jórészt ő is ilyen problémákkal küszködik, de egy kicsit fél a filmtől, mert abból baja származhat, ha őszinte, lévén ő burzsoá liberális elveket vall. A művészeti élet egyes vezetőire nagyon mérges, mert buták, fafejűek, semmihez sem értenek. A fiatal képzőművészek teljesen el vannak nyomva, oktatóik megalkuvóak, konzervatívak. Hangsúlyozta: neki nem anyagi gondjai vannak, hanem erkölcsiek, mert úgy érzi: egy művésznek embernek is kell lennie, nem elégedhet meg csupán azzal, hogy kibontakoztatja a saját egyéniségét. Ezért kijelentette: ha mindenképpen róla kell szólnia a filmnek, engedjék meg, hogy a forgatókönyvet részben ő állítsa össze.

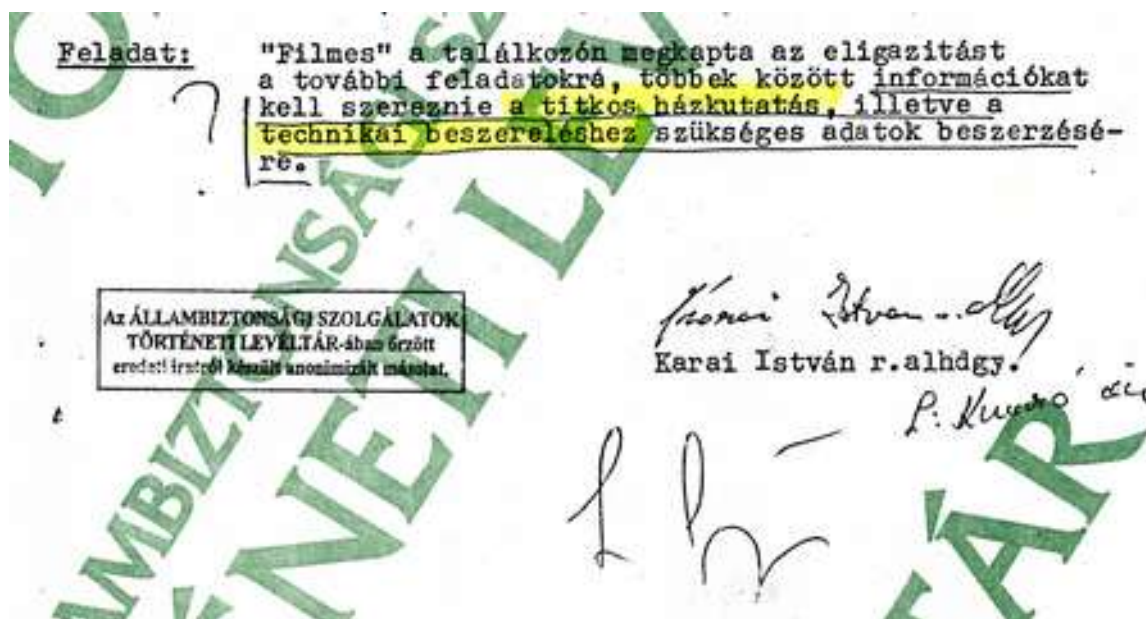
Ezután szakmai kérdésekről beszélgettek. Lakner elmondta, hogy látta Kovács András Stafétáját, s nagyon nem tetszett neki, mert az az ál ellenzékiiség, amit Kovács az MSZMP szentesítésével a feneke alá tömött párnákon csinál, csak megtevesztésre jó. Sokan bedőlnek neki, azt gondolják: nálunk ilyen nagy liberalizmus van, ami a kormány erősségét bizonyítja. Ugyanakkor ezek az ál ellenzéki filmek a lényegtelen dolgok ártalmatlan bírálatával mindig nagyon ügyesen elsiklanak a lényegről.

Mikor elkészöntek egymástól, Lakner megjegyezte: másnap a Zürich-i TV készít nála egy filmet, ehhez azonban a forgatókönyvet ő írta, mert „... *nem akarja, hogy a tévések hülyeséget csináljanak.*”

A titkos megbízott április 16-i jelentése idején már leforgatva kész volt a film, de a labor még nem hívta elő. „Filmes” közben megtudta egy beszélgetés során az amatőr filmesek szövetségében, hogy Lakner érdeklődött iránta a MOKÉP Propaganda Osztályának sajtóügyi előadójánál, de Vimola Edit véleményével megerősítette pozícióját a festőművésznél.

„Filmes” ekkor kritikus ponthoz érkezett: a következő eligazításkor megkapta a nehezebb feladatokat arra vonatkozóan, hogy bizalmas információkat, konkrét adatokat kell beszereznie a **titkos házkutatáshoz, a technika beszereléséhez.**

Június eleji látogatásakor „Filmes” tapasztalhatja: Lakner tudja, hogy figyelik, leveleit felbontják. A filmről kifejtette: az eddig elkészült anyag kevés, hozzá kéne még forgatni. Amikor politikai vitába keveredtek, a Bécsben járt „Filmes”-sel, a művész kijelentette: „...*itt mindenbe beleszólnak a képzetlen párt-dilettánsok és megnehezítik a gondolkodó emberek helyzetét.*”

Titkos házkutatás és a technika beszerelése Laknernél

Bécsben „Filmes” találkozott régi ismerősével, a kint tanuló Kovács Istvánnal, akit a BM III/III-4 osztály tanulmányozott. Hazatérve jelentett róla, s jelentéséhez mellékelte egy „ellenséges hangú emigráns lapot, melyben Kovács István versei jelentek meg”. A jelentés tartalmazza Kovács figyelmeztetését a sajátos bécsi helyzettel kapcsolatban:

„... vigyázzanak, mert itt sok a provokátor, őt is mindig megpróbálják provokálni...senki-nek sem szabad egy szót sem említeni a politikáról, mert egész Bécs tele van amerikai vagy magyarországi BM provokátorokkal... itt még jobban kell vigyázni, mint otthon.”

Októberben „Filmes” meghívta Lakner Lászlót Gödöllőre, az egyetemre egy decemberi képző-művészeti előadásra és megállapodtak arról is, hogy januárban egy kamara kiállításon mutatja be alkotásait, melyen bemutatkozhatnak munkáikkal ifjú tanítványai is. Az informátor október 27-i jelentésében a művész újabb politikai véleményéről is tájékoztatta a BRFK III/III-b alosztályát, e szerint azt állította, hogy itthon lehetetlenné akarják tenni, ezért egzisztenciális okokból arra kényszerül, hogy nyugati kapcsolatokat keressen. Három hónapos ösztöndíjat kapott az NSZK-ban, ám az csak az ismerkedésre elég, ezért szeretné elérni, hogy legalább félévre hosszabbítsák meg. Esze ágában sincs kint maradni, erősen kötődik hazájához, még akkor is, ha nagyon stupid emberek dirigálnak itthon.

„Filmes” utolsó ismert jelentését a Budai Foto- és Film Klubról írta 1972. május 6-án. Az amatőr filmes társaság vezetője dr. Holló Dénes, rajta kívül név szerint említi Vásárhelyi Istvánt és Karcsai Kulcsár Istvánt. *„Általában egy sznob, nagyképű, üres, de jól helyezkedő társaság hírében állnak.”* - jelenti az informátor, hozzátéve, hogy főleg külföldi szakmai kapcsolatokat keresnek.

BUDAPESTI RENDŐRSÉKAPITÁNYSÁG
III/III-B ALOSZTÁLY.

91
SZIGORUAN TITKOS!

Tárgy: "Filmes" fn. informátor
munkájáról értékelő

J E N T É S
Budapest, 1972. június 27.

"Filmes" fn. informátort 1970. novemberében szerveztük be hazafias alapba.

Beszervezése konkrét ügyben /"Buda"/ valamint Bucz Hunor "B" dossziés személy ellenőrzése érdekében történt. Kapcsolatai jó hírzetű lehetőséget biztosítottak számára a kulturális élet területén tevékenykedő ellenséges politikai beállítottságú személyek ellenőrzése, felderítése tekintetében.

Beszervezését követően több ügy célszemélyének ellenőrzésére foglalkoztattuk eredményesen. Jelentései operatív szempontból értékes adatokat kaptak fel a célszemélyek politikai beállítottságára, jellemére, környezetére vonatkozóan.

Munkáját a kapott feladatok szerint látta el, jelentései a valóságnak megfelelőek, munkája során dekonspirációt nem követett el. Ellenőrzését párhuzamosan foglalkoztatott ügyeknél is végrehajtotta.

"Filmes" fn. informátor megbízható, jó felkészültségű művelt ember, hozzánk való viszonya jó. Informátori munkáját legjobb tudása szerint, meggyőződésből végzi.

Dr. Kmetz István r.őgy.
alosztályvezető

Réti Ernő r.őgy.

Készült: 1 pld
Kapja: 1 pld "M" D
Nytsz: 428.284/1972

ÁRT. 11.2. M-13681 30.

"Az informátor munkáját legjobb tudása szerint, meggyőződésből végzi..."

Mielőtt június 29-én lezárnák dossziéját, 1972. június 27-én a BRFK III/III-b alosztálya értékelte munkáját. A már említetteken kívül, a jelentés megállapítja:

„Beszervezését követően több ügy célszemélyének ellenőrzésére foglalkoztattuk **eredményesen**. Jelentései operatív szempontból **értékes** adatokat tártak fel a célszemélyek politikai beállítottságára, jellemére, környezetére vonatkozóan.

Munkáját a kapott feladatok szerint látta el, jelentései **a valóságnak megfelelőek**, munkája során dekonspirációt nem követett el. Ellenőrzését párhuzamosan foglalkoztatott ügynökség útján oldottuk meg.”[Dr. Kmeczó István r. őrnagy alosztályvezető; Réti Endre r. hadnagy.]

Állambiztonsági nyilvántartó kartonja szerint Balla Gábor Tamást („Filmes”) **1972. július 11-én a BRFK átadta a Pest megyei Rendőr-főkapitányság állambiztonsági szervének**. Mivel a nyilvántartás szerint kartonját nem zárták le, anyagát nem helyezték irattárba, feltételezhető, hogy egészen 1990-ig aktív volt, erre utal „04”-es kódja, amelynek jelentése: „foglalkoztatott, élő hálózat”.

Ügynökök az országgyűlésben, 1990-1994 – Kikkel bővül a behálózott képviselők köre? [II.]

Dr. Ilkei Csaba tudományos kutató 2010 tavaszán elsőként dolgozta fel az átmentett állambiztonsági múlt tetten ért következményeit az első szabadon választott magyar országgyűlés (1990 – 1994) képviselői körében.

<http://www.utolag.com/BehalozottMagyarOrszaggyules.htm>

<http://mek.oszk.hu/15000/15047/15047.pdf>

Az elmúlt nyolc évben tovább folytatta kutatásait, melyek eredményeit új tanulmányokban tárja fel. Sorozata I. részét itt közöltük:

<http://www.utolag.com/Ilkei/UgynokokAzOrszaggyulesbenI/UgynokokAzOrszaggyulesbenI.htm>

Most a sorozat II. folytatása következik.

Pintér József („Péterfi János” titkos megbízott), FKGP

Kivételesen kezdjük a végén a történetet.

1981. február 19-én este 7 órakor a Fejér megyei Rendőr-főkapitányság III/III. Osztályának beosztottja: **Selmeczki József** r. százados beütemezett találkozóra készült **Pintér Józseffel**, azaz: „Péterfi János” titkos megbízottal, akinek kapcsolattartó tisztje volt. Szokása szerint, kissé korábban érkezett a megbeszélrt nyilvános helyre, volt ideje végiggondolni a titkos együttműködés állomásait a hálózati személlyel.

Az akkor 56. életévébe lépett Pintér **1955 óta állt szervezett kapcsolatban az állambiztonsági szervekkel**. Terhelő, kompromittáló adatok és körülmények alapján szervezte be a BM I. (államvédelmi) Főcsoport-főnökségének IV. főosztálya. 1946-1948 között a **Független Kisgazdapárt** Fejér megyei szervezetében különböző funkciókat töltött be. 1948-ban megyei titkár lett, s 1950-ig maradt ezen a poszton. 1949 májusában az országgyűlési választásokon képviselővé választották, de lemondott mandátumáról. 1956-ban, a forradalom idején a megyei Nemzeti Bizottság Intéző Bizottságának tagja. 1957 júliusától szeptemberig internálták, az év végén elbocsátották munkahelyéről.

Pintér József

Fejér megyei Rendőr-főkapitányság
III/III. Osztály

SZIGORUAN TITKOS!

Tárgy: "Péterfi János" fn. tmb.
részére -

FOGLALKOZTATÁSI TERV

Székesfehérvár, 1980. május 22.

Jelentem, hogy "Péterfi János" fn. tmb. 1955. óta áll szervezetszerű titkos együttműködésben az állambiztonsági szervekkel.

1946-48-ig az FKGP Fejér megyei szervezetében különböző funkciókat töltött be, 1948-ban az FKGP Fejér megyei titkárává választották. Büntetve nem volt. Az 1956-os ellenforradalom idején tagja lett a "Nemzeti Bizottság Intéző Bizottságának" de ezen belül konkrét ellenforradalmi cselekményeket nem fejtett ki.

Multbeli politikai funkciójánál, tevékenységénél fogva elsősorban a megyében élő volt FKGP funkcionáriusok körében rendelkezett jó hírszerző lehetőséggel. Beszervezésétől kezdve 1971-ig a volt pártok vonalán volt foglalkoztatva terhelő-kompromittáló alapon, ügynöki minőségben. 1973-ban az együttműködés alapját hazafiasra változtattuk.

1971-ben a "Volt pártok" vonalán az elhárítást megszüntettük, ettől kezdve az állam elleni bűncselekményért elítélt személyek vonalán foglalkoztatjuk.

Megbízható, ellenőrzött hálózati személy, szervünkhöz való viszonya jó.

Jelenlegi fő foglalkoztatási területén a lehetőségei kielégítőek.

„Megbízható, ellenőrzött hálózati személy, szervünkhöz való viszonya jó.”

Beszervezésétől kezdve 1971-ig a volt politikai pártok vonalán foglalkoztatták, **ügynök** minőségben. 1973-ban lett **titkos megbízott**, ettől kezdve az állam elleni bűncselekményekért elítélt személyek körében végzett belső elhárítást. 1980. május 22-én kelt értékelése szerint a Fejér megyei politikai rendőrség (III/III.) – egyebek között – megállapította:

„Megbízható, ellenőrzött hálózati személy, szervünkhöz való viszonya jó.”

A jelentést Seffer István r. alezredes , a Fejér megyei III/III. Osztály vezetője írta alá.

[Seffer István (1933, Jászberény, Járvas Judit) a 8 általános elvégzése után segédmunkás a Terményforgalmi Vállalatnál. 1953-tól határőr, sorkatona Nagykanizsán és Komáromban. 1955-ben elvégzi a BM Határőrség 6 hónapos Felderítő Tiszti Iskoláját, ami után az orosházi Határőr Kerület Felderítő Alosztályaához kerül operatív beosztottnak, alhadnagyi rangban. 1957 január-áprilisban a Forradalmi Honvéd Karhatalom jászapáti karhatalmi alegységében operatív beosztott. Májustól öt évig a Szolnok Megyei Rendőr-főkapitányság Politikai Nyomozó Osztályának jászberényi kirendeltségén folytatja az operatív szolgálatot, majd Szolnokra helyezik a megyei III/III-2 alosztályra, ahonnan két év után, 1967 júniusában átveszi a kémelhárítás, a III/II. változatlanul operatív beosztásban. Közben elvégzi a Marxizmus-Leninizmus Esti Egyetemet (1962), és a BM Központi Tiszti Iskola Idegen Nyelvi Főiskoláján a német tagozatot (1967). 1967. július 1-én foglalja el új szolgálati helyét a Fejér Megyei Rendőr-főkapitányság III/II. Alosztályán főoperatív beosztásban. 1969. november 15-én kerül tartósan a III/III. Alosztályra , ahol 19 évet tölt, operatív, majd főoperatív tiszt, 1976. április 1-től őrnagyi rangban osztályvezető, 1977-ben alezredes. 1977-ben és 1982-ben 2-2 hónapos vezetői továbbképző tanfolyamot végez a BM Rendőrtiszti Főiskola Állambiztonsági szakán. 1988 december 31-én osztályvezetőként helyezik nyugállományba.]

Seffer István r. alezredes

Térjünk vissza a találkozóra, melyre pontosan érkezett a titkos megbízott. Kapcsolattartó tisztje: Selmeczki r. százados azért hallgatta fokozott figyelemmel, mert „Péterfi” már az előző találkozón felvetette: szeretné megszüntetni titkos együttműködését az állambiztonsági szervekkel.

Hamar tisztázódott, hogy a tmb. operatív értékű információt, írásos jelentést nem hozott. Ám most már kifejezetten kérte a kapcsolat megszüntetését. Kérését több okkal is indokolta. Elmondta, hogy a vele korábban bizalmas kapcsolatban lévő, az állambiztonsági szervek látókörébe tartozó személyek részben meghaltak, részben idős koruk, egészségi állapotuk miatt nem jelentenek veszélyt a társadalomra. (Konkrétan Vócsa Ferenc, Szabó Imre Ferenc, Kovács István és Förhécz Sándor nevét említette, akik meghaltak.)

FEJÉR MEGYEI RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG
III/III. Osztály

BEIGORUJAN BETKOS

Az ÁLLAMBIZTONSÁGI SZOLGÁLATOK
TÖRTÉNETI LEVÉLTÁR-ához gyűjtött
eredeti írásról készült reprodukciós másolat.

Tárgy: Találkozóról

J E L E N T É S

Székesfehérvár, 1981. február 23.

Jelentem, hogy 1981. február 19-én 19.00 órakor beütemezett találkozót tartottam "Péterfi János" fn. tmb.-vel nyilvános helyen. A találkozón a tmb. operatív értékű információt nem szolgáltatott, írásos jelentés nem készült.

A tmb. már az előző találkozón is felvetette, hogy szeretné megszüntetni az állambiztonsági szervekkel meglevő titkos együttműködést, de ezúttal kifejezetten kérte ezt.

Kérését több okkal indokolta. Elmondta, hogy a vele korábban bizalmas kapcsolatban lévő, az állambiztonsági szervek iránti közbizalmi tartózkodó személyek részben elhaláloztak, részben idős lettek, egészségi állapotuk miatt nem jelentenek veszélyt társadalmunkra.

Bondorján Városa Ferenc, Szabó Imre Ferenc, Kovács István, Főrhécz György nevét említette, akik elhaláloztak.

Új kapcsolatok létesítésére - mondta a tmb. - családi körülményei miatt nem tud vállalkozni.

Felvetette továbbá, hogy több mint 30 éve áll velünk kapcsolatban, betöltötte az 55. életévét és az ÁBM-nél már nyugdíjkorhatárnak számít.

A tmb.-vel közltem, hogy az együttműködés vállalása önkéntes ugyan, de - tekintettel a jelenlegi nemzetközi helyzetre - az állambiztonsági szervek feladatai várhatóan növekednek. Emiatt kértem, hogy vizsgálja felül elhatározását, de e meggyőzési kísérlet nem járt eredménnyel.

Az ügyet ezzel zártuk, hogy keresést továbbítani fogom a pártbiztonsági osztály felé, és legközelebb 1981. március 26-án 19.00 órákor beszélünk meg találkoztunk nyilvános helyen.

Megjegyzés:

A tmb.-nek az együttműködés megszüntetésére felhozott indokai valóságok. A még meglévő lehetőségei igen szűk körre korlátozódnak, családi körülményei pedig nem teszik lehetővé, hogy kapcsolatait bővítsék. Megítélésem szerint az együttműködés erőszakolása nem jarna eredménnyel, ezért javaslom a tmb. hálózataiból történő kizárását.

/: *Selmeiczki József* :/
r.százados

EGYETTEREK:

/: *Szeifert István* :/
r. alezredes
osztályvezető

K: 2 pld.-ban
1 pld. 2 lap
K: 1 pld. "M" d.
1 pld. "B" d.
K: SJ/TS
Nytsz: 69/ 210 /1981.

1981: kérte az együttműködés megszüntetését, javasolták a kizárását

Kifejtette: újabb kapcsolatok létesítésére családi körülményei miatt sem tud vállalkozni, de a

döntő tény az, amit Selmeczki r. százados így jegyzett fel:

„... több mint 30 éve áll velünk kapcsolatban, betöltötte az 55. életévét és ez a BM-nél már nyugdíjkorhatárnak számít”

A százados közölte Pintérrel, hogy noha az együttműködés vállalása önkéntes, tekintettel a nemzetközi helyzetre, várhatóan növekedni fognak az állambiztonsági szervek feladatai, s ezért kérte: vizsgálja felül elhatározását. A meggyőzési kísérlet azonban nem járt eredménnyel.

A kapcsolattartó tiszt jelentette felettesének a történeteket és javaslatot tett:

„A tmb.-nek az együttműködés megszüntetésére felhozott indokai valósak. [...] Megítélésem szerint az együttműködés erőszakolása nem járna eredménnyel, ezért javaslom a tmb. hálózathoz történő kizárását.”

A kizárási javaslattal a megyei állambiztonsági szerv vezetése egyetértett.

Az állambiztonsági hálózathoz 1981-ben kizárt Pintér József 1985-ben számviteli főosztályvezetőként ment nyugdíjba az Albaker Vendéglátó Vállalattól, ahol 1972 óta dolgozott. Méhészkedett továbbra is, még a rendszerváltozás idején is ötven családos vándorméhészete volt.

1989 januárjában több társával újjászervezte az FKGP megyei szervezetét, februárban megyei főtíkárrá és a párt Politikai Bizottságának tagjává választották. 1990 tavaszán a Fejér megyei 2. sz. (székesfehérvári) választókerületben indult a demokratikus választásokon. Programjában a magántulajdoni formák helyreállítását, a háztáji gazdaságok, a valódi szövetkezetek fejlesztését hangsúlyozta. Az első fordulóban negyedik lett, a párt megyei listájáról jutott be a parlamentbe. 1991 novemberétől a Pásztor Gyula, majd Szabó János vezette kisgazda frakció tagja. A környezetvédelmi bizottságban dolgozott, annak előbb titkára, később alelnöke volt.

Személyi adatairól, iskoláiról, munkahelyeiről a következők tudhatók még.

1925. november 5-én született Székesfehérváron. Apai és anyai ágon is a Fejér megyei Pátka községből származott, református családból. Édesapja: Pintér Lajos 1938-ig főtörzsőrmesterként szolgált a székesfehérvári rendőrkapitányságon, majd gazdálkodni kezdett. Rendőrségi nyugdíját 1945 májusában megvonták, segédmunkásként tartotta el családját. Édesanyja: Szabó Erzsébet 1945-ig háztartásbeli, azt követően takarítónő. 1951-ben nősült meg, felesége: Horváth Julianna gyors-és gépíró. Leánya: Eleonóra 1958-ban született, ének-zene tanár lett.

A Hunyadi Mátyás Kereskedelmi Középiskolát 1944-ben végezte el Székesfehérvárott. Rövid ideig könyvelő a Magyar Bauxitbányák Rt.-nél, majd 1944 végén leventetársaival együtt Németországba hurcolták. Amerikai fogságba került, 1946-ig Bajorországban az amerikai hadsereg szakácsként dolgozott. Hazatérése után lépett be a Független Kisgazdapártba, melynek politikusaival 1943-44-ben családi és református egyházközségi kapcsolatok alapján ismerkedett meg. Mint már említettem: az FKGP alkalmazottja, tisztségviselője volt 1950-ig.

Elvégezte a Számviteli Főiskola levelező tagozatát, mérlegképes könyvelői oklevelet szerzett. A párt működésének felszámolása után különböző székesfehérvári vállalatoknál könyvelő, főkönyvelő. 1957-es internálását követően 1958-tól több megyei áfésznél dolgozott pénzügyi beosztásban.

Az ÁBTL-ben négy munka dosszié őrzi jelentéseit, köztük a saját kézzel írottakat is. (ÁBTL 3.1.2. M-38731/1-4)

Első ismert jelentéseit a BM Fejér megyei Rendőr-főkapitányság Politikai Nyomozó Osztálya V. alosztályának (belső reakció elhárítása) adta, kapcsolattartó tisztje **Lassan János** r. hadnagy volt. 1958 januárjában azonban még nem Székesfehérvárott találkoztak, hanem Budapesten az V. kerületi kapitányságon, mert Lassan r. hadnagy értékelése szerint, meg kellett beszélni *„egyes tisztázatlan kérdéseket, ugyanis korábban felmerült, hogy az állambiztonsági szervekhez nem őszinte [az ügynök].”* A beszélgetés eredményeképp azonban: *„Ezt a megállapítást a továbbiakban nem tartjuk fent.”*

„Péterfi” egyik feladata volt, hogy kellő indoklással sorolja fel azokat az ismert személyiségeket, akik a kisgazdapárt „... megtisztítása után más jobboldali pártokban helyezkedtek el és e ténnyel nyíltan kifejezésre juttatták, hogy a koalícióban működő kisgazdapárttal nem érznek politikai közösséget.”

Az ügynök elsőként említi Shvoy Lajos megyéspüspököt, aki 1947-ben kilépett a kisgazdapártból.

[Shvoy Lajos, 1879 -1968, Székesfehérvár tizennyolcadik püspöke, Prohászka Ottókár utódja, a kommunista diktatúra ismert ellenfele.]

A felsorolásban szerepel még: Kéri Nándor plébános, Bottka László, Rövid József és Lics Ferenc.

A következő feladat áprilisban: jelentse, kiket ismer a volt FKGP vezetők közül és azok hol tartózkodnak. Pintér József a következőkről készít jelentést:

Dr. Nyirjessy Sándor, a megyei szervezet volt ügyvezető elnöke, nemzetgyűlési képviselő;

Végh Imre, volt városi főtitkár, újságíró;

Csapó Gyula, volt járási titkár, Adony;

Nagy Sándor, volt városi titkár, Székesfehérvár;

Dr. Potoczky Kálmán, az FKGP országos központja szervezési osztályának volt vezetője ;

Dr. Balogh György, a szervezési osztály volt vezetője Potoczky után;

[**Dr. Balogh György**, 1919. március 19, Debrecen, Garay Mária, 1957-ben szervezte be a politikai rendőrség, „Róka”, majd „Rába” fedőnéven ügynök, titkos megbízott, 1990-ben az FKGP budapesti listájáról, – leánya az országos listáról – került a parlamentbe, ahol a Honvédelmi Bizottság elnöke lett.]

Kovács István, Csákerény, az FKGP volt megyei elnöke, országgyűlési képviselő;

Szatmári Nagy Sándor, az FKGP volt Csongrád megyei titkára.

A politikai rendőrség elégedett „Péterfi” jelentéseivel. A harmadik nagy csoport, amelynek feltérképezésére utasítást kap: ellenséges beállítottságú és ellenséges tevékenység kifejtésére hajlamos személyek felkutatása, megismerése és jellemzése ismerősei körében.

Van, akit ekkor csak felsorol, rövid jellemzéssel, például: Szabó György, a Vízügyi Igazgatóság szállítási vezetője, Székesfehérvár, Gáz utca; Vócsa Attila, Székesfehérvár, Sütő u.; Dr. Gáspár János, volt ügyvéd; Dr. Sulyok Tibor tanár; Gervein Ferenc, Székesfehérvár, Vörösmarty tér; Hortoványi Jenő főkönyvelő, Székesfehérvár, Tobak u.; és mások.

Másokról úgy jelent, hogy azzal megfeleljen a politikai rendőrség elvárásainak, szóhasználatának, és konkrét intézkedésekre sarkalljon. Például:

„Árvai László, Polgárdi. Meggyőződéses anarchista, zsidó és kommunista gyűlölő. Gondolom, hogy ha valamilyen nyugati hírszerzésre felszólítanák, örömmel vállalná.”

„Czenci Ferenc tetőfedő kisiparos, Május 1. tér 13. Elég gazdag ember, több házat államosították, de jelenleg is van neki több háza, villája (Balaton). Korlátozva érzi kisipari munkáját és gyűlölettel néz a kommunistákra, gyakran latolgatja, hogy remény lehet egy rendszerváltozásra.”

„Kovács Lajos, igazgató-tanító, Székesfehérvár, Május 1. tér 11. Bár kevésbé politizál, de volt horthysta repülőtiszt, politikai beállítottsága ellenséges érzületű a mai rendszerrel szemben. Kevésbé közlékeny természetű ember, csendes, szemlélődő típusa azoknak a személyeknek, akik várják a rendszer megszűnését.”

„Dr. Boór Ferenc, orvos, Május 1. tér. Idealista világnézetű, a kapitalista rendszer barátja. Magánbetegeit is gyakran szórakoztatja a kapitalista rendszer kiválóságaival és az itthoni elmaradott állapotokkal.”

„Antal Antal, Székesfehérvár, Móricz Zsigmond u. Paraszt ember, klerikális beállítottságú, kulák családból való.”

„Dr. Jéhn Ferenc, kulák származású és kapitalista világnézetű, bár gyávasága nagyobb annál, hogy személyét bármilyen formában kockáztassa. Készen elfogadna egy rendszerváltozás utáni polgármesteri funkciót.”

„Imre László, Székesfehérvár, Lenin u., Megyei Tanács. Bár egyszerű parasztyerek, mégsem híve a rendszernek. Könnyebb neki, ha mindig a nyugati politikai és gazdasági dolgokról beszélhet. Sokszor hallgat külföldi rádiót. Elégé alakoskodó ember.”

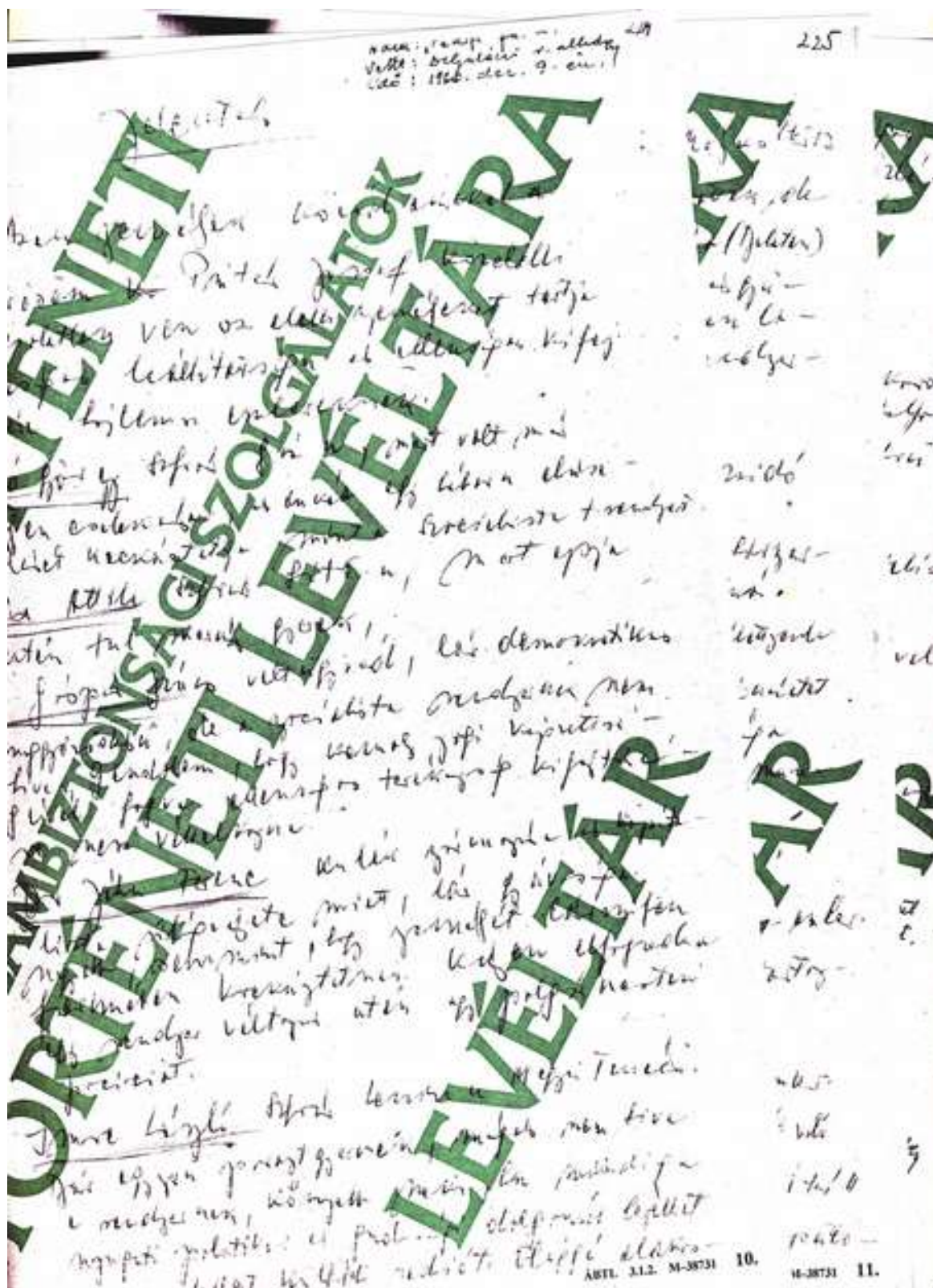
Dr. Gulácsi Ferenc r. alhadnagy értékesnek minősíti a jelentést.

A kispazda hálózati személy időnként kifejti és jelenti is általánosabb észrevételeit és véleményét a parasztság helyzetéről, a mezőgazdaság kollektivizálásáról. 1960 utolsó napjaiban például így:

„Ellenséges érzület a parasztemberek irányából azért jelentkezik, mert egy részük nem győződött meg és nem is akar meggyőződni a termelőszövetkezeti gazdálkodás előnyeiről. Sajnálja, hogy nem tud tovább dolgozni a saját földjén és terjeszkedni, mind nagyobb vagyona szert tenni. Úgy tapasztalom, hogy a paraszti réteg ellenséges érzületét a mai időben az egymásközi izgató beszélgetéseken kívül úgy juttatja kifejezésre, hogy kevésbé szorgalmas munkát végez a tsz-ben, csupán annyit dolgozik, hogy bizonyosságát lehessen látni valamelyest az ő munkájának is és a legszükségesebb napi költőpénzt megkaphassa. Nem látja és nem is akarja látni hasznát a nagyobb terméseredménynek.”

„Péterfi” figyel és tudja: ki kivel jár össze, s milyen alkalomból a parasztok közül, de információi vannak értelmiségi körökből is. Jelenti – egyebek között –, hogy dr. Boda József ügyvédi munkaközösség vezető borospincéjében kik szoktak összejönni, az Öreghegyen társalog dr. Jéhn Ferenc

és dr. Berente megyei bíró, Réczei volt horthysta ezredes családja, dr. Szombatfalvy volt ügyvéd és Hofstader István volt városházi főintéző.

1960: jelentés ellenséges beállítottságú személyekről

1962-ben a Fejér megyei politikai rendőrség tematikusan megfogalmazott kérdéscsoportokat adt át az ügynöknek, azokra kell választ adnia, konkrét nevekkal.

- 1., Kik a revizionista, nacionalista nézetek szószólói a kisgazdapárt volt vezetői és más ismert személyek körében, hogyan nyilvánul meg véleményük?
- 2., Hogyan vélekednek a volt megyei politikai vezetők (FKGP, SZDP) a nemzetközi helyzetről, annak változásairól?
- 3., Az imperialista propagandaeszközök, főként a rádióadások, milyen hatással vannak a lakosságra, miként terjesztik az ellenséges híreket, tapasztalhatók-e csoportosulások?

„Péterfi” több oldalon át jelenti tapasztalatait és az ellenségesen megnyilvánulókat, a téves nézetek hordozói köréből újabb neveket ismerteti meg az állambiztonsági tisztet. Például:

Mikó István, volt SZDP elnök, dr. Krenkó József orvos, FKGP, Székesfehérvár, Hegymegi Kiss Lajos gazdasági, Székesfehérvár, Szabó György, FKGP, Székesfehérvár, Holló Elek, FKGP, volt sárbogárdi járási főjegyző, dr. Simon András ügyvéd, FKGP, Székesfehérvár, Tőke István, Székesfehérvár, volt FKGP képviselő, Kovács István, volt FKGP képviselő, Csákyberény, Szatmári József, FKGP, Székesfehérvár, Fazekas Alajos, FKGP, Székesfehérvár, Blank László, SZDP, Székesfehérvár, Somfai László, SZDP, Székesfehérvár; továbbá pártunkívüliek Székesfehérvárról: Albrecht Ferenc, Czenci István, Kurdi Mihály, Lechner Márton, Berényi Géza, Ónodi István, Raffai Ferenc.

Néha azonban kizökken irányított, sablonos és unalmasan ismétlődő hálózati feladataiból a kisgazda besúgó és nem várt módon kritikus észrevételeit jelenti meglepett kapcsolattartó tisztjének.

1962. július 26-án dr. Gulácsi Ferenc r. alhadnaggyal történt találkozásán arról számolt be, hogy nagyon visszatetsző dolog állandósult a Vágóhídon, ahol reprezentáció címén rendszereznek a nagyszabású ebédek és vacsorák a legkülönbözőbb vendégek és küldöttségek számára. Legutóbb, amikor a Fejér megyei Tanács Végrehajtó Bizottságának tagjai jártak ott, a bőséges ebéd elkészítése annyira lekötötte a szakácsok idejét és figyelmét, hogy a dolgozóknak már nem is tudtak főzni, azok hideg csomagot kaptak, benne kövesztett szalonnával. Nagy volt az elégedetlenség, napokig tartott a felháborodás. De ez még nem minden. A kapcsolattartó tiszt leírta és jelentésbe foglalta Pintér József további súlyos tényközlését:

*„Jelentette továbbá az ügynök, hogy a vállalatnál tudott dolog, hogy szombatoként a vállalat kocsija minőségi húst hord szét a városban **a funkcionáriusok lakására**. Olyan is van, hogy nem lehet valamilyen húst kapni, de azt az igazgató jó barátai megkapják. Ez elsősorban a borjúhústra vonatkozik.”*

Az állambiztonság úgy dönt, hogy haladéktalanul tájékoztatják a megyei pártbizottságot és a főkapitányság társadalmi tulajdon védelmi osztályát, az utóbbi tisztázza: kinek milyen szerepe van az eseményekben.

nem volt meg. Ilyen esetben ugyanis többlet jelentkezik a vállalat javára, amit különböző reprezentációkra használnak fel. Egyébként az Ügynök véleménye szerint nem volna fenyegető az a tetemes husmennyiség, amit különböző alkalmakkor felhasználnak, csak a fent leírt módon. Van ugyanis olyan kormányrendelet, ami az ilyen jellegű felhasználást, vagy az igazgatói alapnak a felhasználását tiltja.

Jelentette továbbá az Ügynök, hogy a vállalatnál tudott dolog, hogy szombatoként a vállalat kocsija mindegyik húst hozza el a városban a funkcionáriusok lakására. Olyan is van, hogy nem lehet valamilyen húst kapni és azt az igazgató jó barátai megkepejék. Ezek elsősorban a borjúhúsról vonatkoznak.

Az Ügynöknek feladatuk ottan, hogy fűrészt, részletesen kérdezze ki a városi eseményekkel kapcsolatban és tudja meg kinek milyen szerepe van az ügyben, ki mit beszél a fentiekkel kapcsolatban.

Írtam:

Karasz Márton r. öng.
Alosztályvezető.

Dr. Gulácsi Ferenc
r. alhdg.

K. s. pld.
"Kister" J. domogálva

Párti }
Társ. tel. } részv. Lajóskodás

Munkás

Levegőtől egy elhár a minőség és a tisztaság
vált kapcsolatban Lajóskodás a nagy Párti
A Lajóskod. va vonatkozóként a hűtőszekrény
munkás és tisztaság van a földalatti

1962. 04. 19.

Munkás

A minőségi húst a funkcionáriusok lakására küldik szombatoként

Pintér kapcsolattartó tisztjének: dr. Gulácsi r. alhadnagyak és felettesének: Karasz Márton r.

őrnagy alosztályvezetőnek meggyőződése, hogy a hasonló gondolkodású és beállítottságú reakciós, osztályidegen személyek, mindenekelőtt az értelmiségiek, baráti társaságok formájában egyre szervezettebbek, rendszeres kapcsolatot tartanak, összejárnak, egymás lakásai a suttyó propaganda terjesztésének melegágyai. Pintér József („Péterfi János” ügynök) széleskörű helyi ismeretekkel rendelkezik, személyi ismeretségi köre tán a legnagyobb a városban, sőt, a megyében is. Ezért visszatérően utasítják a baráti társaságok felderítésére, mind mélyebb beépülésre, a kapcsolati rendszer összetartó nézetek és a gyakorlati együttműködés tanulmányozására.

1962. november 19-i jelentésében Pintér négy általa megismert, viszonylag elkülönülő, de egymással együttműködő baráti társaságról és azok tagjairól jelent.

- 1., A már említett dr. Jéhn Ferenc, a Vágóhíd főkönyvelője, tőkés kisiparos családból származik, igen jó anyagi körülmények között él, aki azért lehet az egyik legtekintélyesebb társaság vezetője, mert teljes mértékben élvezzi a még mindig befolyásos volt városi előkelőségek bizalmát.

Ebbe a körbe tartozik: dr. Kabai László kórházi főorvos, dr. Szombatfalvi Rudolf idegenforgalmi vezető, volt ügyvéd, aki rokoni kapcsolatban áll dr. Schmöltz József ügyvéddel, volt városi főügyésszel, dr. Nagy László ügyvéd, aki Jéhn feleségének a testvére, Vass Sándor pénzügyi vezető az Építőipari Vállalatnál, apja csendőr volt, felesége régi nagypolgári család sarja, Hegyvári Ferenc mérlegkészítő kisiparos és Gaál „Csöpi” volt rendőrtiszt, feleségével, a nagypolgári családból származó Poszt Líviával.

- 2., A második társaság Hortoványi Jenő körül szerveződik, (1917, Esztergom, Maron Margit), aki egy seregélyesi ktsz. főkönyvelője, majd a 14. VOLÁN belső ellenőre, rendőrtiszt volt 1945 és 1948 között, (a városi-járási rendőrkapitányság bünyügyi alosztályvezetője), az FKGP megyei elnökségének tagja, a forradalomban való részvételéért aktív besorolású „F” dossziés személy, „Péterfi” szerint klerikális beállítottságú.

A két erős egyéniség: Perjés László, mezőgazdasági szaktanár, aki 1956-ig a megyei tanács mezőgazdasági osztályán dolgozott, a forradalomban való részvételéért börtönbe került, szabadulása után agronómusként helyezkedett el, és Kovácsné Réczei Hilda, egy magas rangú horthysta katonatiszt lánya, aki régebben könyvelőként dolgozott Hortoványi mellett.

- 3., Az ügynöki jelentés szerint a harmadik számottevő csoportosulás középpontjában dr. Baróth Ernő székesfehérvári jogtanácsos áll, apja a háború előtt tanügyi főtanácsos, a Kereskedelmi Társulati Iskola igazgatója volt. A kiterjedt sváb család birtokai Bakonysárákányban voltak, oda való Wágner Sándor tanár is, akit szélsőjobboldali magatartása miatt 1945 után elítéltek.

A Baróth család tagja (felesége Baróth lány): Volsik János magánkisiparos, volt katonatiszt. A kör tagja még Zavaros Tibor, a székesfehérvári TŰZÉP Vállalat főkönyvelője, a volt polgármester rokona.

- 4., A negyedik baráti társaságot dr. Boór Ferenc ismert székesfehérvári orvos fogja össze a saját villájában, az ügynök szerint állítólag nyilas volt.

Boór feleségének testvérét vette el Csitári nyomdatulajdonos, Csitári Emil volt főispán öccse, a villában gyakran megfordul egy másik Csitári is, aki banktulajdonos volt, s azokban az években az

OTP volt a munkahelye. Említést érdemel még a társaságból Deák Pál volt áruház tulajdonos és fia.

A 60-as években Székesfehérvárott és a megyében többen is hallgatják a városból disszidált **Végh Imre** volt kisgazda politikus megszólalásait a kanadai rádió Montreálból sugárzott rövidhullámú adásaiban. Mivel az érdeklődés egyre nő iránta, az állambiztonság megbízza „Péterfi” ügynököt, hogy derítse fel a *„nacionalista, sovinszta, szovjetellenes, irredenta kijelentéseket és jelszavakat”* hangoztató Végh hazai rokonságát, valamennyit, kivétel nélkül, továbbá a Végh volt politikai környezetéhez tartozott még élő személyeket.

Pintér előnyös helyzetben volt, mert gyerekkora óta jól ismerte a Székesfehérvár, Attila út 25. szám alatt lakó Végh Józsefnét és családját. Pintér apjával szolgált együtt egy ideig a család feje: id. Végh József 1945 előtt, mint detektív, majd közlekedési rendőr, s három évvel korábban halt meg. Mindkét fia: József és Imre is Nyugatra távozott.

Pintér („Péterfi”) gondos munkával felderíti a családi hátteret, s 1964. április 14-én jelentést tesz a megyei rendőr- főkapitányság politikai osztályának. Jelentése szerint:

Végh Imre 1918-ban született Székesfehérvárott, kereskedelmi érettségét 1940-ben. Egy repülő alakulattól egy évi szolgálat után küldték a Ludovikára, ahonnan zászlósként került Börgöndre, ahol bombázó felderítő pilóta lett, magyar és német gépekkel repült. 1944 elején már repülő hadnagy. Még abban az évben megnősült, felesége: Horváth Erna apja textilkereskedő volt a városban. Feleségének bátyja: Horváth Gyula a hatvanas években a KIOSZ főkönyvelője.

Végh 1946-ban tért haza Németországból, ahol amerikai fogságban volt. Szabó György, a kisgazdapárt városi szervezetének gazdasági titkára és Bárány H. András, a Kis Újság Kiadó Hivatalának vezetője hívták a kisgazdapártba, ahol dr. Nyirjessy Sándor, tankerületi főigazgató, az FKGP városi elnökségének tagja, országgyűlési képviselő karolta fel. Aktívan szervezték a pártot, 1946 végén Végh Imre már városi főtitkár. (Nyirjessyt 1948-ban egy vallási vitában elmondott szélsőjobboldali interpellációja miatt visszahívták a parlamentből és Nyugatra menekült.) A Kis Újság létrejöttében és fenntartásában fontos szerepet vállalt a püspökségen Neményi László, rk. pap, Végh elsősorban a szerkesztésben vett részt.

A visszaemlékezések szerint, Végh Imre emelkedő politikai csillagában meghatározó volt született politikai érzéke, jó megjelenése, beszédkészsége, határozott fellépése. Hamarosan tagja lett a városi és a megyei törvényhatósági bizottságnak, jó összeköttetései voltak az alispáni és a polgármesteri hivatalban. (Így ismerkedett meg dr. Jéhn Ferencsel, dr. Gáspár Jánossal, Skorka Károllyal, dr. Álmos Istvánnal.) Értelmiségi körökben az a vélemény alakult ki róla, hogy polgári demokratikus beállítottságú, militarista beütésekkel; politikailag igen jól tájékozott.

Jól látja, hogy a kisgazdáknak – választási eredményüknek ellentmondóan – nincsenek komoly pozícióik a végrehajtó hatalomban. Ezért hozzákezd a kommunista és szociáldemokrata vezetők megbuktatásához, éles kritikával különösen dr. Szirbik kommunista alispán leváltását szorgalmazza, úgy gondolja, hogy vissza lehet hozni dr. Taisz Andor, volt alispánt. Összegyűjti a megye területén "B" listázott személyek névsorát, kezdeményezi ügyük felülvizsgálatát és visszavételüket korábbi munkahelyükre. Eközben nagy mennyiségű személyi anyagot gyűjt össze társaival, az adattárra

okkal vet szemet az állambiztonság. Erőfeszítéseinek eredményeképpen sikerült visszakerülnie korábbi állásába például dr. Mikó Béla ügyvédnek, Hortoványi Jenőnek és dr. Lórodi Pálnak.

Nagy Ferenc

Kovács Béla

Népszerűsége egyre nő, kapcsolatai erősödnek a városi és megyei vezetőkkel valamint a püspökséggel, ismert támogatói a párt országos vezetői (Nagy Ferenc, Kovács Béla, Bognár József, Ortutay Gyula). „Péterfi” jelentése szerint 1947-ben egy alkalommal Budapestről visszatérve arról beszélt Szabó György és Bárány H. András előtt, hogy lehet a fegyvereket élesíteni, mert a Nyugat be fog avatkozni és a szovjet csapatok ki fognak vonulni. A beszélgetés után nem sokkal a püspökségre hívták, majd az a hír terjedt el, hogy az ávosok letartóztatták és elhurcolták.

Ezt követően Vócsa Ferenc lett a városi főtitkár, aki a kisgazda nagyválasztmány hozzájárulásával röpcédulákat adott ki és küldöttséget menesztett Nagy Ferenchez Végh szabadon bocsájtása érdekében. Csak két hónap múlva tudták meg, hogy államellenes bűncselekmény miatt tartóztatták le. Markó utcai tárgyalásán ott volt Pintér József („Péterfi János”) is, azon derült ki, hogy P. László, volt határőr ezredes, Nyugatról visszadobott kémnek adott katonai információkért (börgöndi repülőter) tartóztatták le, s végül 5 év börtönbüntetésre ítélték.

Két évet ült, amikor mint a börtönirodán segédkező rab megtevesztette az adminisztrációt, rejtélyes körülmények között szabadult és feleségével együtt Nyugatra szökött. 1956 október 28, vagy 29-én Pintér gyalogosan ment a Berényi úton, a volt Pracsler féle italboltnál járt, amikor a város felől egy fekete személygépkocsi jött tele utasokkal, valaki integetett neki a hátsó ülésről, ő pedig felismerte Véghet. Hazaérve a felesége újságolta neki: látta, hogy a püspökség előtt állt egy fekete

gépkocsi, amelybe beszállt a püspökségről távozó Végh Imre. Akiről az ügynök azt is jelentette, hogy mielőtt Kanadába ment, Európában pilótaként felderítő kémrepülőgépeket vezetett. Székesfehérvárott széles körű rokonsága szétszóródott, jutott belőlük Sárkeresztesre is.

A hatvanas évek második felétől jelentései megfogalmazásánál Pintér átveszi és alkalmazza azt az ismert titkosszolgálati fordulatot, hogy saját személyét behelyettesíti az „ismerősöm” egyes szám harmadik személyű szóhasználatával. (Mások a „barátom” megfogalmazású trükköt szokták használni.) A megyei politikai rendőrség (III/III.) változatlanul a volt politikai vezetők nyomába küldi, véleményük, s annak változásai állandó jelentéstételi feladat.

A börtönt megjárta és megélhetési gondokkal küszködő Vócsa Ferenc sorsát nem nagy megértéssel kíséri „Péterfi”:

„...mintha Vócsánál megállt volna az idő. Az utóbbi egy évtized kimaradt nála, ma sem azt szemléli, hogy mi van, hogy élnek az emberek, s megváltoztak a viszonyok...”

Megemlíti, hogy Kádár János intézkedett az USA-ban élő dr. Nyirjessy Sándor, volt képviselő hozzá írt levelével kapcsolatban, s engedélyezték neki, hogy hazalátogasson családtagjai sírjait megnézni. Hortoványi Jenőt azért tartja társadalomra veszélyesnek, mert „titkolt felfogása legitimista”. Dr. Boór Ferenc fogorvosról azt jelenti, hogy megnyilatkozásai ellenséges érzületűek:

„...a társadalmi élet mai alakulását ironikusan csak bírálni tudja, egyszerűen nem veszi tudomásul, hogy ami itt van, abban van jó is.”

Csurgai Horváth József, volt kisgazda elnököt (aki azért mondott le 1948-ban, mert nem akart a kommunistákkal közös politikát folytatni) most már szintén veszélyes személynek minősíti jelentésében korábbi szervezkedései alapján, „Elképzelése szerint Magyarországon csak olyan politikai rendszer nyerné meg a néptömegek bizalmát, amely köztársasági államformát jelentene, de a gazdálkodás kapitalista módszerekkel folya.”

Borbély László tanár az ügynök szerint elvi meggyőződésből bírálja a kommunista embert, a rendszert:

„Azt várná egy nem kommunista rendszertől, hogy ő magas funkcióba kerülhessen. Lehet, hogy ez karrierista mentalitásból fakad. Úgy, ahogy 1956-ban pillanatok alatt aktivizálta magát, környezetével nem számolt, csak a kommunistákat akarta mindenhol kitiltani, ugyanezt tenné hasonló körülmények között.”

A kisgazda besúgó Siófokon keltezett 1967 március 17-i jelentésében aggódik Gervein Ferencért, aki 56-os múltjáért börtönviselt, mégis sokat találkozik mostanában Vócsa Ferencel. „1956-ban Vócsa Ferenc munkatársa volt, készségesen segített Vócsának a politikai akcióban, nem gondolva ennek következményeire. Kérdés, hogy e mentalitása, készsége mennyire fog hasonló lenni most a korábbihoz, ha Vócsa Ferencel többet találkozik.”

A MAGYAR NÉPKÖZTARSASAG BIZTOSAGSÁGI MINISZTERIUMA

A Történelmi Hivatal
BIZTOSAGSÁGI MINISZTERIUMA

az iratokat átvette.

A MINŐSÍTÉS MEGSZÚNT

az 1991. évi 78. § (2)

SZILVORUAN TITKOS!

bekezdésére figyelemmel.

S Z E R V: Fejér m. Rfk. Pol. Oszt.

OSZTÁLY: III/III-1. osztály.

MUNKA DOSSZIÉ

MINŐSÍTÉS: ügynök

FEDŐNÉV: "Péterfi János "

.B. DOSSZIÉ SZÁM: H- 5071

AZ ÜGY I KÖTETBEN

KÖTET SORSZÁMA: _____

MEGNYITVA: 19 61. aug.

LEZÁRVA: 19 _____

ARCHIV SZÁM: _____

22-16.

„Péterfi János” munka dossziéinak egyike az ÁBTL-ben

„Péterfi” megkérdezi régi ismerősét: Szabó Imre Ferencet is 1967 áprilisában: miként ítéli meg az aktuális politikai helyzetet? Az ügynök – mint írja – mindig megkülönböztetett tisztelettel értékelte Szabó véleményalkotását, mert *„egy művelt, a helyzetet okosan elemző személyt lát benne.”* Most – egyebek között – a következőket jelenti:

„Szabó Ferenc szerint a jelenlegi helyzet a társadalmi rendszer jól szervezett állapotát mutatja. Itt minden úgy megy, ahogy központilag elképzelik. A dolgozók egyhangúan szavaznak a jelöltekre, mindenki helyesli az ország politikai és állami berendezkedését. Ez annak következménye, hogy teljes gazdasági és politikai integráció van. Részesei vagyunk egy szövetségi politikának, melynek érdekei szerint kell az irányítást végezni. Ma már az emberek nem úgy vannak, mint a kuruc-labanc időkben, vagy az 1848-as időkben, hogy ellenzéki politikát folytattak és még harcoltak is eszméik, céljaik megvalósításáért. Ma már a világ fejlettebb, az emberek egyéni érdekeiket jobban fontolóra veszik. A politikai eszközök is fejlettebbek, mint annak idején voltak, a közigazgatás jobban szervezett, a kulcs helyeken megbízható emberek ülnek, akik kiszolgálják a társadalmi rendszert, még akkor is, ha nem értenek mindenben egyet vele.”

Egy évvel később, 1968 áprilisában Moha községben felkeresi a kisgazdapárt volt helyi elnökét: Lengyel Gábort, akkor a tsz. traktorosát. Csak a feleségét találja otthon, akit kikérdez, beszélget. Lengyelné panaszkodik, mert férje nyugtalan, sokat bosszankodik, mérgelődik, *„nem tud beletörődni ebbe az életbe, mindig azután sírdogál, hogy milyen jó lenne, ha a saját kis birtokán dolgozhatna.”*

Lengyeltől egy másik kisgazdához megy „Péterfi”: a székesfehérvári Tőke Istvánhoz, aki kisgazdapárti elnök és országgyűlési képviselő volt, a Hazafias Népfrontban is politizált. (Bár az utóbbiról az volt a véleménye, hogy ott csak üres szócséplés folyik, fontoskodás és szólamok, nem sok értelme van az egésznek.) Tőke megkeseredett ember, lesújtóan nyilatkozik a fiatalságról, amely nem tartja olyan fontosnak a hazaszeretetet, mint az idősebb generáció, nem tud lelkesedni egy másfajta társadalmi berendezkedés létrehozásáért. Pintér jelenti is:

„Neki az a véleménye, hogy pillanatnyilag tudomásul kell venni, hogy a szovjet csapatok itt vannak és ez a körülmény rányomja bélyegét a magyar bel-és külpolitikára. Másként alakulhatott volna a helyzet, ha 1956-ban a forradalom alatt a nyugati hatalmak megfelelő támogatást nyújtanak a magyar felkelésnek.”

(A jelentést értékesnek minősíti a politikai rendőrség. „Tőke érdekes ideológiai kérdéseket elemez ellenségesen.”).

1968 nyarán felkeresi régi ismerősét – a már említett – jó módú tetőfedőt: Czenci Ferencet, majd július 18-i jelentésében a következőket közli kapcsolattartó tisztjével: Lassan János r. századossal (Fejér megyei Rendőr-főkapitányság, III/III. Alosztály):

Czenci arról polemizált, hogy a munkásokból lett mai vezetők miként tudtak úgy elszakadni munkástársaiktól, hogy másként éreznek most, mint a munkás sorsban maradt társaik. Különösnek ítélte meg azt a helyzetet, hogy a munkásokból lett vezetők mind jónak tartják ezt a rendszert, valószínűleg azért, hogy pozíciójukat megtarthassák.

ez az elégedetlenség, van politikai oldala is. Az, hogy az oroszok alkalmasnak ítélték a szocializmus építését, a nemzetközi proletáriátus összefogását arra, hogy nagyhatalmi törekvéseiket valóra váltsák és uralmukat kiterjesszék más országokra. Az ilyen függőségi viszonyt a nemzetek nem tudják elviselni, és úgy, ahogy a gyarmati országok, függetlenségük kivívásáért harcolnak, ezek a nemzetek is függetleníteni akarják magukat az orosz politikától.”

Ezért is, a tetőfedőnek meggyőződése, hogy az itt-ott mutatkozó szovjetellenes tüntetéseknek, forradalmaknak előbb-utóbb olyan befejezése lesz, hogy – feltehetően a nyugati nagyhatalmak segítségével – a közép-európai államok megszabadulnak az orosz politikától való függőségtől.

1970 tavaszán „Péterfi” ügynöknek munkahelyi gondjai támadnak: egy áfész-től főkönyvelőként került a MESZÖV-höz, de annak vezetője „bérfeszültség” miatt hamar csökkentette a fizetését, ezért új állást keres, ehhez azonban nem kérte az állambiztonság segítségét.

A 70-es évek első felének egyik jellemzője az ügynök tevékenységében, hogy a régi megyei vezetők ismert és felderített személyeinek megfigyelése tovább folyik (Vócsa, Hortoványi, Szabó I. Ferenc, Dosztál és mások), de ezzel párhuzamosan újabb rendszerellenes „szervezkedők” (Csendőr László, Epelle Ferenc, Stipkovics Gerhard, Gortva István és mások) ellenőrzésére, kapcsolataik feltárására foglalkoztatják „Péterfi János” ügynököt. A másik: Pintér Józseffel már hosszabb ideje annyira megvannak elégedve a Fejér megyei III/III. vezetői (**Juhász Sándor** r. őrnagy, majd **Kovács Zoltán** r. alezredes osztályvezetők), hogy 1973-ban előléptetik a hálózati személyek ranglétráján és ügynökből titkos megbízott lesz (tmb.).

Különösen Vócsa Ferenc tevékenységének felderítésében jeleskedik „Péterfi”, amiért is kapcsolattartó tisztje: Selmeczki r. főhadnagy kezdeményezi Vócsa postai küldeményeinek szoros ellenőrzését és telefonbeszélgetéseinek lehallgatását nemcsak lakásán, hanem a munkahelyén is. (Víz-és Fűtésszerelő Ktsz. autószervez telepe).

„Péterfi” 1973 februárjában még újabb információkhoz jut Vócsa nyugati kapcsolatairól és Végh Imre szerepéről. Kivételesen nem a tmb. jelentését, hanem állambiztonsági kapcsolattartó tisztjének arról szóló értékelését idézem:

„Fejér megyei Rendőr-főkapitányság, III/III. alosztály,

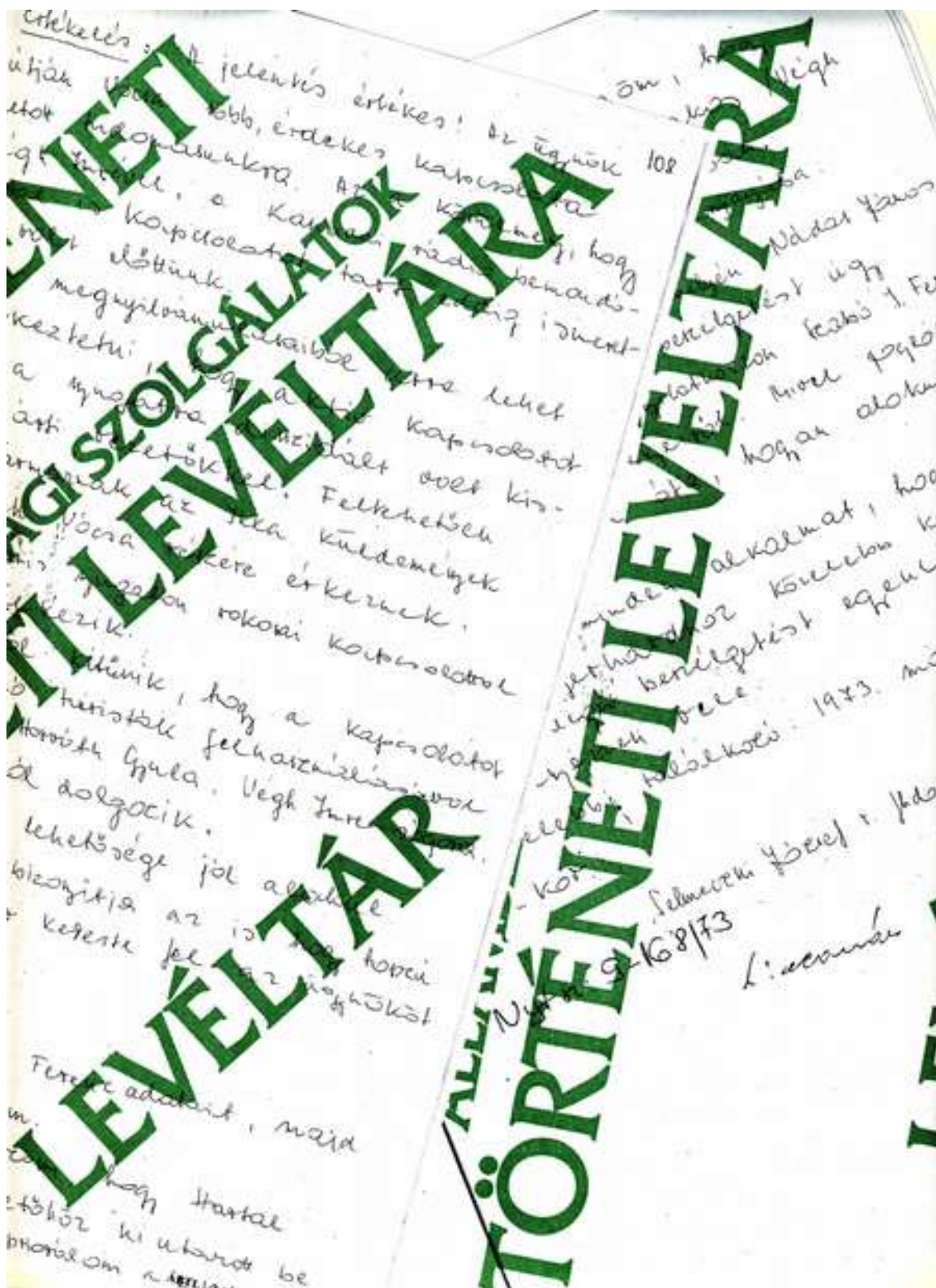
Értékelés:

„A jelentés értékes! Az ügynök útján Vócsa több, érdekes kapcsolata jutott tudomásunkra. Az a körülmény, hogy Végh Imrével, a kanadai rádió bemondójával (sic!) is kapcsolatot tart, eddig ismeretlen volt előttünk.

Vócsa megnyilvánulásaiából arra lehet következtetni, hogy aktív kapcsolatot tart a Nyugatra disszidált volt kigazdapárti vezetőkkel, feltehetően tőlük származnak az IKKA küldemények is, melyek Vócsa címére érkeznek. Vócsa ugyanis nyugati rokoni kapcsolattal nem rendelkezik.

A jelentésből kitűnik, hogy a kapcsolatot ki-és beutazó turisták felhasználásával tartják. Például: Horváth Gyula, aki Végh Imre sógora, s a KIOSZ-nál dolgozik.

„Péterfi” hírszerző lehetősége jól alakul Vócsa felé, ezt bizonyítja az is, hogy hosszú évek óta először kereste fel az ügynököt lakásán.

Kapcsolattartó tisztje szerint „Péterfi” értékes munkát végzett 1973-ban is

Intézkedés:

„Megállapítom Vidovics Ferenc adatait, majd a KKA-ban priorálom. A KEOKH útján ellenőrzöm, hogy Hartal János, volt FKGP vezetőhöz ki utazott be az USA-ból, s őt szintén priorálom. Az Útlevel Osztályon ellenőrzöm, hogy Horváth Gyula székesfehérvári lakos (Végh sógora) mikor járt Kanadában.

Feladat:

„Keresse fel munkahelyén Nádas János volt ellenforradalmárt. A beszélgetést úgy irányítsa, hogy Nádas nyilatkozzon Szabó I. Ferenc jelenlegi életkörülményeiről, mivel foglalkozik nyugdíjazása óta, hogyan alakult baráti köre.

Használjon ki minden alkalmat, hogy Stipkovics Gerhardhoz közelebb kerüljön. Politikai jellegű beszélgetést egyelőre ne kezdeményezzen vele.

A legközelebbi találkozó 1973. március 2-án 18:30-kor.

Selmeczki József r. főhadnagy”

[Vidovics Ferenc kiskazda politikus, 1900. március 7, Balatonendréd (Somogy m.) – 1976. április 18, New York. Kisbirtokos földműves családban született. Középiskoláit a podolini piaristáknál, a keszthelyi premonstreieknél és a kalocsai gimnáziumban végezte. Kalocsán, a Hittudományi Főiskolán, Budapesten a Pázmány Péter Tudományegyetemen, Münchenben pedig a Ludwig Maximilian Egyetemen tanult. Nevelőként és tanítóként dolgozott Nagycenken a Széchenyi családnál, később a gazdasági életben helyezkedett el Budapesten, számos újságnak volt a főszerkesztője és kiadója, majd érdeklődése a politika felé fordult. Tagja volt nagyatádi Szabó István kiskazdapártjának, a Gaál Gaszton, majd Echardt Tibor vezette Független Kiskazdapártnak. 1935-ben és 1939-ben képviselőjelölt, de még nem sikerült bejutnia a parlamentbe.

1939-től a Független Kiskazdapárt egyik országos szervező titkára. 1943-ban a párt polgári tagozatának országos főtitkára. A német megszállás után az ellenállási mozgalom részvevője, 1944. március 26-án a Gestapo letartóztatta, megkínozta, egy súlyos lábtöréssel örökre rokkanttá tette, majd Kistarcsára internálta.

1945-ben az FKGP főtitkár-helyettese, vidéki szervezője, a párt nagyválasztmányának tagja. 1945 márciusától Somogy vármegye főispánja, november 4-től nemzetgyűlési képviselő. 1946. augusztus 12-én főispánként a kommunisták lemondásra kényszerítették és letartóztatták. A nemzetgyűlésből azért zárták ki, mert úgymond közreműködött Vértessy Károly kiskazda képviselő Nyugatra szöktetésében. Decemberben népbírószám elé állították és koholt vádak alapján, államellenes szervezkedés miatt 25 év fegyházra ítélték. A fizikai bántalmazások miatt rabkórházba szállították. Kapcsolatban állt Mindszenty József bíboros, hercegprímás, esztergomi érsekkel, aki szintén

Vidovics Ferenc

rabkórházba került.

Tíz év után, az 1956-os forradalom és szabadságharc idején szabadult. Október 31-én több ezer ember előtt Kaposvárott mondott szenvedélyes hangú gyűjtő beszédet, másnap Siófokon.

1956. október 31, Kaposvár: a szónoktól jobbra Vidovics Ferenc

November 3-án az FKGP főtitkárhelyettesévé választották. Fegyveres csoportot szervezett, a szovjet tankok közeledésekor elfoglalták a balatonszabadi rádióállomást, ahonnan segélykérő üzenetet olvasott be több nyelven. November 4 után keresték a hatóságok, a bujkálás megpróbáltatásai következtek (Balatonendréd, Siófok, Zamárdi, Balatonlelle), míg végül 1957. január 24-én Eisenstadtba, majd Bécsbe menekült, ahonnan az USA-ba vándorolt, s New York-ban telepedett le.

1958-tól a New-York-i Magyar Bizottság tagja, a Magyar Szabadságharcos Szövetség társelnöke. Az USA számos városában tartott nagysikerű előadást a forradalomról és a kommunizmus borzalmairól. Szeretett volna a szülőföldjén meghalni, de a magyar hatóságok nem engedték. 1976. április 18-án hunyt el New York-ban, földi maradványait 1976 augusztus 6-án helyezték örök nyugalomra a balatonendrédi temetőben. A Legfelsőbb Bíróság 1991. november 28-án nyilvánította semmisnek az ellene 1946-ban koholt vádakat.]

Vócsa Ferencre más állambiztonsági hálózati személyek is dolgoznak, információkat gyűjtenek. Az egyik: „Rózsahegy” fn. titkos megbízott, az általa szolgáltatott információk ellenőrzésére felhasználják Pintért is 1973 októberétől. 1974-ben aztán már egymást is ellenőrzi a két hálózati személy („Péterfi” és „Rózsahegy” tmb.) a közös munkahelyen, anélkül, hogy tudnának azonos titkos megbízatásukról.

[„**Rózsahegy**” ügynök, titkos megbízott azonos **Kiss Józseffel** (1927. március 27, Csákberény, Reich Erzsébet), eredeti foglalkozása: bányász, a Balinkai Szénbányáknál

dolgozott, állambiztonsági besorolása szerint az „ellenforradalmár” kategóriához tartozott. 1957. december 2-án szervezte be Juhász Sándor r. főhadnagy a Fejér megyei Politikai Nyomozó Osztály V. alosztályáról (belső reakció elhárítás), a volt politikai foglyok ellen foglalkoztatták kezdetben (1957-59), majd 1973-1990 között más belső elhárítási feladatokkal is megbízták. (ÁBTL 3.1.1. B-87627)]

1230327 1997

Családi név: KISS
Utóneve: JÓZSEF

Előző neve (bányaiori neve):
Szállás éve: 1929. 12. 27.
Szállási hely: Csákvány
Anyja neve: Reich Erzsébet
Foglalkozás: bányász
Munkahely: Balinkai Szentánya
Lakóhely: Csákvány

felz. előtti: nem
Katonai viszony: felz. után: honv.
Iskolai végzettség: 6. elemi
felz. előtti: pk.
Párttagság: felz. után: pk.
Szociális származás: munkás
Állampolgárság: magyar
Nemzetiség: magyar
Milyen kategóriához tartozik: ellenforradalmár

82098 ÁBTL - 2.2.2

2017 DEC 11

1957. dec. 2.

Minősítés: Juhász Sándor r. főhadnagy
Partizán: (TMB)
A besorozás alapja: pol. foglyok
Földnév: "Rózsahegy"
Kelt: 22. 12. 1997
Ható: 22. 12. 1997
Dosszié szám: 1-59469
Irártori szám: 1384624 osztályvezető

A dosszié tartalmának megjelölése

Kor	Szerv - osztály, Op. list neve
57. 12. 2. V. aloszt. Juhász f. hadg.	
59. 11. 16. J. f.	
97. 3. 15. J. f.	
1990. 3. 1. J. f.	
10	
07	

82098 ÁBTL - 2.2.2

ÁBTL - 2.2.2 - Hálózati nyilvántartások - "Rózsahegy"

ÁLLAMBIZTONSÁGI SZOLGALATOK TÖRTÉNETI LEVÉLTÁRA

2017.12.11.

Kiss József állambiztonsági nyilvántartó kartonja

A 70-es évek második felében Pintér egyre fásultabb, passzív és érdektelen, kelletlenül tesz eleget a titkos együttműködésből adódó feladatainak. A találkozók operatív értékű információk nélkül jelenik meg, írásos jelentést nem készít. Még meglepőbb a politikai rendőrség számára, hogy nem mond igazat, félrevezeti kapcsolattartó tisztjét.

Selmeczki r. százados először akkor jön rá erre, amikor nyilvánvalóvá válik, hogy a titkos megbízott jelentésével szemben nem találkozhatott Vócsa Ferencel a munkahelyén, mert az szabadságon volt. A következő eset értékelésében ez olvasható:

„Figyelmet érdemel, hogy ez év januárjában Zalka Istvánnal kapcsolatban is hasonlóan valótlán jelentést tett. Ezek a körülmények azt igazolják, hogy a tmb. nem minden kérdésben őszinte, jelentéseit fenntartással, más forrásból származó azonos témájú információkkal való egybevetéssel lehet csak elfogadni.”

1976. október 22.

Selmeczki József, r. szds.

Kiss Józseffel („Rózsahegy”) sem zavartalan az együttműködés, egyre több hibával hangolják össze a nekik szánt szerepet. „Péterfi”-nek részt kellene vennie a BM. III/III-3. osztály kezdeményezte „Gazdász” fn. bizalmas nyomozásban, vállalkozik is arra, hogy Csákberényben meglátogatja Kovács István, volt FKGP vezetőt, országgyűlési képviselőt. Munkahelyi elfoglaltságra hivatkozva azonban ezt a feladatát sem tudja az elvártak szerint megoldani 1978-79-ben.

1980 májusában a Fejér megyei III/III. elérkezettnek látja az időt arra, hogy új foglalkoztatási tervet készítsen Pintér Józsefnek azzal a céllal, hogy vezetése és irányítása tervszerűbb legyen és az eddiginél jobban hasznosítsák a fő foglalkoztatási területén kívül eső lehetőségeit.

Az új foglalkoztatási tervet engedélyező Seffer István r. alezredes, a megyei III/III. osztály vezetője a korábbi kifogások ellenére azt írja „Péterfi” titkos megbízotról, hogy *„Megbízható, ellenőrzött hálózati személy, szervünkhöz való viszonya jó.”*

Hírszerző feladatainak alapos és új felmérése után, figyelembe véve az *„összbelügyi feladatokat”* a politikai rendőrség elhárítási területén operatív lehetőségeit a következő személyekre kell összpontosítania:

- 1., Hortoványi Jenő, volt FKGP vezető, egykori rendőrtiszt, ellenforradalmár, „F” dossziés személy, akivel ismeretségük régi, viszonyuk bizalmas;
- 2., Szabó Imre Ferenc, állam elleni bűncselekményekért visszaesőként elítélt „F” dossziés székesfehérvári lakos, akivel noha bizalmas viszonyban van, Szabó zárkózottsága miatt az utóbbi években ritkán találkoztak;
- 3., Nádas János, volt horthysta tiszt, ellenforradalmár, „F” dossziés székesfehérvári lakos, akivel együtt dolgoztak az FKGP- ban, ám kapcsolatuk Nádas nyugdíjba vonulása után megszakadt;
- 4., Onódi István, ellenforradalmi tevékenységért 8 évre elítélt székesfehérvári lakos, aki kiemelt politikai elítéltként szerepelt a politikai rendőrség OD-4501 számú vonaldossziéjában;
- 5., Szabó György, összeesküvésért elítélt székesfehérvári lakos, aki szintén kiemelt elítéltként szerepelt az állambiztonság vonaldossziéjában, s gyermekkora óta jó baráti viszonyban volt Pintérrel;

„Péterfi” hírszerző lehetőségeinek bővítését is célul tűzte ki az új foglalkoztatási terv. Személyes ismertségét felhasználva bizalmas, baráti kapcsolatot kellett kialakítani például:

Hrabovszky László akkor 50 éves, az Agrokompexnél dolgozó építészmérnökkel, akit ellenforradalmi tevékenységért 10 év szabadságvesztésre ítélték. „F” dossziés személy, hálózati ellenőrzését még nem tudták megszervezni, de a személyes kapcsolat megteremtéséhez lehetőséget kínált az a körülmény, hogy Pintér testvére a Megyei Tanács építési osztályán dolgozott vezető beosztásban.

Aktivizálhatónak ítélték a titkos megbízott kulturális és ifjúsági területen meglévő értelmiségi kapcsolatait is (Sajkás Károly, dr. Petrusz Béla, Borbély László, dr. Abkarovits János és mások).

A III/III. osztály úgy látta, hogy Pintérnek munkahelyén: a Fejér megyei Vendéglátó ipari Vállalatnál, munkakörénél és beosztásánál fogva jó lehetősége van arra, hogy felfedje a társadalmi

tulajdont károsító cselekményeket.

Az 1980. május 22-én jóváhagyott új foglalkoztatási terv végrehajtása 1981. február 19-ig tartott. Amint tanulmányom elején már említettem, ekkor kérte kapcsolattartó tisztje útján a titkos együttműködés megszüntetését, hivatkozással arra, hogy 56. életévébe lépett, csaknem 3 évtizede áll az állambiztonsági szervek szolgálatában, az általa jelentett ellenséges személyek részben meghaltak, részben idős koruk és egészségi állapotuk miatt nem jelentenek tényleges veszélyt a társadalomra.

Elhatározásától nem tudták eltéríteni, a meggyőzési kísérlet nem járt eredménnyel. Érveivel valójában egyetértett a megyei III/III. osztály és február 23-án úgy döntött, hogy Pintér Józsefet („Péterfi János” titkos megbízott) kizárja a hálózatból.

Pintér 1989 januárjában kezdeményezte az FKGP megyei szervezetének újjászervezését, februárban megválasztották megyei főtitkárnak és országos funkciót is kapott: a párt Politikai Bizottságának tagja lett. 1990 tavaszán a párt megyei listájáról bekerült az első szabadon választott magyar országgyűlésbe.

A törvény vagylagos, a 6-os karton önmagában kevés

A mai is hatályos 2003. évi törvény 3 feltétellel vagylagosan határozza meg az állambiztonsági hálózati személy fogalmát. Mindegyik feltétel megvalósulása külön-külön, önmagában is elegendő ahhoz, hogy valakit ügynöknek, titkos megbízottnak, titkos munkatárnak tekintsünk.

„5. *hálózati személy*: az a személy, aki az e törvény hatálya alá tartozó iratokat keletkeztető szervezetek számára titokban, fedéssel és fedőnévvel jelentést adott, vagy ilyen jellegű beszervezési nyilatkozatot írt alá, vagy ilyen tevékenységért előnyben részesült;”

Tehát, aki az állambiztonsági szervezetek számára titokban, fedéssel, fedőnévvel

- **beszervezési nyilatkozatot írt alá,**
- **vagy jelentést adott,**
- **vagy ilyen tevékenységért előnyben részesült.**

A beszervezési nyilatkozat aláírása és elfogadása után a beszerző szervezet állambiztonsági nyilvántartó kartont (6-os karton) állított ki, ami kellő kontroll után került az állambiztonsági nyilvántartóba.

Ezt a nyilvántartó kartont nem említi a hivatkozott törvény, a bírósági gyakorlat pedig önmagában nem tekinti kellő bizonyítóerővel bíró dokumentumnak. Ezt azzal indokolják, hogy az érintett tudta és beleegyezése nélkül is kiállíthatták, tehát beszervezési nyilatkozat hiányában is. Ám ez csak nagyon ritkán fordult elő: akkor, ha a beszerző tisztek felcserélték a sorrendet, s túlzott igyekezetükben meg sem várva a beszervezési nyilatkozat aláírását már kiállították az eredményes munkájukat bizonyító kartont. (Náluk is volt verseny.) Ez azonban viszonylag hamar kiderült, mert nyolc kontrollponton kellett átmennie a kartonnak, míg a nyilvántartóba ért, ahol jól ismerték a tévedés ilyen lehetőségét.

Ha ma egy gyanúba hozott volt hálózati személy biztos abban, hogy csak a 6-os nyilvántartó kartonja maradt meg, minden más bizonyíték (beszerzési nyilatkozat, jelentések, költség számlák, jutalmak) megsemmisült vagy eltűnt, legtöbbször arra hivatkozik a bíróság vagy a nyilvánosság előtt, hogy a 6-os kartonja hamisítvány, ő soha semmit nem írt alá. És ha a volt beszervező tisztje, vagy kapcsolattartó tisztje, vagy vonalvezetője, (netán mind a három) is ezt mondja mentő jelleggel a bíróság előtt, akkor a bíróság fel fogja menteni az érintettség vádjá alól. Megtörtént esetek szerint, a tárgyalás előtt hatásosan össze lehet beszélni a mentő akcióról, a „tisztára sikálásról”.

Tény viszont az is, hogy az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára nem ad ki hamis kartont, ilyet még nem találtak.

Az alábbi személyek tehát a fenti törvény értelmében nem nevezhetők hálózati személyeknek, az ehhez szükséges dokumentációjuk az ÁBTL-ben hiányos. Csupán azt tanulmányozhattuk, ami megvan róluk. Ezekről a következők tudhatók meg.

Dr. Somogyi Tamás („Sirály Béla” informátor), MDF

1925. április 17-én született Budapesten, anyja: Karger Irma német származású, apja: Somogyi Gyula újságíró („Nemzeti Újság”, „Új Nemzedék”), majd sajtóattasé Berlinben (1923-1933).

Hatéves koráig Berlinben élt, magyarul csak szülei hazatérése után tanult meg.

Dr. Somogyi Tamás

1943-ban érettségizett a Mátyásföldi Egyesületi Corvin Mátyás Gimnáziumban, majd jogot tanult Debrecenben, de egy év után átjelentkezett a Királyi Magyar Pázmány Péter Tudományegyetem Orvosi Karára. 1951-ben szerzett általános orvosi oklevelet, később bőr-és nemi betegségek, valamint kozmetológiai szakvizsgát tett. Az aktív gyógyító munka mellett tudományos tevékenységet is folytatott, kutatási területe: a szexuális úton terjedő betegségek és a lelki okokra visszavezethető bőrbetegségek.

Munkahelyei: István Kórház, a Budapesti Orvostudományi Egyetem Bőrklinikája, Heim Pál Gyermekkórház, Szentendrei Bőr-és Nemi beteg Gondozóintézet, Budapest, VI. kerületi Bőr-és Nemi beteg Gondozóintézet; Központi Gondozóintézet – Bőrklinika. 1973-tól képviselővé választásáig a Kállai Éva Kórház I. Bőrgyógyászati Osztályának vezetője. Mellékállás-

ban a MÁV Kórház (1966-1973) és a MÚOSZ betegbiztosító (1973-1990) bőrgyógyásza volt.

Felesége 1975-től: Várkonyi Viktória Augusztia bőrgyógyász szakorvos.

Szenvedélyes érme-és bélyeggyűjtő, 1991-től a Filatéliai Szemle felelős szerkesztője.

Állambiztonsági múltja:

1951. december 21-én szervezte be az **Államvédelmi Hatóság** Budapesti Főosztálya hazafias alapon „a népi demokráciához lojális” kategóriába tartozóként, informátor minősítésű hálózati személynek. Feladata az un. orvos vonal belső elhárítása volt. Fedőneve: „*Sirály Béla*” (ÁBTL 3.1.1. B-79189)

1955. november 30-án átvette a BM I. (államvédelmi) Főcsoportfőnöksége IV. főosztályának (belső reakció elhárítás) 8. alosztálya.

[illegible]

Somogyi állambiztonsági nyilvántartó kartonja

A forradalom után új szervezeti egységhez került: a BM II. (Politikai Nyomozó) Főosztály 5. Osztályának (belső reakció elhárítás) f. alosztálya foglalkoztatta. Ennek az alosztálynak az ifjúság, a középiskolai és egyetemi oktatás, a tudományos élet egyes intézményei és a sport területén voltak elhárítási feladatai.

Az alosztály vezetője **Zalai (Zucker) Emil** rny. százados volt.

A MAGYAR NÉPKÖZTARSASÁG BELÜGYMINISZTERIUMA
65-294/18
SZIGORUAN TITKOS!

S Z E R V: B.M.
O S Z T Á L Y: III/5-f.

„ B ” D O S S Z I É

DOSSZIÉ SZÁM: 44-60.481
MINŐSÍTÉS: informatív
FEDŐNÉV: „Sirály Béla”

NAPLÓBA BEVEZETVE: 19____
ARCHIVBA ADVA: 19____
ARCHIV SZÁM: 79189

„Sirály Béla” megmaradt beszervezési iratai az ÁBTL-ben

[Zalai (Zucker) Emil, 1922. 09. 03. Budapest VI., Silbermann Cecília. Apja asztalossegéd, anyja kalapossegéd. Sógora a karhatalom és a kormányőrség tisztje. Négy polgárit végzett (1936), vaskereskedő tanonc, segédmunkás, cipésztanonc, cipész(1943). Az ifjú-

munkás mozgalomban 1941-től vett részt. Röpcédulázásért 1943 június 16-án letartóztatták és 3 évi börtönre ítélték. A Margit körúti, sátoraljaújhelyi és komáromi börtön után 1944 novemberében németországi koncentrációs táborokba vitték: Dachau, Augsburg, Burgau, majd ismét Dachau. A tábor amerikai felszabadításakor társaival gyalog indult haza, 1945. augusztus 1-én ért Budapestre. Azonnal belépett a Kommunista Pártba, annak megbízásából a szociáldemokrata ifjúsági mozgalmat szervezte.

Civil munkahelyei 1956 novemberéig: a Bőripari SZIT szervezet titkára (1946), a Vegyipari SZIT szervezet titkára (1946), a SZIT Központ munkatársa (1946 – 1949), elvégzi az MKP hathónapos pártiskoláját (1947-48), a VIT Előkészítő Iroda munkatársa (1949), a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium Kollégiumi Főosztályának vezetője (1949 – 1952), a Közoktatási Minisztérium Egyetemi Főosztályának helyettes vezetője (1952), a Közoktatásügyi Minisztérium Marxizmus-Leninizmus Főosztályának helyettes vezetője (1952), az ELTE BTK Lenin Intézet igazgatóhelyettese (1952-1954).

1947-ben nősült, felesége Raumann Katalin (1920. Budapest, Németh Aranka) fodrász, majd vegyipari üzemekben dolgozott, vegyipari SZIT-titkár. A 2 éves pártiskola elvégzése után káderes, 1954-1956 között a Győri Járási Pártbizottság titkára. Ezután a pártközpontban, majd a KISZ KB káderosztályán dolgozott. Három gyermekük született: István (1947), Katalin (1951), Veronika (1954).

Zalai (Zucker) Emil r. alezredes

Zalai-Zucker 1954 és 1956 között az MDP Győr-Sopron Megyei Bizottsága Agitációs-Propaganda Osztályának vezetője .

1956. október 27-én éjjel a megyei pártbizottság több tagjával Csehszlovákiába menekült. Onnan november 4-én tért vissza és a győri rádióban állt munkába, ám egy hét után az újságírók kijelentették, hogy nem hajlandók vele együtt dolgozni. Feljött Budapestre, a pártközpontban jelentkezett, ahonnan a BM-be küldték.

Így került 1956. november 15-én a BM Politikai Nyomozó Főosztály Titkárságára operatív titkárnak rendőr nyomozó századosi rangban.

1957. január-februárjában a BM ORFK II. Főosztályának Tájékoztatási Alosztályát vezeti, márciustól októberig a BM II. (Politikai Nyomozó) Főosztály 3. osztályán (hírszerzés) főoperatív beosztott, októbertől 1962 szeptemberéig előbb a Főosztály 5. Osztályának (belső reakció elhárítás) a., alosztályán főoperatív beosztott, majd az f., alosztály vezetője.

1960-61-ben elvégzi a történelem szakot, amit 1950-ben kezdett levelező tagozaton az ELTE BTK-n. 1962. szeptemberétől a BM III/III-1. Osztály alosztályvezetője, r. őrnagy. 1963-ban a III/III -2. Osztályon alosztályvezető, 1964-66-ban a III/III-2-b alosztály vezetője, 1966-67-ben a III/III-2-a alosztály vezetője, egyben osztályvezető-helyettes, 1967 júniusától négy évig a III/III-1. Osztály helyettes vezetője, r. alezredes, miközben vezeti a III/III-1-b alosztályt, egészen 1972. május 31-ig , amikor nyugállományba helyezték.

Több magas állami és szolgálati kitüntetés tulajdonosa, így megkapta a Szocialista Hazáért Érdemrendet is. Haláláig tevékenyen részt vett a Magyar Ellenállók és Antifasiszták Szövetségének munkájában. 2006. október 5-én hunyt el Budapest VII. kerületében.]

Belsőminisztérium
II/5.f.alosztály.

Szigorúan titkos!

Tárgy: Sirály Béla
informátor kizárása

Javaslat.
Budapest, 1957. december 30.

dr. Somogyi Tamás /Budapest, 1925. Kargel Irna/
orvos a Bp-i Orvostudományi Egyetem bőrklinikájának tanársegédje.
/Bp. IX. Ferenc-krt 2-4-1/

Pártonkívüli, értelmiségi származású, magyar állampolgár.

1951. XII. 31-én lett beszerelve hasafias alapon. A Bp-i főosztály szerzette be. Osztályozása informátor, foglalkoztatási vonala az orvosi volt. /Bp-i egyetem/ Fedőneve "Sirály Béla". Legutolsó tartója Pálfi József főügy II/5.f alosztály volt.

Mint informátor munkáját nem kielégítően végezte. 1956-ban a hálózathoz ki lett zárva.

Az ellenforradalom alatt nem kompromittálódott.

Az ellenforradalom után a kapcsolatot vele újból nem vettük fel.

Béla dossziéja az ellenforradalom alatt meg lett semmisítve.

Tekintettel arra, hogy már 1956-ban nem kielégítő munkája miatt a hálózathoz ki lett zárva, javaslom kizárását.

Kovács György rny. hdgy.

L. Pálfi
L. János i. g.

ÁRTL 3.1.1. B-79189 1.

1958-ban végleg kizárták a hálózathoz

Dr. Somogyi Tamás („Sirály Béla” informátor) utolsó ismert kapcsolattartó tisztje 1958-ban: **Pálfi József** r. főhadnagy BM II/5.f. alosztály.

Az alosztály egy 1957. december 30-án kelt iratából kiderül, hogy javasolják „Sirály” hálózatból való kizárását, noha nem kielégítő munkája miatt 1956-ban egyszer már ki volt zárva. A javaslat megállapítja:

„Az ellenforradalom alatt nem kompromittálódott. „B” és „M” dossziéja az ellenforradalom alatt meg lett semmisítve.”

Állambiztonsági nyilvántartó (6-os) kartonja szerint 1958. április 7-én irattárazták anyagát.

Dr. Somogyi Tamás 1988. szeptemberében csatlakozott a Magyar Demokrata Fórumhoz. A főváros VIII. kerületi szervezetének, választmányának, majd elnökségének is tagja. Az 1990. évi választások második fordulójában szerzett mandátumot a Budapest 10. sz. (VII.-VIII. kerület) választókerületében. Az országgyűlés szociális, egészségügyi és családvédelmi állandó bizottságában tevékenykedett.

Kósa András (FKGP) esete az állambiztonsági selejttel

Kósa András 1923. március 22-én született Nyíregyházán, anyja: Sipos Erzsébet háztartásbeli, apja: Kósa József gazdálkodó, majd tsz-tag. Első házasságából négy gyermeke született: András (1949), Katalin (1950), Márta (1953), István (1959).

Felsőkereskedelmi iskolát végzett 1941-ben, két év múlva beiratkozott a budapesti Magyar Királyi József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem közgazdasági Karára, de a háború miatt abbahagyta tanulmányait.

Kósa András

1944 decemberében lépett be a **Kisgazdapártba**, 1945-46-ban a párt Szabolcs megyei adminisztrátora, 1946-47-ben pártigazgatója, egyidejűleg a Független Ifjúság titkára is. Ebben az időben tagja a nyíregyházi városi képviselőtestületnek és a Szabolcs megyei törvényhatósági bizottságnak.

Pótképviselő lett az 1945 novemberi választásokon. 1946-ban az FKGP országos nagyválasztmányának tagja, 1947-ben országos szervezőtitkár. Az 1947. évi választásokon ismét pótképviselő, szeptember 16-tól képviselő, de 1948 augusztusában lemondott mandátumáról, mert nem értett egyet pártja vezetőivel. Ezt követően a Magyar Nemzeti Banknál dolgozott, 1953-tól a Nyírlugosi Állami Gazdaság főkönyvelője.

1956 októberében részt vett a kisgazdapárt Szabolcs megyei újjáalakításában, a Forradalmi Bizottság

tagjának választották Nyíregyházán. 1957 júniusában letartóztatták, december 18-án a Debreceni Katonai Bíróság az államrend elleni szervezkedésben való tevékeny részvétel büntette miatt 1 év felfüggesztett börtönre és 1/3 rész vagyonelkobzásra ítélte (BI.261/57/33.) A próbaidő elteltével mentesült a hátrányos jogkövetkezmények alól, az 1950. évi II. tc. 66.§. 2. bek. alapján.

1958. február 8-án a BM. Szabolcs-Szatmár megyei Rendőr-főkapitányság Politikai Nyomozó Osztályának V. alosztályáról (belső reakció elhárítás) azt jelentette **Szuhács Pál** rendőr nyomozó hadnagy, hogy az előző napon **Szép Imre** rny. főhadnagy jelenlétében **beszervezte** Kósa András, Nyíregyháza, Tompa Mihály u.21. sz. alatti lakost.

Jelentés Kósa beszervezéséről 1958 februárjában

A jelentés beszámol arról, hogy a hálózati jelölt kezdetben nagyon meg volt lepődve, a feltett kérdésekre megtörve és félelemtől halkan válaszolt. Ám a későbbiek során, mikor azt érezte a beszélgetésből, hogy nem csak a személyével kapcsolatban tesznek fel kérdéseket, már bátrabban nyilatkozott. Őszintén válaszolt kapcsolatairól, megnevezte baráti körének tagjait, így például dr. Erős János volt főispánt, dr. Mudvai Dániel, Tomasovszky Mihály, Mócsán József FKGP képviselőket, dr. Lengyel Antal állatorvost, Balogh György, volt FKGP titkárt. (Szuhács Pál r.ny. hadnagy, a jelentés aláírója megjegyzi: „Fenyvesi János volt FKGP vezetőségi tagról kompromittálólág nyilatkozott.”)

Kosa a továbbiakban elmondta, hogy ő vallásos, protestáns methodista, nem ellensége a rendszernek, mert a vallás is arra neveli híveit, hogy a törvényeket tartsák tiszteletben. Szuhács hadnagy lecsapott erre a kijelentésére és azt kérdezte: mit tenne abban az esetben, ha valaki újra felkeresné a lakását és megkérné ellenséges tevékenység kifejtésére, mint annak idején Lupkovics tette? Kósa

azt válaszolta, hogy visszautasítaná és még jelentené is az illetékeseknek. A hadnagy aktualizálására, ti., hogy neki és írásban, viszont kijelentette: írásban nem, csak szóban, ha ellenséges tevékenység a tudomására jut.

A titoktartási nyilatkozatot ugyancsak nem akarta leírni, mondván, ő megbízik a jelenlévőkben, de „vallási szuverén érzéséből eredően nem írja le.” Hosszas magyarázás után – szól a jelentés – megértette a nyilatkozat fontosságát és azt megírta. A jelentést így zárja Szuhács r.ny. hadnagy: „Kiottattam a titoktartás szabályaira, az első találkozóra, annak mikénti végrehajtására.”

Kósa András saját kezével írta a következőket:

„Nyilatkozat

Büntetőjogi felelősségem tudatában kinyilatkoztatom, hogy 1958 február 7-én a BM Politikai Nyomozó Osztályán történt megállapodásról, a köztünk folyó beszélgetésről soha, senkinek, ha illetékes szervek erre fel nem kérnek, még a legszűkebb családi vagy baráti körökben sem beszélek. Ha az elkövetkező időben tudomásomra jut népi demokrácia elleni cselekmény, amelyet én magam is annak tartok, teljes diszkréció mellett közlök az illetékes politikai szervekkel, illetve a velem kapcsolatban álló nyomozó tiszttel.

Nyíregyháza, 1958. február 7-én

Kósa András.”

[A megfogalmazásban figyelemre méltó, hogy csak azt a népi demokrácia elleni cselekményt közli (nem írásban jelenti), amelyet maga is annak tart.]

Kósa titoktartási nyilatkozata

Kósa Andrásnak felfüggesztett büntetését letöltve, el kellett hagynia a megye területét. Az ország különböző részein jobbra állami gazdaságokban talált magának munkát, így Szakmáron, Ongán, Tarcalon, Mezőnagymihályon, a Hejőmenti Állami Gazdaságban és Sinatelepen.

A MAGYAR NÉPKÖZTARSASÁG BELÜGYMINISZTERIUMA

MINŐSÍTÉS MEGSZÜNT
1995. évi LXV. tv. 28. §-ára
figyelemmel:

SZIGORUAN TITKOS!

SZERV: *Iszab. test. min. RFK*

OSZTALY: *Pol. ny. o. I. oszt.*

„B” DOSSZIÉ

DOSSZIÉ SZÁM: *H-16685*

MINŐSÍTÉS: *ügynök*

FEDŐNEV: *Kovács Péter*

NAPLÓBA BEVEZETVE: *1958. 11. 28.*

ARCHIVBA ADVA: IS

ARCHIV SZÁM: *85621*

„Kovács Péter” B dossziéja az ÁBTL-ben

1959 januárjában, amikor Bács-Kiskun megyében dolgozott, behívták **Kalocsára** a Politikai Nyomozó Kirendeltségre a hálózati kapcsolat újrafelvétele céljából.

Kósa András azonban elmondta, hogy ő nem állt titkos együttműködésben a nyomozó szervekkel, fedőneve sem volt. Szerinte csupán annyi történt, hogy Szuhács hadnagy felhívta a figyelmét arra, ha bármilyen ellenséges tevékenységet tapasztal, arról értesítse az illetékes szerveket. Tehát kötött formában titkos együttműködés nem volt, (azaz: beszervezési nyilatkozatot nem írt alá), a találkozások sem voltak előre meghatározva, írásos jelentést nem adott senkinek, ha véletlenül összehátrálokoztak Szuhács hadnaggyal, az megkérdezte tőle: „Mi újság?”

A kalocsai kirendeltség vezetője: **Parádi Ferenc** r. főhadnagy és **Végh György** r. őrnagy, megyei osztályvezető ezek után úgy döntött, hogy:

„... hálózatunkban nem kívánjuk foglalkoztatni, annál inkább sem, mert nem őszinte, több olyan tény elhallgatott előttünk, amelyről szerintünk tudomással bír.”

Bács-Kiskun megyéből Kósa András ügye visszakerül **Szabolcs-Szatmár megyébe**, ahol a megyei Politikai Nyomozó Osztály V. alosztálya 1959. március 4-én tesz javaslatot „Kovács” fn. ügynök hálózattól való kizárására. A javaslatot fogalmazó Szuhács Pál r. hadnagy még megjegyzi, hogy az ügynök „beszervezése után ...három alkalommal találkoztam vele, feladatát nem hajtotta végre, azonban ígéretet tett arra, hogy végrehajtja.” A kizárási javaslatot aláírta még **Balázs Tibor** r. főhadnagy, alosztályvezető. A kizárást végül engedélyezte: **Pálincás Ferenc** r. őrnagy, megyei osztályvezető.

1957. JUN 11.

SZABOLCS-SZATMÁR MEGYEI POLITIKAI NYOMOZÓ OSZTÁLY

Cím: 115-931-1

Nádasi József

Családi neve: Nádasi József

Utóneve: Nádasi

Előző neve (bányászati név): Nádasi

Ellenőrzési évek: 1923, 1924, 1925, 1926, 1927, 1928, 1929, 1930, 1931, 1932, 1933, 1934, 1935, 1936, 1937, 1938, 1939, 1940, 1941, 1942, 1943, 1944, 1945, 1946, 1947, 1948, 1949, 1950, 1951, 1952, 1953, 1954, 1955, 1956, 1957, 1958, 1959, 1960, 1961, 1962, 1963, 1964, 1965, 1966, 1967, 1968, 1969, 1970, 1971, 1972, 1973, 1974, 1975, 1976, 1977, 1978, 1979, 1980, 1981, 1982, 1983, 1984, 1985, 1986, 1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 2680, 2681, 2682, 2683, 2684, 2685, 2686, 2687, 2688, 2689, 2690, 2691, 2692, 2693, 2694, 2695, 2696, 2697, 2698, 2699, 2700, 2701, 2702, 2703, 2704, 2705, 2706, 2707, 2708, 2709, 2710, 2711, 2712, 2713, 2714, 2715, 2716, 2717, 2718, 2719, 2720, 2721, 2722, 2723, 2724, 2725, 2726, 2727, 2728, 2729, 2730, 2731, 2732, 2733, 2734, 2735, 2736, 2737, 2738, 2739, 2740, 2741, 2742, 2743, 2744, 2745, 2746, 2747, 2748, 2749, 2750, 2751, 2752, 2753, 2754, 2755, 2756, 2757, 2758, 2759, 2760, 2761, 2762, 2763, 2764, 2765, 2766, 2767, 2768, 2769, 2770, 2771, 2772, 2773, 2774, 2775, 2776, 2777, 2778, 2779, 2780, 2781, 2782, 2783, 2784, 2785, 2786, 2787, 2788, 2789, 2790, 2791, 2792, 2793, 2794, 2795, 2796, 2797, 2798, 2799, 2800, 2801, 2802, 2803, 2804, 2805, 2806, 2807, 2808, 2809, 2810, 2811, 2812, 2813, 2814, 2815, 2816, 2817, 2818, 2819, 2820, 2821, 2822, 2823, 2824, 2825, 2826, 2827, 2828, 2829, 2830, 2831, 2832, 2833, 2834, 2835, 2836, 2837, 2838, 2839, 2840, 2841, 2842, 2843, 2844, 2845, 2846, 2847, 2848, 2849, 2850, 2851, 2852, 2853, 2854, 2855, 2856, 2857, 2858, 2859, 2860, 2861, 2862, 2863, 2864, 2865, 2866, 2867, 2868, 2869, 2870, 2871, 2872, 2873, 2874, 2875, 2876, 2877, 2878, 2879, 2880, 2881, 2882, 2883, 2884, 2885, 2886, 2887, 2888, 2889, 2890, 2891, 2892, 2893, 2894, 2895, 2896, 2897, 2898, 2899, 2900, 2901, 2902, 2903, 2904, 2905, 2906, 2907, 2908, 2909, 2910, 2911, 2912, 2913, 2914, 2915, 2916, 2917, 2918, 2919, 2920, 2921, 2922, 2923, 2924, 2925, 2926, 2927, 2928, 2929, 2930, 2931, 2932, 2933, 2934, 2935, 2936, 2937, 2938, 2939, 2940, 2941, 2942, 2943, 2944, 2945, 2946, 2947, 2948, 2949, 2950, 2951, 2952, 2953, 2954, 2955, 2956, 2957, 2958, 2959, 2960, 2961, 2962, 2963, 2964, 2965, 2966, 2967, 2968, 2969, 2970, 2971, 2972, 2973, 2974, 2975, 2976, 2977, 2978, 2979, 2980, 2981, 2982, 2983, 2984, 2985, 2986, 2987, 2988, 2989, 2990, 2991, 2992, 2993, 2994, 2995, 2996, 2997, 2998, 2999, 3000, 3001, 3002, 3003, 3004, 3005, 3006, 3007, 3008, 3009, 3010, 3011, 3012, 3013, 3014, 3015, 3016, 3017, 3018, 3019, 3020, 3021, 3022, 3023, 3024, 3025, 3026, 3027, 3028, 3029, 3030, 3031, 3032, 3033, 3034, 3035, 3036, 3037, 3038, 3039, 3040, 3041, 3042, 3043, 3044, 3045, 3046, 3047, 3048, 3049, 3050, 3051, 3052, 3053, 3054, 3055, 3056, 3057, 3058, 3059, 3060, 3061, 3062, 3063, 3064, 3065, 3066, 3067, 3068, 3069, 3070, 3071, 3072, 3073, 3074, 3075, 3076, 3077, 3078, 3079, 3080, 3081, 3082, 3083, 3084, 3085, 3086, 3087, 3088, 3089, 3090, 3091, 3092, 3093, 3094, 3095, 3096, 3097, 3098, 3099, 3100, 3101, 3102, 3103, 3104, 3105, 3106, 3107, 3108, 3109, 3110, 3111, 3112, 3113, 3114, 3115, 3116, 3117, 3118, 3119, 3120, 3121, 3122, 3123, 3124, 3125, 3126, 3127, 3128, 3129, 3130, 3131, 3132, 3133, 3134, 3135, 3136, 3137, 3138, 3139, 3140, 3141, 3142, 3143, 3144, 3145, 3146, 3147, 3148, 3149, 3150, 3151, 3152, 3153, 3154, 3155, 3156, 3157, 3158, 3159, 3160, 3161, 3162, 3163, 3164, 3165, 3166, 3167, 3168, 3169, 3170, 3171, 3172, 3173, 3174, 3175, 3176, 3177, 3178, 3179, 3180, 3181, 3182, 3183, 3184, 3185, 3186, 3187, 3188, 3189, 3190, 3191, 3192, 3193, 3194, 3195, 3196, 3197, 3198, 3199, 3200, 3201, 3202, 3203, 3204, 3205, 3206, 3207, 3208, 3209, 3210, 3211, 3212, 3213, 3214, 3215, 3216, 3217, 3218, 3219, 3220, 3221, 3222, 3223, 3224, 3225, 3226, 3227, 3228, 3229, 3230, 3231, 3232, 3233, 3234, 3235, 3236, 3237, 3238, 3239, 3240, 3241, 3242, 3243, 3244, 3245, 3246, 3247, 3248, 3249, 3250, 3251, 3252, 3253, 3254, 3255, 3256, 3257, 3258, 3259, 3260, 3261, 3262, 3263, 3264, 3265, 3266, 3267, 3268, 3269, 3270, 3271, 3272, 3273, 3274, 3275, 3276, 3277, 3278, 3279, 3280, 3281, 3282, 3283, 3284, 3285, 3286, 3287, 3288, 3289, 3290, 3291, 3292, 3293, 3294, 3295, 3296, 3297, 3298, 3299, 3300, 3301, 3302, 3303, 3304, 3305, 3306, 3307, 3308, 3309, 3310, 3311, 3312, 3313, 3314, 3315, 3316, 3317, 3318, 3319, 3320, 3321, 3322, 3323, 3324, 3325, 3326, 3327, 3328, 3329, 3330, 3331, 3332, 3333, 3334, 3335, 3336, 3337, 3338, 3339, 3340, 3341, 3342, 3343, 3344, 3345, 3346, 3347, 3348, 3349, 3350, 3351, 3352, 3353, 3354, 3355, 3356, 3357, 3358, 3359, 3360, 3361, 3362, 3363, 3364, 3365, 3366, 3367, 3368, 3369, 3370, 3371, 3372, 3373, 3374, 3375, 3376, 3377, 3378, 3379, 3380, 3381, 3382, 3383, 3384, 3385, 3386, 3387, 3388, 3389, 3390, 3391, 3392, 3393, 3394, 3395, 3396, 3397, 3398, 3399, 3400, 3401, 3402, 3403, 3404, 3405, 3406, 3407, 3408, 3409, 3410, 3411, 3412, 3413, 3414, 3415, 3416, 3417, 3418, 3419, 3420, 3421, 3422, 3423, 3424, 3425, 3426, 3427, 3428, 3429, 3430, 3431, 3432, 3433, 3434, 3435, 3436, 3437, 3438, 3439, 3440, 3441, 3442, 3443, 3444, 3445, 3446, 3447, 3448, 3449, 3450, 3451, 3452, 3453, 3454, 3455, 3456, 3457, 3458, 3459, 3460, 3461, 3462, 3463, 3464, 3465, 3466, 3467, 3468, 3469, 3470, 3471, 3472, 3473, 3474, 3475, 3476, 3477, 3478, 3479, 3480, 3481, 3482, 3483, 3484, 3485, 3486, 3487, 3488, 3489, 3490, 3491, 3492, 3493, 3494, 3495, 3496, 3497, 3498, 3499, 3500, 3501, 3502, 3503, 3504, 3505, 3506, 3507, 3508, 3509, 3510, 3511, 3512, 3513, 3514, 3515, 3516, 3517, 3518, 3519, 3520, 3521, 3522, 3523, 3524, 3525, 3526, 3527, 3528, 3529, 3530, 3531, 3532, 3533, 3534, 3535, 3536, 3537, 3538, 3539, 3540, 3541, 3542, 3543, 3544, 3545, 3546, 3547, 3548, 3549, 3550, 3551, 3552, 3553, 3554, 3555, 3556, 3557, 3558, 3559, 3560, 3561, 3562, 3563, 3564, 3565, 3566, 3567, 3568, 3569, 3570, 3571, 3572, 3573, 3574, 3575, 3576, 3577, 3578, 3579, 3580, 3581, 3582, 3583, 3584, 3585, 3586, 3587, 3588, 3589, 3590, 3591, 3592, 3593, 3594, 3595, 3596, 3597, 3598, 3599, 3600, 3601, 3602, 3603, 3604, 3605, 3606, 3607, 3608, 3609, 3610, 3611, 3612, 3613, 3614, 3615, 3616, 3617, 3618, 3619, 3620, 3621, 3622, 3623, 3624, 3625, 3626, 3627, 3628, 3629, 3630, 3631, 3632, 3633, 3634, 3635, 3636, 3637, 3638, 3639, 3640, 3641, 3642, 3643, 3644, 3645, 3646, 3647, 3648, 3649, 3650, 3651, 3652, 3653, 3654, 3655, 3656, 3657, 3658, 3659, 3660, 3661, 3662, 3663, 3664, 3665, 3666, 3667, 3668, 3669, 3670, 3671, 3672, 3673, 3674, 3675, 3676, 3677, 3678, 3679, 3680, 3681, 3682, 3683, 3684, 3685, 3686, 3687, 3688, 3689, 3690, 3691, 3692, 3693, 3694, 3695, 3696, 3697, 3698, 3699, 3700, 3701, 3702, 3703, 3704, 3705, 3706, 3707, 3708, 3709, 3710, 3711, 3712, 3713, 3714, 3715, 3716, 3717, 3718, 3719, 3720, 3721, 3722, 3723, 3724, 3725, 3726, 3727, 3728, 3729, 3730, 3731, 3732, 3733, 3734, 3735, 3736, 3737, 3738, 3739, 3740, 3741, 3742, 3743, 3744, 3745, 3746, 3747, 3748, 3749, 3750, 3751, 3752, 3753, 3754, 3755, 3756, 3757, 3758, 3759, 3760, 3761, 3762, 3763, 3764, 3765, 3766, 3767, 3768, 3769, 3770, 3771, 3772, 3773, 3774, 3775, 3776, 3777, 3778, 3779, 3780, 3781, 3782, 3783, 3784, 3785, 3786, 3787, 3788, 3789, 3790, 3791, 3792, 3793, 3794, 3795, 3796, 3797, 3798, 3799, 3800, 3801, 3802, 3803, 3804, 3805, 3806, 3807, 3808, 3809, 3810, 3811, 3812, 3813, 3814, 3815, 3816, 3817, 3818, 3819, 3820, 3821, 3822, 3823, 3824, 3825, 3826, 3827, 382

[A tényekhez tartozik, hogy Szuhács Pál r. hadnagy ügynököt is foglalkoztatott Kósa ellenében, élet-és munkakörülményeinek felderítésére. Nem egészen volt megelégedve vele, mert például 1958. február 15-i jelentését így értékelte: „Ügynököm a kapott feladatát csak részben hajtotta végre.” Ám ebben az egyébként informatív jelentésében közölte „Kertész József” ügynök például azt az értesülését, ami aztán további intézkedésekhez vezetett: míg Kósa őrizetben volt, feleségének több ízben támogató pénzküldemény érkezett postai úton.

„**Kertész József**” ügynök azonos **Nádasi Józseffel** (1923. augusztus 15, Nyíregyháza, Pristyák Zsuzsanna), akit 1957. április 4-én szervezett be Harkai Sándor rny. főhadnagy a megyei Politikai Nyomozó osztály V. (belső reakció elhárító) alosztályáról. Terhelő adatok („ellenforradalmi tevékenység”) alapján szervezték be és elsősorban a volt pártok ellen foglalkoztatták 1962. augusztus 21-ig.]

A Szabolcs-Szatmár megyei Rendőr-főkapitányság ezt követő vizsgálata megállapította, hogy a „Kovács Péter” fedőnevű ügynök 1958 február 8-i

„Beszervezésekor elkövették azt a hibát, hogy az ellenforradalom alatti tevékenységét nem vették figyelembe, nem használták fel a beszervezés megerősítésére, valamint figyelmen kívül hagyták azt is, hogy methodista és így erősen vallásos.

Tartása alatt egyáltalán nem adott jelentést, találkozáson nem vett részt, csupán akkor, ha véletlenül találkozott tartójával, akkor pár szóval beszámolt a megtudott dolgokról.

Tartása során minősítve nem volt, az osztályvezetés részéről az ellenőrzés hiánya a dosszié egész anyagára rányomta bélyegét.

Kizárása a területről való elköltöztetésével és bigott vallásosságával kapcsolatban történt.

Az ügynök állambiztonsági szervekhez való viszonya rossz, nem őszinte, vallási nézeteivel nem tartja összeegyeztethetőnek az ügynöki munka végzését és a vele szemben az operatív munkában elkövetett szabálytalanságot felhasználja arra, hogy kivonja magát az ügynöki munka alól.

Ezen okok miatt, mint munkára alkalmatlant kizárták a hálózathoz. Kizárási nyilatkozatot nem vettek tőle.”(ÁBTL 3.1.1. B-85621)

1989 januárjában a Szabolcs-Szatmár megyei Rendőr-főkapitányság III/III. Osztálya kapcsolatfelvétel céljából tanulmányozta „Kovács Péter” fn. kizárt ügynök 85621 archív számú „B” dossziéjában lévő anyagokat, ám az operatív helyzetben beállt változás miatt kapcsolatot nem létesített.

Kósa András 1977-től részt vett a párt vezetőinek évenkénti budapesti találkozóján. Az FKGP újjászervezése után a kalocsai szervezet titkára, a Bács-Kiskun megyei szervezet elnökségi tagja. 1989-ben az érdi FKGP nagyválasztmányon a Politikai Bizottság tagja lett. Az 1990. évi szabad választásokon egyéni jelöltként indult a Bács-Kiskun megyei 7. sz. kalocsai választókerületben, a második fordulóban harmadik lett. A párt megyei listáján jutott be a parlamentbe. Az országgyűlés költségvetési, adó és pénzügyi állandó bizottságában tevékenykedett, emellett két és fél évig tagja volt a társadalmi szervezetek költségvetési támogatását koordináló ideiglenes bizottságnak is. 1991 novemberétől a Pásztor Gyula majd Szabó János vezette kiscsiga frakcióhoz csatlakozott.

Beszervezéskor elkövették ezt a hibát, hogy az ellenforradalom alatti tevékenységét nem vették figyelembe, nem használták fel a beszerzés megerősítésére, valamint figyelmen kívül hagyták azt is, hogy methodista és így erősen vallásos.

Tartása előtt egyáltalán nem adott jelentést, találkozáson nem vett részt, csupán akkor, ha véletlenül találkozott tartójával, ekkor pár szóval beszámolt a megtudott dolgokról.

Tartása során minősítve nem volt, az osztályvezető részéről az ellenőrzés hiánya a dosszié egész anyagára rányomta bélyegét.

Kizárása a területről való elköltözésével és bigott vallásosságával kapcsolatban történt.

Az ügynök állambiztonsági szervekhez való viszonya rossz, nem őszinte, vallási nézeteivel nem tartja összeegyeztethetőnek az ügynöki munka végzését és vele szemben az operatív munkában elkövetett szabálytalanságot felhasználja arra, hogy kivonja magát az ügynöki munka alól.

Ezen okok miatt mint munkára alkalmatlant kizárták a hálózattól. Kizárási nyilatkozatot nem vettek tőle.

A felülvizsgálat néhány kritikus megállapítása

Dr. Mészáros Péter („Direktor” titkos megbízott), MDF

Dr. Mészáros Péter

1949. június 29-én született Csepelen, anyja: Szendei Ilona háztartásbeli, apja: Mészáros Béla gyárrészleg-vezető. Felesége: Petri Katalin gépészmérnök, gyermekei: Eszter (1973), Borbála (1976), Júlia (1984).

1967-ben érettségizett Csepelen, a Kossuth Lajos Gépipari Technikumban. A Budapesti Műszaki Egyetem Közlekedésmérnöki Karán szerzett mérnöki oklevelet 1972-ben. Két évig a Fővárosi Mélyépítési Beruházó Vállalatnál dolgozott. 1974-ben egyéves tudományos továbbképzési ösztöndíjat nyert a BME Közlekedésmérnöki Kar Közlekedéstechnikai és Szervezési Intézetébe, majd ugyanott oktató, tanársegéd, 1982-től adjunktus, 1980-ban írt disszertációjával („Az építési folyamatszervezés szerepe a városi közlekedés fejlesztésében”) egyetemi doktori címet szerzett. 1987-től az egyetem külföldi hallgatókkal foglalkozó

központjának igazgatóhelyettese, az angol nyelvű oktatás egyik irányítója.

Ez utóbbi pozíciója keltette fel a **BM III/III. Csoportfőnöksége** (belső reakció elhárítás) 2. Osztályának érdeklődését személye iránt.

[A III/III-2 Osztály az ifjúságvédelmi elhárítással foglalkozott; két nagy terület elhárítását végezte: a., felsőfokú intézmények, b., „ifjúságellenes reakciós erők”, ifjúsági szervezetek, klubok, galerik, stb.

Az osztály vezetői: Timár Roger Zoltán (1974 – 1990), Horváth József (1973 – 1974), Csáki Ernő (1966 – 1973), Geréb Sándor (1962 – 1966).]

Az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára – minden korábbi közléssel ellentétben – **4 (négy) hiteles iratot** őriz Mészáros Péterről:

- 1., 6-os karton, ami az állambiztonsági hálózati nyilvántartásban egy hálózati személy fontosabb kapcsolatainak nyilvántartására szolgáló karton.
- 2., 6/c – karton, ami az állambiztonsági hálózati nyilvántartásba vételre és kutatásra használt un.: statisztikai karton.
- 3., 6/d – karton, ami az állambiztonsági hálózati nyilvántartásban a hálózati személy lakcím szerinti nyilvántartására használt karton.
- 4., Adatlap az állambiztonsági szervek hálózatáról, amely 4 oldalon a következőkre vonatkozó részletes adatokat tartalmazza:
  - A.: A hálózati személy;
  - B.: A beszerzés;
  - C.: A jelenlegi foglalkoztatás területei. A jelenlegi foglalkoztatástól függetlenül felhasználható (alkalmas);
  - D.: Kapcsolatok, utazás;
  - E.: Az operatív munkában hasznosítható lehetőségei;
  - F.: Erkölcsi politikai arculata, környezete;
  - G.: Ellenőrzöttsége, felkészültsége;
  - H.: Jellemvonásai, egészségi állapota;
  - I.: Megjelenése, speciális ismeretei;
  - J.: Kizárás, átadás, pihentetés

Nyilvánvaló, hogy egy ilyen részletes, sokoldalú adatlapot csak alapos ismeretek birtokában lehetett felelősséggel kitölteni a beszerző állambiztonsági szervnek.

Nézzük konkrétan, mit tartalmaznak a dokumentumok Mészáros Péterről.

- 1., 6-os állambiztonsági kartonja szerint, **1988. május 12-én szervezte be Szijártó György** r. főhadnagy, a BM III/III-2-b alosztályáról, hazafias alapon. Az ifjúságvédelem területén fog„Direktor” állambiztonsági nyilvántartó kartonnalalkoztatták, „Direktor” fedőnéven, **titkos megbízott** hálózati minősítéssel. Kartonja lezáratlan, nyilvántartási kódja szerint **egészen a rendszerváltoztatásig szolgálta az állambiztonságot.**

[illegible]

„Direktor” állambiztonsági nyilvántartó kartonja

[illegible]

Mészáros 6/c kartonja

2., 6/c kartonja a foglalkoztatás vonala: ifjúságvédelem mellett, tartalmazza a foglalkoztatás célját is: **preventív védelem**. Személyi és munkahelyi adatain kívül rögzíti például nyelvismeretét: angol (felsőfok), német, orosz, lengyel (középfok). Pártállása: pártunkívüli.

Több, mint árulkodó azonban a karton második oldalán, a dátum alatt kézzel írt **B/1** és **M/1** jelzés.

Kézzel írott jelzés: B/1; M/1.

0185-642-8
SZIGORÚAN TITKOS!
KÜLÖNÖSEN FONTOS!

Minőség: ábró
2001. évi III. tv. alapján
2017 NOV 28.

6/d

Kerület: XXII.
Utca: Villa
Házszám: 5.
Emelet: ..... ajtószám: .....
Foglalkozás: "DIREKTOR"
Név: dr. Mészáros Péter
(asszonyoknál leánynev)
Előző neve: .....
(asszony neve)
Születési év, hó, nap: 1949. 06. 29.
Születési hely: Csepel
Anyja neve: Szendei Ilona
Kelt: 1988. május ..... hó ..... nap.
ab. nyilvántartó
Kiadó szerv: BM III/III-2-b. alc.
ÁBTL - 2.2.2.

ÁBTL - 2.2.2. Hálózati nyilvántartások - "Direktor"

ÁBTL - 2.2.2.

1989 JUN 14

2017.11.28.

Mészáros 6/d kartonja

Az állambiztonság gyakorlatában ez azt jelentette, hogy a „Direktor” fedőnevű titkos megbízottnak **a beszerzése utáni nyilvántartásba vételkor a B dosszié 1 (első) és az M dosszié 1 (első) kötetét kiadták.** A karton első oldalának jobb felső sarkában olvasható is a kiadott dossziék száma: **H-74342.** Amíg a hálózati személy aktív volt, foglalkoztatták, tehát a beszerzéstől a kizárásig, ezen a H számon futott. A dossziék a B és M számokat csak a kizárás után, az irattárba helyezéskor kapták meg.

3., 6/d kartonja pontosan feltünteti a lakcím nyilvántartó szerinti akkori lakáscímét.

4., az Adatlap a már említett 4 oldalon a felsorolt fejezetcímeknek megfelelő konkrét részleteket tünteti fel. Egyebek között:

„A”: a hálózati személy KISZ-tag, középszintű vezető, házas;

„B”: *„az együttműködést szívesen vállalta”,* a beszerzés gyors volt, *„hazafias, eszmei-politikai alapon”* történt, célja a preventív védelem mellett az *„operatív ellenőrzés”* is;

„C”: egyértelműen rögzíti a foglalkoztatás területét: ifjúságvédelmi vonal;

„D”: hivatalosan és turistaként is járt Nyugaton, hivatalosan és magánjelleggel is kiutazhat alkalmanként bárhova;

„E”: az operatív munkában hasznosítható lehetősége: külképviseleti szervek beosztottait, külföldieket fogadni hivatalosan, s részt venni külképviseleti szervek beosztottainak fogadásán; munkahelyéről és családi körből rövidebb időre kivonható;

„F”: *„a politikai rendszerhez hű, ateista”,* származása: polgári értelmiségi, s a környezete is értelmiségi;

„G”: *„megbízható”,* de még nem ellenőrzött; *„a hálózati munkát szívesen végzi”;*

„H”: nyugodt, kiegyensúlyozott típus, társaságban leleményes, *„kényes helyzetekben feltalálja magát”.* (Az egészségi állapotára vonatkozó megállapítások kitörölve.)

„I”: megjelenése egyszerű;

„J”: a rovat üresen hagyva

Eddig a négy megmaradt, az ÁBTL-ben őrzött dokumentum. Mindezek ellenére, azonban emlékeztetni kell arra, hogy a hivatkozott, máig hatályos 2003. évi törvény szó szerinti értelmezése alapján ez kevés ahhoz, hogy Mészáros hálózati érintettségét kijelenthessük. Nincs beszerzési nyilatkozata, vagy jelentése, vagy annak bizonyítéka, hogy valamilyen előnyben (költségek elszámolása, jutalom, stb.) részesült tevékenységéért.

Ám **saját beismerő nyilatkozatai** új helyzetet teremtettek tavaly decemberben. Ungváry Krisztián tanulmányára reagálva beismerte, hogy **kapcsolatban állt az állambiztonsági szervekkel,** hibát követett el akkor, amikor ezt korábban nem hozta nyilvánosságra, de ezt az 1990 utáni közhangulat miatt nem tette meg. Arra nem emlékszik, hogy aláírt-e beszerzési nyilatkozatot, de mint mondta, **könnyen lehet, hogy így volt.** Jelentések helyett **információkat és listákat adott át** az állambiztonságnak a BME-n tanuló külföldi hallgatókról, a beiratkozottakon kívül azokról is, akik valamilyen okból abbahagyták a képzést. Ezt azért sem tartotta erkölcstelennek, mert a nemzetbiztonság 1990 után ugyanígy kért és kapott hasonló adatokat.

ÁBTL - Adatlapok

Sorszáma: 0185-642-2

(ÁBTL szerv (ÁBTL KL))

Minősítés időtartama: 2003. évi III. tv. alapján.

2017 NOV 28

aláírás

ADATLAP az állambiztonsági szervek hálózatról

3.M. H/18-2-6 (Adatlapot kitöltő szerv)

1949 VI. 24. n.

A A HALOZATI SZEMÉLY:

Név: 1949 VI. 24. n.

Állampolgársága: Jelenlegi: Hungary Eredeti: Hungary

Nemzetisége: KISZ tag (3)

MSZMP tag (7): KISZ tag (3)

Iskolai végzettsége: egyetem (9) Iskola (10): egyetem (14) a tudományok doktora (15)

Tudományos fokozata: akadémikus (13) Matematika (16): egyetem (14) Matematika (17): egyetem (14)

Tudományági: technika (17) Matematika (18): egyetem (14) Matematika (19): egyetem (14)

Művészeti (23): egyetem (14) Matematika (20): egyetem (14) Matematika (21): egyetem (14)

Foglalkozása, képzettség: egyetem (14) Matematika (22): egyetem (14) Matematika (23): egyetem (14)

Bemutató: egyetem (14) Matematika (24): egyetem (14) Matematika (25): egyetem (14)

Bemutató (26): egyetem (14) Matematika (27): egyetem (14) Matematika (28): egyetem (14)

Munkahelye: egyetem (14) Matematika (29): egyetem (14) Matematika (30): egyetem (14)

Nyelvtudás: angol (36) Matematika (31): egyetem (14) Matematika (32): egyetem (14)

Nyelvtudás: francia (37) Matematika (33): egyetem (14) Matematika (34): egyetem (14)

Családi állapot: egyetem (14) Matematika (35): egyetem (14) Matematika (36): egyetem (14)

Lakóhely: egyetem (14) Matematika (37): egyetem (14) Matematika (38): egyetem (14)

Vidéken: egyetem (14) Matematika (39): egyetem (14) Matematika (40): egyetem (14)

B A BESZERVEZÉS:

Éve: 1988 (41) a végrehajtó szerv: egyetem (14)

Minősítés: egyetem (14) Matematika (42): egyetem (14) Matematika (43): egyetem (14)

Alap: egyetem (14) Matematika (44): egyetem (14) Matematika (45): egyetem (14)

Modszerek: egyetem (14) Matematika (46): egyetem (14) Matematika (47): egyetem (14)

Megvalósított a beemverés alapja: egyetem (14) Matematika (48): egyetem (14) Matematika (49): egyetem (14)

A beemverés célja volt: egyetem (14) Matematika (50): egyetem (14) Matematika (51): egyetem (14)

Alap: egyetem (14) Matematika (52): egyetem (14) Matematika (53): egyetem (14)

Az együttműködést: egyetem (14) Matematika (54): egyetem (14) Matematika (55): egyetem (14)

Feladatok voltak: egyetem (14) Matematika (56): egyetem (14) Matematika (57): egyetem (14)

portok, országok ellen nem dolgozik (58): egyetem (14) Matematika (59): egyetem (14) Matematika (60): egyetem (14)

A kitöltés ideje: 1988. év

Ellenőrzte: egyetem (14) Matematika (61): egyetem (14) Matematika (62): egyetem (14)

Állambiztonsági vezető

„Direktor” 4 oldalas Adatlapja

Mészáros 1988 decemberében belépett a Magyar Demokrata Fórumba. A Budapest XXII. kerületi szervezet egyik alapítója, elnökségének tagja. Megalakította az MDF közlekedési munkacsoportját, a párt II. országos gyűlésén a környezetvédelmi szekció titkára, a környezetvédelmi program egyik kidolgozója. Lakóhelye környezetvédelmi és egészségügyi helyzetére tekintettel kezdeményezte a „Zöld Jövő” Környezetvédelmi Társadalmi Tanács, később egyesület megalakítását, melynek elnöke lett.

Az 1990. évi választásokon Budapest 32. sz. (XXII. ker.) választókerületében szerzett egyéni mandátumot. Országgyűlési képviselőként a környezetvédelmi állandó bizottságban tevékenykedett.

Ma Budafok díszpolgára, a budafoki Civil Konzultációs Tanács (CKT) és a Promontorium Polgári Casino elnöke.

Ügynökök az országgyűlésben, 1990-1994 – Kikkel bővül a behálózott képviselők köre? [III.]

Dr. Ilkei Csaba tudományos kutató 2010 tavaszán elsőként dolgozta fel az átmentett állam-
biztonsági múlt tetten ért következményeit az első szabadon választott magyar országgyűlés (1990 –
1994) képviselői körében.

<http://www.utolag.com/BehalozottMagyarOrszaggyules.htm>

<http://mek.oszk.hu/15000/15047/15047.pdf>

Az elmúlt nyolc évben tovább folytatta kutatásait, melyek eredményeit új tanulmányokban tárja
fel. Sorozata I. részét itt közöltük:

<http://www.utolag.com/Ilkei/UgynokokAzOrszaggyulesbenI/UgynokokAzOrszaggyulesbenI.htm>

A sorozat II. folytatását legutóbb olvashatták:

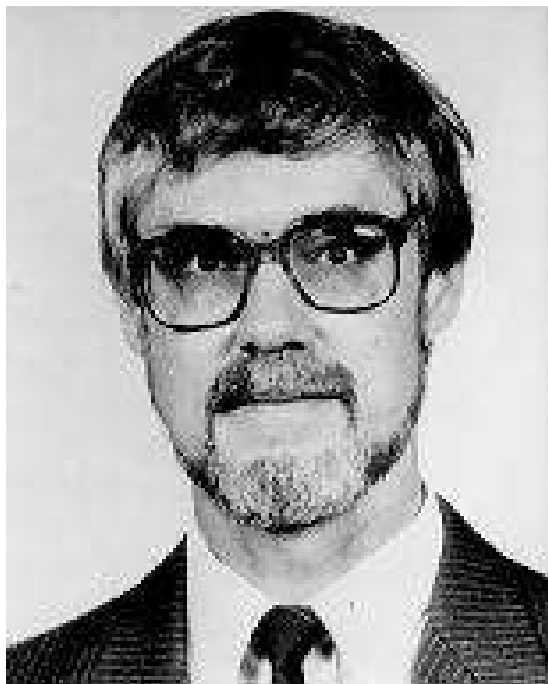
[http://www.utolag.com/Ilkei/UgynokokAzOrszaggyulesbenII/UgynokokAzOrszaggyulesbenII.
htm](http://www.utolag.com/Ilkei/UgynokokAzOrszaggyulesbenII/UgynokokAzOrszaggyulesbenII.htm)

Most a sorozat III. része következik.

Sárossy László („Dunai András”, „Kovács István” inf.) MDF

Az MDF színeiben az 1990. évi választások másod-
dik fordulójában szerezte meg Budapest 4. sz. választó-
kerülete (III. ker.) parlamenti képviseletét. Három hétig
a Gazdasági Bizottság titkára, 1990. május 24-től 1993.
február 23-ig a Földművelésügyi Minisztérium politikai
államtitkára. 1993. március 9-től 1994. június 27-ig a
Költségvetési, adó- és pénzügyi bizottság tagja. Részt
vett az IPU magyar-finn tagozatának munkájában.

Huszonegy éves korában, 1966. február 15-én, a
Veszprémi Vegyipari Egyetem hallgatójaként szervezte
be az állambiztonság: **Ratkó Sándor** r. százados a
Veszprém megyei politikai rendőrség, a **III/III-1**
alosztályáról terhelő adatok alapján „Dunai András”,
majd „Kovács István” fedőnéven az egyetemi ifjúság
„ellenséges elemeinek” elhárítása céljából. 1967.
március 21-én átvette a **III/III-2-b** osztályról **Berecz**
István r. alhadnagy.

Sárossy László

ÁBTL - 6-os karton katalógus 2008.04.28.

Minősítés 1966. febr 15.

Előzetes Batkó Sándor

Aláírás Batkó Sándor, Veszprém, III/III-1. Aló.

Családi név SÁRÓCSI

Utónév BÉZLA

Ellátó neve (bányászati név) 1945. márc. 26.

Születési évek Békásmegyér.

Születési hely Batkó Julianna

Anyja neve egyetemi hallg.

Foglalkozás Veszprémi Vegyipari Egyetem.

Munkahely Budapest, III. Zalka M. 16.

Lakcíme nem volt.

Nemzeti viszony nem volt.

Iskolai végzettség gimn. érettségi

Párttagság DK.

Sociális származás értelmiségi

Állampolgárság magyar

Nemzetiség magyar

Milyen kategóriához tartozik értelmiségi

ÁBTL - 2.2.2.

A beszerzési eljárás megnevezése

Év	Év - órák	Op. list. neve
1966.	II. 17.	Veszprém megyei Rfr. III/III-1. Alóosztály, Batkó Sándor r. sz. sz.
1967. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
1968. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
1969. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
1970. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
1971. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
1972. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
1973. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
1974. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
1975. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
1976. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
1977. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
1978. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
1979. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
1980. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
1981. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
1982. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
1983. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
1984. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
1985. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
1986. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
1987. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
1988. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
1989. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
1990. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
1991. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
1992. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
1993. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
1994. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
1995. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
1996. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
1997. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
1998. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
1999. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
2000. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
2001. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
2002. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
2003. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
2004. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
2005. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
2006. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
2007. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
2008. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
2009. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
2010. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
2011. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
2012. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
2013. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
2014. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
2015. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
2016. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
2017. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
2018. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
2019. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
2020. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
2021. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
2022. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
2023. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
2024. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
2025. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
2026. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
2027. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
2028. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
2029. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
2030. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
2031. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
2032. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
2033. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
2034. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
2035. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
2036. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
2037. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
2038. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
2039. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
2040. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
2041. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
2042. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
2043. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
2044. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
2045. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
2046. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
2047. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
2048. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
2049. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.
2050. II. 21.	III. 17.	Batkó Sándor r. sz. sz.

ÁBTL - 2.2.2.

Az informátor 6-os kartonja

Beszervezési dossziéja volt, amint ezt a **mágnesszalagok hálózati adattára** (ÁBTL 2.3.2. H – Adattár) is mutatja, de megsemmisült. 1967 és 1969 között írott jelentéseit – köztük a saját kézzel írottakat – azonban megőrizte az ÁBTL-ben olvasható munka dossziéja: ÁBTL 3.1.2. M-30343. Szerepel az állambiztonsági nyilvántartóban, 6-os kartonja van és megtalálható a mágnesszalagok most megnyitott hálózati adattárában is. 1969. október 8-án került állambiztonsági anyaga az irattárba, miután megtagadta a titkos együttműködést.

Sárossy a mágnesszalagok hálózati adattárában

Sárossy László 1945. március 26-án született Békásmegyeren, Pest – Pilis – Solt –Kiskun vármegyében. Édesanyja: Bohák Julianna varrással foglalkozott és négy gyermeket nevelt, Lászlón kívül Imrét (1935), Jánost (1941) és Dezsőt (1943). Apja: Sárossy Dezső gépészmérnök a II. világháború végén a Ganz Villamossági Gyár főmérnöke, a Kohó- és Gépipari Minisztérium Tervező Intézetének osztályvezetőjeként ment nyugdíjba 1961-ben.

1969-ben nősült, felesége Bátai Eszter, a Frekvencia Gazdálkodási Intézet beruházója, házasságukból három gyermek született: az ikerpár Eszter és Anita (1970) és Julianna (1983).

A gimnáziumot az esztergomi ferenceseknél kezdte és az óbudai Árpád Gimnáziumban fejezte be 1963-ban. Előfelvételt nyert a Veszprémi Vegyipari Egyetemre. Tanulmányai megkezdéséig a budapesti Rádiótechnikai Gyárban segédmunkás. 1966-ban az egyetemről átjelentkezett a fővárosi Felsőfokú Élelmiszeripari Technikumba, ahol 1969-ben kap oklevelet. Négy évig a Pannónia Szálloda és Vendéglátó-ipari Vállalat áruforgalmi előadója volt. 1973-tól az Agrárgazdasági Kutató Intézet tudományos munkatársa, 1982-ben tartósítóipari szakképesítést szerez a Kertészeti Egyetem Tartósítóipari Karán. 1986-tól 1990-ig a Magyar Agrártudományi Egyesület főtitkára.

1988 őszén lépett be a **Magyar Demokrata Fórumba**. Már korábban terjesztette a „*Demokrata*” című szamizdat kiadványt, megjelent a lap körül csoportosult értelmiségiek összefüggéseiben. 1988. novemberében a Kiskunmajsán megrendezett I. mezőgazdasági fórum egyik szervezője. Szakemberként tagja a párt országos elnöksége mellett a kormány megalakulásáig működő mezőgazdasági bizottságnak. Az MDF III. kerületi szervezetének egyik vezetője. Alapító főszerkesztője az „*Aquincum*” című kerületi politikai lapnak. 1993. január 24-től az **MDF elnökségének tagja**.

A MAGYAR NÉPKÖZTARSASÁG BELUGYMINISZTERIUMA

SZIGORUAN TITKOS!

SZERV:

BM

OSZTÁLY:

III/III-2-b.

MUNKA DOSSZIÉ

MINŐSÍTÉS:

informátor

FEDŐNÉV:

"DUNAI-ANDRÁS"

"Kovács István"

B DOSSZIÉ SZÁM:

H-45954

AZ ÜGY

KÖTETBEN

KÖTET SORSZÁMA:

II.

A Történelmi
az Ety. 2
az iratokat

MEGNYITVA: 1967. III. 3.

LEZÁRVA: 19

ARCHIV SZÁM

30.343

11-10/100

2/2 - 284

Jelentéseinek dossziéja az ÁBTL-ben

Állambiztonsági munka dossziéjának csak a II. kötete érhető el az ÁBTL-ben (3.1.2. M-30343) Ekkor már a BM III/III. csoportfőnökségének 2-b alosztálya foglalkoztatta, amelynek feladata az „ifjúságellenes reakciós erők elhárítása” volt a fiatalok körében” (egyetemek, főiskolák, ifjúsági klubok, galerik, stb.) Egyetemistaként, még Veszprémben egy könnyűzenei ifjúsági klubot szervezett, ami nemcsak a fiatalok, hanem az állambiztonság érdeklődését is felkeltette.

Budapesten a kapcsolattartó tisztje **Fodor Sándor** r. őrnagy volt a 2-b alosztályról. Jelentéseit döntően a Felsőfokú Élelmiszeripari Technikumból adta, abból a tankörből, melyhez tartozott. A legtekintélyesebb hallgatót: Sziklay Attilát többször is jellemzi, még az egyetemről ismerte, évfolyamtársa volt, félévvel korábban került el Veszprémből, mint ő. A tanári kar tagjait sorra veszi, név szerint minősíti, politikailag a semleges csoportba tartozóknak tartja őket, s megállapítja róluk:

„...az aki nincs ellenünk, az velünk van irányvonal alapján feltétlenül megbízhatóak, sőt, ezen túlmenően is úgy érzem, jó oldalon állnak.”

A diákokról az az első benyomása, hogy „politikailag meglepően passzívak, ennek okát még nem tudom, a következő évben jobban megfigyelem a KISZ tevékenységét és az egyes intézkedések visszhangját...”

1967. decemberében Sárossy („Dunai András” fn. informátor) meleg napokat él át, mert elveszti az állambiztonságnak írt egyik szigorúan titkos jelentését mielőtt azt átadná kapcsolattartó tisztjének. Fenn áll a veszély, hogy a jelentés megtalálója felfedi a titkos együttműködést a technikum hallgatói és tanárai előtt, s a dekonspiráció végzetes lehet számára. Nem sikerül tisztázni az elvesztés körülményeit, noha Fodor Sándor őrnagyon kívül **Kiss Pál** r. őrnagy is körültekintően foglalkozik a történetekkel. Az alosztály a helyszíni ellenőrzés és terepszemle után elhatározza az informátor titkos eszközökkel való ellenőrzését is. Felvetődik a kapcsolat további fenntartásának vagy megszüntetésének kérdése is. Ezzel kapcsolatban Fodor őrnagy a következőket írta jelentésében a feletteseinek:

*„Arra a határozott felvetésünkre, hogy akarja-e [ti. Sárossy] a kapcsolatunk további fenntartását, a munkánk további segítségét, – **igennel** válaszolt. Elmondotta, hogy részére **a kapcsolattartás nem jelent különösebb terheket és szeretne hasznosan segítségünkre lenni.** Ezután nyilatkozatot vettünk tőle, mely szerint a jövőben jelentéseit nem Dunai András”, hanem „Kovács István” fedőnéven fogja aláírni. Megjegyzem, hogy az új fedőnevet az inf. saját maga választotta és egy ugyanilyen nevű NSZK-ban élő személlyel folytat levelezést...”*

A nyilatkozat aláírása után Sárossy felvetette, hogy szeretné meglátogatni Dániában élő bátyját a nyár folyamán, az állambiztonsági főtiszték láttak esélyt arra, hogy útlevelet kaphasson.

Arra a határozott felvetésünkre, hogy akarja-e a kapcsolatunk további fenntartását, a munkánk további segítségét – igennel válaszolt. Elmondotta, hogy részére a kapcsolattartás nem jelent különlegesebb terheket és szeretne hasznosan segítségünkre lenni. Ezután nyilatkozatot vettünk tőle, mely szerint a jövőben a jelentéseit nem "Dunai András", hanem "Kovács István" fedőnéven fogja aláírni. Megjegyzem, hogy az új fedőnevet az inf. saját maga választotta és egy ugyanilyen nevű NSZK-ban élő személlyel folytat levelezést.

„Szeretne hasznosan segítségünkre lenni”

Eltelik két hónap, nem kerül elő az eltűnt titkos jelentés, de úgy tűnik, szerencsésen túlléphetnek a történeteken. „Kovács István” ezt jelenti 1968. február 21-én:

„Az eltűnt jelentésemnek eddig semmiféle reakcióját nem tapasztaltam, ennek ellenére a megbeszélrt defenzív magatartást tanúsítom.”

Áprilisban hallgatókat jellemez, évfolyamtársairól jelent abból a tankörből, melynek ő is tagja. Tizenhét nevet vesz sorra, mindenkiről ír valamit.

Nagy baj nincs, de például Cs. M. „Politikai állásfoglalása nem egészen egyértelmű”, „megtudtam, hogy jó ideig Belgiumban élt.”

A tankörben K., Sz., és U. a hangadó:

” K. elejtett megjegyzéséből arra következtetek, hogy köznyelven mondva, huligán. Mesélte, hogy egyszer a Kisstadionban valami zenekari koncerten megverték a rendőrök...és az iskolában is pénzre kártyázik.”

„Összegezve, a lányok közül Cs.-t tartom gyanúsnak, a fiúk közül a K., -Sz., -U. hármast.”

A kapcsolattartó őrnagy bővebb információk beszerzésére utasítja.

Információi azonban nem eléggé konkrétak, az állambiztonság számára langyosak, mást és többet várnak tőle.

1968. október 9-én meglepő tényt jelent az alosztálynak Fodor Sándor őrnagy:

„Nevezett a legutóbbi találkozáson adott jelentésében az együttműködésünk eredménytelenségére, a felderítő munkában való alkalmatlanságára és elfoglaltságára való hivatkozással kapcsolatunk megszakítását kérte.”

Az őrnagy azonban álláspontjának megváltoztatására vette rá az informátort, miután tisztázták a jelentésben felvetett problémákat. Megállapodtak abban, hogy **továbbra is fenntartják kapcsolatukat**. Ám tekintettel arra, hogy „Kovács” államvizsgázik, a találkozókat két havonként három alkalommal tartják. Konkrét feladatul kapta a csehszlovák bevonulásról és az „ellenforradalom” közelgő évfordulójával kapcsolatos megnyilatkozások összegyűjtését.

Felirat!
 1967. aug. 24.
 Adta: Rüdiger Andrási inf.
 Vette: Fodor László inf.
 Dátum: 1967. aug. 24.

Semmittem a Budapesti Felépítési
 Technikum nappali tagozatára, és
 ide alatt mádom volt egy másik
 néma az iskoláról. Volt egy másik
 lakás az iskolai földnél néhány
 méterre. Ennél az előadónak nem
 tartotta, és az előadónak nem
 be szólt, mivel a tárgyból
 megfigyelttem, és az anyag el-
 nem volt működő, megvan az előda-
 nem véleményem szerint, ezért tud
 feltehetően a tárgyat nem
 fogja, de a tárgyat nem
 rendszeresen tárgyalja az anyag
 rend. Terenc György elnökkel
 után a főleg az anyag volt
 az a tárgyból szöveg

Andrási Rüdiger inf.
 feljegyzés az anyag
 néma előadónak semmit-
 től nem sikerült amál
 rólakat vezető szakmai
 emléke szerint kicsit
 az az oka, hogy nem
 lönkés, mint a többi
 ló közvetlenség
 az megállapítás

Rüdiger Andrási inf.
 Fodor László inf.
 Dátum: 1967. aug. 24.

Jelentéseinek többségét saját kezével írta

Az informátor csak szóban jelentett, azzal azonban tartótisztje nem lehetett elégedett, mert semmitmondó volt. Mivel a csapatokat fokozatosan kivonják, a hallgatók a kérdéskört lezártak tekintették. A legfajszínűsabb új hír az volt, hogy Sz. A. nem lépett be a KISZ-be, nem foglalkozik

politikával.

Innen a titkos együttműködés egyre romlott, tartalma kiüresedett, az út egyenesen vezetett a kapcsolat teljes felszámolásához. A dosszié anyagát 1969. szeptember 20-án zárták le és október 8-án helyezték irattárba.

Mágnesszalagok, Orbán hálózatának azonosítása

Sorozatom I. részében említettem a mágnesszalagok (titkosszolgálati adathordozók) sorsát és kétséges jövőjét.

A papíralapú belügyi nyilvántartás után az **1974-ben** létrehozott első komoly informatikai adatbázis: az **EGPR** volt (Egységes Gépi Prioráló Rendszer), több állambiztonsági adattárral.

Ebből az egységes rendszerből **1990** januárjában kiemelték három állambiztonsági adattárat korabeli számítógépes adathordozókra, vagyis **mágnesszalagokra**. Ezek közül 18 szalagot a **Nemzetbiztonsági Hivatal**, majd jogutódja: az **Alkotmányvédelmi Hivatal** őrzött, egyet: a 19. szalagot pedig az **Információs Hivatal**. Egészen 2017-ig, amikor döntés született arról, hogy át kell adni őket a szaklevéltárnak: az **Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának** azzal a céllal, hogy a minősített adatok titkosságának feloldása után júliustól a kutatók tanulmányozhassák az engedélyezett adattárat. Az átadás megtörtént, ám a 19. mágnesszalag maradt az Információs Hivatalnál.

A rejtélyes mágnesszalagok

A júliusból gyakorlatilag szeptember lett. Az már előre látható volt, hogy a szalagok teljes hossza csökkent 1990 óta, sok adatot bizonyíthatóan töröltek róluk. (De már 1990 előtt is rendszeresen módosították a gépi nyilvántartást.) A rendszerváltozást követő években különböző kormányok megbízásából **több munkabizottság** is foglalkozott a mágnesszalagok vizsgálatával, állapotuk felmérésével, adattartalmuk lementésével, tisztításával, olvashatóvá tételével. Legtöbbjük jól látta jelentőségüket, azt, hogy megőrizhették a rendszerváltoztatás idején megsemmisített, elpusztult, eltüntetett papíralapú iratállomány

adattartalmát, az ÁBTL-ben nem található dokumentációt, így „előkerülhetnek” azok a fontos iratok is, amelyekről már lemondtak. „Az iratmegsemmisítések okozta hiányok részleges pótlása csak ezekkel az adattárakkal lehetséges” – vélte a **Kenedi Bizottság**, amely beszámolójából 2008-ban az is kiderült, hogy a mágnesszalagokon található hálózati nyilvántartást – amely az állambiztonsági szolgálatok legteljesebb hálózati nyilvántartása – 1990 után a Nemzetbiztonsági Hivatal legalább kétszer **kinyomtatta**. A sorban utoljára a Nemzeti Emlékezet Bizottsága tekintette át a szerkezeti jegyeket, feldolgozást célzó kutatás nélkül.

Az ÁBTL kutatói a jelenleg tanulmányozható hálózati (H) adattárban megtalálhatják az **állambiztonság beszervezett, foglalkoztatott és kizárt hálózati személyeinek adatait, a hálózati személyek kapcsolataira, valamint a találkozási (T) lakásokra és a konspirált (K) lakásokra vonatkozó azonosító adatokat.**

A várakozások ellenére sem elérhetők azonban a **BM III/I. Csoportfőnökség** (hírszerzés) és az **MNVK/2. csoportfőnökség** (katonai felderítés) 1990 előtti hálózati adatbázisai. (Ebben a vonatkozásban még nem hozott eredményt a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára főigazgatójának március 27-én megkötött együttműködési megállapodása. Ami nem vonatkoztatható el attól a parlamentben ismét megnyilvánult ténytől, hogy a kormánykoalíció pártjainak nincs politikai szándéka az állambiztonsági múlt feltárására, az ügynökök törvényes rendezésére.)

Ezen túlmenően nem kutathatók azoknak a „**Különlegesen fontos, titkos**” (KFT) minősítésű **hálózati személyek** adatai sem, akik együttműködése titokban tartásához fontos államérdek fűződött, dekonspirálódásuk komoly politikai és erkölcsi kárt okozhatott volna 1990 előtt. A KFT minősítést a BM III (Állambiztonsági) Főcsoportfőnökség vezetője és helyettesei kezdeményezhették, a személyek beszerzését kizárólag a belügyminiszter engedélyezhette. Hálózathoz tartozásuk a nyilvántartás prioráló rendszeréből nem derülhetett ki, különleges védelmük érdekében hálózati kartonjukat ki kellett venni az ÁB-nyilvántartásból és elkülönítetten kellett tárolni. Ezért az EGPR „H” nyilvántartásában már nem szerepeltek. Viszont, ha elkülönített papíralapú kartonjukat véletlenül visszatették a 6-os kartonok közé, akkor akarva-akaratlanul ismerté válhattak, így volt ez például több magas rangú egyházi személy esetében.

Például: Szita Károly a mágnesszalagok „H” adattárában

Már a kutatók első tapasztalatai nyilvánvalóvá tették, hogy a mágnesszalagok adattartalmának olvashatóvá tételénél a mai számítógépes rendszerek nem tudtak mindent helyreállítani, ezért például a hálózati személyek valamennyi születési adata nem olvasható az adattárban. A számítógépes konvertálás eredményeként számos idegen karakter és felesleges, zavaró írásjel tűnik fel az adatbázisban, mivel az eredeti programkörnyezetet nem sikerült rekonstruálni, – ahogy ezt a levéltár

belső tájékoztatója is megállapítja.

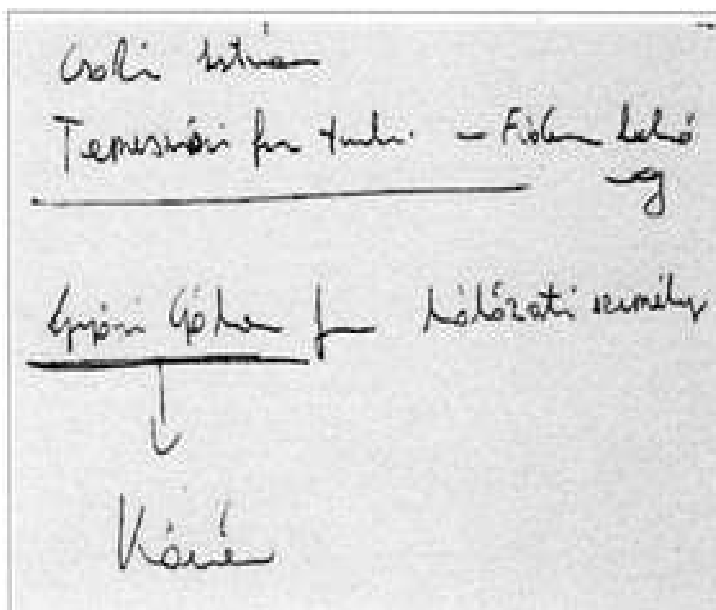
Az azonosított személyekre vonatkozó, az adatbázisból nyert adatok a következő sorrendben találhatók:

- a hálózati személy neve;
- születési helye;
- anyja neve;
- a foglalkoztatása jellegére utaló kód (pl. 01: titkosított hálózati személy; 04: foglalkoztatott, aktív hálózati személy; 05: foglalkoztatott hálózati személy kapcsolata; 07: kizárt hálózati személy; 16: konspirált lakás; 17: találkozási lakás, stb.);
- a hálózati személy fedőneve;
- kizárt hálózati személy esetén a szervezési (B) dosszié száma (pl. B: 654321), élő kapcsolat esetén a foglalkoztató szerv kódja (pl. MDXXXAEO).

A mágnesszalagok adattárából származó azonosító adatok bizonyító ereje majd csak a kutatások előrehaladtával értékelhető igazán, elsősorban más bizonyítékokkal összefüggésben, s akkor lehet választ adni arra a kérdésre is: miként bővíthető ezen új adatokkal az állambiztonsági hálózati személy fogalma, amit ma vitathatóan szabályoz a 2003. évi III. tv. 1.§. 5. pontja a sajátosan vagylagos fogalmazásával.

A feltárt adatok megerősítő jellege azonban már ma nyilvánvaló más bizonyíték(ok)kal való **együttes** és hiteles meglétük esetén. Emlékeztetek egy nagy visszhangot kiváltott példára 2012-ből, ami fölött hat évre megállt az idő, mert újabb információ nem került napvilágra.

1988-ban **Orbán Viktor saját kezűleg** felvázolta titkosszolgálati információs láncát, mondhat-

Orbán saját kézzel írt hálózata

nánk: hálózati jellegű állambiztonsági kapcsolat rendszerének tartópilléreit. Így festett:

„**Csáki István,**
Temesvári fn. tmb. – Fidesz belső
tag,
Győri Gábor fn. hálózati személy,
Kövér”

A négy személy közül eddig csak három volt ismert:

Csáki István őrnagy, a BM. III. (Állambiztonsági) Főcsoportfőnökség II. Csoportfőnökségén, tehát a kémelhárításnál szolgált, annak 7-a alosztályán. Csáki

édesapja Lévai Anikó és szülei lakóhelyén: Szolnokon volt az MSZMP megyei bizottságának munkatársa.

A „*Temesvári*” fedőnevű titkos megbízottat, a Fidesz belső tagját már 2012-ben azonosítottam. Ő **Szeszák Zsolt** (1968. december 9, Miskolc, Tolnai Edit), akit az ELTE BTK hallgatójaként 1988-ban szervezett be Kaizinger Zoltán r. hadnagy a politikai rendőrség, tehát a III/III. 2-a alosztályáról hazafias alapon az ifjúságvédelem területére. Állambiztonsági nyilvántartó kartonja lezáratlan, tehát feltehetően 1990-ig foglalkoztatták, kódja: 01 titkosított, DHBX-XX-PZ.

Kövér László, a későbbi titokminiszter, az országgyűlés Nemzetbiztonsági Bizottságának második elnöke Demszky után (1990).

De ki volt a negyedik – Orbánnál sorrendben a harmadik – láncszem a hálózatban?

BM ADATFELDOLGOZÓ ÉS TÁJÉKOZTATÁSI
CSOPORTFŐNÖKSÉG
AD OPERATÍV NYILVÁNTARTÓ OSZTÁLY

SZIGORÚAN TITKOS!
KÜLÖNÖSEN FIGYELNI!

64-4- /1989.

Ertesítés

Budapest, 1989. június 23.

BM. III/III-2

Budapest

BM. III/IV-2/a.

dolgozó: **Tarján István szds.**

akciók, a telefontörzs

" Győri Gábor " fn.

1989. június 22.

1963. V.31. Székesfehérvár r. Sárosi Erzsébet

Ar. értesítést a hálózati személy
B-dokumentációjában kell elhelyezni!
(A nem kívánt rész törlendő!)

Orbán Viktor

alosztályvezető

BM III/III-2-a

BM III/III-2-a

Orbán mint „Győri Gábor” titkos megbízott kapcsolata

2012-ben kutatásom eredményeként megjelent egy hiteles dokumentum, ami egyértelműen utalt arra, hogy „**Győri Gábor**” létező hálózati személye volt a BM **III/III-2-a** alosztálynak, tehát a fel-

Az Orbán Viktor társadalmi kapcsolatként történő beszervezését 1981-ben kezdeményező **katonai elhárítás (III/IV.)** 1989-ben Orbánt, mint „Győri Gábor” hálózati kapcsolatát próbálta prioráltatni az állambiztonsági nyilvántartóban. Ezt a megkeresést, amely személy szerint Tarjáni Istvántól, a III/IV-2-b alosztály (katonai elhárítás koordinációs feldolgozó osztálya) századosától érkezett, a nyilvántartó osztály kötelességszerűen jelentette a „Győri Gábort” foglalkoztató **III/III-2** osztály vezetőjének.

Miután ismerté vált a **mágnesszalagok hálózati adattára**, most már három dokumentált és egy emlékezeti forrásból is kijelenthető, hogy „*Győri Gábor*” **azonos** a következő személlyel:

Németh Zsolt Béla állambiztonsági nyilvántartó kartonja

164

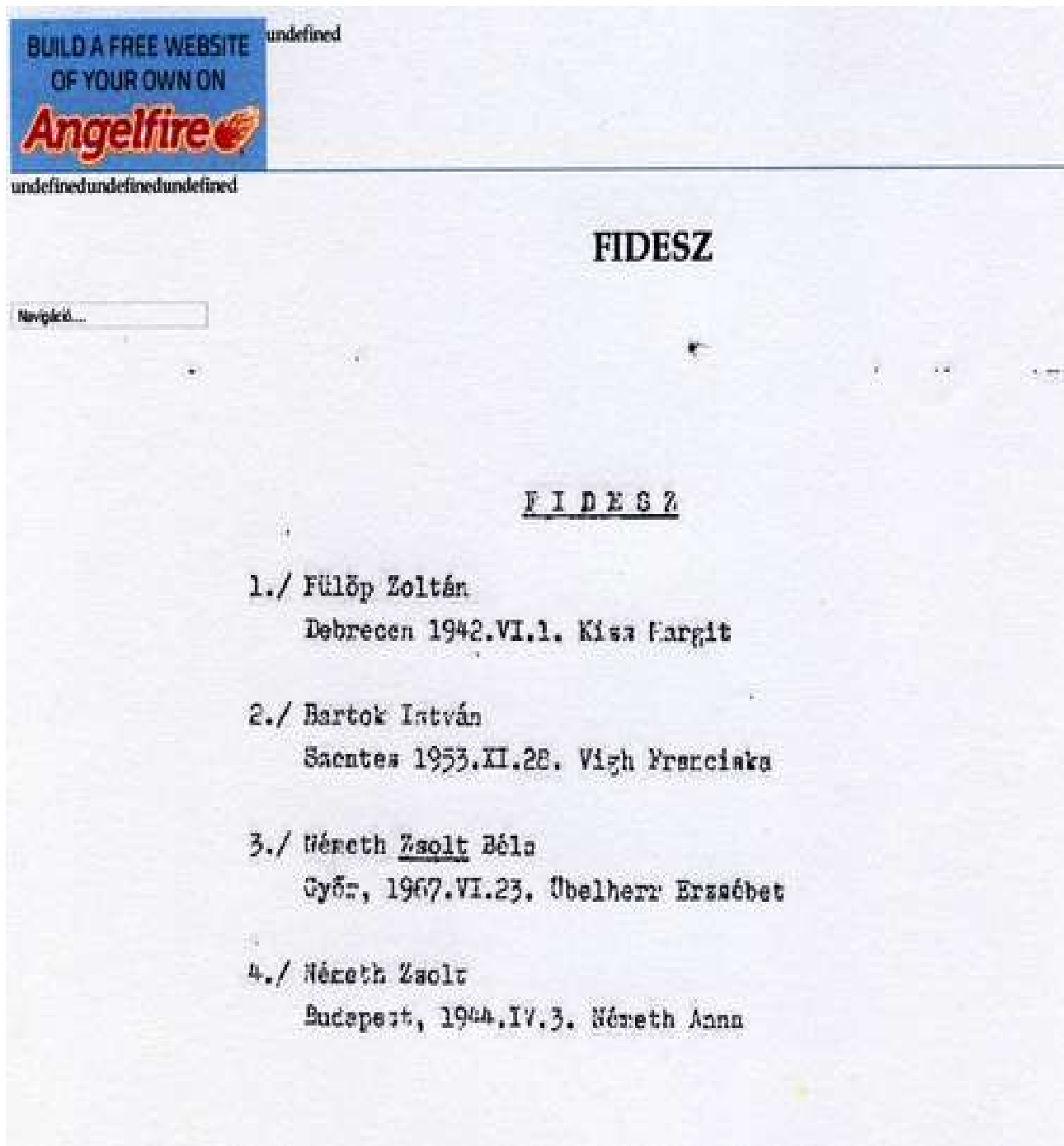
titkos! Különösen fontos!” adatok „Győri Gábor” állambiztonsági 6-os nyilvántartó kartonján olvashatók, amelyet nem zártak le, s nem irattáraztak, tehát 04-es kódja alapján az a feltételezés, hogy egészen 1990-ig élő kapcsolatként foglalkoztatták a tmb.-t. DHBX-XX-PZ.

Mindezeket az adatokat a mágnesszalagok „H” adattára (ÁBTL-2.3.2. – H-adattár) – figyelemmel a jelzett zavaró írásjelekre – így tartalmazza:

Németh Zsolt Béla a mágnesszalagok hálózati adattárában

Harmadik forrás: Németh Zsolt Béla szerepelt „**Szakértő**” listáján, melyet 2005-ben tett fel az Angelfire internetes oldalára, több korábbi állambiztonsági tiszttel egyetértésben. Az ott feltüntetett négy Fidesz-tag egyike a „Győri Gábor” fedőnevet viselt **Németh Zsolt Béla**.(A másik Németh Zsolt adatait – egy jól tájékozott állambiztonsági tiszt szerint – elírták, ezért nem azonosítható, de az egykori avatottak tudják kiről van szó.)

Németh Zsolt Béla, Fidesz, „Szakértő” listáján 2005-ben

Negyedik (emlékezeti) forrás: Németh Zsolt Béla szerepelt azon a kb. 120-130 nevet tartalmazó listán is, amelyet **Németh Miklós** távozó miniszterelnök adott át Antall József miniszterelnöknek 1990 májusában . (Akik látták, tudják, akik nem, azok azt mondanak, amit akarnak.)

[2009 nyarán írtam arról, hogyan kezdett hozzá a Fidesz és az SZDSZ az állambiztonsági rendszerváltás előkészítéséhez: hogyan alakítják és képezik ki belső biztonsági csoportjukat, szűrik ki az ügynököket soraikból, s térképezik fel az állambiztonsági III. főcsoportfőnökség személyi állományát belső informátorok segítségével. *„Állambiztonsági rendszerváltás, 1989: Ez egy életveszélyesen komoly ügy! A rejtélyes László dosszié*

1994-2002: Kísértenek a múlt árnyai

Az **1994.** évi országgyűlési választások évében – mintha nem is abban az évben szavaznák meg az átvilágítási törvényt – a politikai pártok gátlástalanul **tovább viszik** az állambiztonsági múlt embereit. Tettükben egyfelől változatlanul ott van a hanyagság és a felelőtlenség: négy év nem volt elég az alapos tájékozódáshoz, másfelől döntésük egyszerűen kihívó politikai kalandorság, amely nem számol a következményekkel. Például:

Az **MDF** a III/III-as **Tóth Istvánt** („*Faragó János*” tmb.) viszi a parlamentbe a Szolnok megyei lista éléről;

az **MSZP** a szintén III/III-as **Vankó Magdolnát** („*László Péter*” tmb.) Pest megyéből és egy volt állambiztonsági tisztet Baranya megyéből, **Lusztig Péter** személyében, aki 1982-ben elvégezte a KGB Központi Hírszerző Főiskoláját is Moszkvában.

1998-ban sem különb a helyzet:

Az **FKGP Boros Imre** D-8-as SZT-tisztet, III/II-es főoperatív rendőr századost viszi be listán, s még abban az évben az első Orbán kormány tárca nélküli minisztere is lett. 2001-ben kilépett az FKGP-ből, de 2002-ben már az MDF színeiben szerzett újra mandátumot, ősszel azonban hálózati érintettsége miatt kizárták a frakcióból.

A **Fidesz Szita Károlyt** („*Krakus Péter*” tmb.) a Somogy megyei III/II-es kémelhárítót 1998-ban és 2002-ben is beviszi listáról, de 2002 végén „*Krakus*” lemond az országgyűlési képviselőségről, marad kaposvári polgármester.

Szitának ismert a története, ezért inkább egy eddig feldolgozatlan példával szolgálok alább: **Polonyi Kornélt** („*Tóth József*” informátor) tanulmányoztam, aki III/II-es állambiztonsági múltja ellenére a **Fidesz** Veszprém megyei listáján került be a parlamentbe 1998-ban és 2002-ig volt országgyűlési képviselő.

[Más, sikerrel felkaroltak közül eddig csak azt tudtuk, hogy állambiztonsági nyilvántartó kartonjuk van, de mint nemrég kiderült, szerepelnek a megnyitott **mágnesszalagok hálózati adattárában is**. (ÁBTL 2.3.2. H-adattár)

Így például az első ciklusra (**1990-94**) emlékeztetve tűnik fel a mágnesszalagok H-adattárában az eddig csak 6-os kartonjáról ismert **Pásztor Gyula** („*Pákozdi*” informátor), **FKGP**, akit a nyilvántartás szerint a katonai elhárítás szervezett be 1967-ben, majd leszerelése után 1968-ban átvette a Csongrád megyei politikai rendőrség, a III/III. A mágnesszalagok most feltárt hálózati adatai visszaigazolják **Raffay Ernő** („*Kocsis Lajos*” tmb.), **MDF**, állambiztonsági nyilvántartó kartonjának adatait, ami szerint a Csongrád megyei III/III. hálózatahoz tartozott 1980 és 1986 között. Szintén a Csongrád megyei politikai rendőrség hálózata volt **Annus József** („*Csanádi*” tmb.), **MSZP.**, aki 1979-től 1986-ig működött együtt titkosan 6-os kartonja és a mágnesszalagok hálózati adatai szerint.

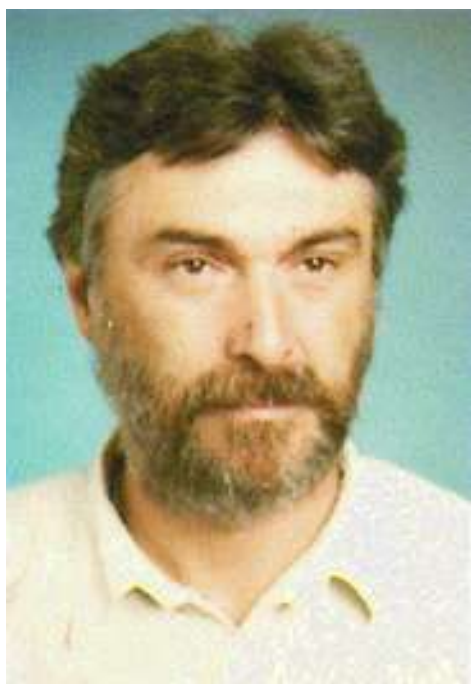
1998-ban a **Fidesz Nógrádi Lászlót**, – ahogyan az állambiztonsági nyilvántartás és a mágnesszalagok hálózati adattára tanúsítja – a katonai elhárítás „*Sziklay*” fedőnevű volt informátorát jelöli a Zala megyei Lentiben sikerrel.

De **2002**-ben is akad példa: **Fazakas Szabolcs** („*Stefán*” tmb) **MSZP**, 1976-tól kémelhárító, az MSZP országos listájáról került az országgyűlésbe, 2004-ben beválasztották az Európai Parlamentbe, ezért országgyűlési mandátumáról lemondott.

Mivel azonban az ÁBTL-ben jelenleg nem találhatók meg a hálózati személy ismérveinek megfelelő azon iratok, amelyeket a ma is hatályos (de elavultnak tartott) 2003. évi III. tv. 1.§. 5 tartalmaz, nem tekinthetők érintettnek. Lásd a sorozat előző részének „*A törvény vagylagos, a 6-os karton önmagában kevés*” c. fejezetét és jelen tanulmányom ide vonatkozó megjegyzését a Vankó Magdolnáról szóló alcím alatt.]

Tóth István („Faragó János” titkos megbízott), MDF

Tóth István

Az 1994. évi országgyűlési választásokon az MDF Jász – Nagykun – Szolnok megyei listavezetőjeként került a parlamentbe, az országos listán a 118. helyen jelölték. Az Oktatási, tudományos, ifjúsági és sport bizottság ifjúsági és sport albizottságában tevékenykedett. 1995-96-ban félévig részt vett a társadalmi szervezetek költségvetési támogatását előkészítő bizottság munkájában is. 1996-ban az Országgyűlés jegyzőjévé választották. Az MDF frakcióban a humán kabinet tagja volt.

1997. április 30-án lemondásra kényszerült ügynök múltja miatt. **Átvilágítási irata** az ÁBTL-ben olvasható (5.1. 00/8011/1997/16.)

[1994-ben, amikor Tóth István országgyűlési képviselő az MDF frakció tagja lesz, az országgyűlés Nemzetbiztonsági Bizottságának elnöke és az MDF alelnöke: **Boross Péter**. Az MDF frakcióvezetője és alelnöke: **Kulin Ferenc**,(MSZMP, MDF, MDNP). A frakció általános

vezető helyettese: **Kónya Imre**, (MDF, MDNP, Centrum Párt), aki majd átveszi a Nemzetbiztonsági Bizottság vezetését Boross Pétertől 1996. április 16-án már a Magyar Demokrata Néppárt tagjaként. Az MDF Országos Választmánya ügyvivői testületének elnöke az a **Székelyhidi Ágoston**, aki egy meggondolatlan pillanatában engedett a III/III-nak és „*Váradi Gábor*” fedőnéven titkos megbízottként lett a hálózat passzív tagja egy-két hónapig. (ÁBTL 2.2.2.; H-2.3.2.)]

Kulin Ferenc

Kónya Imre

Tóth Istvánt 1977. szeptember 5-én, 33 éves korában szervezte be a **Szolnok megyei Rendőr-főkapitányság III/III. osztályáról Urbán István** r. főhadnagy, hazafias alapon, a kulturális elhárítás területére, „Faragó János” fedőnéven. Akkor a Szolnok megyei Moziüzemi Vállalatnál dolgozott propagandista csoportvezetőként. Jelentéseit – köztük a saját kézzel írtakat – a 3.1.2. M-39288 dosszié őrzi az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárában. Beszervezési dossziéja (B 133968) megsemmisült.

Az idén megnyitott **mágnesszalagok „H”** (Hálózati) adattárában szerepel, a személyére vonatkozó adatok között beszervezési dossziéját is feltüntetik.

Tóth István a mágnesszalagok „H” adattárában

[illegible]

Tóth István 1944. március 20-án született Veszprémben. Anyja: Nagy Vilma (1924) a karcagi Városi Tanácsnál tisztviselő, majd vendéglátó-ipari üzletvezető. Édesapja: Szatmáry Oláh István (1923-1978) tanító. Ötéves korában elváltak a szülei, édesanyja második férje: Tóth Béla kereskedősegéd 1950-ben örökbe fogadta. Testvérei: Béla (1950), Judit (1955), Vilma (1956).

Az általános és középiskolát Karcagon végezte, 1962-ben érettségizett a Gábor Áron Gimnáziumban. 1958-ban Budapesten a Vendéglátó-ipari Technikumban tanult, de 1960-ban rossz tanul-

mányi eredménye miatt kimaradt, hazaköltözött Karcagra, ahol a Szolnok és Vidéke Vendéglátó Vállalat 4. sz. cukrász műhelyében helyezkedett el cukrászipari tanulóként. Szolnokon fejezte be szakirányú tanulmányait és cukrász szakmunkás bizonyítványt szerzett. A vállalatnál alapszervezeti KISZ-titkár lett.

1963. március 20-án a Szolnok Megyei Bíróság B. 1206/1962/3. sz. alatti ítéletével állam elleni összeesküvésre irányuló bűntett előkészülete miatt 8 hónapi felfüggesztett szabadságvesztésre ítélte. Karcagon vezetője volt a „Független Szabad Magyarorszáért” nevű fiatalokból álló államellenes szervezkedésnek. Társadalomellenes csoportosulás aktív tagjaként részt vett ellenséges kiadványok készítésében és sokszorosításában, az izgatás alapos gyanúja is felmerült letartóztatásakor.

[Az ügy részleteit az ÁBTL 3.1.9. V-148235 vizsgálati dosszié és az ÁBTL 3.1.5. O-11765 csoport dosszié tárja fel. A vizsgálatot a BM. Szolnok Megyei RFK. Politikai Nyomozó Osztályának Vizsgálati Alosztálya folytatta le.

Megállapításaik szerint, 1962. márciusában Tóth István megszervezte a „Független Szabad Magyarorszáért” szervezetet, társaival (Selmeczi János, Trézing Jolán, Kárász Gyula, Szüle Sándor, Nagyváthy Jenő, Csajbók András, Csajbók Károly, Sipos Julianna, Veres Margit, Posztos Zsigmond, Szabó Mihály, Szabó Rozália, Szabó József, Szabó Julianna, Szabó László, Zilahi István, Dömény György) célul tűzte ki az ország függetlenségének visszaszerzését, a szovjet csapatok kivonulását, ennek érdekében az 1956-os forradalom harcainak továbbfolytatását. A szervezkedés résztvevői esküt tettek, fedőnevet viseltek, tagdíjat szedtek, s elhatározták, hogy, mielőbb röpcédulákat készítenek és fegyvereket szereznek soraik folyamatos bővítésével.

Tóth István a rendőrség nyilvántartásában

A szervezkedésről 1962. június 8-án érkezett bejelentés a megyei osztály karcagi politikai kirendeltségére Vajó László (1944. február 6, Budapest, Vajó Ibolya) karcagi lakos részéről, akit a bejelentésre Kiss Ilona (1945. január 13, Jolsva, Kovács Margit) karcagi lakos beszélt rá. (Kiss Ilonát nem sikerült az összeesküvésbe bevonni, mert korábban egy ízben már rendőri eljárás alatt állt egy általa kezdeményezett összeesküvés ügyében.) A bejelentők vállalták, hogy folyamatos tájékoztatást adnak az összeesküvés tagjairól, terveikről, megmozdulásaikról. Az általuk szolgáltatott információk alapján rendelték el a nyomozást július 23-án, s foganatosították az első őrizetbe vételeket. „Önzetlen és becsületes munkájukért” szeptemberben a Szolnok Megyei Rendőr-főkapitányság 500-500 forint pénzjutalomban részesítette Vajó László és Kiss Ilona titkos együttműködőket.

A nyomozás során 20 személyt nyilvánítottak terheltté, közülük 15 volt a szervezkedés tagja, 5 pedig feljelentési kötelezettség elmulasztása miatt lett felelősségre vonva.

Személyi törzslap		Allandó 14/1	Ideiglenes N5
1. Családi és utóneve: TÓTH ISTVÁN			
2. Előző (leánykori) neve:		3. Családi állapot: nőtlen	
4. Születési hely: VÉSZPRÉM ország: VÉSZPRÉM város: község			
4. Születési ideje: 1944 év május hó 10 nap			
5. Állása, foglalk.: tanító	6. Iskola végzetts.: 8 élt	7. Állampolgárság: magyar	
8. Anyja leánykori neve: NAGY VILMA			
9. Apja családi és utóneve, születési helye: Tóth Béla: Karcag			
10. Munkahely neve: Fendőglóisipari Technikum			
10. Munkahely címe: Budapest város XIII. ker. Józsa út 7. hrsz.			
11. Szakképzettége: nincs		12. Munkakönyv száma: nincs	
13. Családi és utóneve:		14. Foglalkozása:	
15. Születési helye és ideje: ország: megye: város: község: év: hó: nap:			
16. Házasságkötés helye és ideje: ország: megye: város: község: év: hó: nap:			
17. Áll. lakása: Jelenleg: Karcag város: Károlykút út 23. ház. 1938-ban: város: község: ker. járás: út: tér: - hrsz. 1948. I. hó 1-től: -1- város: község: ker. járás: út: tér: -11- hrsz.			
18. Volt-e 1946 előtt külföldön: nem		19. Hol: 20. Miért:	
21. Katonai szolg. teljesített-e: nem		22. Katonai igazolvány száma: 23. Rendf. száma:	
Kelet: Karcag 1960. év június hó 29 nap			
 Tóth István			
B. Szp. I. v. sz. — B34. — 11 574-1950. N 400 000 26 2610 5 — Zrínyi Nyomda			

0-11765

330/1

Tóth személyi törzslapja

szítottak röpcédulákat, melyeket a Dimitrov tér környékén egy telefonfülkében helyeztek el az alábbi szöveggel: „*Ki kell harcolni Magyarország függetlenségét kommunisták és a szovjetek nélkül.*” Tóth István 1960 végén technikai vizsgái során megbukott, tanulmányait abbahagyta, visszaköltözött Karcagra, ahol 1961-ben cukrászipari tanulóként helyezkedett el a Vendéglátó-ipari Vállalatnál. Trézing Jolán cukrászsegéddel kezdte el az illegális szervezkedést 1962-ben. A vállalat klubhelyiségében jöttek össze rendszeresen a szervezet tagjaival, kapcsolataikat hamarosan kiterjesztették a környék településeire.

A Szolnok megyei állambiztonsági szerv III/III-1 alosztálya a nyomozást befejezve 1962. szeptember 10-én hozta meg határozatát a csoport dosszié lezárásáról. Az összeesküvés legaktívabb 6 tagját (Tóth István, Trézing Jolán, Kárász Gyula, Csajbók Károly, Szüle Sándor, Selmeczi János) további eljárás végett átadta az ügyészségnek, meghagyva őket az operatív nyilvántartásban. 14 fővel szemben figyelmeztetéssel szüntette meg az eljárást, meghagyva őket a kutató nyilvántartásban. A határozatot Szabó István r. alezredes, a megyei III/III. osztály vezetője írta alá.]

Tóth István 1970-ben a karcagi Déryné Művelődési Központ népművelője, miközben tanul a Debreceni Tanítóképző Főiskola könyvtáros-népművelő szakán, ahol 1976-ban oklevelet szerez. 1980-tól 1991-ig a Szolnok Megyei Művelődési és Ifjúsági Központ művészeti munkatársa. 1989-ben elvégezte a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem népművelő szakát is. 1991-től a Verseghy Kiadó igazgatóhelyettese. 1993-ban Seneca néven Kulturális és Kereskedelmi Bt.-t alapított, amely 1995-ig működött. 1989-től a Reklámgrafikai Egyesület, 1995-től a Szabó Dezső Egyesület tagja. 1993-tól a Vitalitás Alapítvány kuratóriumi elnöke. Kiváló Népművelő kitüntetést kapott 1987-ben.

1988. szeptemberében már ott volt a második lakiteleki találkozón, innen számítja **MDF tagságát**. 1988 és 1994 között az MDF szolnoki szervezetének, 1989-től a Szolnok megyei választmánynak is elnöke, az országos választmány tagja. 1994-ben az országos választmány alelnöke.

1994. június 28-tól a párt megyei listáján bejutott **országgyűlési képviselő** egészen kényszerű lemondásáig: 1997. április 30-ig.

A Szolnok megyei állambiztonsági szerv III/III. osztálya 1977 és 1982 között vezette „*Faragó János*” titkos megbízott munka dossziéját. (ÁBTL 3.1.2. M-39288).

Jelentései elsősorban a megye népművelési életét érintették, másképp gondolkodó értelmiségieket, a megyébe látogató, veszélyes politikai nézeteket képviselő írókat, költőket, képzőművészeket, de szükség esetén ki is mozdul a tmb. a megyén túl, ha megbízóitól erre utasítást kap.

A megye tudományos-kulturális életének visszasságairól szólva visszatérően szerepelnek például a következő személyek:

Dr. Bellon Tibor muzeológus, Körmendi Lajos újságíró, Dr. Egri Mária művészettörténész, Dr. Szabó István történész, Kolozsi Sándor népművelő, Buna Konstantin festőművész, Dr. Somogyvári János jogász, Dr. Somogyvári Jánosné óvónő, Kovácsné Cseh Mária népművelő, Kádár Pál tanár és Kovács Károly benzinkút kezelő, aki az irodalmi és tudományos élet több jeles személyiségével tart kapcsolatot, s ismeri politikai véleményüket. Az utóbbiak közé tartozik például az Erdélyből Czine

Jelentés

Vetk. - állat. - termész. - tört.
Hely. - Kádorban
Tűz. - 1899. sept. 12.
Tárgy. - Dr. Bellon Tibor.

Közelebbi barátságommal bemutogattam az elmúlt
napon, a Dr. Bellon Tibornak négyévesi isme-
mőre. A magyar tudomány- és kultúra iránti
élménye, bemutogva többek között értékelte Dr.
Bellon Tibor munkásságát is.

Élménye szerint a magyar jó tudomá-
nyos munkában, a népszerűen hívták, min-
deneként névelés, a tudomány, képes, koránál-
m. Társadalom, tudományról alkotott véle-
ménye során, művészi jellegű, jellemzően
a ma élő, értékelés egy vélemény, akiknek
meggyőződése, hogy a társadalomunkban fel-
merülő problémák ^(megoldására) egyedül csak meli-
vagy olyan, értékelési-társ-^{ad} ahhoz, a fel-
vétel van, a más, elhelyezkedés.

Tudomány, tudományban van, az értékelés, tudomá-
nyunk, minden n'kon. A Tudományról al-
kotott véleményéből az „életművet” korán-
nyelvet lehet művészi. Minden egyesével
igazságot, előbbre jutni a tudományos rang-
lével, erre hivatkozva felvételek, isme-
retes, történet, beállítást.

Tudomány, Tibor,
M. B. T. 3. K. 2. M-39288 3

Jelentés Bellon Tibor muzeológusról

Jelentés

Vetk. - állat. - termész. - tört.
Hely. - Kádorban
Tűz. - 1899. sept. 12.
Tárgy. - Dr. Bellon Tibor.

Közelebbi barátságommal beemlégetem az elmúlt
napon, a Dr. Bellon Tiborral négyezesi isme-
nőre. A magyar tudomány- és kulturális élet-
ről, beemlégetve többek között értékelte Dr.
Bellon Tibor munkásságát is.

Értékelte nemcsak a nevéről jó tudomá-
nyos munkáit, a népszerűen hívták, min-
deneként népszerűen látták, hanem a magyar társadalom
közvetlen közéletéről alkotott véleménye
szintén, melynek jellegét, jellemzőit
a ma élő közéletnek egy részére, akiknek
meggyőződése, hogy a társadalomunkban fel-
merülő problémák ^(megoldására) egyedül csak meli-
vagy olyan, értékmérési-társaság által lehet fel-
menni, van más elvárásuk.

Tudományszakunkban van, ezt így kellene tudan-
unk, mindenről. A Tudományról al-
kotott véleményéből az „életközvetlen közélet”
elvetet lehet mérni. Minden egyes részével
igazán előbbre jutni a tudományos rang-
létrán, erre hivatkozva fel kellene isme-
nőzni, beemlégetni.

Taragó János
M. T. E. 3. K. 2. M-39288 3

Jelentés Bellon Tibor muzeológusról

male: length 10.5 in
 weight 1.1 lb
 age: 10 days
 sex: male
 date: 1979. 11. 30
 age: 10 days

Lada-gi háttalgy karcagyi pöcsölési este
mind főzölg, mint (főles) főtámla
kiválóvalólag. A főtámla-
pöcsölési, pöcsölési és főtámla-
pöcsölési, hogy a főtámla-
pöcsölési pöcsölési pöcsölési, és
egy, munkára pöcsölési pöcsölési.
Az este- pöcsölési pöcsölési főtámla, de
a főtámla- pöcsölési pöcsölési pöcsölési
pöcsölési pöcsölési. az pöcsölési Koloni
pöcsölési pöcsölési és pöcsölési pöcsölési
pöcsölési pöcsölési

Tara go' Jeta

Ladányi Mihály költő politikai hibáiról

1979 márciusában „*Faragó*” kapcsolattartó tisztje: Urbán főhadnagy operatív értékűnek minősíti Tóth jelentését Ladányi Mihály költő karcagi irodalmi estjéről, az ott elhangzottakról haladéktalanul tájékoztatta a BM. III/III-5 osztályát. (kulturális elhárítás). A titkos megbízott – egyebek

között – ezt jelentette:

„Felkészületlenségét a költő vaskos politikai „poénokkal” igyekezett ellensúlyozni. Kifejtette, hogy a költészetet nem irányíthatja semmilyen politikai irányvonal, még egy moszkvai irányvonal sem.”

1979. május 12-én a karcagi Déryné Művelődési Központban elmaradt a Budapesti Műhely (Bak Imre, Fajó János, Keserű Ilona, Nádler István és mások) kiállításának megnyitása, mert azt az utolsó pillanatban nem engedélyezte a megyei tanács művelődési osztálya. Nemcsak arról volt szó, hogy későn és hiányosan kérte az engedélyt a Művelődési Központ, sokkal inkább arról, hogy „... az egész kiállítás problémája politikai ügy. Hivatkozott [Kiss Erzsébet] Bak Imrére, aki állítólag politikailag kompromittálta magát.” A megyei tanács művelődési osztálya Tóth István ellen fegyelmi felelősségre vonást kért.

„Faragó” tmb. meglegedésre jelent a karcagi képzőművészeti alkotótáborból és a berekfürdői szociográfiai táborból, az utóbbin részt vett Csalog Zsolt szociográfus is.

1981. szeptemberében jelenti a hálózat az un. Happening csoport (Bokros Péter, Molnár Tamás, Csécei Zoltán) felbomlását, értékes információkkal szolgál Kovács Károlyról, Körmendi Lajosról és Szávai Istvánról. Urbán r. százados utasítja, hogy „Amennyiben Körmendi részéről Szamizdat irodalom olvasását tapasztalja, kérje azt kölcsön és soron kívül kérjen találkozót.”

1982 februárjában kétszer is átütemezett találkozóra került sor „Faragó” és kapcsolattartó tisztje között Szolnokon, a megyei főkapitányság épületében, amire az adott alkalmat, hogy a munkásörsség megalakulásának 25. évfordulója alkalmából az épület aulájában megrendezett kiállítás anyagát Tóth István állította össze. A találkozókra részt vett a III/III. osztály vezetője: **Török Sándor** r. százados is.

Ezekon „Faragó” beszámolt az új szamizdat kiadványról: a „Beszélő”-ről, továbbá a Budapesten, a Pszichiátriai Intézetben tartott Inconnu elődásról, melyre Molnárék hívták meg. Az előadás után kapott egy Inconnu kiadványt, de nem hozta el, mert – jelenti Urbán r. százados –, „... egy jellegtelen, zavaros irománynak tartja, nem tulajdonított neki olyan jelentőséget, hogy azt szervünknek átadja.” Viszont információkat közöl Molnár Tamás állaskereséséről és Körmendi Lajos új könyvének kéziratáról.

„Faragó” „fn. titkos megbízott M-dossziéját 1982. július 29-én zárta le a Szolnok megyei III/III. osztály.

Vankó Magdolna („László Péter” titkos megbízott), MSZP

Vankó Magdolna az 1994. évi országgyűlési képviselő választásokon Pest megye 5. sz., Aszód központú választókerületében a második fordulóban szerzett mandátumot az MSZP színeiben. Az MSZP országos (76.) és Pest megye területi (10.) listáján is jelölték. A parlamentben az Emberi jogi, kisebbségi és vallásügyi állandó bizottságban, valamint annak a nők jogaival foglalkozó albizottságában tevékenykedett. Tagja volt az MSZP frakció ifjúsági és modernizációs munkacsoportjának.

Állambiztonsági múltja: 1983. március 21-én szervezte be **Gábor Tamás r. százados a Pest megyei Rendőr-főkapitányság III/III. Osztályáról**, hazafias alapon, „*László Péter*” fedőnéven, titkos megbízottként az ifjúságvédelem területére. (Az állambiztonsági nyilvántartó napló száma: 231/982, dosszié száma: H-69049). 1985. augusztus 26-án átvette a **Nógrád megyei Rendőr-főkapitányság III/III. Osztálya**, s elsősorban ellenzéki és egyházi személyekkel, alternatív szervezetekkel kapcsolatban foglalkoztatta. 1987. március 17-től a **BM. egyházi elhárításának vonalára került (III/III-1 Osztály)**, közvetlenül az 1-a alosztály hatáskörében a római katolikus egyház elleni belső elhárítás területére.

[illegible]

6-os kartonja lezáratlan, 04-es kódja azt sejteti, hogy élő hálózatként egészen a rendszerváltoztatásig foglalkoztatták. A most feltárt **mágnesszalagok** H (Hálózati) Adattárában szerepel.

Vankó a mágnesszalagok hálózati adattárában

Az **átvilágító bírák** illetékes bizottsága (Az Egyes fontos tisztségeket betöltő személyek ellenőrzésére létrehozott II. sz. Bizottság) a Magyar Közlöny 1998/39. számában hozta nyilvánosságra 00/8015/1997/1-2. sz. határozatát Vankó Magdolna érintettségéről. Az Állambiztonsági Szolgálatok Történelmi Levéltára két munka dossziében őrzi jelentéseit, köztük a kézzel írottakat: ÁBTL 3.1.2. M-40934; 3.1.2. M-41477.

Vankó Magdolna 1963. április 14-én született Budapesten. Anyja: Békés Magdolna (1938) pedagógus, apja: Vankó István (1934) tanár, népművelő, művelődési ház igazgató. Testvére: István (1965)

Általános iskolába Aszódon és Veresegyházán járt, az aszódi Petőfi Sándor Gimnázium és Gépészeti Szakközépiskolában érettségizett 1981-ben. Fényszedői szakképesítést szerzett 1983-ban, majd nyomdai üzemmérnöki diplomát a Könnyűipari Műszaki Főiskolán. Elvégezte a MÚOSZ újságíró iskoláját. Dolgozott a „Nógrád” című megyei lapnál, a „Légiközlekedés”-nél, a Pesti Riportnál (1993-94), felelős szerkesztője volt a „Belső hang” c. ökumenikus havilapnak; 1999-től a „Fehérvári Polgár” főszerkesztője. Aktívan sportolt, ejtőernyős, sárkányrepülő, később fitness oktató, személyi edző.

A Magyar Szocialista Pártba 1990. május 1-én lépett be. Megalapította az **MSZP hívő tagozatát, melynek vezetője lett**. Az 1990. évi országgyűlési választásokon Budapest 22. sz. (XIV. ker.) választókerületében indult, de sem egyéniben, sem az országos listáról (57. hely) nem jutott be a parlamentbe. 1994.-ben viszont már sikerült Pest megyéből.

Vankó Magdolna országgyűlési képviselő (MSZP) az **átvilágító bírák** (II. sz. Bizottság, elnök: Dr. Gondos Imre, tagok: Dr. Incze Béla és Dr. Hodászi Zoltán) 1997. július 2-án hozott határozatát állambiztonsági érintettségéről **megfellebbezte**, 15 napon belül a Fővárosi Bírósághoz fordult.

Beadványában azt állította, hogy sem az M-dossziék, sem a 6-os karton adatai nem valósak, beszerzési nyilatkozatot és költségtérítési bizonylatot pedig nem tudott felmutatni a II. sz. Bizottság.

I. rész SZEMÉLYI RÉSZ

Az Egyes fontos tisztségeket betöltő

személyek ellenőrzésére

létrehozott II. sz. Bizottság

00/8015/1997/I-2

SZIGORUAN TITKOS!

(Egyenes: visszavonásig!)

Földnyiszám:

Készült: 2 pld.

Lapszám: 2 lap

Az Egyes fontos tisztségeket betöltő személyek ellenőrzéséről és a Történeti Hivatalról szóló 1996. évi LXVII. törvénnyel módosított 1994. évi XXIII. törvény (a továbbiakban: Törvény) 1. §-ának (1) bekezdésével létrehozott II. sz. Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) 1997. évi július 2. napján megtartott zárt ülésén meghozta a következő

határozatot:

A Bizottság megállapítja, hogy Vankó Magdolna országgyűlési képviselő, a Törvény 1. §-ának b) pontjában megjelölt tevékenységet végzett.

A Bizottság a Törvény 18. §-ának (1) bekezdése alapján felszólítja Vankó Magdolnát, hogy a határozat közlésétől számított 30 napon belül országgyűlési képviselői tisztségéről mondjon le, mert ellenkező esetben a Bizottság döntését a 30 napot követő 15 nap elteltével nyilvánosságra hozatal céljából a Magyar Közlöny személyi részében és a Magyar Távirati Iroda útján közzéteszi.

A Bizottság döntésével szemben a közzétételtől számított 15 napon belül a Fővárosi Bíróságnál lehet keresettel élni, mely kereset benyújtása döntés nyilvánosságra hozatalára halasztó hatályú.

Indokolás

A Bizottság a felfolytatott eljárás alapján az alábbi tényállást állapította meg: Vankó Magdolna országgyűlési képviselő.

Vankó Magdolnát a Pest Megyei Rendőr-főkapitányság III./III-as Osztálya „hazafias alapon” 1983. március 21. napján besorozta, feladatát mint „titkos megbízott” az Ifjúságvédelem voltánál látta el „László Péter” fedőnév alatt.

Beszervezését követően Vankó Magdolna a Pest Megyei Rendőr-főkapitányság III./III-as Osztálya részére 1983. március 24. napjától a Béke Dialóg Stúdióról, a Kontroll csoportról, a Pasztavaci Béke Találkozóról, a John Lennon Klubról adott jelentést. A jelentések a fenti írt alternatív szervezetek személyi összetételére, perspektívus tervére, működésükre, külföldi kapcsolataikra és a szervezett demonstrációkra, rendbontásokra, valamint egyéb provokációkra vonatkoztak.

Vankó Magdolnát 1985. szeptember 11. napjától kezdődően a Nógrád Megyei Rendőr-főkapitányság III./III-as Osztálya foglalkoztatta 1987. február 24. napjáig. A fenti időszakban több jelentést adott ellenzéki, egyházi személyekről, alternatív szervezetek munkájáról, működéséről,

így többek között 1986. február 27. napján a szlovák–magyar irodalommal kapcsolatos konferenciáról, valamint 1986. augusztus 21. napján, a Gyöngyösön megrendezett Sárkányrepülő Európa Bajnokságot továbbá Salgóban 1986. szeptemberben megrendezésre került Szakkollégiumi Napokról.

Vankó Magdolna kapcsolata a Belügyminisztérium III./III. Osztályával 1987. február 24. napjával megszűnt.

Az eljárás során az ellenőrzött személy nem vitatta a Bizottság részére eredetben megküldött iratok tartalmát.

A Bizottság a tényállást a felfolytatott ellenőrzési eljárás során az ellenőrzött Vankó Magdolna nyilatkozata, és a Magyar Közlöny és a Belügyminisztérium által megküldött M-40934. sz. és az M-41477. sz. irattári dossziék tartalma, valamint a 91/72–141–7 számú 6-os karton adatai alapján állapította meg.

A Bizottság a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján kétséget kizáróan megállapította, hogy Vankó Magdolna országgyűlési képviselő az 1996. évi LXVII. törvénnyel módosított 1994. évi XXIII. törvény 1. §-ának b) pontjában írtakat megvalósította, mivel a Pest és a Nógrád Megyei Rendőr-főkapitányságok III./III-as Osztályainak nyilvántartásában szerepel és a fenti szervek részére jelentéseket adott.

A Bizottság eljárása során az 1996. évi LXVII. törvénnyel módosított 1994. évi XXIII. törvény 1. §-át, 10. §-át, 13. §-át, 14–18. §-át, 19. §-át, valamint az 1957. évi IV. törvény 42–43. §-át, 45. §-át, 46. §-át alkalmazta.

Budapest, 1997. július 2. napján

Dr. Gondos Imre s. k.,
bíró, a II. sz. Bizottság soros elnöke

Dr. Incze Béla s. k.,
bíró, a II. sz. Bizottság tagja

Dr. Hodász Zoltán s. k.,
bíró, a II. sz. Bizottság tagja

Az átvilágító bírák határozata a Magyar Közlönyben

A Fővárosi Bíróság elutasította fellebbezését

[Amint a sorozat előző részében már említettem: a ma is hatályos törvényi rendezés 3 feltétellel vagylagosan határozza meg az állambiztonsági hálózati személy fogalmát. Mind-egyik feltétel megvalósulása külön-külön, önmagában is elegendő ahhoz, hogy valakit ügynöknek, titkos megbízottnak, titkos munkatártnak tekintsünk.

„5. hálózati személy: az a személy, aki az e törvény hatálya alá tartozó iratokat keletkeztető szervezetek számára titokban, fedéssel és fedőnévvel jelentést adott, vagy ilyen jellegű beszervezési nyilatkozatot írt alá, vagy ilyen tevékenységért előnyben részesült;”

Tehát, aki az állambiztonsági szervezetek számára titokban, fedéssel, fedőnévvel

- **beszervezési nyilatkozatot írt alá,**
- **vagy jelentést adott,**
- **vagy ilyen tevékenységért előnyben részesült.**

(Az utóbbi legtöbbször költségterítés elszámolását, jutalmat jelentett.)

A beszervezési nyilatkozat aláírása és elfogadása után a beszerző szervezet állambiztonsági nyilvántartó kartont állított ki, ami kellő kontroll után került az állambiztonsági nyilvántartóba.]

A **Fővárosi Bíróságon** Dr. Öcsödi Ágnes bírő 1998. február 16-án tárgyalta a fellebbezést és a közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indított perben **elutasította** Vankó Magdolna keresetét. (Fővárosi Bíróság, 2.TK. 9981/1997/4.)

Indoklásában megállapította, hogy Vankó Magdolna az átvilágító bírák előtt elismerte „László Péter” fedőnéven fenntartott kapcsolatát a BM III/III. csoportfőnökséggel, a Nógrád-, és Pest megyei RFK. állambiztonsági osztályaival, miután elé tárták 6-os kartonját és két munka dossziéját, bennük saját kézzel írt jelentéseivel (ÁBTL 3.1.2. M-40934; 3.1.2. M-41477). Mivel az említett dokumentumok megtekintésekor érdemi észrevételt nem tett, azokat kétségbe nem vonta, törvényi érintettsége a beszervezési nyilatkozat és a pénztárbizonylatok hiányában is fennállt. Újabb észrevételét, miszerint a jelentések nem tőle származnak, a 6-os karton adatai nem valósak, figyelembe venni nem lehetett.

A **Pest megyei RFK. ÁB szerve** kötelékében végzett hálózati munkájának (1983-84) jelentéseit az M-40934 dosszié őrzi. A III/III. osztályon ebben az időszakban Gábor Tamás r. százados volt a kapcsolattartója (korábbi beszerzője), az osztályvezetők: **Dr. Budai János** r. alezredes, majd **Dr. Molnár László** r. őrnagy felügyelete alatt.

Amint az átvilágító bírák határozatának indoklása is utalt rá, a jelentések meghatározó témaköre volt:

a Béke Dialóg Stúdió, a John Lennon Klub, a Kontroll csoport és a pusztavacsi Béke Találkozó; az alternatív szervezetek személyi összetétele, perspektivikus tervei, működésük, külföldi kapcsolataik; a tervezett demonstrációk, rendbontások és egyéb provokációk.

Március 21-i beszerzése után már 24-én jelentett „László Péter” a Béke Dialóg csoport belső megosztottságáról, alapvetően Ruzsa Ferenc és Kőszegi Ferenc eltérő módszereiről, majd a Budapesti Műszaki Egyetem Budafoki úton lévő „Új-vár” klubjában fellépő „Kontroll-csoport,, nevű

együttes (öt fiú, egy lány) sokkoló és ellenséges műsoráról.

[Mint kapcsolattartó tisztje megjegyezte: a tmb. március végéig megismerte a konspirációs szabályokat, a találkozók lebonyolításának rendjét, az önellenőrzést, a fedőnév használatát, a telefonszámok rögzítését, a jelentésírás tartalmi és formai követelményeit.]

A Béke Dialóg Stúdió összejövetelei látogatásainak tapasztalataiból lassan összeállt a meghatározó személyiségek: Kőszegi Ferenc, Oláh Mónika, Kassai Melinda, Ruzsa Ágnes és Ruzsa Ferenc profilja, amelynek leírását a megyei politikai rendőrség értékesnek minősítette. A csoport tervek és a rendezvények, akciók megszerzett információi megegyeztek a központi osztály adataival.

Visszatérő vonása a mozgalomnak, hogy sokat vitatkoznak a meghatározó egyéniségek, de nem tudnak megnyugtató, egységes koncepciót kialakítani a szervezet jövőjéről. Április 13-án Ruzsa Ferenc és Kőszegi Ferenc egyre élesebb ellentéteiről a következőket jelentette:

„Ruzsa Ferenc nyugtalan – egyesek szerint radikális –, aki kitalálta a Béke-vonat akciót, s tervei között szerepelnek utcai felvonulások, béketüntetések, a mozgalom mobilizálása. Minden olyan ötletet igyekszik felkarolni, ami szerinte mozgalmukat előre viszi, ismertté teszi.”

„Ezzel szemben Kőszegi Ferenc a mozgalom hivatalos elismertetését tekinti elsődlegesnek. Nem tetszik neki a „Dialógus-újság” megjelentetése sem, mert mint mondotta: ‘tudom, hogy ebből kellemetlenségünk származhat, hivatalosan nem engedélyezett a nyomtatvány.’ Több alkalommal adott hangot annak a véleményének, hogy rendkívül sajnálja, hogy nem hívták meg a prágai béke tanácskozásra, mint a Dialógus képviselőjét. Ennek kapcsán is a legalitás hiányát emlegette...”

Közben figyelemre méltó jelentést adott a titkos megbízott dr. Elekes Mihály pedagógusról, aki egy romániai társas kiránduláson botrányt okozott nacionalista kijelentéseivel, provokatív magatartásával és Botlik István, valamint Botlik Tibor jehovista hittérítők szervező tevékenységéről. „László” tmb. még a pusztavacsi Béke Találkozó előtt járt a helyszínen, tájékozódásának információs kivonatát a megye elküldte a BM. III/III-2 osztály (ifjúságvédelmi elhárítás) részére.

Miután az állambiztonság sikeresen bomlasztotta és megzavarta a Béke Dialóg Stúdió működését „... és nincs senki a háta mögött”, Oláh Mónika a VIII. kerületi KISZ Bizottság égisze alatt és sokoldalú támogatásával megszervezte a „John Lennon Békeklubot” a Reviczky utcában. A titkos megbízott ott volt az első rendezvényen. Novemberben már arról számolt be, hogy 35 középiskolás gyűlt össze a klubban és politikai tiltakozó plakátokat rajzoltak, festettek, ezek „nyílt nacionalista tartalmú plakátok voltak...nagy-magyarország határai berajzolásával” Romániával és Lengyelországgal összefüggésben. Az erdélyi székelyek helyzetéről szólt Vicze Zsuzsa és Gedei Péter; „A magyarországi spontán mozgalmak” címmel készített tanulmányt dr. Rácz József orvospszichológus, aki egyébként szociológiával is foglalkozott. Közben október 28-án „László” részt vett az ELTE Jogi Karán tartott politikai rendezvényen, ahol több száz hallgató kérdéseivel zavarba hozta a megjelent miniszter-helyettest, válaszaival hangosan elégedetlenek voltak.

A MAGYAR NÉPKÖZTARSASAG BELVETŐMINISZTERIUMA

Dr. Halász László

Törítés folyamatban!
Herczeg Miklós

SZIGORUAN TITKOS!
KÜLÖNÖSEN FONTOS!

S Z E R V: Pest megyei Hiv. ÁB. szerve

OSZTÁLY: III/II

MUNKADOSSZIÉ

MINŐSÍTÉS: tmb.

FEDŐNEV: "László Péter"

B DOSSZIÉ SZÁM: H-69049

AZ ÜGY I KÖTETBEN

KÖTET SORSZÁMA: 1

83.03. 21
MEGNYITVA: 19

LEZÁRVA: 19

ARCHIV SZÁM:

FELÜLVIZSGÁLVA
az 1995. évi LXV. tv. alapján.

Vankó jelentései Pest megyéből

„László” decemberben a Gödöllői Városi Művelődési Ház tevékenységének figyelésére is utasítást kapott, szűrő-kutató munkájában segítségére volt Varga Matild, a veresegyházi Művelődési Ház vezetője. 1984. januárjában azonban még a Reviczki utcai Lennon Klub egyik decemberi est-

jéről jelentett, amelyen Nagy Attila, a Magyar Rádió külföldi szekciójának munkatársa dél-amerikai éveinek tapasztalatairól tartott előadást. Ennek során méltatta az összetartó magyar kolóniák hazafias rendezvényeit, igazi nemzeti érzelmeket sugárzó összejöveteleiket, ahol díszmagyarban ünneplik történelmünk jeles napjait, míg „...*ittthon teljesen el fogunk oroszosodni, szétszabdalták határainkat, szétvágják ezt a szép kis országot.*”

A titkos megbízott leírja jelentésében, hogy a nagy klubhelyiségen kívül a kisebb szobákban 8-10 fős kis csoportok verődnek össze és kötetlenül politizálnak, „*ez gyakorlatilag abban merül ki, hogy általában szidják a rendszert, kihangsúlyozzák annak valós, vagy vélt hibáit.*” A klubnap elején „kalapoznak”, a pénzből vásárolnak, zsíros kenyeret kennek és bort, vermutot isznak.

Január 5-én a klub „szabad foglalkozásán” a tmb. szerint a kötetlen politikai vitában kitűnt Budai Levente, aki a vitát vezette és a hozzászólásokat összegezte. Őt idézte is a jelentés: „... *országunkban az a probléma, hogy az állami vezetésben van egy olyan generáció, amelyik félti a posztját... ezeket kellene elsöpörni, s akkor lehetne valamit kezdeni ezzel az országgal. Az oktatási rendszerünk csapnivaló. itt van például a „közgáz” egyetem, ahol mindenki utó-utó vizsgákkal megy át. Vagy például sok egyetemre pénzért lehet bejutni. A SOTE-ra való bejutás például 20 ezer forintba kerül... – mondta B. Levente.*” Aztán ismét plakátkészítés szerepelt a programban. „László” leírja, hogy kettétört Magyarországot, darabokra tépett magyar határokat, nyomorgó Romániát ábrázoló plakátokat festettek, s helyeztek el a klub falára.

Gábor Tamás r. százados a klubban elhangzott „nacionalista, rendszerellenes kijelentésekről, az ottani hangadókról” szóló „operatív szempontból értékes információt” megküldte a BM. III/III-2 Osztályának is, s további hálózati felderítésről intézkedett.

Február 10-i jelentésében januári és februári eseményekről számol be „László Péter” tmb.

Január 26-án a Műszaki Egyetem „R” Klubban jöttek össze a fiatalok, mert a Reviczky utcából átmenetileg kitiltották őket. Budai Levente játszott gitáron, de eléggé ideges volt a hangulat, többen szóba hozták, hogy Holder Csabát még december 20-án elvitte egy rendőrautó, mert Dialóg-jelvény volt rajta a fáklyás béke felvonuláson. Mivel pedig a klub nem a kijelölt útvonalon haladt a tömeggel, a VIII. kerületi KISZ Bizottság minden további támogatást megtagadott tőlük.. (Noha Vicze Zsuzsáék már másnap mentek a kiseszekhez visszakönyörögni magukat.)

Február 3-án a Szilágyi fasor 3. szám alatt, Révész Judit lakásán jött össze Oláh Mónika, Ruzsa Ágnes, Miklós Dezső és Ruzsa Ferenc. Arról beszélgettek, hogy a Dialóg eszméket ki kell terjeszteni a kisebb klubokra is (John Lennon, ANC, Indigó.)

Február 9-én ismét megkapták a Reviczky utcai klubhelyiséget. Ötven ketten tanácskoztak a „hogyan tovább”-ról. A vezér egyéniségek – élükön Vicze Zsuzsával – azt javasolták, hogy függetlenítsék magukat a KISZ-tól, legyen önálló magyar békeszervezet. A jelenlévők egyetértettek. Vicze elkészítette a Lennon klub jelvényét, amely kísértetiesen hasonlított a Dialóg jelvényéhez, szövege:

„*Sok út nem vezet a békéhez.*

Egyetlen út vezet a békéhez.”

2 6 8

an a Szilágy fasor 3. van Ruzsa Ju-
an öggyellett gyűlt össze Ruzsa Judit, Lük-
B, Ruzsa Erzsé, Oláh Melinda, Ruzsa Agnes.
szilgítottak, hogy a Dialóg személtet ki kel-
ni a kisebb klubokból. John Lennon,
Indigó. /

Lensold

„László” jelenti 1984. február 10-én

SZIGORÁN TITKOS!
Törles folyamatban!
Dr. Hellebrandt László

OSZTÁLY: III/IIIMINŐSÍTÉS: TMB

"B" DOSSZIE SZAM: 38-H-69049

AZ ÜGY _____ KÖTETBEN

KÖTET SORSZÁMA: II.

MEGNYITVA: 19 85.09.11.

LEZÁRVA: 19

ARCHIV SZAM:

189

Ezután megérkezett a „Muzsikás Együttes”, amelynek tagjai – a jelentés írója szerint – rokon-szenveztek a független magyar békemozgalom eszméjével. A társaság azzal vált el, hogy március 8-án nőnap tüntetést tartanak a „Gödörben” (Kerepesi úti játszótér), az eseményre akcióterveket kértek két héten belül.

A tmb. a kapcsolattartó tisztjével történt találkozáskor elmondta: megfigyelte, hogy az össze-jö-veteleken megjelenő Dialógus tagok egy szót sem ejtenek Kőszegi Ferenc újságíróról, ha valaki mégis szóba hozza a nevét, furcsán kikerülnek a vele kapcsolatos véleménynyilvánítást. *„Az volt a benyomásom, hogy valamiért haragszanak rá, azért nem beszélnek róla...”* - vélekedett „László”.

Ismételten hangsúlyos feladatul kapta ismeretségének felújítását a gödöllői Művelődési Házban, választ várnak tőle arra: kik azok az ellenzéki, nacionalista beállítottságú előadók, írók, akiket beszerkesztenek a programokba, ki ad ilyen ötleteket a műsorok tervezésénél, s kik értenek egyet ezzel.

„László Péter” titkos megbízott másik munka dossziéját (ÁBTL 3.1.2. M-41477) 1985. szeptember 11-én nyitotta meg a **Nógrád megyei RFK. ÁB szervének III/III. Osztálya. Karczagi Tamás** r. százados lett Vankó Magdolna újságíró kapcsolattartó tisztje.

A százados elégedett a tmb. első jelentéseivel, mert azok *„...helyi, állambiztonsági és belső elhárítási értékű információkat tartalmaznak.”*

Jelent például Antal Károly gyanús honismereti tevékenységéről Szécsény község környékén: a II. világháborúban elesett magyar katonák emlékeit kutatja, családoknál érdeklődik a szovjet fogságban lévő, haza nem tért személyek után. Brunda Gusztáv könyvtáros városi értelmiségi klub létrehozását tervezi. A megyei Művelődési Központ „Dinnyés Klubjában” minden hónapban fellép Dinnyés József, aki az általa előadott versek közötti összekötő szövegben, ironikus formában *„rendszeresen tesz nacionalista tartalmú kijelentéseket, ...így a romániai és a csehszlovák magyarság nehéz, hányatott helyzetéről.”* Tóth Tibor balassagyarmati tanár a Művelődési Központban sikeres jóga csoportot vezet, Bálint László indiai filozófiai áramlatokkal foglalkozik. „László” kollégája a megyei lapnál a pásztói Molnár László, aki Budapesten él, de a katonai szolgálat alóli kibúvás miatt vidéki laphoz jött, ezért felmentést kapott. Molnár a Szovjetunióban járt felsőfokú iskolába, nyaranta Ausztriában dolgozott, bankbetétje van külföldön, számítógépekkel és elektronikai cikkekkel kereskedik, amatőr néprajzkutató, – valamiért felkeltette az állambiztonság figyelmét, a tmb. pedig szállítja róla az információkat. Akárcsak a megyei Művelődési Központban dolgozó Mezei István („Nyulas”) ifjúsági klubvezetőről.

A nagyorosi plébánián Tarnai Imre plébánost is felkeresi a titkos megbízott, az „Új Ember” külső munkatársaként mutatkozik be. Ír is róla egy rövid cikket, aztán egy alapos 10 oldalas jelentést 1986. áprilisában a megyei III/III osztálynak, amely úgy értékeli azt, hogy „A tmb. a feladatát jól oldotta meg, fokozatosan kerül közelebbi kapcsolatba a célszeméllyel.” A jelentés kivonatát megküldik az egyházi elhárításnak. (BM III/III-1-a)

Az M-dosszié legterjedelmesebb jelentései az **1986. augusztus 28-tól szeptember 3-ig** tartó **Jogász Szakkollégiumi Napok** rendezvényeihez kapcsolódnak a salgóbányai KISZ táborban, amelyeken az **ELTE Jogtudományi Karának és kollégiumának 35 hallgatója vett részt Lévai Anikó szervezésében.** (Lévai Anikó, Orbán Viktor menyasszonya ekkor ideiglenesen Salgótarjánban lakott, ahol ügyvédjelölt gyakornok volt.) A rendezvény előzménye 1985-ben a szarvasi Országos Szakkollégiumi Találkozó volt.

Vankó közvetlen kapcsolatot létesített **Lévaival**, lakásaikon keresték fel egymást, újságíróként megígérte, hogy noha a megyében hivatalos sajtója nem lehet a tábori eseményeknek, de más lapnál szívesen beszámol róluk. Sőt, kifejezetten érdekli Anikó személye, meg a fiatal értelmiségiek helyzete, róluk is tervez egy cikket. Nyomban kapott egy példányt a Századvégből Lévaiktól, aki egészen felvillanyozódott és kinyílt előtte, egyáltalán nem volt olyan zárkózott, mint ahogy kapcsolattartó tisztje jelezte „László”-nak a megyei III/III. osztályon. „És akkor felajánlotta nekem a barátságát olyan szinten is, hogy nagyon szereti a történelmet, – szóba került a francia forradalom is, – s ő nagyon szívesen átveszi velem a gimnázium négy évi anyagát az ő szemszögéből és látásmódjával.”

Lévai Anikó korabeli rendőrségi portréja

Anikó minden ellenzéki csoportot jól ismert, így a Dialógust is, de sohasem járt a rendezvényén, sem Ő, sem a vőlegénye **Orbán Viktor**, akivel hamarosan összeházasodnak, Viktor most ötödéves jogász, aztán Szolnokon lesz ügyvédjelölt gyakornok. Ő még egy darabig itt marad Salgótarjánban gyakornoknak, aztán megy Szolnokra. Tervezett házasságukról egyébként meglepő kijelentést tett Lévai Anikó, amiről egy 1986. szeptemberi jelentésében így számolt be Vankó Magdolna titkos megbízott:

„Egyébként azt mondta, hogy érdekből megy hozzá [ti.: Orbán Viktorhoz], érdekházasság, de nem fejtette ki, hogy miért.”

Ezek után jöttem én haza a Beren^{te} Tibivel, akivel elbeszélgettünk a kocsiban, aki mondta, hogy milyen kár, hogy ilyen nagyszerű előadások itt az Isten háta mögött nincsen soha semilyen, és hogy milyen buta a Zsélyi is meg a Hortobágyi is, mert hogy ha ott marad volna, hallgathatott volna egy ilyen fasza jó előadást. Anikóval nagyon jó barátságban van a Tibi, Anikó azt mondta, hogy már rég elment volna ebből a városból, ha nincs ott a Beren Tibi, csak szellemi szintű barátság van közöttük. Azt mondta Anikó, hogy nagyon szereti a Berentét, de nincsközöttük szerintem semmi komolya! Hát a Viktort is nagy ismerősként fogadta.

Ez a három ember a kollégisták közül majdnem mindenkit ismert, és szerintem Anikó is nagyon benne van a közepébe.

Anikó arról beszélt nekem, hogy ő még itt ügyvéd gyakornok, addig itt kihuzza és most hogy összetalálkozott Viktorral, majd elmegy Szolnokra. Egyébként azt mondta, hogy érdekből megy hozzá, érdek-házasság, de nem fejtette ki, hogy miért.

Á B T L 3. 1. 2. M-41477 45

Anikó érdekből köt házasságot Viktorral

Más jelentések a Salgóban elhangzott előadások tartalmáról szólnak, az előadók – **Orbán Viktor, Fellegi Tamás, Lengyel László, Kéri László, Kövér Szilárd, Varga Tamás, Vass Csaba és mások** – politikai nézeteiről, merész filozófiai gondolatairól, aktuális helyzet elemzéséről, de a magánbeszélgetéseket és a vitákat is igyekezett visszaadni Vankó a politikai rendőrség tájékoztatására. (Nem mindenkit ismert, s nem tudjuk eldönteni: ő volt teljesen tájékozatlan, vagy a kézzel írt jelentését legépelő állambiztonsági alkalmazott, amikor egy „Kukor Elli” nevű előadóról olvashattunk a dossziében Kukorelli István helyett. Igaz, Kövér Szilárd is csak, mint „egy Szilárd nevű úr” szerepel, akivel beszélgetett Vankó.)

Beszélgetett **Fellegivel** is, aki meglepően új és merész dolgokat mondott „*Fellegi Tamás nagyon okos fiú, zsidó, amire ő nagyon büszke, csillag van a nyakában. Nagyon sokat tud a tavalyi választásokról...*” Az alkotmány és a jogrendszer megreformálásáról idézte Konrád Györgyöt is valamelyik szamizdat kiadványból.

Lengyel László a gazdasági reformról mondott érdekes gondolatokat, szólt például arról – jelentette „*László*” –, hogy minden szakmának van elitje és ezek az elitek irányítják valójában a folyamatokat. Egyes mértékadó személyiségek viszont már be sem mennek a központokba, hozzájuk el kell menni, „...és állandóan Horváth Edére hivatkozott, Horváth Edéhez már le kell menni

Győrbe, ő nem jön.” Amiből azt a következtetést vonta le, hogy „...a politikai vezetés demokratikus formája nagyon-nagyon formális... nagyon kevés ember irányítja az országot. Nincs beleszólási jog, az egész gazdaságban kialakult egy osztogató-fosztogató rendszer, ami személyi urambátyámságon alapul.” Lengyel azt is mondta: neki csak, mint fogyasztónak vannak jogai, mint állampolgárnak, politizáló embernek, – nincsenek.

Fellegi Tamás

Lengyel László

Kéri László

A vita résztvevői szerint már most válság van, – szól az állambiztonsági jelentés – bármikor várható egy komolyabb fordulat, de nem tudni ki lép be, Kun Béla vagy Szálasi, minden elképzelhető az ország vezetéséről. Erre **Kéri** úgy vélte: most jön a szektásodás. **Orbán** hozzászólt: a lengyeleknél ezt meg lehetett állítani, mert ott a katolikus egyház nagy befolyással bír, de nálunk a vallásnak nincs központi szerepe. „Lesz szektásodás, lesznek kommunisták, szociáldemokraták, nyilaskeresztesek és nacionalisták, ez ki fog bontakozni.” Orbán azzal folytatta, hogy a szektásodás miatt szét fogunk hullani, készülődik a válság, de nem olyan, mint a 30-as években, mert most nem élelmiszert kezdünk gyűjteni, „hanem mindenki, mint az állat amit meg tud szerezni, azt gyorsan ide nekem, kocsit, meg pénz, meg ház, s ez annak köszönhető, hogy előre haladtunk a fogyasztásban és gyorsan mindent fel kell halmozni, amit csak lehet. Ez nem megoldás...a rendszer szép lassan elrohadt...egy komolyabb vezetésre vagyunk rászorulva.”

Kéri szerint ez a politikai vezetés a 70-es évekre elvesztette a hitelét és most a 80-as évek közepén úgy érzi, hogy nem tudja tovább kormányozni az országot. Kukor Elli (*sic!*) rámutatott: az emberek szeretnének valamihez, valakihez tartozni, ezért jönnek létre különböző félhivatalos formákban olyan kis civil szervezetek, mint a környezetvédők, városvédők, kerületi patrióták és mások, ahol politizálni lehet kötöttségek nélkül. Például a nyugat-németeknél a Zöldek, akik semleges programmal indultak, de amikor bent lesznek a parlamentben, elfelejtik a fákat és a bokrokat és áttérnek a politikára, erről van szó.

Orbán Viktor

A titkos megbízottnak jó benyomásai voltak **Orbánról**:

„Viktor...úgy jött oda hozzám, mint régi ismerős, biztos vagyok benne, hogy mi már valahol találkoztunk... azonnal oda jött hozzám, a nevemen szólított és beszélgetett velem.”

A Jogász Szakkollégiumi napok rendezvénysorozata 1986 augusztus-szeptemberében mindvégig **az állambiztonság teljes kontrollja** alatt zajlott. Lehallgatták az előadásokat, vitákat, akárcsak Lévai Anikó albérleti lakását,

ahol vőlegényével is együtt volt. Megfigyelték a résztvevőket, adatokat gyűjtöttek róluk, a megye szorosan együttműködött a BM III/III Csoportfőnökségének osztályaival, a főcsoportfőnök rendszeres tájékoztatást kapott.

A kép összetett és árnyalt, reális értékeléséhez, az események jobb megértéséhez ismernünk kell a „**Bojtár**” fedőnevű személyi dossziét, (ÁBTL 3.1.5. O-19410) amelyet a **Nógrád megyei Rendőr-főkapitányság ÁB szervének III/III. osztálya** nyitott 1986. májusában, majd decemberben átadott a **Szolnok megyei RFK. ÁB szerve III/III. osztályának**, amely az összefoglaló értékelő jelentés elkészítése után, 1988. január 27-én zárta le és irattározta. A terjedelmes dosszié a **Lévai Anikó** szolnoki lakos ellen folytatott bizalmas nyomozás iratait tartalmazza. A jelentések felölelik a hálózati jelentéseket, a felderítő intézkedéseket és információkat is: 3/e rendszabály alkalmazása, titkos kutatás, figyelés, személyi adatgyűjtés, az operatív helyzet elemzése, értékelése, stb.

A dosszié hű tükre annak a **kettősségnek**, mellyel az aktuális hatalom kezelte a rendszerváltozást sürgető fiatalok megmozdulásait. Miközben a napi munkában az állambiztonsági szervek formálisan megtették a szokásos ellenintézkedéseket, a Belügyminisztérium és a reformpolitika vezetői közül többen is védelmi ernyőt tartottak a résztvevők fölé, ezért tartós bántódásuk nem esett.

Az állambiztonsági jelentésekből 1986 augusztusától bizonyítottan kiderül: **Horváth István belügyminiszter**, az MSZMP KB tagja, aki a jogász szakkollégium igazgatójának: **Stumpf István**nak az apósa, jól tájékozottan megelőzte a drasztikus ellenlépéseket.

Törlés folyamában!
Dr. Hellebrant László

A MAGYAR NÉPKÖZTARSASAG BELÜGYMINISZTERIUMA

SZIGORUAN TITKOS!

Herczeg Miklós

1986. FEB. 23.

SZERV: NÓGRÁD MEGYEI RPK ÁB SZERVE

OSZTALY: ..... III/III. ....

SZEMÉLYI DOSSZIÉ

SZAM: ..... 38-Sz-10.797 .....

NEV: ..... "BOJTÁR" .....

A Történelmi Hivatal
az Ety. 25. §. alapján
az iratokat átvette.

MEGNYITVA: 1986.09.01.

LEZARVA: 19.....

ARCHIV SZAM: .....

VIZSGALATI DOSSZE SZAM: .....

VIZSGALATI DOSSZIÉ ARCHIV SZAM: .....

1986 FEB 04

A „Bojtár” fedőnevű Személyi Dosszié

Orbán Viktor és Lévai Anikó tudott erről, mindenkor képen voltak a várható lépésekről. A jelentések szerint az intézkedésekről előre értesülnek, nevetve, viccelődve, „bátor kritikával” és gúnyos megjegyzésekkel fogadják a rendőri fellépést, mert biztosak lehetnek benne: **bármilyen történelmi**,

bántódásuk nem eshet. Ezt nem egyszer nyíltan hangoztatja Lévai Anikó, akinek a magabiztos mondatai sorra megjelennek az állambiztonsági jelentésekben.

Horváth István

Stumpf István

1986. augusztus 12-én a Nógrád megyei Rendőr-főkapitányság III/III. osztályának vezetője megkapja a „Bátunyi” fedőnevű titkos munkatárs jelentését:

*„Amit az alábbiakban leírok, kérem nagyon bizalmasan, diszkréten kezelni. Már többször tettem említést, hogy ismerősünk [Lévai Anikó] igen tájékozott minden vonalon, még a kormánykörökben elhangzott eseményekről is. Még ha bizalmasan is, azonnal első kézből kapják a tájékoztatást, ami nem kis dolog, nem adatik meg akárkinek. Miről van szó? A szervezet egyik tagja, **Horváth Andrea** és férje [Stumpf István], aki egy nagy kollégium igazgatója Budapesten, mindent tudnak az ország eseményeiről, még ha az bizalmas is. Budapesten a Rózsadombon laknak egy gyönyörű villában. Horváth Andrea viszont nem más, mint **H.I.** [Horváth István belügyminiszter], a **KB.** tagjának leánya. A közeljövőben Dorogházán lesz a találkozó: Dr. Lévai Anikó, a vőlegénye (hamarosan összeházasodnak), Horváth Andrea és a férje és még két ember, akinek a nevét nem tudom.”*

„Bátunyi” jelenti augusztus 27-én:

*„Horváth [István] országos szinten mindent tud, és amit ő tud, azt tudja a szervezet is, főleg a lányán, **Horváth Andreán** keresztül...minden olyan eseményről, ami kormány szinten eldöntetett, de a lakosság számára még egyáltalán nincs tudomásra hozva. Legyen az kormány hatáskörön kívüli vagy belüli dolog. Személyekre vonatkozó vagy a lakosságot érintő esemény...A szervezet egyre több tagja jut külföldre előadások tartása céljából és akiken keresztül megkapják Nyugatról a megfelelő támogatást is. Most volt egy személy New-York-ban, most megy egy másik személy Nyugat-Németországba.*

Ha valakinek a tagok közül összeütközése van a törvénnyel, rendőrséggel, ha valakit ki kell hozni a börtönből, Horváth elintézi.

A doktornő [Lévai Anikó] elmondta, hogy **nem számít, ha esetleg lázításért vagy valami**

másért letartóztatnák a vőlegényét [Orbán Viktort], mert Horváth azonnal intézkedne és a vőlegénye azonnal szabadulna.

A doktornő elmondta, hogy igen könnyű a dolguk, mert a BRFK-án egyértelműen utasításba adták, hogy **nem szabad ezt a szervezetet bántani, csak távolból figyelni** kell a ténykedésüket, figyelni kell az események folyását.

Minden bizonnyal ez is Horváth „nyomása” alapján van így a BRFK-nál.

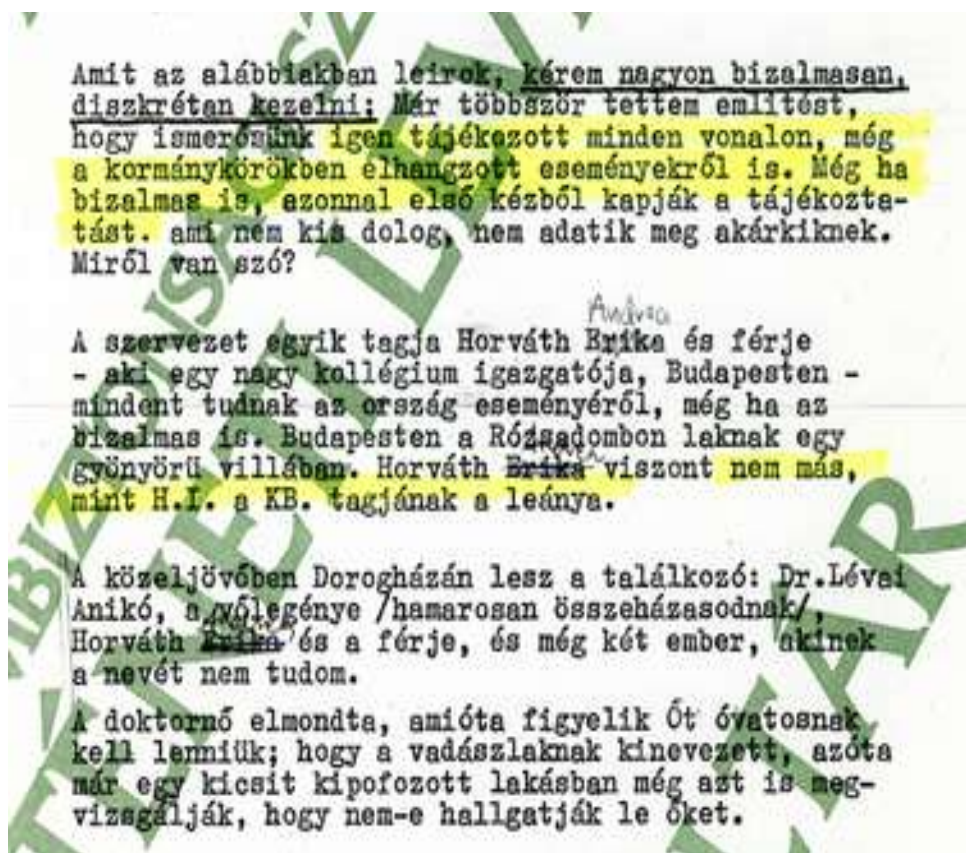
Ezt természetesen tudja a szervezet vezetősége is, **így azt csinálnak, amit akarnak.**

Az megy külföldre, akit ki akarnak küldeni, hiszen több nyelven beszélő emberekről van szó, úgymond az ország várható jövőbeni vezető embereiről.

Szomorú, de le kell írnom – hiszen az is a feladatom, hogy reális képet adjak dolgokról, még ha fájó is egy kicsit –, hogy a doktornő [Lévai Anikó] most is **hangosan röhög a Nógrád megyei rendőrségen.**

Említettem talán, hogy a doktornő 1986. szeptember hó folyamán Szolnokon fogja tartani az esküvőjét **Viktor** nevű vőlegényével és ezen az esküvőn komoly beosztású és egzisztenciájú egyének is meg fognak jelenni. (Többek között a Horváth família.)

Továbbá Horváth Andreáék rózsadombi villája is egy nagy-nagy rejtély. Eddig komoly jelentőségű randevúk színhelye volt. A doktornőt idézve: „**országos jelentőségű randevúk színhelye...**”

Első kézből kapják a bizalmas tájékoztatást

Nógrád megyei Rendőrfőkapitányság
II/I-2. Osztály, Salgótarján.

Szigorúan titkos!

78-332
Nógrád megyei Rendőrfőkapitányság
III/II. Osztály, V e z e t ő j é n e k !

M e l y b e n .

Kivonat "Bátonyi" fn. titkos munkatársunk 1986 augusztus 27-én adott jelentéséből:

... "HORVÁTH országos szinten mindent tud, és amit ő tud, azt tudja a szervezet is, főleg a lányán: Horváth Erikán keresztül, de mint magas beosztású személy, nagy nyeresége a Rajk fia által vezetett szervezetnek.

Miről lehet szó?

Minden olyan eseményről, ami kormány szinten eldöntött, de a lakosság számára még, vagy egyáltalán nincs tudomására hozva. Legyen az kormány hatás-körön kívüli, vagy belüli dolog. Személyekre vonatkozó, vagy a lakosságot érintő esemény; áremelés, külfölddel kapcsolatos események. A dollárkölcshöz közzel összefüggő, külföldet érintő, de - a lakosság számára nem közlendő, stb., stb., stb. dolgok. Na meg sok-sok egyéb esemény, amelyet a Dr.-nő természetesen nem mond el önszántából, csak utalásokat, célzásokat tesz.

Mivel okos, eszes, több /1-5/ nyelvet beszélő jól kvalifikált egyénéről van szó, a szervezet egyre több tagja jut külföldre előadások tartása céljából, és akiken keresztül megkapják nyugatról a megfelelő támogatást is. Most volt egy személy New York-ban, most még egy másik személy Nyugat-Németországba, stb., stb., stb.

Ha valakinek a tagok közül összeütközése van a törvénnyel, rendőrséggel, ha valakit ki kell hozni a börtönből, Horváth elintézi.

A dr.-nő elmondta, hogy nem számít, ha esetleg lázításért, vagy valami másért letartóztatnák a vőlegényét, mert Horváth azonnal intézkedne, és a vőlegénye azonnal szabadulna.

Anikó: ha letartóztatnák a vőlegényét, Horváth azonnal intézkedne

Nos, csak ennyire voltak „fenyegetettek” a salgóbányai rendezvény résztvevői. A jövőt tervező magabiztos fiatalok kivételezett helyzetükben „**azt csináltak, amit akartak.**” Kellemetlen emléke pedig csak a rendőrségnek lehet, amelyen hangosan röhögtek. Az állambiztonságiak tették-vették a technikát, kukkoltak, osontak a fiatalok nyomába, jelentéseket írtak, ám valójában tudták: odafent „**Horváth és társai**” vigyáznak a megfigyeltre, Andrea mindenről jelzést küld, hogy Anikó és Viktor napra készen képből legyenek az országos információk tekintetében.

Az átvilágítás megtévesztő gyakorlata

Az átvilágítási törvény (legyünk pontosak: „Az Egyes fontos tisztségeket betöltő személyek ellenőrzéséről és a Történeti Hivatalról szóló 1996. évi LXVII. törvénnyel módosított 1994. évi XXIII. törvény”) csődjére kell emlékeztetni a következő fejezet előtt.

Ez a megalkuvó jogalkotási termék még jobban megnehezítette a tisztánlátást az átmentett állambiztonsági múlt feltárásában és félrevezető módon hagyott kikaput a volt hálózati személyek számára.

1994. évi XXIII. törvény egyes fontos tisztségeket betöltő személyek ellenőrzéséről *

Az Országgyűlés a demokratikus államélet tisztaságának előmozdítása érdekében a következő törvényt alkotja:

1. § Ellenőrizni kell, hogy a 2. §-ban meghatározott személyek

- a) hivatásos - nyílt vagy „szigorúan titkos” - állományú tisztként teljesítettek-e szolgálatot a volt BM III/III. Csoportfőnökségnél, a budapesti vagy a megyei rendőr-főkapitányságok III/III-as osztályainál, illetve elődeiknél (a Magyar Államrendőrség Budapesti Főkapitányság Politikai Rendészeti Osztálya, a Magyar Államrendőrség Államvédelmi Osztályának, a Belügyminisztérium Államvédelmi Hatóságának, az Államvédelmi Hatóságnak a „Belső reakció” elhárításával foglalkozó szervezeti egységei, a Belügyminisztérium IV. Belsőreakció elhárítási osztálya, a BM Politikai Nyomozó Főosztály V. Belsőreakció elleni harc osztálya) az erre vonatkozó, 1990. február 14-én lezárt és a Belügyminisztériumban őrzött nyilvántartás szerint; vagy
- b) az a) pontban felsorolt szervek részére adták-e a hálózati feladatok vállalására vonatkozó, saját kezűleg aláírt nyilatkozatot és adták-e jelentést vagy kaptak-e tevékenységükért illetményt, prémiumot, illetőleg kedvezményt; vagy
- c) teljesítettek-e szolgálatot 1956-1957-ben karhatalmi alakulatban;
- d) betöltöttek-e olyan politikai vagy állami tisztséget, amelyben az a) pontban meghatározott szervek feladatkörébe tartozó adatokról döntésekhez tájékoztatást kaptak;
- e) tagjai voltak-e a Nyilaskeresztes Pártnak.

Az átvilágítási törvény

A törvény értelmében csak a volt **nyilasokat, karhatalmistákat és a BM. III/III. Csoportfőnökség** hivatásos állományát és hálózatát kellett átvilágítani, kiegészítve azokkal az **állami és politikai tisztségviselőkkel**, akik az állambiztonsági szervektől tájékoztatást kaptak döntéseikhez. A törvény előkészítésében meghatározó hangsúllyal érvényesült az a végzetes hiba, amit **Boross Péter és Kónya Imre** érvelése mutatott legjobban. Ők az első pillanattól **leválasztották** a BM. III/III. csoportfőnökség hivatásos állományát és hálózatát a BM. III. (Állambiztonsági) Főcsoportfőnökség **további 4 csoportfőnökségéről** (hírszerzés, kémelhárítás, katonai elhárítás, operatív

technika), valamint 7 önálló osztályáról és egy önálló alosztályáról. Nem különben elkülönítették a HM katonai hírszerzésétől (MNVK/2).

Ma már többszörösen bizonyított tény, hogy a BM. III. (Állambiztonsági) Főcsoportfőnökségen belül **szabad átjárás volt, a feladatok mindenkire vonatkoztak, az egységes parancsokat együtt hajtották végre a legszorosabb, un. „összállambiztonsági” szemlélettel.** Erről a Nemzeti Emlékezet Bizottsága és az ÁBTL közös munkacsoportjának 2018. évi jelentése: „Az 1990 előtti állambiztonsági szervek mágnesszalagokon megőrzött adatállományának vizsgálatáról” – egyebek között – megállapítja:

„Az állambiztonsági szervek egymás között adták-vették a hálózati személyeket. Ez nem csak egy-egy csoportfőnökségen belül, hanem az egyes csoportfőnökségek között is bevett és szabályos gyakorlat volt.”

Amikor 1990. január 18-án **Horváth István** belügyminiszter parancsára jogutód nélkül megszűnik a III/III., s szerveződik a III/II. helyett az új kémelhárítás: a február 14-én megalakuló **Nemzetbiztonsági Hivatal**, annak emberei **Nagy Lajos** ezredes vezetésével nemcsak a III/II.-ből vesznek át hálózati személyeket, hanem a III/III.-ból is **átmentik** azokat, akik vállalják a további szolgálatot. (A III/III.-asok közül az új kémelhárítás után elsőként szemezget a katonai hírszerzés és a bűnügyi hálózat is.)

Ezt a tényt így fogalmazza meg hivatalos tájékoztatásként **Boross Péter** belügyminiszter abban a „Szigorúan titkos”! „Különösen fontos” jelzésű levélben, melyet **Kövér Lászlónak**, az országgyűlés Nemzetbiztonsági Bizottsága elnökének írt 1991. július 5-én:

*„A volt III/III. Csoportfőnökség (belső elhárítás) hálózatának ügynökeiről, titkos munkatársairól úgynevezett 6-os karton készült, amely 1990. február 14-ei állapotnak megfelelően került zárolásra. A karton állomány a korábbi esetleges kiemelésektől eltekintve **teljesnek** tűnik.*

***A volt III/III. Csoportfőnökség hálózataként működő személyek** kisebb csoportja a zárolás előtt – 1990. február 14. – **átadásra került más csoportfőnökségeknek. (A további működést vállalták.)** A kiegészítő okmányok jelentős része megsemmisült, de pl. ráutaló pénzügyi okmányokkal a BM rendelkezik. Ezek az okmányok a zárt archívumban, illetve a volt Külügyi Osztályon találhatók.*

*Összegezve megállapítható, hogy egyes személyekről **egyértelmű bizonyítékok**, másokról **valószínűsíthető** dokumentumok lelhetők fel.*

Az iratokat a BM Adatfeldolgozó Szolgálat zárt archívumában, a Személyzeti Főosztály ugyancsak zárt irattárában és a volt Külügyi Osztály őrzött irattárában tartják személyes felelősséggel. Az őrzés biztonságosnak tekinthető és részlegesen kereszt-ellenőrzéssel kontrollálható.”

Ez azt jelentette, hogy a volt politikai rendőrség leghasználhatóbb hálózati tagjainak **eltűntették a III/III-as múltját** és kémelhárítók, hírszerzők, katonai elhárítók és katonai hírszerzők lettek a Nemzetbiztonsági Hivatalnál, az Információs Hivatalnál, a Katonai Biztonsági Hivatalnál és a Katonai Felderítő Hivatalnál.

A volt politikai rendőrséget kiszolgáló ügynökökből tehát így lett egyik pillanatról a másikra a rendszerváltás pluralista demokráciáját „hazafias meggyőződéssel” védő új hálózati személy. S miközben aktáikat válogatja a **Nemzetbiztonsági Hivatal** a BM Roosevelttéri székházának pincéjében, az egykori banktrezorban február 2. és 12., majd április 4. és május 15. között, magához véve eltüntet 17-18 ezer kartont, adatlapot az operatív és hálózati nyilvántartóból, melyekkel a mai napig nem tud elszámolni. **Nagy Lajos** III/I. ezredes, az NBH alkalmatlan és igen kártékony első főigazgatója (1990. február – 1990. október) előbb 2002-ben, majd 2007-ben két televíziós interjúban is bevallja a jól sejtett tényt: igen, egyes fontos hálózati személyek esetében igyekeztek **eltüntetni** a rájuk vonatkozó kompromittáló dokumentumokat.

Nagy Lajos

Ennek a következménye az, – nem győzöm elégszer leírni –, hogy akik **papírt lobogtatnak**, hogy őket átvilágították, s nem találtak semmit, azok is keveset bizonyítanak! Csupán annyit, hogy nem voltak nyilasok, karhatalmisták, **III/III**-asok. vagy jelentést kapó állami, politikai vezetők. De ettől még lehetnek: **III/I**-es hírszerzők, **III/II**-es kémelhárítók, **katonai** hírszerzők és **katonai** elhárítók (**III/IV**.), **szigorúan titkos tisztek**, **T-lakás gazdák**, **társadalmi kapcsolatok**, **fogda-ügynökök**. Sőt, lehet, hogy **III/III**-asok voltak, de az átvilágító bírának akkor és ott a négy irattári bizonyítékból (beszerzési nyilatkozat, jelentés, pénzügyi bizonylat, 6-os karton,) nem állt rendelkezésére **legalább kettő**, csak egy, s a beszervező, a kapcsolattartó és a vonalvezető állambiztonsági tiszt bíróság előtti vallomása sem volt meg, vagy nem volt terhelő, (mert feltűnő és árulkodó módon felejtettek), ebben az esetben a bírák kénytelenek voltak érintetlenséget igazoló papírt kiállítani!

A 90 éves **Boross Péter**, akit Antall József nyugdíjasként az egyik legfertőzöttebb területről: a vendéglátó-iparból hívott vissza a titkosszolgálatokat felügyelő államtitkárnak, tárca nélküli miniszternek, majd belügyminiszternek, s még miniszterelnök is lett belőle, a mai napig ott tart, hogy kémelhárítót és hírszerzőt soha sem szabad leleplezni. Nem érti, hogy történelmi korszakváltásoknál a meghaladott rendszer iratai elvesztik titoktartalmukat, s az új rendszer társadalmának joga és kötelessége megismerni a múltját. A Rákosi-és Kádár rendszer állambiztonsági iratai a Magyar Köztársaság kikiáltásával automatikusan elvesztették szigorúan titkos jellegüket. A mai Magyarországot nem kötik a Magyar Népköztársaság egykori titkai, amelyeket a Varsói Szerződéshez és a Szovjetunióhoz való viszony határozott meg. Már rég mások a belpolitikai, külpolitikai és katonapolitikai érdekeink, tehát sem régi állambiztonsági érdekekre, sem időtlen megkopott közhelyekre hivatkozva nem lehet megkötni az új nemzedék kezét a múlt feltárásában. Németország azért volt képes megnyugtatóan rendezni ügynök ügyeit, mert nem csak a politikai rendőrség aktái kerültek terítékre, hanem a Stasi minden iratának megszűnt a titkossága, s kutatható lett a kémelhárítás és a hírszerzés is.

Boross Péter

Boross Péternek, mint 1990 előtti vállalati igazgatónak hivatalból együtt kellett működnie a letűnt állambiztonsággal, annak jövő-menő összekötő tisztjeivel, ez alól akkor nem volt kivétel a rendszer bizalmát élvező vállalati vezetők körében..

[Boross Péter 1971 és 1989 között volt igazgatója a Dél-pesti Vendéglátó-ipari Vállalatnak, előtte 1965-től igazgató-helyettese.]

Tudjuk. S azt is tudjuk, hány III/III-as ügynököt,- tehát a politikai rendőrség hálózati személyeit – mentettek át 1990 február 14 előtt a kémelhárítás és a hírszerzés területére. Emlékezni kellene rá. 28 év elteltével illene összeszámolni azokat az országgyűlési képviselőket is, akik a volt BM csoportfőnökségek hálózati személyeiként jelen

voltak az első szabadon választott magyar országgyűlésben 1990 és 1994 között, sőt, egyesek azután is. A kutatók szakmai vitáit pedig nem lehet sem hatalmi pozíciókból, sem poros tekintélyelvűség alapján eldönteni. Több önkritikára és ennyi év elteltével végre alaposabb tájékozódásra lenne szüksége **Kónya Imrének** (MDF, MDNP, Centrum Párt) is és akkor elnagyolt, felszínes nyilatkozatai is közelebb kerülnének a valósághoz.

Az azonban nem ajánlható, sőt kifejezetten elfogadhatatlan a jövő nemzedéke számára, hogy törvényi tisztázás helyett egyszerűen az idő múlására bízunk az ügynökmúlt megoldását. A **kihálós rendezés** tanácsát így fogalmazta meg **Boross Péter** egyik nyilatkozatában:

„Lassan az idő egyébként ezt az egész problémát felszámolja.” (Origo, 2015. 10. 25.)

Kissé cinikus tanácsa még mindig termékeny talajra hull: az idei őszőn 18. alkalommal is leszavazta a magyar országgyűlés az ügynök ügyek törvényes rendezését célzó ellenzéki törvényjavaslatot.

Térjünk vissza az átvilágítás megtévesztő gyakorlatára, hamis eredményére és politikai következményeire.

A leszűkített körű átvilágítási törvény hatálybalépése után az egyes parlamenti pártok bátran küldhették **az átvilágító bírák elé** azokat a képviselőiket, akik noha hálózati személyként titkosan együttműködtek a BM III. (Állambiztonsági) Főcsoportfőnökség valamelyik csoportfőnökségével, nem voltak nyilasok, karhatalmisták, nem szolgálták a III/III-at, s vezetőkként nem kaptak jelentéseket.

Sorrendben úgy kezdődött a folyamat, hogy a pártok és frakcióik nyugodtan válogattak Budapesten és vidéken azok közül a volt állambiztonsági hálózati személyek közül, **akik kívül estek az átvilágítási törvény személyi körén**. Megnyugtatták a jelölteket: nem derülhet ki semmi, mert **a bírák nem fognak másról kérdezni, nekik pedig nem kell másról beszélni**, ellenkezőleg, hall-

gatni. Ha valakinek mégis őszinteségi rohama lenne a tárgyalóteremben és elkezd beszélni más csoportfőnökséggel történt titkos együttműködéséről, az ön-és közveszélyes beláthatatlan következményekkel. Értette mindenki az eligazítást.

Polonyi Kornél, a BM. III/II. Csoportfőnökségének „Tóth József” fedőnevű volt informátora, a Fidesz Veszprém megyei területi listájáról 1998-ban bejutott országgyűlési képviselője is a felkészítettek nyugalmával léphetett az átvilágító bírák III. sz. Bizottsága elé 1999. március 11-én. Senki sem esett ki a szerepéből, mindenki tette a dolgát. Tökéletesen érvényesült a jeles osztrák filozófus: Ludwig Wittgenstein logikai-filozófiai értekezésének, a „Tractatus”-nak 7. tétele: „*Amiről nem beszélhetünk, arról hallgatni kell.*”

Polonyi Kornél („Tóth József” informátor), Fidesz

A **Fidesz** Veszprém megyei területi listájáról került a parlamentbe 1998. június 18-án és 2002. május 14-ig volt országgyűlési képviselő. A Honvédelmi Bizottság tagja, egyik albizottságának (Elvi, biztonságpolitikai, katonai) elnöke, 2000. április 25-től pedig tagja volt a Gyógy-és turizmus albizottságnak is. Összesen 8 önálló indítványt nyújtott be és 20 esetben szólalt fel. Az Országgyűlés honlapján nem derül ki, hogy milyen főiskolát végzett, más helyen az Idegen Nyelvek Főiskolája van feltüntetve (1954), kiegészítve azzal, hogy a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem idegenforgalmi szakát is elvégezte. (1968).

Polonyi Kornél

Állambiztonsági múltja: 1965. november 18-án szervezte be a **Veszprém megyei Rendőr-főkapitányság Állambiztonsági Szervének III/II. alosztályáról Horváth József** r. százados, hazafias alapon, az idegenforgalom kémelhárítási területére, informátorként, „Tóth József” fedőnéven. (Napló szám: 208/425, dosszié szám: H-45240, aláírta: **Dr. Knéz András** r. alezredes, osztályvezető.) Beszervezése idején a Veszprém megyei Idegenforgalmi Hivatal csoportvezetője Balatonfüreden. A rendszerhez lojális kategóriában tüntették fel.

A BM állambiztonsági nyilvántartásán kívül a most feltárt **mágnesszalagok hálózati (H) adattárában** is szerepel, az utóbbi is feltünteteti megsemmisült beszerzési dossziéját: B-124259.

1801 ✓

1965. november 18.

Horváth

Minősítés törzskönyvi nyilvántartásba vétel, rendf. osztály

III/II.aló.

aláírás

A kezeltettség módja

A foglalkoztatás városa

Felnevelő: Tóth József

1965. é. XI. sz. 18. sz.

H-45240 Dr. Kócsk András

3-124259

M-34172

A kezeltettség módjának megjelölése

1965. é. XI. sz. 18. sz.

1973. 11. 3. napján lezárult

213092 ÁBTL-2.22

2017.04.26.

ÁBTL - 2.2.2 - Hálózati nyilvántartások - "Tóth József"

Polonyi az állambiztonsági nyilvántartásban

h ÉR

07TOTH JOSEF:124259

POLONYI KORNÉL BUDAPEST

BARSÁNY MÓRIA y

Ö H I E E

h

ÁBTL - 2.3.2 - H-adattár

ÁLLAMBIZTONSÁGI SZOLGÁLTATÓK
TÖRTÉNETI LEVÉLTÁR-ÉRTÉKELŐ
KÖZPONTJÁNAK

Polonyi Kornél a mágnesszalagok „H” adattárában

1973. március 3-ig szolgált a III/II-ben hálózati személyként, akkor munkahelyváltás címén szüntették meg vele a titkos együttműködést. Jelentései az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárában olvashatók a 3.1.2. M-34172 számú Munka Dossziében.

Tekintettel arra, hogy a BM. III/II. állambiztonsági hálózatát nem érintette az elhibázott, s indokolatlanul leszűkített átvilágítási törvény, **Polonyi Kornél** („Tóth József” informátor) is **zavartalanul átcsúszott a szűrőn** 1999-ben. Tanulásként ismétlem: a BM. III. (Állambiztonsági) Főcsoportfőnökség öt csoportfőnöksége közül **csak egy: a III/III.** (belső reakció és szabotázs) érdekelte az átvilágító bírakat, a többi hálózata nem. (III/I: hírszerzés, III/II: kémelhárítás, III/IV: katonai elhárítás, III/V: operatív technika. A katonai hírszerzés : az MNVK-2 a honvéd vezérkarhoz tartozott, az is kívül esett a törvényen).

Így az 1996. évi LXVII. törvénnyel módosított 1994. évi XXIII. törvény értelmében létrehozott egyik bizottság (a III. sz.), élén Fehérné Dr. Léb Judit elnökkel, 1999. március 11.-én hozott határozatában nem találta érintettnek Polonyi Kornél országgyűlési képviselőt. Ehhez persze az is kellett, hogy **Pintér Sándor** belügyminiszter igazolja: nevezett „A Belügyminisztérium nyilvántartásában nem szerepel.” Természetesen tényként szerepel a mai napig, de a törvény erre nem kíváncsi. **Kövér László** titokminiszter azt igazolja: „Nevezett személy a Nemzetbiztonsági Hivatal és az Információs Hivatal nyilvántartásában nem szerepel.” Természetesen tényként szerepelt a Nemzetbiztonsági Hivatalban, de a törvényalkotónak nem volt célja, hogy erről értesüljenek az átvilágító bírák.

Pintér Sándor

Kövér László

Még egy esély lett volna az igazság kiderítésére. **Ha a bírák érdeklődnek:** volt-e a fontos tisztséget betöltő személynek bármilyen titkos együttműködése a BM III. Főcsoportfőnökség más csoportfőnökségeivel, illetve **ha az átvilágítandó fontos személy magától tájékoztatja a bírakat** erről. Ez lett volna a valódi tisztázó helyzet. De nem, mindkét fél hallgatott. Soha, senki sem törte meg a csendet, sem a bírák, sem az átvilágítottak nem kezdeményezték a teljes körű tájékozódást, illetve tájékoztatást. Ez kellett az állambiztonsági múlt átmentéséhez, s ahhoz, hogy a közvélemény ne a valóságot ismerje, hanem annak a megfélemlítő látszatát.

Polonyi Kornél 1927. június 13-án született Budapesten. Anyja: Baksay Mária háztartásbeli, apja: Polónyi József gépkocsivezető.

Tatabányán járt gimnáziumba, 1948-ban érettségizett. 1952-1954: Idegen Nyelvek Főiskolája, 1966-1968: MKKE, idegenforgalom.

A Szociáldemokrata Párt tagja (1945-48), az MDP tagja (1948-56).

1953-ban nősült, felesége: Herczeg Edit tanárnő, fordító; gyermekei: Judit (1954), Benigna (1963).

Első munkahelye a Balatonfüredi Járási Tanács, ahol népművelő, (1955-56). A Hídépítő Vállalat irodavezetője Szolnokon, majd Tihanyban (1957-65). A Veszprém megyei Idegenforgalmi Hivatalnál idegenvezető, csoportvezető, műszaki és kereskedelmi osztályvezető (1965-72). A Veszprém megyei Beruházási Vállalat osztályvezetője (1972-76). Az Idegenforgalmi Hivatal osztályvezetője Veszprémben (1976-84). A Balatoni Intéző Bizottság osztályvezetője (1984-90). Idegenvezetőként csoportokat visz német nyelvterületre és Törökországba (1985-86). A Balatoni Idegenforgalmi Részvénytársaság ügyvezető igazgatója Balatonfüreden (1991-94).

Polgármesterjelölt Balatonfüreden (1994). A Veszprém megyei Közgyűlés tagja már a **Fidesz színeiben** (1994-98), a Közgyűlés alelnöke (1995-98). Országgyűlési képviselő és önkormányzati képviselő Balatonfüreden (Fidesz, 1998-2002).

A „Veszprém Megye Idegenforgalmáért Közalapítvány” kuratóriumának tagja (2007)

Polonyi Kornél („Tóth József” fn. informátor) M-34172 M-dossziéjából kiderül, hogy 1965. novemberi beszervezése után decembertől szorgalmasan jelent. Állandó feladata a beutazó nyugati vendégek – különös tekintettel a disszidált magyarokra – mozgásának jelentése, hazai kapcsolataik feltérképezése. Az NDK-ból hazatérve közli kapcsolattartó tisztjével: **Horváth József** r. századossal, hogy a beutazó külföldi személyek regisztrálása, az idegenforgalmi szálláshelyek bejelentési rendje nem alapos, nem kellőképp koordinált, nem ad elég támpontot a pontos tájékozódáshoz, ezért az ügyrendet országosan egységesíteni szükséges. Mint szakember személyesen vállalja, hogy kidolgozza a forgalom és a vendégek mozgását napra készen követő, korszerű, kódolt lyukkártyás adatfeldolgozó rendszert.

A MAGYAR NEPKÖZTARSASAG BELUGYMINISZTERIUMA

MK Nemzetbiztonsági Hivatal
Az 1995. évi LXV. tv.
alapján felülvizsgált
Tkl.sz.: 110/11 Min. 8/1
Érv. idő: 2003. évi III. hó 12. n.
Minősítő: .....

SZIGORÚAN TITKOS!

A MINŐSÍTÉS MEGSZÚN
a 2003. évi III. tv. 12. § (7)
bekezdésére figyelemmel.

SZERV: Veszprém megyei

OSZTÁLY: III/11 Alosztály

MUNKA DOSSZIÉ

MINŐSÍTÉS: Információ

FEDŐNÉV: Tóth József

„B” DOSSZIÉ SZÁM: H-45240

AZ ÜGY: 7

KÖTETBEN

KÖTET SORSZÁMA:

FELÜLVIZSGÁLVA az 1995. évi
LXV. tv. rendelkezései alapján,
2003. évi III. tv-re figyelemmel.

MEGNYITVA: 19

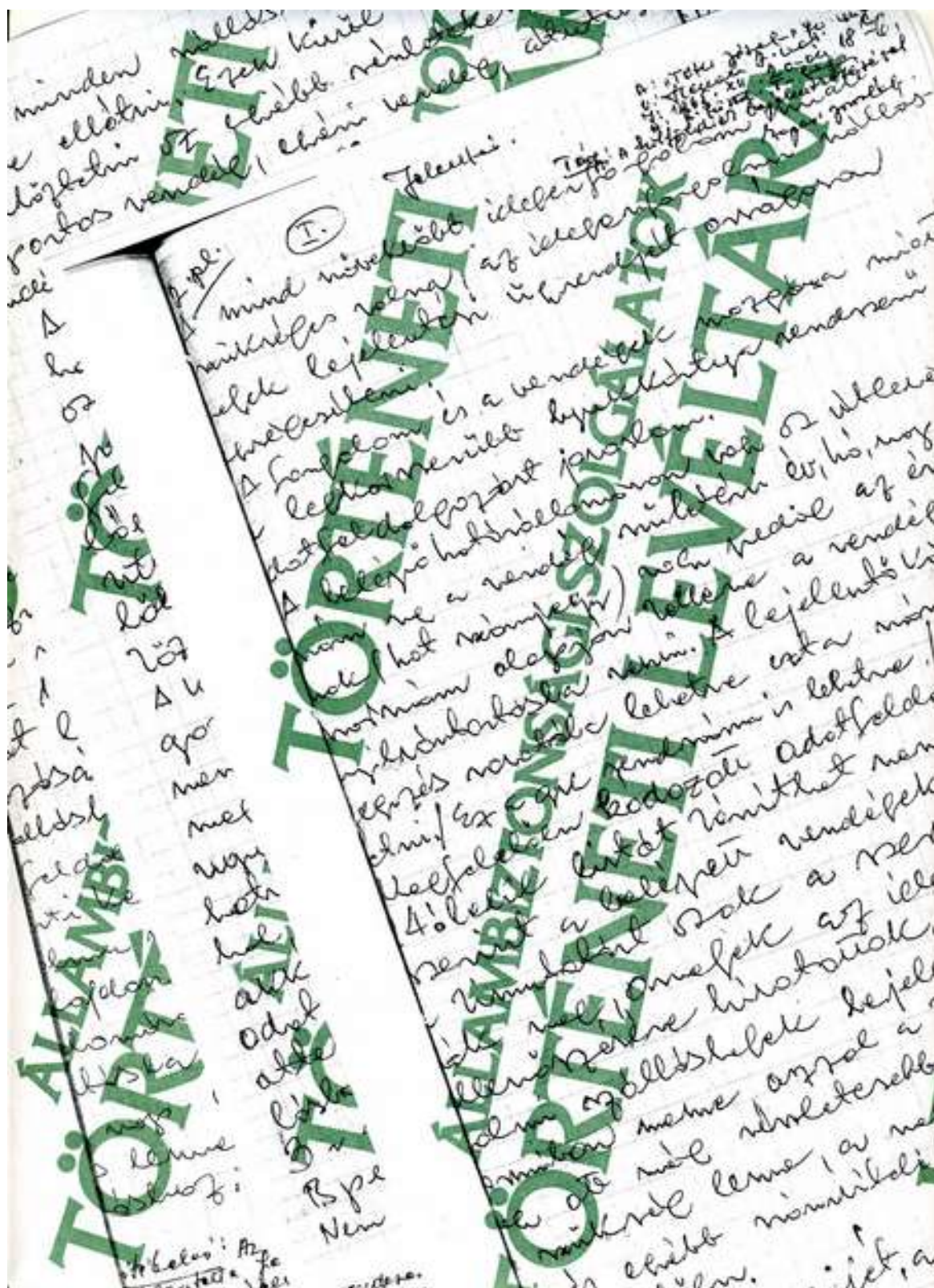
LEZÁRVA: 19

ARCHIV SZÁM:

34.172

„Tóth József” jelentéseinek gyűjtődossziéja az ÁBTL-ben

Polonyi javaslata új idegenforgalmi ellenőrző rendszerre

[Az idegenrendészeti ellenőrzés technikai feltételei még 1982-ben is roppant elmaradtak egyes területeken, – állapította meg a BM ORFK 1982/1. sz. tájékoztatója „Az idegenforgalmat kísérő negatív jelenségek” címmel. (ÁBTL-2.1.-A-3008/53) A tájékoztató – egyebek között – rámutat:

„... az idegenforgalom növekedésével egy időben emelkedett a külföldiek által elkövetett jogsértések száma, egyre gyakrabban találkozhatunk a bűnözés nemzetközi összefüggéseinek erősödésére utaló jelekkel. Helyenként és időszakonként tömeges méreteket öltött a deviza- és vámszabályok megsértése, az árucsempészettel foglalkozó külföldiek több belső „értékesítési hálózatot” alakítottak ki. A nagy erőket lekötő összehangolt akciók ellenére tapasztalhatjuk, hogy jelentős azoknak a külföldieknek a száma, akik az országban bejelentési kötelezettségüknek nem tesznek eleget; hamis vagy hamisított úti okmánnyal utaznak be; a tartózkodáshoz szükséges anyagi fedezettel nem rendelkeznek; munkanélküli, csavargó életmódot folytatnak.” Az idegenrendészet fogyatékoságai miatt azonban „...a jogsértő cselekményt elkövetőkkel szemben a jogszabályban biztosított idegenrendészeti intézkedések megelőző jellege nem érvényesül.”]

A III/II-es informátor közben napi rendszerességgel megbízhatóan végzi feladatait: leírja külföldi kapcsolatait – akik közül többen kollégái, felesége ismerősei, gyerekkori barátai –, friss információkkal szolgál kiváló füredi vitorlásversenyzők rendszeresen Magyarországra látogató sportbarátairól, akikről hall – többek között – Simon Károlytól is.

[**Simon Károly**, (1932, Balatonarács, Tápay Erzsébet), válogatott vitorlázó, a balatonfüredi hajógyár főmérnöke, 1990 után a város MDF-es polgármestere, 2008-ban díszpolgára, dr. Zákonyi Ferenc veje, akit 1961-ben szervezett be a BM. Veszprém megyei Rendőr-főkapitányság Politikai Nyomozó Osztálya „Sulyok Péter” fedőnéven, majd átvette a kémelhárítás, a III/II, ahol egyik kapcsolattartó tisztje az a Horváth József százados volt, aki Polonyi Kornélt beszervezte 1965-ben.]

1966. április 18-án jelentésként nem fedőnévvel, hanem saját nevén adja be az egyik külföldi újtjáról készített szakmai beszámolóját a kémelhárításnak. (Elemi hiba.)

Vérbeli kémelhárító feladatok sokaságát hozta 1966 legnagyobb hazai idegenforgalmi eseménye: a Nemzetközi Camping és Caravanning Szövetség (FICC) XXVII. Kongresszusa és Nagytábora augusztus 3 és 19 között, aminek főtáborát 1966 augusztus 7-től 15-ig rendezték meg a balatonfüredi és tihanyi kempingben, valamint Paloznakon. 16 nyugati országból 6 és félezer ember érkezett csaknem 2 ezer gépkocsival és 1400 lakókocsival. E sorok írója személyes részvevőként, saját tapasztalatai alapján tanúsíthatja: a nyugati hírszerző „vendégek” és a magyar, valamint egyes szocialista országokból érkezett kémelhárítók helyenként alig álcázott „összecsapása” zajlott a rendezvényen. Természetesen az NSZK-ban és az NDK-ban élő, szétszakított német családok intenzív találkozásának színhelyén a két, egymással szemben álló titkosszolgálat magyarul is beszélő tisztjei és ügynökei voltak a legaktívabbak.

A kiemelt rendezvényre összehangolt forgatókönyvvel készült az Országos Idegenforgalmi Hivatal és a BM III/II. csoportfőnökség. Polonyi igen aktívan kivette részét a megyei és helyi teendőkből, különösen a koordinációs feladatokból, most már új kapcsolattartó tisztje: **Koronczai Lajos** r. hadnagy irányításával. A forgatókönyv lényegesebb részeinek kidolgozói és felelősei voltak: dr. Zákonyi Ferenc, Polonyi Kornél, Boksay György, Takács Kálmán, Gyimesi András, Vida Ernő, Bálintné, Sarkadyné.

[**Boksay György** (1929. április 24. Akantisz Ilona) csopaki lakos szerepel az állambiztonsági nyilvántartásban és a most feltárt mágnesszalagok hálózati (H) adattárában. A Veszprém megyei Rendőr-főkapitányság Politikai Nyomozó Osztálya 1960. május 31-én a balatonfüredi IBUSZ idegenvezetőjeként szervezte be Pödör József r. hadnagy révén, hazafias alapon. „Kisfaludy Sándor” fedőnéven a kémelhárítás területére. (Napló szám: 195/202, Dosszié szám: H-26049). Állambiztonsági nyilvántartó kartonja szerint 1986. április 6-ig foglalkoztatták. Még a FICC.- tábor megnyitása előtt, 1966. májusában előkészítő feladatokkal Angliába küldte a kémelhárítás a hírszerzéssel (BM. III/I. csoportfőnökség) együttműködve. Az akciót a Veszprém megyei ÁB szerv III/II. alosztályán Szolnoki László r. százados, alosztályvezető-helyettes koordinálta, s Dr. Knéz András r. alezredes, osztályvezető engedélyezte. (ÁBTL. 3.2.1. Bt-240/3.)]

Koronczai Lajos r. hadnagy (Veszprém m.-i RFK. III/II-a. alosztály) 1967. április 20-i jelentése több apró problémát is megörökít Polonyi Kornél hálózati munkájában és az első minősítő jellemzést is adja róla:

„Tóth József” műszaki csoportvezetőként nehezen tud kapcsolatot teremteni a beutazó nyugati állampolgárokkal, időrabló építkezésbe is kezdett, de a fő nehézsége mégis az ellenséges beállítottságú kollégái ellenőrzésénél, hogy „ő nem tartják magukhoz való partnernek, ő viszont megveti finomkodásukat, kispolgári életfelfogásukat.”

Ebből viszont Koronczai r. hadnagy az alábbi következtetést vonja le:

*„A fentiek tükrében mindjobban szembetűnővé vált előttem „Tóth” informátorunk **határozottan balos beállítottsága**, s jellembeli tulajdonsága, ami akadályozza őt abban, hogy számkra eredményes munkát tudjon végezni. Az informátor nem elég kvalifikált ahhoz, hogy magatartását a fenti ellenséges beállítottságú személyekéhez tudja formálni, bizalmukba tudjon férkőzni.*

*Mindez mellett megerősítette bennem azt, hogy **természetesnek tartja a velünk való együttműködést**, s amennyiben neki az objektív feltételeket biztosítani tudjuk, úgy megkeresi a lehetőségét annak, hogy feladatát eredményesen tudja végrehajtani.”*

Feladatul kapta, hogy jellemezze azokat, akik környezetéből disszidáltak 1956-ban, derítse fel a nyugati rendszámú gépkocsikkal érkezők mozgását, szálláshelyét. Jelentése végén Koronczai r. hadnagy még ezt írja:

„Meg kívánom jegyezni, hogy „Tóth József” informátor éles, jó meglátású egyén, fogatékossága, hogy saját maga bírálja el az eseményeket, nem tartja őket ahhoz elég jelentősnek, hogy nekünk jelentse. Így számos apró eseményről, személyek magatartásáról szerzett impresszióit hagyja figyelmen kívül.”

„Tóth” igyekszik, s az új igények szerint jelent, ha nem is a legfontosabb személyekről. Például: a Kanadából hazalátogató disszidens ismerőseiről, így Zacsó Rudolfnéról, Soós Miklósról és Harsman Béláról; aztán a balatonfüredi Gondár Zoltánról és feleségéről. Úgy véli, hogy a lipcsei Brigitte Strube fizetővendég szállásának címére érkező gyógyszerküldemények esetleg kábítószer csempészésre is lehetőséget nyújtanak. Wolfgang Sturm, az NDK autóklubjának egyik vezetője pedig azért lett gyanús az informátornak, mert másfél évig volt vizsgálati fogságban a Szovjetunióban, Magyarországon túl nagy helyismerettel rendelkezik, kocsijával már bejárta az egész országot, előszeretettel megy Tolna megyébe, ahol az NDK-ból visszatelepített svábok élnek,

körükben jó kapcsolatokkal rendelkezik.

- 2 -

A fentiek tükrében mindjobban szembetűnővé vált előttem "Tóth" informátorunk határozottan balos beállítottsága, s jellembeli tulajdonsága, ami akadályozza őt abban, hogy számunkra eredményes munkát tudjon végezni. Az informátor nem elég kvalifikált ahhoz, hogy magatartását a fenti ellenséges beállítottsága személyekéhez tudja formálni, bizalmukba tudjon férkönni.

Mindaz mellett megerősítette bennem azt, hogy természetesnek tartja a velünk való együttműködést, s amennyiben neki az objektív feltételeket tudjuk biztosítani, úgy megkeresi a lehetőséget annak, hogy feladatát eredményesen tudja végrehajtani.

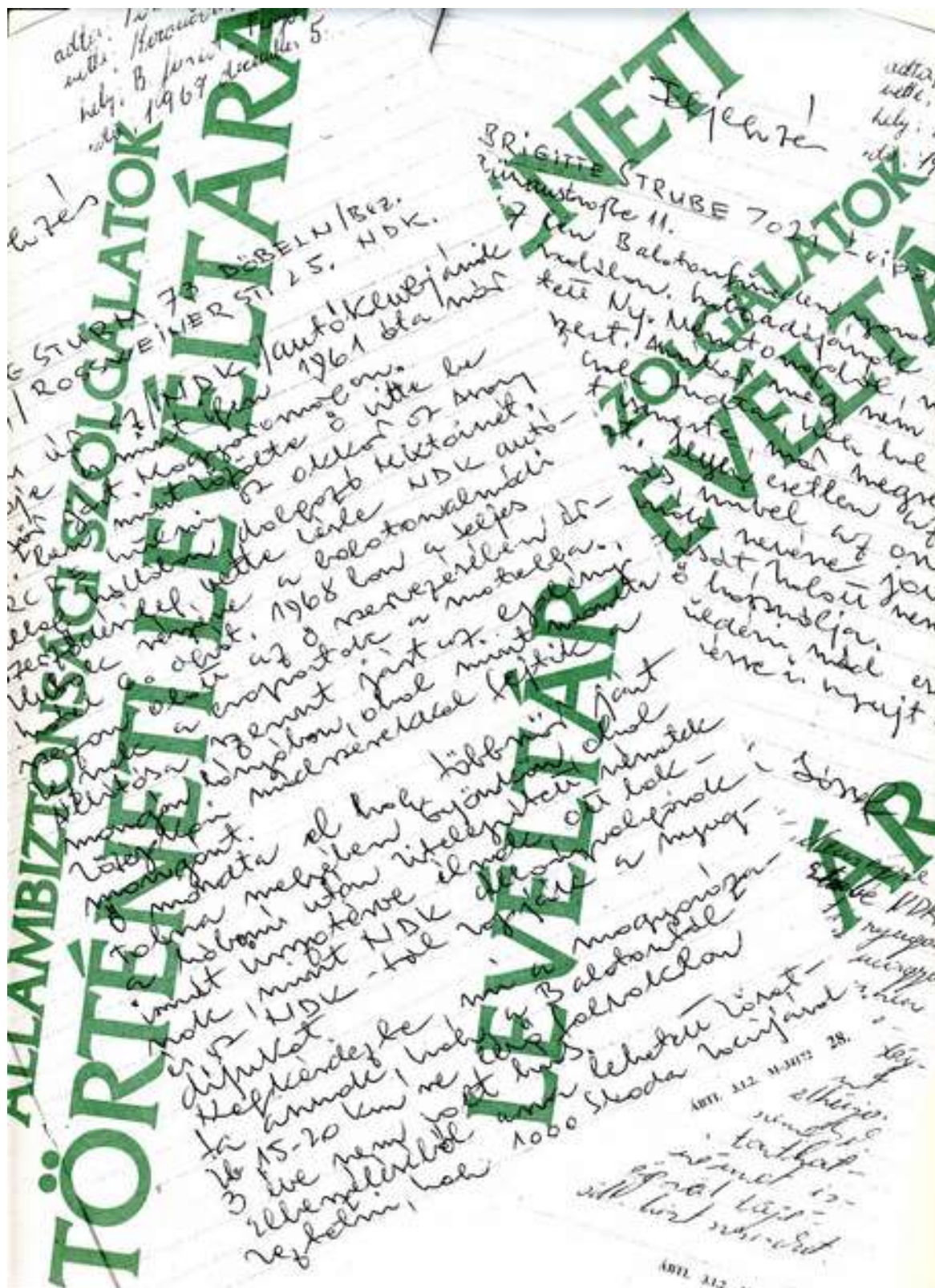
Feladatul kapta, hogy árja össze, s jellemzésével bővítse jelentését azoknál a személyekről, akik környezetéből, ismerősei köréből 1956-ban, illetve az ellenforradalmi eseményeket követően disszidáltak. Továbbá mintegy állandó feladatát képezi a nyugati rendszámú gépkocsik felderítése, kinél szállnak meg, hol mozognak. Tapasztalatairól számoljon be az idegenforgalom növekedéséről a helyi viszonyoknak megfelelően. Meg kívánom jegyezni, hogy "Tóth József" informátor éles, jó meglátású egyén, fogynakossága, hogy saját maga bírálja el az eseményeket, nem tartja őket ahhoz eléggé jelentősnek, hogy nekünk bejelentse azt. Így számos apró eseményről, személyek magatartásáról szerzett impresszióit hagyja figyelmen kívül.

A találkozót vele május 10-ére beszéltem meg Balatonfüreden a parkban.

Körönczai Lajos r.hdgy,

167/417.

„Polonyi határozottan balos beállítottságú”

Az informátor német állampolgárokról jelent

1968 áprilisában Koronczai r. hadnagy jelenti felettéseinek, hogy „Tóth” informátor el van kedvetlenedve a hivatal új távoli helyétől, bejárási nehézségeitől.” Kérte, hogy hírszerző lehetősége érdekében is segítsünk neki egy jobb munkahely megteremtésében. Erre ígértet is tettem, ugyanis balatonfüredi viszonylatban megfelelő munkahely kínálattal rendelkezünk.”

1968. augusztus 30-án jelenti „Tóth József”: „Soós Miklós három hetet töltött ez évben Magyarországon. Idejének nagy részét Simon Károly lakásán és társaságában töltötte. Náluk lakott ugyanis az a pécsi tanárnő, aki miatt Soós hazajött.”

Novemberben arról tájékoztatta kapcsolattartó tisztjét, hogy a megyei idegenforgalmi hivatal balatonfüredi kirendeltségétől fegyelmileg eltávolított N. Magda, Vidók Gyula, Englert Franciska és Ghillányi Lászlóné az IBUSZ szervezésében indult új fizető vendéglátó szolgálat szervezését megkezdték. „Módszerük azonban szélhámosság, ugyanis 60 napos garanciális töltést ígérnek, amire azonban semminemű biztosíték nincs.”

[**Ghillányi Lászlóné, Papp Gabriella** (1921. február 26., Budapest, Sebestyén Gabriella) könyvelő, a Veszprém megyei Idegenforgalmi Hivatal dolgozója „Bécsi Pál” fedőnéven, titkos megbízottként működött együtt a Veszprém megyei RFK. III/II-a. alosztályával. 1967. október 17-én szervezte be Koronczi Lajos r. hadnagy kompromittáló adatok alapján, az idegenforgalom legális csatornáinak ellenőrzésére. 1982. augusztus 24-ig szolgált a kémelhárítás hálózatában. Jelentései munka dossziéjában olvashatók (ÁBTL 3.1.2. M-38118) Beszervezésének adatai az állambiztonsági nyilvántartóban és a most feltár mágnesszalagok hálózati (H) adattárában is megtalálhatók.]

Polonyi Kornél idegenforgalmi tevékenységének meghatározó időszakában figyelemreméltó még a Veszprém megyei Idegenforgalmi Hivatal nagyvázsonyi kirendeltsége vezetőjének titkos együttműködése a kémelhárítással.

[**Nagy Brigitta, Steierlein Istvánné** (1935. július 23., Gyergyóremete, Nagy-györgy Teréz) a Veszprém megyei Idegenforgalmi Hivatal nagyvázsonyi kirendeltség vezetője „Vári Éva” fedőnéven volt titkos megbízottja a Veszprém megyei RFK III/II. osztályának. Szakács Károly r. alhadnagy szervezte be 1974. április 23-án, hazafias alapon az idegenforgalom elhárítási területére. 1988. augusztus 25-ig szolgált a kémelhárítás hálózatát. Jelentései munka dossziéjában olvashatók az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárában (ÁBTL 3.1.2. M-41919). Állambiztonsági nyilvántartó kartonján kívül adatai megtalálhatók a mágnesszalagok hálózati (H) adattárában is.]

1970. júliusában, dr. Zákonyi Ferenc nyugdíjba vonulása után „Tóth József”-nek találkoznia kellene a nyugat-berlini rádió munkatársával: Wolfgang See-vel. Ám mert ő előzetesen olyan kéréseket továbbított az informátorhoz, amelyek eltértek a szabályos idegenvezetés feladataitól, az informátor engedélyt kért főnökétől az érintkezés felvételére. Azt a választ kapta, hogy ő nem foglalkozhat See-vel. A konfliktus végül Budapesten oldódott meg, a kért engedélyek birtokában létrejöhetett a találkozó, az informátor részben végrehajthatta feladatát.

Balatonfüred, Tihany és környéke mindenkor kiemelt fontosságú elhárítási terület volt az állambiztonság számára, ezért szigorúan titkos állományú tiszteket is elhelyeztek fedőállásban az idegenforgalom üzleti egységeiben.

13029

Teljesítés

A mellékelt levél nem minden-
ben jó. Hírszeres lenne az
Olt. Levelet valószínűleg
és bizonyos mértékű
megfigyeléssel kellene
elhalasztani.

Kapás G. a Baricskai
buszmegállónál 5-1/2 óra között
dolgozik jelentkező.

Jólt

Polonyi az állambiztonsági tisztnek: „...a baricskai buszmegállónál jelentkezem”

[**Szilágyi Dezső** „AV-2”r. százados (1923. május 25., Margitta, Szőke Anna) a Veszprém megyei RFK. III/II. osztályának szigorúan titkos állományú operatív tisztje 1965 és 1978 között dolgozott fedő foglalkozásban az idegenforgalom területén, így például szállodai üzletvezető Tihanyban és a füredi Arany Csillag Szállóban, személyzeti előadó a Hungarhotels Vállalat egységeinél, üzletvezető-helyettes a balatonfüredi Annabella Szállóban.

Eredeti foglalkozása: bádigos és vízvezeték szerelő, két hetes állambiztonsági és két éves melegkonyhás üzletvezetői tanfolyamot végzett. Járt a 3 éves marxista-leninista esti egyetemre is, pártcsoporthoz tartozott, a német nyelvet alapfokon beszéli.

A kémelhárítás 1974. évi minősítése szerint:

„A szállodai elhárítás területén dolgozó operatív tiszteknek minden esetben segítséget nyújtott, amikor arra a technikai beépülések során, titkos kutatásoknál, valamint az operatív munka egyes részfeladatainak megoldásánál szükség volt. Fontos állambiztonsági feladatot látott el a munkahelyén alkalmazott 3/e, valamint a 3/r rendszabály védelme érdekében.”

(3/e rendszabály: szobalehallgatás, központi berendezésekre kapcsolt helyi rögzítés; 3/r rendszabály: rejtett fotó, optika, televízió. – megj.: I. Cs.)

Szilágyi SZT-tiszt felesége : Szilágyi Dezsőné Hunyadi Róza (1925. Gáborján, Őri Zsófia) is rendőr volt, a Veszprém megyei RFK állományában teljesített szolgálatot.

Szilágyi Dezső r. századost 1978-ban helyezték nyugállományba. 1986-ban, a Fegyveres Erők Napja alkalmából Dr. Kamara János belügyminiszter a Közbiztonsági Érem arany fokozatával tüntette ki.]

Az idegenforgalom kritikus területeire az „összállambiztonsági szemlélet” jegyében néha olyan hálózati személyeket is bevontak, akiknek egyébként más volt a foglalkoztatási területe.

[Így volt ez esetenként **Balogh György** (1923. május 25, Budapest, Mátyás Irén), a „Barna” fedőnevű titkos munkatárs hálózati munkájában is. A Veszprém megyei Üdülőlőellátó Vállalat és a balatonfüredi Szívkórház gépkocsivezetőjét utazó és kutató ügynökként szervezte be 1963. május 10-én, hazafias alapon Kovács László r. főhadnagy a BM. III/III-3-a alosztályról a „volt volksbundisták” vonalára. 1964-ben áadták a Veszprém megyei III/III-1 alosztálynak, ahol Horváth Sándor r. százados volt a kapcsolattartó tisztje. „Barna” időnként jól érezte, hogy munkahelye környékén, a Balaton mellett olyan értelmiségiek társasága jön össze, amelyre kíváncsi lehetnek felettesei. Aktív volt egészen 1985 decemberéig, amikor befejezte hálózati munkáját és irattárazták anyagát. Jelentései az ÁBTL-ben olvashatók a 3.1.2. M-34174 sz. Munka Dossziében.]

Áder János nevében Konrád Károly nyújtotta át az állami ikitüntetést

Polonyi Kornél M-34172 dosszióját 1972. december 21-én a Veszprém megyei RFK III/II. osztálya, hogy „Tóth Józsefet” *„A legális behatolási csatornán, az idegenforgalom területén foglalkoztattuk, mint szűrő hálózatot.”*

Magas állami elismerést érdemelt ki: **Áder János** köztársasági elnök nevében **Kontrát Károly**, a Belügyminisztérium politikai államtitkára adta át a Magyar Ezüst Érdemkereszt Polgári Tagozata kitüntetését 2012. augusztus 20-án Balatonfüreden. 2017. június 13-án hivatalosan is köszöntötték 90. születésnapján

Dr. Ilkei Csaba
tudományos kutató

Dr. Ilkei Csaba eddig megjelent munkái

az Országos Széchényi Könyvtár Magyar Elektronikus Könyvtárában

Besúgók, árulók, kalandorok

(<http://mek.oszk.hu/15000/15048>)

Az elmaradt állambiztonsági rendszerváltás

(<http://mek.oszk.hu/15000/15047>)

A hálózat jelenti

(<http://mek.oszk.hu/15000/15086>)

Internálótáborok – Kistarcsától Recskig

(<http://mek.oszk.hu/14900/14910>)

Szabadkőművesek, papok, bankárok, titkos szervezetek

(<http://mek.oszk.hu/15000/15066>)

Televíziósok, rádiósok és az állambiztonság

(<http://mek.oszk.hu/15000/15087>)

Több mint 60 év dokumentumokban

(<http://mek.oszk.hu/17600/17650>)

Történelmünk és az állambiztonság

(<http://mek.oszk.hu/14900/14978>)

Újságírók, szerkesztők, sajtómunkások és az állambiztonság I.

(<http://mek.oszk.hu/16400/16411>)

Újságírók, szerkesztők, sajtómunkások és az állambiztonság II.

(<http://mek.oszk.hu/17900/17970>)